

6,

19587

Specimen
in Transliterations.

Various Indian
Languages. - 1897

= G. A. Grierson =

The Superintendent
of Government Printing
India, Calcutta.

SPECIMEN TRANSLATIONS

VARIOUS ASIATIC LANGUAGES

COLLECTED AND EDITED BY

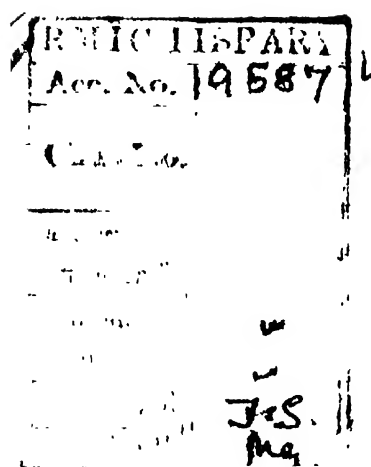
G. B. B. SON, C.I.E. PH D., I.C.S.

CALCUTTA:

OFFICE OF THE SUPERINTENDENT OF GOVERNMENT PRINTING, INDIA.

1897.

CALCUTTA .
GOVERNMENT OF INDIA CENTRAL PRINTING OFFICE,
8, HASTINGS STREET.

INTRODUCTORY NOTE.

THIS collection of translations of the Parable of the Prodigal Son has been made from many sources. There are translations made at the beginning of the century by Carey, translations extracted from editions of the New Testament now being issued by the various Bible Societies, and translations made specially for the work. It naturally has the defects of its origin. It is not pretended that the translations are all elegant, or even accurate. No doubt some of the older ones are extremely incorrect, but they were the best available, and will serve as foundations for better ones.

The compilation is only a preliminary one. It is a step in the Linguistic Survey which I am carrying out for the Government of India. It is intended ultimately to make a collection of similar translations into every language and dialect of Northern, Central, and Western India. The present collection is meant to aid the preparation of the final one, by affording translators samples in various languages, one of which each is pretty sure to understand. It must be remembered that many of the translators into the less known dialects will of necessity be ignorant of English. In this case some one page or other of this book will, it is hoped, render them the necessary assistance.

In a work dealing with many different languages and characters, there are sure to be some misprints. No care has been avoided to render them as few as possible. For obvious reasons, slight changes have been made in the original, and in the different versions. It is unnecessary to do more than draw attention to them.

As this book will at possibly be read by European scholars, to whom some of the rarer characters will not be familiar, I have, as a rule, transcribed the versions into the Roman character. This transcription was an ~~after~~ thought, and has hence made the numbering of the versions somewhat irregular, but its advantages were so manifest that they seemed to me to outweigh this small defect. I have transcribed all numbers as familiar with the ordinary Devanāgarī and Perso-Hindustani alphabets, and I have given no transcription in the case of languages written in these characters, except in one or two instances when special circumstances seemed to demand it. I have endeavoured to follow the authorised Government system of transliteration, so far as was possible, but this could not be done in the case of all languages, *e.g.* Kāshmīrī, or the Tibeto-Burman dialects of the North-East Frontier.

I have to thank many gentlemen for the assistance which they have rendered me. I must specially thank the Rev. J. A. Macdonald, Secretary of the Christian Literature Society of Calcutta, who lent me his most valuable aid in obtaining copies of, I believe, every

version of the Gospel of St. Luke published in an Indian Language, and not out of print. To Mr E. A. Gait, I.C.S., I owe a heavy debt of gratitude. It was through his assistance and kindly interest that I have obtained the large collection of versions into the languages of the hill tribes of Assam, which forms a special feature of the book, and which greatly enhances its value. I am under similar obligations to Captain Wolseley Haig for versions in the little known languages of the Berars. I regret that one of those supplied by that distinguished scholar, arrived too late for insertion in the collection. I have also to thank Mr. J. D. Anderson, I.C.S., for the Chittagong version; Babu Mano Mohan Chakravarti for assistance rendered in preparing the Eastern Bengali and Oriya versions; Dr. Hultzsch and Mr. Venkayya for similar assistance in regard to the versions in Madras languages; the Rev. L. Skrefsrud, who prepared a special Santal version for me and lent the Government Press the necessary types; Rai Çarat Chandra Dās, Bahādur, C.I.E., for the Tibetan, Lepcha, and Bhutānī versions, and their accompanying transcriptions; Çri Kālī Kumār Dās, for the Lepcha version; the Rev. E. G. Phillips, for the Gāro version; the Rev. S. Endle, for the Kachārī version; Captain A. E. Woods, for the Angami Naga version; the Rev. E. W. Clark, for the Ao Naga version; Sār Doka Perin Kay, for the Mikir version; Mr. F. S. R. Anley, for the Kuki version; Messrs. F. W. Savidge and J. H. Lorrain, for the Lushai version; Mr. J. F. Needham, for the Miri, Singpho, and Khamti versions; the Rev. W. Pettigrew, for the Manipuri version; and Babu Golap Chandra Baruā, for the Ahom versions. Besides, I have to thank many others, Missionaries and Laymen, Europeans and Natives, for help, always graciously rendered, in carrying the work through the press. If I omit their names, it is want of space, not want of recognition, which leads me to do so.

BANKIPUR;

The 18th March 1897.

GEORGE A. GRIERSON.

CONTENTS.

Family.	Group.	Language.	Number.
...	...	English	1
Aryan	Sanskrit	2
Ditto	North-Western	Kāshmiri, (Standard Musalmān dialect)	3
Ditto	Ditto	Kāshmiri, (Standard Hindū dialect) (Dēvanāgarī character)	4
Ditto	Ditto	Kāshmiri, (Standard Hindū dialect) (Roman character)	4a
Ditto	Ditto	Western Pañjābī, (Persian character)	5
Ditto	Ditto	Western Pañjābī, (Dēvanāgarī character)	6
Ditto	Ditto	Western Pañjābī, (Roman character)	6a
Ditto	Ditto	Sindhi	7
Ditto	Ditto	Sindhi, (Roman character)	7a
Ditto	West Central	Gujarātī, (Standard dialect)	8
Ditto	Ditto	Gujarātī, (Standard dialect) (Roman character)	8a
Ditto	Ditto	Rājputānī, (Bikānirī dialect)	9
Ditto	Ditto	Rājputānī, (Harauti dialect)	10
Ditto	Ditto	Eastern Pañjābī, (Standard dialect) (Gurmukhī character)	11
Ditto	Ditto	Eastern Pañjābī, (Standard dialect) (Roman character)	11a
Ditto	Ditto	Hindī, (Standard dialect)	12
Ditto	Ditto	Hindī, (Kanaujī dialect)	13
Ditto	Ditto	Hindī, (Urdū dialect)	14
Ditto	Ditto	Hindī, (Dakhinī dialect)	15
Ditto	Northern	Eastern Pahārī, Khas, or Naipālī, (Standard dialect)	16
Ditto	East Central	Baiswārī, (Baghēli dialect)	17
Ditto	Ditto	Bihārī, (Bhojpurī dialect)	18
Ditto	Ditto	Bihārī, (Magahī or Māgadhi dialect)	19
Ditto	Ditto	Bihārī, (Maithilī dialect)	20
Ditto	Southern	Marāṭhī, (Standard dialect)	21

Family.	Group.	Language	Number.
Aryan . . .	South-Western . . .	Mārāṭhi, (Kōṅkani dialect) . . .	22
Ditto . . .	South-West . . .	Mārāṭhi, (Bērāri dialect) (Dēvanāgarī character) . . .	23
Ditto . . .	South-Western . . .	Mārāṭhi, (Bērāri dialect) (Roman character) . . .	23a
Ditto . . .	Eastern . . .	Assamese, (Standard dialect) . . .	24
Ditto . . .	Ditto . . .	Assamese, (Standard dialect) (Roman character) . . .	24a
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Standard dialect) . . .	25
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Standard dialect) (Roman character) . . .	25a
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Musalmān, Eastern dialect) . . .	26
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Musalmān, Eastern dialect) (Roman character) . . .	26a
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Chittagong dialect) . . .	27
Ditto . . .	Ditto . . .	Bengali, (Chittagong dialect) (Roman character) . . .	27a
Ditto . . .	Ditto . . .	Oṛiyā, (Standard dialect) . . .	28
Ditto . . .	Ditto . . .	Oṛiyā, (Standard dialect) (Roman character) . . .	28a
Dravidian	Telugu, (Standard dialect) . . .	29
Ditto	Telugu, (Standard dialect) (Roman character) . . .	30
Ditto	Tamil, (Standard dialect) . . .	31
Ditto	Tamil, (Standard dialect) (Roman character) . . .	32
Ditto	Malayālam, (Standard dialect) . . .	33
Ditto	Malayālam, (Standard dialect) (Roman character) . . .	34
Ditto	Kanarese, (Standard dialect) . . .	35
Ditto	Kanarese, (Standard dialect) (Roman character) . . .	36
Ditto	Kanarese Language, (Badaga dialect) . . .	37
Ditto	Kanarese, (Badaga dialect) (Roman character) . . .	38
Ditto	Rājmahali, (Standard dialect) . . .	39
Ditto	Gōṇḍi, (Standard dialect) . . .	40
Ditto	Gōṇḍi, (Kōlāmi dialect) . . .	41

Family.	Group.	Language.	Number.
Kolarian	Santālī, (Standard dialect) (Bengali character)	42
Ditto	Santālī, (Standard dialect) (Roman character)	43
Ditto	Mundāri, (Standard dialect)	44
Ditto	Korku	45
Tibeto-Burman . . .	Himalayan . . .	Tibetan, (Ladakhi dialect)	46
Ditto . . .	Ditto . . .	Tibetan, (Ladakhi dialect) (Roman character)	47
Ditto . . .	Ditto . . .	Tibetan, (Standard)	48
Ditto . . .	Ditto . . .	Tibetan, (Standard dialect) (Roman character)	48a
Ditto . . .	Ditto . . .	Bhūtānī, (Standard)	49
Ditto . . .	Sikkim . . .	Lepcha, (Rong dialect) (Lepcha character)	50
Ditto . . .	Ditto . . .	Lepcha, (Rong dialect) (Roman character)	51
Ditto . . .	Bodo . . .	Gāro, (Bengali character)	52
Ditto . . .	Ditto . . .	Gāro, (Roman character)	52a
Ditto . . .	Ditto . . .	Kachāri, (Standard Plains dialect)	53
Ditto . . .	Naga . . .	Angāmī Naga, (Standard dialect)	54
Ditto . . .	Ditto . . .	Ao Naga, (Standard dialect)	55
Ditto . . .	Mikir . . .	Mikir, (Standard dialect)	56
Ditto . . .	Kuki . . .	Kuki, (Rengkhāl dialect)	57
Ditto . . .	Ditto . . .	Lushai, (Dulien dialect)	58
Ditto . . .	Ahor-Miri . . .	Miri	59
Ditto . . .	Kuki . . .	Manipuri, (Bengali character)	60
Ditto . . .	Ditto . . .	Manipuri, (Roman character)	60a
Ditto . . .	Unclassed . . .	Singphō	61
Tai or Shān	Ahom, (Standard dialect) (Ahom character)	62
Ditto	Ahom, (Bengali character)	63
Ditto	Ahom, (Roman character)	63a
Ditto	Khamti	64
Khasi	Khasi, (Standard dialect)	65

ERRATA.

No. 1—SANSKRIT—

Last line but 4.—For तदर्थ read तदर्थ.

„ 1.— „ आसीत् read असीत्.

No. 4a.—KASHMIRI—

Page 2, lines 31, 35, read chyāñ throughout.

No. 6.—WESTERN PANJĀBĪ—

Line 1.—For व्यू read व्य.

No. 12—MARĀṬHĪ, (STANDARD DIALECT)—

For SOUTHERN GROUP, *read* SOUTH-WESTERN GROUP.

No. 62—AHOM, (STANDARD DIALECT) (AHOM CHARACTER)—

Page 2, line 12, Om ७.

Page 2, line 19, Om m̐.

ENGLISH.

A certain man had two sons. And the younger of them said to his father, Father, give me the portion of goods that falleth to me. And he divided unto them his living. And not many days after the younger son gathered all together, and took his journey into a far country, and there wasted his substance with riotous living. And when he had spent all, there arose a mighty famine in that land : and he began to be in want. And he went and joined himself to a citizen of that country : and he sent him into his fields to feed swine. And he would fain have filled his belly with the husks that the swine did eat : and no man gave unto him. And when he came to himself, he said, How many hired servants of my father's have bread enough and to spare, and I perish with hunger ! I will arise and go to my father, and will say unto him, Father, I have sinned against heaven, and before thee. And am no more worthy to be called thy son : make me as one of thy hired servants. And he arose, and came to his father. But when he was yet a great way off, his father saw him, and had compassion, and ran, and fell on his neck, and kissed him. And the son said unto him, Father, I have sinned against heaven, and in thy sight, and am no more worthy to be called thy son. But the father said to his servants, Bring forth the best robe, and put it on him ; and put a ring on his hand, and shoes on his feet : And let us eat, and be merry : For this my son was dead, and is alive again ; he was lost, and is found. And they began to be merry.

Now his elder son was in the field : and as he came and drew nigh to the house, he heard music and dancing. And he called one of the servants, and asked what these things meant. And he said unto him, Thy brother is come ; and thy father hath given a feast, because he hath received him safe and sound. And he was angry, and would not go in : therefore came his father out, and entreated him. And he answering said to his father, Lo, these many years do I serve thee, neither transgressed I at any time thy commandment : and yet thou never gavest me even a kid, that I might make merry with my friends : But as soon as this thy son was come, which hath devoured thy living with harlots, thou hast given a feast for him. And he said unto him, Son, thou art ever with me, and all that I have is thine. It was meet that we should make merry, and be glad : for this thy brother was dead, and is alive again ; and was lost, and is found.

ARYAN FAMILY.

SANSKRIT.

(Calcutta Bible Society, 1884.)

नरस्य कस्यचिद्द्वौ पुत्रावास्ताम् । तयोः कनिष्ठः पितरमाह, पितर्देहि मञ्चं रिक्थस्य तमंशं यो मया प्राप्तव्यः । ततस्तयोः कृते रिक्थं विवभाज । अनधिकदिवसेभ्यः परं स कनिष्ठः सर्वं संगृह्य दूरदेशं प्रतस्थे तत्र च लाम्प्येन जीवनं यापयन्स्ववित्तं प्राकारीत् । व्ययिते तु तेन सर्वस्वे तस्मिन्देशे घोरतरं दुर्भिक्षं संजातम् स च कष्टभागी भवितुमारेभे । तदा स गत्वा तत्प्रदेशस्थे कस्मिंश्चित्पौरे ससज्जे, स च तं सूकरचारणार्थं स्वग्रामान्तीयक्षेत्राणि प्रेषयामास । तत्र स सूकराणां भोज्यैर्वन्यमाषकोषैरुदरं परिपूरयितुमवाञ्छत्, कोऽपि तु तस्मै नाददात् । ततः परं स चेतनां लब्ध्वा वभाषे, मत्पितुः कति वेतनजीविनः पूरैरतिदृष्टा भवन्ति, अहं त्वत्र क्षुधया नश्यामि । अहमुत्थाय स्वपितरमभियास्यामि, तं च वदिष्यामि, पितः, स्वर्गस्य विरुद्धं भवतः समक्षं च पापं कृतं मया, भवतः पुत्र इति नाम मयि पुनर्न युज्यते, भवान्मां स्ववेतनजीविनामेकेन समानं करोतु । अनन्तरं स उत्थाय स्वपितरमभिजगाम । तं तु दूरे स्थितमेव पिता लक्षयामासानुकम्प्य च धावित्वा तस्य कण्ठं धृत्वा चुचुम्ब । पुत्रस्तदा तमवादीत्, पितः, स्वर्गस्य विरुद्धं भवतः समक्षं च पापं कृतं मया, भवतः पुत्र इति नाम मयि पुनर्न युज्यते । तस्य पिता तु स्वदासानाह, सत्वरं सर्वोत्तमं प्रावीरं बहिरानीयेमं परिधापयत, अस्य हस्ते चाङ्गुलीयकं चरणयोश्चोपानहावर्पयत, अस्माभिर्भुज्यतां हर्षः सेव्यतां च, यतो ममायं पुत्रो मृत आसीत्पुनर्जीवितश्चाभूत्, हारित आसीत्पुनर्लब्धश्चाभूत् । ततस्ते हर्षं सेवितुमारेभिरे ।

तस्य ज्येष्ठः पुत्रस्तु तदा क्षेत्र आसीत् । आगमनकाले स यदा गृहान्तिकमुपातिष्ठत्तदा वाद्यनृत्यानां शब्दमश्रौषीत् । ततः स दासानामेकं समीपमाह्वय पप्रच्छ, किमर्थमेतत् ? स तमवादीत्, भवतो भ्रातागतः, भवतः पिता च तं स्वस्थं लब्ध्वा-स्तब्धेतोर्विशिष्टभोजनं चकार । ततः स कुपित्वा प्रवेष्टुमनङ्गीचक्रे । तस्य पिता तदा बहिरागत्य तं प्रासादयत् । स तु प्रतिभाषमाणः पितरमाह, पश्येतावतो वत्सरानहं त्वां परिचरामि, कदापि तवाज्ञां न लङ्घ्यामि स्म, मञ्चं हि त्वं कदापि मित्रैः सार्धं हर्षसेवनार्थं क्वागशावकं नाददाः । यस्तु वेश्याभिः सार्धं तव जीविकां ग्रस्तवांस्तव तस्मिन्-पुत्रेऽमुष्मिन्नागतवत्येव तदर्थं विशिष्टभोजनमकरोः । स तु तमब्रवीत्, वत्स, त्वं सततं मया सार्धं वर्तसे, मम च यद्यदस्ति तत्सर्वं तव । प्रत्युत हर्षसेवनमाह्लादनं चास्मासु युज्येते स्म, यतस्तव भ्रातासौ मृत आसीत्पुनर्जीवितश्चाभूत्, हारित आसीत्-पुनर्लब्धश्चाभूत् ॥

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

KĀSHMĪRĪ, (STANDARD MUSALMĀN DIALECT).

(Ludhiana, 1882.)

اَکَس شخصس اَس زه نچر - تَمَر اندره دپ لکت ههه مالس اى ماله مالک حصه يه مه راته
ته ده مه ته اَم ديت تَمَن مال باگرت - لکت نچر کُرسُرى جمع کُرت کيلچو دهر پنه اکه دُره مُلک سقر ته تته کُرن
پَن مَال بدراهي اندر خرچ - يله سُرري خرچ کُرن تتهه مَلکس اندر پو سخت دراگ ته سه لگ محتاج سَننه -
تَو پنه کُرتکس اَکس رُزرنس نش ته تَم سُر سُر رچنه پَنن لاگنن اندر - ته تَس اوس ارزو زه تَم رلر سیت
يَم سُر چه بهوان زه يڈ بره ته کنه اوس ته تَس کنه دران - ليکن هوشس اندر يت دُپن ميانس مالس چهه
کاتين مَزورن کافي ته فاضل چت ته به چَس بچه مران - به کچه رتبت پَنس مالس نش ته تَس
دبه اى ماله مه کُر اسمانک ته چورن گناه - نه رن چَس نه يتهه لايق زه ييه ييم چورن نچر وننه - مه کُرت پَنر مَزور
اندره اکهه هيه - ته رتبت آر پَنس مالس نش ته رنه اوس سه دُري ته تهنس مالس آر تَس رجهت رحم ته
دُرت کُرس ناله مت ته ستهه ميتهه ديتنس - ته نچر ونس اى ماله مه کُر اسمانک ته چورن گناه رن چَس نه يتهه
لايق ييه ييم چورن نچر وننه - ليکن مَال دپ نورکرن رت هيه پشاک گدر ته اَمس لاگو نال ته اتهس رآچ ته
کُهرن بازار - ته کهمت کُر خوشي - تکيازه يه ميون نچر اوس مردمت ته رن سُنن زنده رُزومت اوس ته رن لب -
ته تَم لگ خوشي کُرت *

ته تَم سُنن دپ نچر اوس لاگننه اندر - يله کُرس کنه رت نچر ته کُو نچ ارار بوزن - اَکس نورکس پرچس
ناد دت يه کيه چهه - تَم دپس چورن بوى چهه اَمت ته چان مَال چهه بد ضيفت کُرمچ اوى خاطره زه سه
لبن صحيح سلامت - ليکن خفه سَننت يچس نه زه اندر اچه - تَو پنه مَنوسه تهنه مَال نبر نيرت - ته مالس
دُنن جواب دت رچهه يتيو رُيو پنهه چَس به چان خدمت کُران ته زه پَکس نه چانه حکمه برخلاف ته چه
دينت نه زه مه اکهه چهارل بچه زه پَنن درستن سیت گرهبه خوشي - مکر يله يه نچر اوى يَم چورن مال گانن
پتهه رُزور چه کُرت اَم سنده خاطره بد ضيفت - ته تَم دپ تَس اى نچر چه چهک هميشه مه سیت ته
يه کيلچه ميون چهه ته چهه چورن - ليکن خوشي کُرن ته خوش سَنن اوس لازم تکيازه چورن يه بوى اوس
مُردمت ته رن سُنن زنده رُزومت اوس ته رن آر اتهه *

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

KĀSHMĪRĪ, (STANDARD HINDŪ DIALECT) (DEVANĀGARĪ CHARACTER).

(Pandit Mukund Ram, 1896.)

अकिस् महनिविस् आसि ज्ह न्यचिवि । तिमव् मन्ज दपु, कौमि-ही मालिस् कि हे मालिह् म्य दिह् धनुक् हिस् युस् म्य वाति । तव पत तमि तिहन्दि खात्र धन बागरो-वुन् । कौचौ बहव् पत सुह् कौस् बोयु सोरुय् रटिथ् अकिस् दूर् दौशस् सखर्याव् । तति तमि नाकार व्यसनस् पथ् लगिथ् पनुनु सोरुय् धन खर्चान् । यलि तमि सोरुय् धन खर्चु तथ् दौशस् वृथु कठपुन् द्राग् सुह् ति छचान् दून् सपदुन् । तव पत सुह् गछिथ् तमि दौशकिस् बसवनिस् निश रूदु, तमि पननि गामक्यन् ठावन् सोर् रछनि सोजान् । तति तमि सोरन् हन्दि खुराख्-महा-छमव् सूत्य् यङ् बरज् इछान् कौसि ति कौह् तमिस् दिचाव् न । तमि पत चीनिथ् वजान्, कि म्यानिस् मालिस् छिह् कूति नोकर् च्च्यव् सूतिन् चप् सपदान् । बृह् कुस् बृह्ति सूतिन् मरान् । वृज् बृह् वृथिथ् पननिस् मालिस् निश गछ्, तमिस् वन, कि हे मालिह् म्य कर् परलीकुक् त च्योन् विरुद्ध पाप्, बृह् तथ् वननस् योग्य् कुस् न कि च्योन् न्यचिवु कुस्, वृज् च्ह् म्य पनन्यन् नोकरन् मन्ज् अखा गन्ज्रावत् । तिह् वनिथ् सुह् वृछाव् त पननिस् मालिस् निश गयाव् । मालि याञ् सुह् दूरिथ् यिवान् वुछुन् लोल सूत्य् दूरिथ् नालमति रटिथ् तमिस् मीठि दिचान् । तव पत वनु न्यचिवि तस्, कि हे मालिह् म्य कर् परलीकुक् त च्योन् विरुद्ध पाप्, बृह् तथ् योग्य रूदुस् न, कि च्योन् न्यचिवु यिम व्यय वनन । तिह् बूजिथ् वनु तमि-सन्दि मालि पनन्यन् नोकरन् कि त्वहि जल्द गछिथ् ज्यान्-हिह् पृशाख् कडिव् त अमिस् पैरिव्, अथस् वाजि त खोरन् पैजार् कुन्युस् । असि सारिथ् ख्यमव् साल् त खूशी सिवव् ति-क्याजि म्योन् इह् न्यचिवु ओसु मूड्मुतु व्यय गौव् जिन्द, रोव्मुतु ओसु त व्यय लबु । तव पत छचौव् तिमव् उत्सव सिवुन् ।

तमि वक्त तसन्दु ङ्गुठ् न्यचिवु ओसु खेति प्यठ् त आयाव् । यिथ् रूदु गरस् निश, वायनुक् त नचनुक् शब्द बोजान् । तव पत तमि अकिस् नोकरस् निश अनिथ् प्रिछुन्, कि कमि खात्र कुह् अज् यिति उत्सव् । तमि वनुस् कि च्योन् बोयु कुह् आमुतु च्यानि मालि सुह् स्वस्थ लबुन् तमिथ् किज् करुन् साल् त उत्सव् । तिह्

बूजिथ् सुह् क्रोधी सपजाव् त गर चचुन् इच्छान्-न । तमि विजि मालि न्यवर् नौरिथ्
 सुह् मननोवुन् । तमि मालिस् फीरिथ् वनुन्, कि वुळ् ईत्यन् वय्हन् करू म्य च्याञ्
 सेवा जाह्-ति च्याञ् आज्ञा फिरूम-न । म्य दितुथ् न जाह् छावल् किर, यमि सूतिन्
 पनन्यव् मित्रव् सान् उत्सव् करहा । यमि च्याञ् सम्पदा गाऊयन् सूत्य व्यसन् करिथ्
 खर्च् करुन्, सुह् न्यचिवु याञ् ओय् तामत् करुथ् त-सन्दि खात्त्र साल् त उत्सव् ।
 मालि वनु, तस् हे टाठिह् च्ह् कुख् न्यथ् म्य सूत्य आसान्, यिह् केँछा म्योनु कुह् तिह्
 कुह् च्योनुय् सोरुय् । अख्तुय् कुह् च्य-ति योग्य खूश् गकुन् उत्सव् करुन् यव-कनि
 च्योनु, बोयु, मूड्मुतु, ओसु, व्यय गौव् जिन्द, रोवुमुतु, ओसु, त व्यय लवु ॥

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

KĀSHMĪRĪ, (STANDARD HINDU DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Akis mahanivis ōs' z'h nechiv'. timav-manz' dop kūs'-hī
To-one man were two sons from-among-them was-said by-the-younger-even
 mölis, ki, hē mālih, me dih dhanuk his' yus me wāti.
to-the-father, that, O Father, to-me give of-wealth his-the-share which to-me will-come.
 Taw'-pat' tam' tihandi-khōt'r' dhan' bōg'rōvu-n. Kētsau dōhav-
Then-after by-him of-them-for-the-sake the-wealth was-divided-by-him. Some days-
 pat' suh kūs bōy sōru-y raṭith akis dūr diśas sakharyāv. Tati
after that younger brother all-even having-collected to-a far country set-out. There
 tam' nākār'-vyasanas-path-lagith panun sōru-y dhan'
by-him not-to-be-done-wickedness-after-being-diligent his-own all-even wealth
 khar'chā-n. Yali tam' sōru-y dhan' khar'ch, tath diśas
was-expended-by-him. When by-him all-even wealth was-expended, to-that-country
 wōth kaṭhyun drāg, suh-ti hetsān dyūn sapadun. Taw'-pat' suh
happened a-hard famine, he-also beginning (began) miserable to-be. Then-after he
 gatshith tami-diśakis-basawanis-niś' rūd. Tam' panani-
having-gone near-to-of-that-country-an-inhabitant remained. By-him to-the-of-his-own-
 gāmakyan-thāwan sōr rachhan' sōzā-n. Tati tam' sōran-hand'
village-fields pigs for-guarding he-was-sent-by-him. There by-him of-the-pigs
 khōrākh-mahā-hyamav-sūty yad barāñ yitshā-n, kaṭsi-ti
with-the-(for)-food-bean-husks the-belly to-be-filled was-wished-by-him, by-any-one-even
 kēh tamis ditsāv n'. Tami-pat' tsīnith waiyā-n
anything to-him was-given not. That-after having-remembered it-was-said-by-him
 ki myōnis mölis ehhih kūt' nōkar tsōchyav-sūtin trāpt sapadān. Bōh
that to-my father are how-many servants with-breads satisfied being. I
 chhu-s bōchh'-sūtin marān. Wōn bōh wōthith pananis-mōlis-nish' gatsh',
is-I (am) hunger-with dying. Now I having-arisen to-my-own-father-near will-go,
 tamis wan', ki, hē mālih, me kor paralōkuk t' chyon viruddh pāp,
to-him I-will-say, that, O Father, by-me was-done of-heaven and of-thee against sin,
 bōh tath-wananas yōgy' chhu-s-n', ki chyon nechyuv chhu-s. Wōn ts'h me
I for-that-calling fit is (am)-I-not, that thy son is-I (am). Now (do) thou me
 pananyan-nōkaran-manz akhā ganz'rāvt'. Tih wanith suh wōtshāv t' pananis-
thine-own-servants-amongst one count. That having-said he arose and to-his-own-
 mölis-niś' gayāv. Mōl' yāñ suh dūr-iy yiwān wuchhu-n,
father-near went. By-the-father while-yet he far-even coming was-seen-by-him,
 lōl' sūty dūriti nālamati raṭith, tamis mīth' ditsō-n.
affection-with having-run, with-embrace having-taken, to-him kisses were-given-by-him.
 Taw'-pat' won nechiv' tas, ki, hē mālih, me kor paralōkuk t'
Then-after it-was-said by-the-son to-him, that, O Father, by-me was-done of-heaven and
 chyon viruddh pāp, bōh tath-yōgy' rūdu-s n', ki chyon nechyuv
of-thee against sin, I that-worthy remained-I not that thy son

yim^a bey^a wanan^a. Teh būzith won
I-may-come (forms passive) again to-the-calling. That having-heard it-was-said
 tamⁱ-sandⁱ-mölⁱ pananyan-nōkaran, ki tōhⁱ jal^d gatshith jyān-hyuh pōśākh
by-of-him-the-father to-his-own-servants, that you quickly having-gone good-very clothes
 kaḍiu, t^a amis pairiu, athas wōj t^a khōran paizār tshunyū-s.
bring-out, and him dress, to-(on)-(his)-hand a-ring and to-his-feet shoes put-on-for-him.
 Asⁱ sōri-y khyamav sāl, t^a khōsī sivav, ti-kyā-zi myōn yih
We all-even let-us-eat a-feast, and happiness let-us-serve (enjoy), because-that my this
 nechyuv ōs mūd-mut, bey^a gauv zind^a; rōv-mut ōs t^a bey^a lob. Taw^a.
son was dead, again is-gone alive; lost was, and again was-found. Then-
 pat^a hetsōv timav utsav sivun.
after it-was-begun by-them feasting to-serve (enjoy).

Tami wakt^a tasond zyuth nechyuv ōs kheti-pyath t^a āyāv. Yith
At-that time his eldest son was on-the-field and came. Having-come
 rūd garas-nīś^a, wāyan-uk t^a natsan-uk śab^d bōzā-n.
(he)-remained the-house-near, of-music and of-dancing the-sound was-heard-by-him.
 Taw^a-pat^a tamⁱ akis-nōkaras-nīśa anith pritshu-n, ki
Then-after by-him a-servant-near having-brought (called) it-was-asked-by-him, that
 kami-khōt^ra chhuh az yiti utsav. Tāmⁱ wonu-s, ki chyōn bōy
what-for is to-day here feasting. By-him it-was-said-to-him, that thy brother
 chhuh ā-mut, chyōnⁱ-mölⁱ suh swasth^a lobu-n,
is (has) come, by-thy-father he in-good-health was-received-by-him
 tami-y-kiñ koru-n sāl t^a utsav. Tih būzith
for-that-even-why (reason) was-made-by-him feast and feasting. That having-heard
 suh krōdhī sapazāv, t^a gar^a atsun itshā-n n^a. Tami-wizi
he angry became, and the-house to-enter was-wished-by-him not. At-that-time
 mölⁱ nebar nūrit^h suh mananōvun. Tāmⁱ
by-the-father outside having-gone-out he was-remonstrated-with-by-him. By-him
 mölis phirith wonu-n, ki wuchh, ityan-waryhan
to-the-father having-answered it-was-said-by-him, that see, for-these-many-years
 kūr me chyān sōwā, zāh-ti chyān āgyā phirū-m
was-done by-me of-thee service (fem), at-any-time-even thy order was-turned-aside-by-me
 n^a. Mo dyutu-th n^a zāh tsāv^alⁱ tshir^a, yami-sūtin
not. To-me was-given-by-thee not at-any-time of-a-goat a-young-one, which by
 pananyav-mitrav-sān utsav kara-hā. Yāmⁱ chyān sampadā gānyan-sūty
my-own-friends-with feasting I-might-make. By-whom thy wealth harlots-with,
 vyasan karith khar^ach-kūru-n, suh nechyuv yāñ
wickedness having-done, was-expended-by-him, that son immediately-when
 ō-y tāmat koru-th ta-sandi-khōt^ra sāl t^a utsav.
came-to-thee immediately-then was-made-by-thee of-him-for-the-sake feast and feasting.
 Mölⁱ won tas, hē tāthih, ts^ah chhu-kh nyāth me-sūty āsān,
By-the-father it-was-said to-him, O dear-one, thou is-thou (art) always me-with being,
 yih-kētshā myōn chhuh, tih chhuh chyōn-y sōru-y. Akh^atuy chhuh tse-ti
whatever mine is, that is thine-verity all-even. But it-is for-thee-also
 yōgy^a khōś gatshun, utsav karun, yav^a-kani chyōn bōy mūd-mut ōs,
fit happy to-go(to-be), feasting to-make, because thy brother dead was,
 bey^a gauv zind^a; rōv-mut ōs, t^a bey^a lob.
again is-gone alive; lost was, and again was-found.

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

WESTERN PAÑJĀBĪ, (PERSIAN CHARACTER).

(Rev. T. Bomford, 1896.)

هڪ شخص دے در پتر هائين - انھیں رچوں نندھ پيو کون آکھيا - جو اے پيو ميکون هونر دے -
جدلا حصہ مال دا ميکون پھونچدا هي - اے ارن اپنزین جانداه انھیں کون رند دتي - اتين تھولہ دھارين
نفس پچھين نندھ پتر سبھ کجھ کٹھا کر ے هک پترين دے ملک رچ رنج رپا - جتھان اپنزا مال بد
چلنزين رچ اردائس - اتين آتھال جدنر سبھ خرچ کر چکيس - تان ارن ملک رچ ردا کال پيا - اتين هنزار محتاج
تھونر لگا - ندنر ارن ملک دے هک رئيس دے کولھ رنج لگا - جين اپنزین رزھين رچ سرھر چارونر
پتھيس - اتين ارندي ارزو هائي جو انھين چھلزين کنون جو سرھر کھاندے هن اپنزان پيت بهرے کيون
جو کوني ارنکون کجھ نہ دیندا ها - تدنر هوش رچ آکھئس ميدے پيو دے کتلے مزدورين کون بهون
بهون ررتي ملدي هے - اتين مين بکھا پيا مردا هان - مين آتھ کراھين اپنزین پيو کولھ ريسان - اتين ار
کون آکھسان جو اے بابو خدا دا تے تيدے سامھنزين گناہ کيتم - اتين هنر ارن لائق نمھين جورل تيددا
پتر اکھواون ميکون اپنزین مزدورين رچون هک وانگتر بنزا - تدنر آتھ کراھين اپنزین پيو دھون تريا -
جدنزار اجنر پرے ها ارن دے پيو ارنکون دتھا - تے ترس آئيس اے درک کراھين ارنکون کٹا گھدا ے
دھير چمئیس - پترار کون آکھيا جو اے بابو خدا دا تے تيدے سامھنزين گناہ کيتم - اتين هنر ارن لائق
نمھين جو تيددا پتر اکھواون - پيو اپنزین نوکرين کون آکھيا جو چنگين تون چنگين پوشاک کدھ گھن او اتين
ارنکون پواز اتين ارن دے هتھ رچ مندري تے پيرين دے واسطے ارنکون جتياں در - اتين کھارن تے خوشي
منارن کيونجو ميدا اے پتر مرا ها اے جيندا تھيا - رنجيم پيا ها هنر لبھيا هے - تدنر ار خوشي کرنر لگے *

اتين ارندا ردا پتر رزھ رچ ها - جيتھ ريلھ ماري دے نيزے آندا پيا ها گارنر تے نچنر دی
اراز سنرئیس - ارن ريلھ هک بيلي کون سد کراھين پچھئیس جو اے کيا هے - ارن آکھئیس جو تيددا بهرا
آ پھنچا هے - اتين تيدے پيو ردي ضيفات کيتي - اين سببون جو ارنکو چنگا بهلا پانس - ارن خفا تھي
کراھين اندر رنجنر نه چاھيا تان ارندا پيو باهر آکے ارننن منايا - ارن پيو کون جواب رچ آکھيا - دیکھ اتلے
رهين تونزين تيدتي خدمت کريندا رهم - اتين کداهين تيدے حکم کنون باهر نه تھيم - پر تون کداهين
هک برکي دا بچھ ميکون نهين دتا - تان جو مين اپنزین درسنيين نال خوشي کراں - هتمون جدنر تيددا ايهر
پنر آيا هے - جين تيددا مال کنجرين رچ اردايا هے تون ارن دے کيت ردي ضيفات کيتي - اتين ارن ارنکون
آکھيا - اے پتر تون سدا ميدے کولھ هين اتين جو کجھ ميدا هے سرتيددا هے - پر خوشي کرنر تے
خوش تھونر لازم ها کيونجو تيددا ايهر بهرا مرا ها سر جيندا تھيا - اتين رنجيم پيا ها سر لبھيا هے *

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

WESTERN PAÑJĀBĪ, (DEVANĀGARĪ CHARACTER).

(Rev. T. Bomford, 1896.)

हिक शखस दे डू पुत्र हायन। उन्हीं विचू नंटे यू कू आख्या जो ए यू मैकू हण डे जितला हिस्सा माल दा मैकू पहुँचदा हे। अते जं आपणी जायदाद उन्हीं कू वंड डित्ती। अतें थोले डिहारे कनू पिछें नंटे पुत्र सभ कुभ कडा कर के हिक परें दे मुल्क विच वंज रीहा जिथां आपणा माल बद चलणी विच उडायुस। अतें उथां जडण सभो खर्च कर चुक्युस तां जं मुल्क विच वडा काल पिया अतें हुण ओ सुथाज थीवण लगा। तडण जं मुल्क दे हिक रईस दे कोल्ह वंज लगा जें आपणें रटें विच सूहर चरावण पळ्युस। अतें जंदी आरजू हाई जो उन्हे छिलड़ी कनी जो सूहर खानदे हन आपणां पेट भरे क्यूंजी कोई जंकू कुभ ना डेंदा हा। तडण होश विच आ के आख्युस मेडे यू दे कितले मजूरें कू बहं बहं रीटी मिलदी हे अतें में भुखा पिया मरदा हां। में उठ कर आपणें यू कोल्ह वेसां अतें जंकू आखसां जो ए बाबू खुदा दा अते तेडे सामणे गुनाह कीतुम। अतें हुण जं लायक निम्ही जो वल तेडा पुत्र अखवावां मैकू आपणें मजूरें विचू हिक वांगुण बणा। तडण उठ करांहीं आपणें यू धूं टरिया। जडण ओ अजण परे हा जंदे यू जंकू डिठा ते तर्म आयुस अते द्रुक करांहीं जंकू गल्ला गिधा अते ढेर चुम्युस। पुत्र जंकू आख्या जो ए बाबू खुदा दा अते तेडे सामणे गुनाह कीतुम अतें हुण जं लायक निम्ही जो तेडा पुत्र अखवावां। यू आपणें नौकरें कू आख्या जो चंगी तूं चंगी पुशाक कठ घिन आवो अतें जंकू पवावो अतें जंदे हथ विच मुंद्री ते परें दे वास्ते जंकू जुतो डियो। अतें खावन तें खुशी मनावन। क्यूंजी मेडा ए पुत्र मोआ हा अतें वल जीन्दा थिया वंजीज पिया हा हुण लभ्या हे। तडण ओ खुशी करण लगे ॥

अतें जंदा वडा पुत्र रट विच हा। जेदे वेल्हे माडी दे नेडे आंदा पिया हा गांवण तें नचण दी अवाज सुण्युस। जं वेल्हे हिक बेली कू सड करांहीं पळ्युस जो ए क्या हे। जं आख्युस जो तेडा भिरा आ पहुँचा हे अतें तेडे यू वडी ज्याफत कीती ई सबबू जो जंकू चंगा भला पायुस। जं खफा थी करांहीं अंदर वंजण ना चाह्या तां जंदा यू बाहिर आ के जंकू मनाया। जं यू कू जवाब विच आख्या डेख इतले वन्हे तोणी तेडी खिदमत करेदा रिहूम अतें कडांहीं तेडे हुकम कनू बाहिर ना थीयुम पिर तौ कडांहीं हिक बकरी दा बच्चा मैकू नही डित्ता तांजी में आपणें दोस्ता नाल खुशी करां। हथ जडण तेडा एही पुत्र आया हे जें तेडा माल कंजयां विच उडायो तौ जंदे कीते वडी ज्याफत कीती। अतें जं जंकू आख्या ए पुत्र तूं सदा मेडे कोल्ह हें अतें जो कुभ मेडा हे सो तेडा हे। पर खुशी करण ते खुश थीवण लाजिम हा क्यूंजी तेडा ईही भिरा मोआ हा सो जीन्दा थिया अतें वंजीज पिया हा सो लभ्या हे ॥

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

WESTERN-PAÑJĀBĪ, (ROMAN CHARACTER).

Hik-shakhs-dē dū putr hāyan. Unhī-wich-ū nandhē pyū-kū
Of-one-person two sons were them-from-among by-the-younger to-the-father
 ākhyā jō, ō pyū, mai-kū hūn dē, jitlū hissā māl-dā
it-was-said that, O father, to-me that give, what-much share of-the-property
 mai-kū pahūchdā-hē. Atō ū āpnī jayadād unhī-kū wand
to-me is arriving. And by-him his-own goods to-them having-divided
 ditti. Atō thōlē-dihārē-kanū-piehhē nandhē putr sabh-kujh katthā
was-given. And a-few-days-from-after by-the-younger son everything together
 kar-kē hik-parē-de-mulk-wich wanj rihā, jithā āpnā māl
having-made a-of-distance-country-in having-gone remained, where his-own property
 bad-chalni-wich udāyu-s. Atē uthā jadān sabh-ō kharch
in-bad-goings-on was-wasted-by-him. And there when all-even expenditure
 kar-chukyu-s, tū ū-mulk-wich wadā kāl piyā, atē hun-ō
was-completely-done-by-him, then in-that-country a-great famine fell, and he-also
 muthāj thīwan lagā. Tadān ū-mulk-dē hik-raīs-de-kōlh wanj
miserable to-be began. Then of-that-country near-of-a-gentleman having-gone
 lagā, jāī āpnē-raphē-wich sūhar charāwan paṭhyu-s. Atē ū-dī
he-was-attached, by-whom in-his-own-fields pigs to-feed was-sent-he. And of-him
 ārjū hāi jō unhē chhilī-kanō jō sūhar khāndē-han, āpnā pēt
desire was that from-those husks which the-pigs eating-were, his-own belly
 bharē, kyūjō kōī ū-kū kujh nā dēndā-hā. Tadān hosh-wich
he-may-fill, for any-one to-him anything not was-giving. Then in-senses
 ā-kē, ākhyu-s, meḍē-pyū-dē kitle-majūrē-kū balū-balū rōṭī
having-come, it-was-said-by-him, of-my-father to-how-many servants much-much bread
 mildi-hē, atē māī bhukhā piyā mardā-hā. Māī uṭh-kar āpnē-pyū-
is-being-got, and I hungry fallen am-dying. I having-risen my-own-father-
 kōlh wēsā, atē ū-kū ākhsā jō, ai bābū, Khudā-dā atē tēḍē-sāmnē
near will-go, and to-him will-say that, O father, of-God and of-thee-in-front
 gunāh kitu-m. Atē hun ū-lāyak nimhī, jō wal tēḍā
sin (was)-done-by-me. And any-longer that-fit not-(am)-I, that again thy
 putr akhwāwā: mai-kū āpnē-majūrē-wich-ū hik-wāgun banā.
son I-should-be-called: me from-among-your-own-servants one-like make.
 Tadān uṭh-karāhī āpnē-pyū-dhū tariyā. Jadān ō aṇa parē hā,
Then having-arisen his-own-father-towards he-went. While he yet in-distance was
 ū-dē-pyū ū-kū dithā, tē tars āyu-s, atē
by-his-father him it-was-seen (impersonal), and compassion came-to-him, and
 druk-karāhī ū-kū gallā gidhā atē dhēr chumyu-s.
having-run for-him his-neck was-embraced, and much (he)-was-kissed-by-him.
 Putr ū-kū ākhyā, jō, ō Bābū, Khudā-dā atē tēḍē-sāmnē gunāh
By-the-son to-him it-was-said, that, O Father, of-God and of-thee-in-front sin

kitu-m, atē hun ũ-lāyak nimhi, jō tēdā putr
has-been-done-by-me, and any-longer that-fit not-(am)-I, that thy son
 akhwāwā. Pyū āpnē-naukrē-kū ākhyā jō changyi-
I-should-be-called. By-the-father to-his-own-servants it-was-said that good-
 tū-changyi pushāk karh-ghin āwō, atē ũ-kū pawāō, atē ũ-dū hath-wich
than-better clothes having-taken-out come, and him clothe, and of-him on-the-hand
 mundri, tē pōrē-dē-wāstē ũ-kū jutī dēō. Atē khāwan tē khushī
a-ring, and for-his feel to-him shoe give. And let-us-eat and happiness
 manāwan. Kyūjō mēdā ō putr mōā hā, atē wal jindā thiyā;
let-us-enjoy. For my this son dead was, and again living became;
 wanjij piyā-hā, hun labhyā-hē. Tadañ ō khushī karan lagō.
lost he-had-fallen, but has-been-found. Then they happiness to-make began.

Atē ũ-dā wadā putr rarh-wich hā. Jēphē-vēlhē māli-dē-nērē āndā
And his elder son in-the-field was. At-what-time near-the-house coming
 piyā-hā, gāwan-tē-nachan-dī awāz sunyu-s. Ū-vēlhē
he-had-happened, of-singing-and-dancing the-noise was-heard-by-him. At-that-time
 hik bēli-kū sad-karāhī puchhyu-s, jō ō kyā hē? Ū
a servant having-called it-was-asked-by-him, that this what is? By-him
 ākhyu-s jō tēdā bhirā ā pahūchā-hē, atē tēdē-pyū
it-was-said-by-him that thy brother having-come has-arrived, and by-thy-father
 wadi zyāfat kitī ī-sabab-ū, jō ũ-kū changā-bhalā
a-great feast was-made, from-this-reason, that him in-good-health-well
 pāyu-s. Ū khafā thī-karāhī andar wanjan nā-chāhyā.
he-has-been-got-by-him. He angry having-become within to-go did-not-wish.
 Tā ũ-dā pyū bāhir ā-kē ũ-kū manāyā Ū
Then his father outside having-come him remonstrated-with. By-him
 pyū-kū jawāb-wich ā-khyā, dēkh itlē-warhyē-tōnī tēdī khidmat karōndā
to-his-father in-answer it-was-said, see, for-so-many-years thy service doing
 rihu-m, atē kadāhī tēdē-hukm-kanū bāhir nā
it-was-remained-by-me (I-remained), and ever from-thy-order outside not
 thiyu-m, pir taū kadāhī hik bakri-dā bachchā mai-kū nahī dittā,
was-it-by-me (was-I), but by-thee ever one of-a-goat the-kid to-me not was-given
 tājō māi āpnē dōstā-nāl khushī karā. Hathū jadañ tēdā ehō putr
that I my-own friends-with happiness I-may-make. But when thy this son
 āyā-hē, jāi tēdā māl kanjaryā-wich udāyā, taū
has-come, by-whom thy property amongst-harlots has-been-wasted, by-you
 ũ-dē-kitō wadi zyāfat kitī. Atē ũ ũ-kū ākhyā, ō
for-the-sake-of-him a-great feast was-made. And by-him to-him it-was-said, O
 putr, tū sadā mēdē-kōlh hē, atē jō kujh mēdā hē, sō tēdā hē. Par
son, thou always near-me art and what-ever mine is, that thine is. But
 khushī karan, tē khush thīwan, lāzim hā, kyūjō tēdā ihō bhirā mōā
happiness to-make, and happy to-be, proper was, because thy this brother dead
 hā, sō jindā thiyā; atē wanjij piyā-hā, sō labhyā hē.
was, he living became; and lost had-fallen, he has-been-found.

ARYAN FAMILY. (NORTH-WESTERN GROUP.)

SINDHI.

(British and Foreign Bible Society, 1869.)

هڪڙي ماڻهوءَ کي ٻه پٽ هئا. - تن مان ننڍي پيءُ کي چيو اِي بابا مال مان جيڪو ڀاڱو منهنجو
 ٿئي سو مون کي ڏي. - ته انهي مال تي کي وراهي ڏنو. - ۽ ٿورڙن ڏينهن کان پوءِ اهو ننڍو پٽ سڀڪي گڏ ڪري
 هڪڙي ٿورڙي ڏيهه ڏي هليو ويو ۽ اتي پهتو سڀ مال اجهلائي ۽ رڃايو. - ۽ جڏهه سڀ کڻائي رهيو ته انهي
 ڏيهه ۾ ڏاڍو ڏڪراڇي پئو ۽ اهو پروس ٿيڻ لڳو. - ته انهي ڏيهه جي هڪڙي رهندي کي رڃي ڇڏيو ۽ انهي پهتجي
 هئي ۽ ستر چار لک مرڪلئس. - ۽ اڻي ٿي پانڀاءُ ته جيڪي ڀلڻ ستر ٿا کائين تن مان پهتو پيٽ ڀريان ۽ انهي کي
 ڪنڊ به نه ٿي ڏنو. - تڏه سنڀال ۽ اچي چيائو ته منهنجي پيءُ رت ڪيترن پرهيٺن کي ججهي ماني ٿي ملي ۽ اُهو
 بک پئو مران. - ته اُهو اتي پهتجي پيءُ ڏي هلي ويندس ۽ چوندو ساس اِي بابا مون آسمان جو ۽ تنهنجو گناه ڪيو آهي. -
 ۽ هاڻي انهي لائق نه آهيان جو رڙي تنهنجو پٽ چوايان سو مون کي پهتجي پرهيٺن مان هڪڙي جهڙ ڪري ڇڏو. -
 پوءِ اتي پهتجي پيءُ ڏي هليو ۽ اڃا پري ئي هو ته انهي کي ڏسي پئس کي ڏاڍي ڀاڄه آئي ۽ ڊوڙي پاڪو
 ڀائي تنه کي چميا. - ته پئس چيس اِي بابا مون آسمان جو ۽ تنهنجو گناه ڪيو آهي هاڻي انهي لائق نه آهيان
 جو رڙي تنهنجو پٽ چوايان. - ته پئس پهتجي ٻانهن کي چيو ڪ اچي کان اچو رڳو کڻي اچي پهريوس ۽ هٿ
 ۾ منڍي ۽ پيرن ۾ جتي رجھوس ۽ کانن ۽ خوشي ڪيون. - چچو هئ منهنجو پٽ منهنجو سو هاڻي جئو آهي
 ۽ گم ٿي ويو هو سو هاڻي لڌو آهي. - تڏه انهي خوشي ڪرڻ لڳا *

۽ انهي جو رڌو پٽ هئي ۽ هو سو جڏهه گهر کي رڃيو آيو ته گائڻ ۽ ٻاج جو ڀڙو ڪن ٿي پئس. - تڏه
 هڪڙي نوڪر کي ڪوٺي پڇيائو ته هئ ڇا ٿو ٿئي. - انهي چيس ته تنهنجو ڀاءُ آيو آهي ۽ تنهنجي پيءُ رڌي مهماني
 ڪئي آهي چوڻو انهي کي چڱو ڀلو لڌا. - ته انهي ڪارڙجي اندر وڃڻ چڱو نه ڀانيو تڏه پئس ٻاهر اچي تنه کي
 سمجهايو ته انهي رڌي ۾ پيءُ کي چيو چوڻس اُهو هينرن رهين کان تنهنجي خدمت پئو ڪريان ۽ ڪڏه تنهنجي
 حڪم کان ابتري هليو آهيان پر ڪڏه به تو مان کي هڪڙو ڇيلو نه ڏنو ته اُهو پهتجي دوستن سا گڏ خوشي ڪريان. -
 پر جڏه هئ تنهنجو پٽ آيو جنه تنهنجو مال ڪڇيڙين ۽ رڃايو آهي ته تو انهي لاءِ رڌي مهماني ڪيتي تڏه انهي
 چيس اِي پٽ تون هميشه مون رت آهي ۽ جيڪي مون رت آهي سو تنهنجي آهي. - پر خوشي ڪرڻ ۽ سرهو ٿيڻ
 اسان کي واجب هو چو چو هئ تنهنجو ڀاءُ منهنجو سو هاڻي جئو آهي ۽ گم ٿي ويو هو سو هاڻي لڌو آهي *

ARYAN FAMILY.

(NORTH-WESTERN GROUP.)

SINDHĪ, (ROMAN CHARACTER).

Hikirē-māṇhua-khē bba puṭa huā. Tine-mō nandhē piu-khē
To-a-man two sons were. From-among-them by-the-young to-the-father
 chiō, ē bābā, māla-mō jēkō bhāngō mūhū-jō
it-was-said, O Father, from-in-the-property whatever share of-me
 thiē, sō mū-khē dḍē, ta unhō mālu tine-khē wirāhē
may-become, that to-me give, and by-him the-property to-them having-divided
 dḍinō. Aī thōriṇane dḍinḥane-khā-pōe uho nandhō puṭu sabhukē
was-given. And very-few days-from-after that young son everything
 gadḍu karō hikirē-dḍuriē-dḍēha-dḍē haliō wiō, aī utē pāhā-jō
collected having-made a-certain-distant-country-towards gone went, and there his-own
 sabh-e mālu ajhalāia-mē wiṇāyā-ī. Aī jaddehī sabh-e khapāe
all-even property debauchery-in was dissipated-by-him. And when all-even being-spent
 rahiō, ta unhō-dḍēha-mē dḍādhō dḍukaru achī piō, aī uhō parōse
was, then in-that-country a-hard famine having-come fell, and he wretched
 thiāṇa laggō. Ta unhō-dḍēha-jō hikirē-rahandaṇa-khē wañī chamburiō,
to-the-being began. So of-that country to-a-dweller having-gone settled,
 aī unhō pāhā-jia-bbania-mē suara chāraṇa-lāe mokiliu-se; aī iē
and by-him in-his-own-field pigs feeding-for was-sent-he; and there
 thō-bhāniā-ī ta jēkō chhilī suara thā-khāine tine-mā
it-used-to-be-wished-by-him that whatever husks the-pigs were-eating from-in-then
 pāhā-jō pētu bhariī, aī unhō-khē kālḥē bi na thō-dḍinō. Taddehī
his-own belly I-may-fill, and to-him by-any-one also not used-to-be-given. Then
 sambhāla-mē achī, chiā-ī ta mūhū-jō piu-watō kētirane-
in-senses having-come, it-was-said-by-him that my father-near to-how-many-
 pōrhiyatane-khē jhajhī māni thī-mikē, aī āñ heto bukha
hired-servants much bread is-being-got, and I here by-hunger
 piō-marā. Ta āñ uthī pāhā-jē-piu-dḍē
am-fallen-that-I-may-die (remain-dying). So I having-arisen my-own-father-towards
 hali wēndu-se, aī chawandōsā-se, ē bābā, mū āsmāna-jō aī tūhū-jō
having-gone will-go-I, and I-will-say-to-him, O Father, by-me of-heaven and of-thee
 gunāhu kiō-āhē aī hāṇē inhē-lāiqu na āhiyā jō wari tūhū-jō puṭu chawāyā,
sin has-been-done and now this-fit not I-am that again thy son I-be-called,
 sō mū-khē pāhā-jē-pōrhiyatane-mō hikirē-jhiṇō karō jjaṇu. Pōe
therefore me from-in-thine-own-servants one-like having-made know. Afterwards
 uthī pāhā-jē-piu-dḍē haliō, aī āñ parē-ī hō ta
having-risen his-own-father-towards gone (he-went), and still even-far was, that
 unhō-khē dḍisī piṇi-se-khē dḍādhī bbājha āī, aī dōrē bhākuru
him having-seen to-his-father strong compassion came, and having-run, in-his-arms-pit
 pāō, tābḥ-khē chumiyā-ī; ta puṭa-se chiu-se, ē bābā,
having-fallen, him it-was-kissed-by-him; but by-his-son he-was-addressed, O Father,

mũ āsmāna-jō aĩ tũhũ-jō gunāhu kiō-āhē, hānē inhē-lāiqu na āhiyā jō
by-me of-heaven and of-thee sin has-been-done, now this-fit not I-am that
 warī tũhũ-jō puṭu chawāyā. Ta piṇi-so pāhā-jē-bbānhanc-khē chiō,
again thy son I-be-called. But by-his-father to-his-own-servants it-was-said,
 ki ūchē-kā-ūchē waggō khaṇī achī phirāyō-se, aĩ hatha-mē
that high-than-higher coat having-lifted-up, having-come, put-on-him, and on-(his)-hand
 mundi aĩ pērane-mē jutī wihō-se, aĩ khāũ aĩ khūshī karyũ.
a-ring and on-(his)-feet shoe put-on-him, and let-us-eat and happiness let-us-make.
 Chhō-jō hīu mũhũ-jō puṭu muo ho, sō hānē jiō āhē; aĩ gumu thī wiō-
Because this my son dead was, he now alive is; and lost having-been was-
 hō, sō hānē ladhō-āhē. Taddēhī uhē khūshī karaṇa laggā.
gone, he now has-been-found. Then they happiness to-the-making began.

Aĩ unhē-jō waddō puṭu bbania-mē hō. Jaddēhī ghara-khē-wējhō āyō, ta
And his great son in-the-field was. When to-the-house-near he-came, then
 gāina-aĩ-nācha-jō paralāu kana-tē piu-se. Taddēhī hikiṛē-naukara-khē
of-singing-and-dancing noise ear-upon fell-to-him. Then a-servant
 kōthē puchhiā-ī, ta hīu chhā thō-thiē? Unhē chiu-se
having-called it-was-asked-by-him, that this what is-being? By-him he-was-addressed
 ta tũhũ-jō bhāu āyō āhē aĩ tũhũ-jō piu waddī mihmānī kītī-āhē, chhō-jō
that thy brother come is and by-thy-father a-great feast has-been-made, because
 unhē-khē changō bhalō ladhā-ī. Ta unhē kāwarīji andare
him in-good-health well it-has-been-received-by-him. But by-him being-angry within
 waṇaṇu changō na bhāniō. Taddēhī piṇi-so bāhiro achī tāhō-khē
to-go well not was-felt. Then by-his-father outside having-come him

samujhāyō; ta unhē warandia-mē piu-khē chiō jō, ddisu, āñ
it-was-remonstrated-with; then by-him in-answer to-father it-was-said that, look, I
 hōtirane-warhyuno-khā tũhũ-jī khidmata piō-karyā, aĩ kaddēhī tũhũ-jē hukumē-
from-so-many-years thy service continue-doing, and ever of-thee the-order-
 khā ubatō na haliō-āhiyā, para kaddēhī-bi tō mũ-khē hikiṛo chhēlō na
from contrary not have-gone, but ever-even by-thee to-me a kid not

dḍino, ta āñ pāhā-jē dōstane-sā gaddu khūshī karyā. Para jaddēhī
was-given, that I my-own with-friends together happiness should-make. But when
 hīu tũhũ-jō puṭu āyō, jāhē tũhũ-jō mālu kaṇiryuno-mē wiṇāyō-āhē, ta
this thy son came, by-whom thy property among-harlots has-been-wasted, then

tō unhē lāo waddī mihmānī kītī. Taddēhī unhē chiu-se, ē puṭu,
by-thee for-him a-great feast was-made. Then by-him he-was-addressed, O son,

tū hamesha mũ-waṭe āhī, aĩ jēkī mũ-waṭe āhē sō tũhũ-jō-ī āhē. Para
thou always near-me art and whatever near-me is that thine-even is. But

khūshī karaṇu aĩ sarhō thiaṇu asā-khē wājiba hō, chhō-jō hīu tũhũ-jō bhāu
happiness to-make and joyful to-be to-us proper was, because this thy brother

muo hō, sō hānē jiō āhē; aĩ gumu thī, wiō-hō, sō hānē ladhō-āhē.
dead was, he now alive is; and lost having-become was-gone, he now has-been-found.

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

GUJARATI, (STANDARD DIALECT).

(Bombay Auxiliary Bible Society, 1887.)

એક માણસને બે દીકરા હતા. ને તેઓમાંના નાનાએ બાપને કહ્યું કે, બાપ, સંપત્તિ પોહાંચતો ભાગ મને આપ, ને તેણે તેઓને પુત્ર વેહેંચી આપી. ને થોડા દહાડા પછી, નાનો દીકરો સધળું એકદું કરીને વેગળા દેશમાં ગયો, ને ત્યાં રંગભોગે પોતાની સંપત્તિ ઉડાવી નાંખી. ને તેણે બધું ખરચીનાંખ્યું, ત્યાર પછી તે દેશમાં મોટા દુકાળ પડ્યો, ને તેને તંગી પડવા લાગી. ને તે જઈને તે દેશના વતનીઓમાંના એકને ત્યાં રહ્યો, ને તેણે પોતાના ખેતરમાં ઘુડોને ચારવા સાથે તેને મોકલ્યો. ને જે શિંગો ઘુડો ખાતાં હતા તેમાંથી પોતાનું પેટ ભરવાને તેની ઇચ્છા હતી, અને કોઈએ તેને આપ્યું નહિ. ને તે સાવચીત થયો, ત્યારે તેણે કહ્યું કે, મારા બાપના કેટલા મજૂરોને પુરકળ રોટલા છે, પણ હું તો ભૂખે વિનાશ પામું છું. હું ઉઠીને મારા બાપની પાસે જઈશ, ને તેને કહીશ કે, બાપ, મેં આકાશ સાંભા તથા તારી આગળ પાપ કીધું છે. ને હવે તારો દીકરો કહેવાવા હું ચોગ્ય નથી, અને તારા મજૂરોમાંના એકનો જેવો ગણ્ય. ને તે ઉઠીને પોતાના બાપની પાસે ગયો, ને તે હજી બેસી વેગળો હતો ત્યારે તેના બાપે તેને દીઠો, ને તેને કરચ્યા આવી, ને તે દોડીને તેની કોટે વળગ્યો, ને તેને ચુંબન કીધું. ને દીકરાએ તેને કહ્યું કે બાપ, મેં આકાશ સાંભા તથા તારી આગળ પાપ કીધું છે, ને હવે તારો દીકરો કહેવાવા હું ચોગ્ય નથી. પણ બાપે પોતાના દાસને કહ્યું કે, ઉત્તમ વસ્ત્ર લઈ આવો, ને એને પહેરાવો, ને એને હાથે વીટી ધાલો, ને પગમાં જોડા પહેરાવો. ને આપણે ખાઈને આનંદ કરીએ. કેમ કે આ મારો દીકરો મુઓ હતો, ને પાછો જીવતો થયો છે, ને ખોવાએલો હતો, ને જડ્યો છે, ને તેઓ આનંદ કરવા લાગ્યા.

અને તેનો વડો દીકરો ખેતરમાં હતો, ને તે આવતાં ઘરની પાસે પોહાંચ્યો, ત્યારે તેણે રાગ તથા નાચ સાંભળ્યા. ને તેણે ચાકરોમાંના એકને બોલાવીને પુછ્યું કે, આ શું છે? ને તેણે તેને કહ્યું કે, તારો ભાઈ આવ્યો છે, ને તારા બાપે એક વડી મેજબાની કીધી છે, કેમ કે તે તેને સહીસલામત પાછો મળ્યો છે. પણ તે ગુસ્સે થયો, ને માંહે આવવાની તેની ખુશી ન હોતી, માટે તેના બાપે બહાર આવીને તેને સમજાવ્યો. પણ તેણે ઉત્તર આપતાં બાપને કહ્યું કે, જો, આટલાં વરસ હું તારી ચાકરી કરું છું, ને તારી આજ્ઞા મેં કદી ઉલ્લંઘી નથી, તો પણ મારા મિત્રોની સાથે ખુશી કરવાને, તે મને ખોડડિયું પણ કદી નહોતું આપ્યું. પણ આ તારો દીકરો જેણે કસબેશોની સાથે તારી સંપત્તિ ખાઈ નાંખી, તેના આવતાંજ તે તેને સાથે વડી મેજબાની કીધી. ને તેણે કહ્યું કે, દીકરા, તું મારી સાથે નિત્ય છે, ને મારું સધળું તારું છે. આપણે તો ખુશી થવું તથા હરખ કરવો જોઈતો હતો, કેમ કે આ તારો ભાઈ મુઓ હતો, ને પાછો જીવતો થયો છે, ને ખોવાએલો હતો, ને જડ્યો છે.

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

GUJARATI, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Ēk māṇas-nē bē dik'rā hatā. Nē tō-mā-nā nānāē bāp-ne
One man-to two sons were. And them-in-of by-the-younger the-father-to
 kahyū kē, Bap, sampat-nō pōhōch'tō bhāg ma-nē āp. Nē tēṇē
it-was-said that, Father, the-property-of the-arriving share me-to give. And him-by
 tō-nē puñji wēhēchī āpi. Nē thōḍā dabāḍā pachhi, nānō
them-to the-wealth having-divided was-given. And a-few days afterwards, the-young
 dik'rō, sagh'lū ēk'thū karī-nē, wēg'lā dēs-mā gayō, nē tyā
son, everything collected having-made, far country-in went, and there
 raṅg-bhōgē pōtānī sampat udāwī nākhi. Nē
in-pleasure-and-enjoyment his-own property having-(been)-casted was-thrown-away. And
 tēṇē badhū khar'chī nākhyū, tyār-pachhi tē dēs-mā mōṭō
by-him everything having-spent was-thrown-away, then-after that country-in a-great
 dukāl padyō, nē tē-nē taṅgi pad'wā lāgi. Nē tō jāi-nē tē dēs-nā
famine fell, and him-to distress to-fall began. And he having-gone that country-of
 wat'niō-mā-nā ēk-nē-tyā rahyō, nē tēṇē pōtānā khētar-mā bhunḍō-nē
natives-in-of one-to-near remained, and by-him his-own field-in swine (obj.)
 chār'vā sāru tē-nē mōkalyō. Nē jē śingō bhunḍō khātā-hatā, tē-mā-thī
feeding for him (he) was-sent. And what husks the-swine eating-were, them-in-from
 pōtānū pēṭ bhar'wānē tē-nī ichēhā hatī, anē kōiē tē-nē āpyū nahi.
his-own belly to-fill him-of the-wish was, and by-anyone him-to it-was-given not.
 Nē tē sāv'chit thayō, tyārē tēṇē kahyū kē, mārā bāp-nā kēt'lā
And he in-his-senses became, then by-him it-was-said that, my father-of how-many
 majūrō-nē puśkal rōṭ'lā chhē, paṇ hū tō bhūkhē vinās
servants-to abundant loaves are, but I on-the-other-hand by-hunger destruction
 pāmū-chhū. Hū uthī-nē mārā bāp-nī pāsē jāis, nē tē-nē kahis
am-obtaining. I having-arisen my-father-of to-the-side will-go, and him-to I-will-say
 kē, Bāp, mē ākāś-sāmā tathā tāri-āgaḷ pāp kidhū chhē. Nē
that, O-father, by-me heaven-against as-well thee-before sin been-done is. And
 hawē tārō dik'rō kahowāwā hū yōgy nathī. Ma-nē tārā majūrō-mā-nā
at-this-time thy son to-be-called I worthy am-not. Me thy servants-in-of
 ēk-nō jēwō gaṇ. Nē tē uthī-nē pōtānā bāp-nī pāsē gayō. Nē
one-of such-as count. And he having-arisen his-own father-of to-the-side went. And
 tē hājī ghaṇō wēg'lō hatō, tyārē tē-nā bāpē tē-nē dīhō, nē tē-nē
he yet much distant was, then him-of by-the-father him (he) was-seen, and him-to

karuṇā āwī, nē tē dōḍi-nē, tē-nī kōṭī waḷ'gyō, nē tē-nē
pity came, and he having-run, him-of with-embracing he-was-embraced, and him-to
 chumban kīdhū. Nē dik'rāē tē-nē kahyū kē, Bāp, mē
kissing was-done. And by-the-son him-to it-was-said that, O-father, by-me
 ākūś-sāmā tathā tāri-āgaḷ pāp kīdhū chhē. Nē hawē tāro dik'rō
heaven-against as-well thee-before sin been-done is. And at-this-time thy son
 kahowāwū hū yogy nathī. Paṇ bāpē pōtānā-dās-nē kahyū kē,
to-be-called I worthy am-not. But by-the-father his-own-servant-to it-was-said that,
 uttam wastr laī āwō, nē ē-nē paherāwō, nē ē-nē hāthē wīṭi
the-best clothes having-taken come, and him-to put-on, and him-to on-the-hand a-ring
 ghalō, nē pag-mā jodā paherāwō. Nē āp'nē khāi-nē ānand
thrust-on, and feet-on a-pair-of-shoes put-on. And we having-eaten rejoicing
 kariē. Kēm-kē ā mārō dik'rō muō hatō, nē pāchhō jiv'tō thayō-chhē;
let-make. Because this my son dead was, and afterwards living has-become;
 nē khōwāclō hatō, nē jadyō-chhē. Nē tēō ānand kar'wā lāgyā.
and lost was, and has-been-found. And they rejoicing to-make began.

Anē tē-nō waḍō dik'rō khetar-mā hatō, nē tē āv'tā ghar-nī
And him-of the-great son the-field-in was, and he in-coming the-house-of
 pasē pohōchyō. Tyārē tēnē rāg tathā nāch sābhalyā. Nē tēnē
by-the-side arrived. Then by-him music as-well-as dancing were-heard. And by-him
 chāk'rō-mā-nā ēk-nē bolāwī-nē puchhyū kē, ā sū chhē? Nē
the-servants-in-of one (obj.) having-called it-was-asked that, this what is? And
 tēnē tē-nē kahyū kē, tāro bhāi āvyō chhē, nē tāra-bapē ēk waḍī
by-him him-to it-was-said that, thy brother come is, and by-thy-father a great
 mējbānī kīdhī chē, kēm-kē tē tē-nē sahi-salāmat pāchhō
feast been-made is, because-that he to-him in-good-condition back-again
 malyō chhē. Paṇ tē gussē thayō, nē māhē āw'wā-nī tē-nī khuśī na hōtī.
been-obtained is. But he angry became, and within going-of him-of wish not was.

Māṭē tē-nā-bāpē bahār āwī-nē tē-nē samajhavyō.
Therefore by-him-of-the-father outside having-come him (he) was-remonstrated-with.
 Paṇ tēnē uttar āp'tā bāp-nē kahyū kē, jō, āṭ'lā waras hū
But by-him answer in-giving to-his-father it-was-said that, see, so-many years I
 tāri chāk'rī karī-chū, nē tāri ājñā mē kadī ullaṅghī nathī, tō-paṇ
thy service doing-am, and thy command by-me ever disobeyed was-not, nevertheless
 mārā mitrō-nī sāthē khuśī kar'wā-nē, tē ma-nē bōkariyū
my friends-of in-company pleasure making-for, by-thee me-to even-a-kid
 paṇ kadī nāhōtū āpyū. Paṇ ā tāro dik'rō, jēnē kas'bēnō-nī
on-the-other-hand ever not-was given. But this thy son, by-whom harlots-of
 sāthē tāri sampat khāi nākhī, tē-nā āw'tā-j,
in-company thy property having-eaten has-been-flung-away, him-of on-the-coming-even

8a—3

tě tē-nē sūru wadī mēj'bāni kīdhī. Nē tēnē kahyū kē, dik'rā,
by-thee him for a-great feast was-made. And by-him it-was-said that, O-son,
tū mārī sāthē nity chhē. Nē mārū sagh'lū tārū chhē. Āp'nē to
thou my in-company always art. And my everything thy is. To-us but
khuśī thawū tathā harakh kar'vō jōitō hatō. Kēm-kē ā tārō bhāi
happiness to-be as-well joy to-be-made proper was. Because-that this thy brother
muō hatō, nē pachhō jīv'tō thayō chhē ; nē khōwāclō hatō, nē jadyō-chhē.
dead was, and afterwards living has-become ; and lost was, and has-been-found.

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

RĀJPUTĀNĪ, (BĪKĀNĪRĪ DIALECT).

(Serampur, 1820.)

एक आदमीका दोय डावडा छ । और वामेसुं नानो आपका बाभाने कयो के हे बाभा मायाको जको विराड म्हारा भागमें आवेछें उ मने दे । उंके उं पछें वांके कारण मायाको विराड करर वाने दीनो । उं पछें थोडा दिन न हुतां नाने डावडें आपके सगलानें भेला करर अलगा देसमें गयो वा उठे घोटे मारगमें आपका माया सगली परच करी । और सगलो परच कखां पछें मोटी मुंगई उं देसमें हुई और उ कुंजुंसीमें पडण लागो । उंके पछें उ जायर उं देस की एक रैतकने रयो और उं सूर चरावणवेई उंने धेतमें मेल्यो । और उं सूरान्के प्रावणका छोटरांसुं आपको पेट बोढणें चायो लेर कीणी लोग उंने न दीना । साबचेत हुयर उं कयो के म्हारा बाभाके कित्ता घडस्या बाटी वत्तौपिण पावेछें और हुं भूषा मरुछुं । हुं उपडर आपका बाभाकने जास्युं वा उंने केस्युं के हे बाभा में स्वर्गका बैरमें वा थारे सांमी धामी करी वा अबारसुं थारो डावडो नामे प्रतापिक हीण लायक न छुं । मने थारा एक घडस्या सरीषो कर । और उ उठर आपका बाभाकने आयो और उं मोकली अलगा रैतां उंके बाभे उंने देख्यो वा कृपा करी वा दोडर उंकी गाबड अपडी वा उंने चुम्यो । और डावडे उंने कयो के हे बाभा में स्वर्गका बैरमें वा थारें सांमी धामी करी वा आवारसुं थारो डावडो नामे प्रतापिक हीण लायक न छुं । लेर बाभे गोलानें कयो के सगलांसुं चोषो बणाव खायर उंने पैरावो वा उंके हाथमें बींटी वा उंके पगामें जूती पैरावो वा म्हे जीमर राजी हुस्यां । क्योंस ओ म्हारो डावडो मरर बचोछें उं गम्योडोछो वा फेर लाधोछें । और वें राजी करण लागे ।

और उंको मोटी डावडो धेतमें छी और आतां आतां उं भूपाके नेंडो पोंतर बाजा वा नाचको सबद सुण्यो और उं एक गोलानें बलायर पूछो के ओ काई छें । उं उंने कयो के थारो भाई आयो वा थारें बाभे मोटी भोज कख्यो क्योंस उंने चोषे हवालमें लाधो । और उ रीसीयो वा माय बड्यां न चायो । उंसुं उंके बाभे नीकलर उंकी वीनती करी । उं उथलो देर आपका बाभाने कयो के देष में थारी इत्ता दिन चाकरी करी वा थारी आग्या कदे न लोपी लेर तें मने कदे एक बकरीपिण न दीनी के हुं आपका लंगोव्य मेली घुसी करुं । लेर थारें जी डावडें पातस्यां भेलो रैर थारी सगली माया उडाय दीनी तें उंके अवताई उंकेबेई मोटी भोज-कख्यो । उं उंने कयो के हे डावडा तूं रोजीना म्हारो नेंडो रछें वा म्हारी सगली वस्तां थारी छें । म्हानें घुसी करणी वा राजी होनो निसें छें क्योंस थारो भाई मख्योछो लेर जीवतो हुवोछें उ गम्योडोछो फेर लाधोछें ॥

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

RĀJPUTĀNĪ, (HARAUTĪ DIALECT).

(Serampur, 1821.)

एक मनषका दो नानक्या छी और बांका छोटक्याने दाजीकुं कया कै ए दाजी मायाको जो बट म्हारा भागम होजे उ मे दे । उंक पाछलिघांइ उ बांकि खातिर मायाका बटवाडा कया । उंक पाछलिघांइ घणा देयाडा न होतेइ छोटक्या नानक्या अपना सगळिकुं भेलि करर दुरां देशां गयो और उंके खराप कामम आपनि माया बीकनि । और सगळिकुं बीकना पाछलिघांइ काल उं देशम पड्यो और उ दिक्दारिम पडवा लाग्यो । उंक पाछलिघांइ उ जार उं देशका एक कृसा-कि गोडे रयो और उंने सुरडांकुं चरावाकि खातिर उंकुं बीडम मोकल्यो । और उंने सुरडांका निंगलवाका छोडांसुं आपना पेट भरबो चायो साबजिरे कोई मनषने उंइ दिना कोईन । साबचेत होबासं उंने कया कै म्हारा दाजीका कतराक चाकर सोगरा अदकाबी पावेछे और हुं भुखा मरुहुं । हुं उचर आपना दाजीकि गोडे जाउंगो और उंकुं बोलौंगो कै ए दाजी मने सरगका दावाबदलाम और थारे सामलिघांइ तकसीर करि और आबारुडसुं थारो नानक्यो नामसादिक होबा माफिक न हुं में थारा एक चाकरक सरखो कर । और उ उचर आपना दाजीकि गोडे आयो और उ घणा दूर रैवासं उंका दाजीने उंइ ताक्यो और कृपा करि और मोथि देर उंका गला लाग्यो और उंइ चाख्यो । और नानक्याने उंकुं कयो कै ए दाजी मने सरगका दावाबदलाम और थारे सामलिघांइ तकसीर करि और आबारुजसुं थारो नानक्यो नामसादिक होबा माफिक न हुं । साबजिरे दाजीने चाकरांकुं कया कै सगळांसुं अजरो बागो आनर उंइ पैराव और उंका हाथम विंटी और उंका पगल्याम पाणी पैराव और म्हां निंगलर राजी हौंगा । कांडजिरे इय म्हारो नानक्यो मरर जी उठो उ गम गयो छो और फेरुं पायो गयो छे । और व राजी होबा लाग्या । .

और उंको बडो नानक्यो बीडम छो और आतां आतां उ टापरकि गोडे पुग्यो और बाजा और नाचको मनकारो सुन्यो । और एक चारकुं बोलार उंने बुजो कै ए कांड छे । उंने उंइ कयो कै थारो बीरो आयो छे और थारा दाजीने बडो भोज कख्यो कांडजिरे उंकुं अैनतरेसुं पायो । और उ ताकलो बांको छो और मायलिघांइ जाबो न चाया । उंसुं उंको दाजी नौसरर उंकि खातिर करि उंने उत्तर देर आपना दाजीकुं कयो कै ताक मने एतना बरस् थारि टयल करि और थारि परवा नगी कदि न टालि साबजिरे तने कदि मे एक छालिबी न दिनि कै हुं आपना या-ख्यांकि गैल खुशी करुं । साबजिरे थारा जिं नानक्याने मालजायांकि गैल रयर थारि सगळि माया बीकन दिनी तने उंकुं आतांइ उंकि खातिर बडो भोज कख्यो । उंने उंइ कयो कै ए नानक्या तु हमेशां म्हारि गोडे रैछे और म्हारा सगळा बस्तुवाना थारा छे । म्हाको आनन्द करबो और राजी होबो जरूर छे कांडजिरे थारो बीरो मख्यो छो साबजिरे जीउतो होछे उ गम गयो छो साबजिर पायो गयो छे ॥

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

EASTERN PANJĀBĪ, (STANDARD DIALECT) (GURMUKHĪ CHARACTER).

(Punjab Aux. Bible Society, 1890.)

ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤ ਸੇ ॥ ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟੇ ਨੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਮਾਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਹਿੱਸਾ ਮੈਨੂੰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਸੋ ਦਿਹ ॥ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੂੰਜੀ ਤਿਨਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀ ॥ ਅਤੇ ਬੁਹੜੇ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤ ਸਭ ਕੁਛ ਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਦੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਰ ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਮਾਲ ਕੁਚਾਲ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ ॥ ਅਰ ਜਾਂ ਉਹ ਸਭ ਖਰਚਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਵਡਾ ਕਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਤਾਜ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ॥ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਕੇ ਉਸ ਦੇਸ ਦੇ ਕਿਸੀ ਰਹਿਣਵਾਲੇ ਦਾ ਨੌਕਰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਅਰ ਉਸ ਨੇ ਤਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਰਾਂ ਦੇ ਚਾਰਣ ਲੱਈ ਘੱਲਿਆ ॥ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾ ਜੋ ਉਨਾਂ ਛਿਲਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਸੂਰ ਖਾਂਦੇ ਸੇ ਆਪਣਾ ਪੇਟ ਭਰੇ ਪਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਤਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ॥ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਸੁਰਤ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਕੱਮਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਦਲ ਰੋਟੀਆਂ ਹਨ ਅਰ ਮੈਂ ਭੁੱਖਾ ਮਰਦਾਹਾਂ ॥ ਮੈਂ ਉੱਠਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਜਾਵਾਂਗਾ ਅਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਮੈਂ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਅਰ ਤੇਰਾ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ॥ ਅਰ ਹੁਣ ਇਸ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਫੇਰ ਤੇਰਾ ਪੁੱਤ ਕਹਾਵਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਕੱਮਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਿਹਾ ਰੱਖ ॥ ਸੋ ਉਹ ਉੱਠਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਗਿਆ ॥ ਪਰ ਉਹ ਅਜੇ ਦੂਰ ਸਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਿੱਠਾ ਅਰ ਤਿਸ ਨੂੰ ਦਯਾ ਆਈ ਅਤੇ ਦੌੜਕੇ ਗਲੇ ਲਾਲਿਆ ਅਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਮਿਆ ॥ ਅਤੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੇ ਪਿਤਾ ਮੈਂ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਅਰ ਤੇਰਾ ਗੁਨਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਰ ਹੁਣ ਇਸ ਜੋਦਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਫੇਰ ਤੇਰਾ ਪੁੱਤ ਕਹਾਵਾਂ ॥ ਪਰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭਤੇ ਅੱਛੀ ਪੁਸ਼ਾਕੀ ਬਾਹਰ ਲਿਆਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਨਾਓ ਅਰ ਇਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠੀ ਅਰ ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੁੱਤੀ ਭਨਾਓ ਅਤੇ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਿਯੋ ॥ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਇਹ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਮੋਇਆ ਸਾ ਹੁਣ ਜਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸਾ ਹੁਣ ਲੱਭਿਆ ਹੈ ॥ ਸੋ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ॥

ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਵਡਾ ਪੁੱਤ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਰ ਜਾਂ ਉਹ ਆਕੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅੱਪੜਿਆ ਤਾਂ ਬਾਜੇ ਅਰ ਨਾਚ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਿਆ ॥ ਤਦ ਚਾਕਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੱਦਕੇ ਪੁਛਿਆ ਜੋ ਇਹ ਕੀ ਹੈ ॥ ਅਰ ਉਸ ਨੇ ਤਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਰਾ ਭਾਈ ਆਇਆ ਹੈ ਅਰ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਵਡਾ ਪਰੋਸਾ ਪਰੋਸਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਤਿਸ ਨੂੰ ਭਲਾ ਚੰਗਾ ਪਾਇਆ ॥ ਪਰ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਹੋਇਆ ਅਰ ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ ਨਾ ਚਾਹਿਆ ॥ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਨਿੱਕਲਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮਿੰਨਤ ਕਰੀ ॥ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਦੇਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਖ ਮੈਂ ਇਤਨਿਆਂ ਵਰਿਹਾਂ ਤੇ ਤੇਰੀ ਟਹਿਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਰ ਤੇਰੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਉਲੰਘਿਆ ਅਰ ਤੈਂ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਇੱਕ ਹਲਵਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣਿਆਂ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਾਂ ॥ ਪਰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਤੇਰਾ ਇਹ ਪੁੱਤ ਆਇਆ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਕੰਜਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੇਰੀ ਪੂੰਜੀ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਵਡਾ ਪਰੋਸਾ ਪਰੋਸਿਆ ॥ ਪਰ ਓਨ ਤਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਤੂੰ ਸਦਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈਂ ਅਰ ਮੇਰਾ ਸਭ ਕੁਛ ਤੇਰਾ ਹੈ ॥ ਪਰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਨੀ ਅਰ ਮਗਨ ਹੋਣਾ ਜੋਗ ਸਾ ਕਿੰਉਂਕਿ ਤੇਰਾ ਇਹ ਭਾਈ ਮੁਰਦਾ ਸਾ ਹੁਣ ਜਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸਾ ਹੁਣ ਲੱਭਿਆ ਹੈ ॥

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

EASTERN PAÑJĀBĪ, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Ikk manukkh-dē dō putt sō. Atē unhā-wichch-ō chhōtē-nai
One man-of two sons were. And them-in-from the-younger-by
 pitā-nū kihā, hē Pitā, māl-dā jih'rā hissā mai-nū
the-father-to it-was-said, O Father, of-the-property-of whatever share me-to
 pahūch'dā-hai sō dih. Atē us-nai pūjī tinhā-nū wand
arriving-is that give. And him-by the-wealth them-to having-been-divided
 ditti. Atē thuh'rē dinā pichehh-ō, chhōtā putt, sabh kuchh katthā
was-given. And a-few days after-from, the-younger son, all anything together
 kar-kē, dūr dēs-nū chālā giā, ar utthē āp'nā māl
having-made, a-distant country-to gone went, and there his-own property
 kuchāl-nāl udā, dittā. Ar jā uh sabh kharach
bad-behaviour-with having-caused-to-fly-away, was-given. And when he all spending
 kar chukkiā, tā us dēs-wichch waḍā kāl pai giā,
having-done was-finished, then that country-in a-great famine having-fallen went,
 atē uh mutāj hōn laggā. Atē uh jā-kē us dēs-dē kisī
and he distressed to-be began. And he having-gone that country-of a-certain
 rahinwālē-dā naukar lagg giā, ar us-nai tis-nū āpaniā khētā
inhabitant-of (as)-a-servant being-appointed went, and him-by him his-own fields-
 wichch sūrā-dē cāraṇ-lāi ghalliā. Atē uh chābandā sā, jō unhā
in swine-of the-feeding-for it-was-sent. And he wishing was, that those
 chhil'kā-nāl jō sūr khāndē sē āp'nā pēt bhare, par kisī-nai
hunks-with which the-pigs eating were his-own belly he-may-fill, but anyone-by
 tis-nū nā dittē. Par us-nai surat-wichch ā-kē kihā ki,
him-to not were-they-given. But him-by senses-in having-come it-was-said that,
 mērē pitā-dē kit'nē-hi kāmīā-nū phādal rōṭiā han, ar māi
my father-of how-many-even servants-to superfluous loaves there-are, and I
 bukkhā mar'dā hā. Māi utth-kē āp'nē pitā kōl jāwā-gā, ar us-nū
hungry dying am. I having-arisen my-own father near will-go, and him-to
 kahā-gā, hē Pitā, māi ās'mān-dā ar tērā gunāh kitā-hai, ar huṇ
I-will-say, O Father, by-me heaven-of and of-thee sin has-been-done, and now
 is jōgā nahī jō phēr tērā putt kahāwā, mai-nū āp'niā
(of)-this worthy am-not that again thy son I-may-be-called, me thine-own
 kāmīā wichch-ō ikk jihā rakkh. Sō uh utth-kē āp'nē pitā kōl giā.
servants in-from one like keep. So he having-arisen his-own father near went.
 Par uh ajē dūr sā, ki us-dē pitā-nai us-nū diṭṭhā, ar tis-nū dayā āi
But he yet far was, when him-of father-by him it-was-seen, and him-to pity came

atē daur-kē galē lā-liā, ar us-nũ chummiā, Atē putt-nai
and having-run on-his-neck it-was-embraced, and him it-was-kissed. And the-son-by
 us-nũ kihā, hē Pitā, maĩ as'mān-dā ar tērā gunāh kitā-hai, ar
him-to it-was-said, O Father, by-me heaven-of and of-thee sin has-been-done, and
 huṇ is jōgā nahĩ jō phēr tērā putt kahāwā. Par pitā-nai āp'nē
now worthy am-not that again thy son I-may-be-called. But the-father-by his-own
 ebāk'rā-nũ kihā ki, sabh-tē achobhī pushākī bāhar li ā-ke,
servants-to it-was-said that, all-than good clothes out having-taken having-come
 is-nũ bhanāō, ar is-dē hatth-wiechh āgūthī, ar is-dē pairā-wiechh jutti
him dress, and him-of the-hand-on a-ring, and him-of feet-on boot
 bhanāō atē khāndē hōē asĩ khushī kariyō. Is-lai jō ih mērā putt
put-on and eating been us happiness let-us-make. This-for that this my son
 mōiā sū, huṇ zindā hōiyā-hai; guāch giā-sā, huṇ labbhiā hai, Sō uh khushī
dead was, now alive has-become; lost had-gone, now found is. So they happy
 hōṇ laggē.
to be began.

Par us-dā wadā putt khēt-wiechh sī, ar jā uh
But him-of the-elder son the-field-in was (fem. for masc.), and when he
 ā-kē ghar-dē nērē appuriā, tā bājē-ar-nach-dā
having-come the-house-of in-the-neighbourhood arrived, then music-and-dancing-of
 sabad suniā. Jad chūk'rā-wiechh-ō ikk-nũ sadd-kē, puchhiā
the-noise was-heard. Then the-servants-in-from one (obj.) having-called, it-was-asked
 jō, ih ki hai? ar us-nai tis-nũ kihā ki, tērā bhāi āiā-hai, ar
that, this what is? and him-by him-to it-was-said that, thy brother come-is, and
 tērē pitā-nai wadā parōsā parosiā-hai, is-lai jō us-nai tis-nũ bhalā
thy father-by a-great feast has-been-feasted, this-for that him-by him (obj.) well
 changā pāiā. Par uh gussē hōiā, ar andār jānā na
in-health has-been-obtained. But he angry became, and within to-go not
 ebāhiā. Us-dē pitā-nai nikkal-kē us-dī minnat kari,
it-was-wished. Him-of the-father-by having-come-out him-of remonstrance was-made,
 atē us-nai pitā-nũ uttar dē-kē kihā ki, dēkh, maĩ it'niā
and him-by the-father-to answer having-given it-was-said that, see, I so-many
 warihā-tē tērī ṭahil kar'dā-hā, ar tērē hukam-nũ kadi nahĩ ulaṅghiā
years-from thy service doing-am, and thy command (obj.) ever not was-disobeyed
 ar tai mai-nũ kadō ikk hal'wān nahĩ dittā, jō maĩ āp'niā mitrā-nāl
and by-thee me-to ever one kid not was-given, that I my-own friends-with
 khushī karā. Par jis welē tērā ih putt āiā, ki jis-nai
happiness I-may-make. But (at) what hour thy this son came, that whom-by
 kanjariā-dē-nāl tērī pūji udā ditti, tai
harlots-of-with thy wealth having-caused-to-fly has-been-given (squandered), by-the
 us-de-lai wadā parōsā parosiā. Par ōn tis-nũ kihā,
him-of-for-the-sake a-great feast has-been-feasted. But by-him him-to it-was-said,

IIa—3

hē Putr, tũ sadā mōrē pās rahindā-haĩ, ar merā sabh kuchh tērā
O Son, thou always of-me by-the-side remaining-are, and my all anything thine
hai. Par khushi kar'nī, ar magan hōnā jōg sū, kiũki tērā ih bhāĩ
is. But happiness to-be-done, and joyful to-be proper was, because this thy brother
mur'dā sa, huṇ zindā hoiā-hai; guāch giā-sū, huṇ labbhiā-hai.
dead was, now alive become-is; lost gone-was, now found-is.

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

HINDI, (STANDARD DIALECT).

(North India Bible Society, 1895.)

किसी मनुष्य के दो पुत्र थे उनमेंसे छुटके ने पितासे कहा हे पिता सम्पत्तिमेंसे जो मेरा अंश होय सो मुझे दौजिये, तब उसने उनको अपनी सम्पत्ति बांट दिई। बहुत दिन नहीं बीते कि छुटका पुत्र सब कुछ इकट्ठा करके दूर देश चला गया और वहां लुचपनमें दिन बिताते हुये अपनी सम्पत्ति उड़ा दिई। जब वह सब कुछ उड़ा चुका तब उस देशमें बड़ा अकाल पड़ा और वह कंगाल होगया। और वह जाके उस देशके निवासियोंमेंसे एकके यहां रहने लगा जिसने उसे अपने खेतों में सूअर चरानेको भेजा। और वह उन छीमियों से जिन्हें सूअर खाते थे अपना पेट भरने चाहता था और कोई नहीं उसको कुछ देता था। तब उसे चेत हुआ और उसने कहा मेरे पिताके कितने मजूरोंको भोजनसे अधिक रोटी होती है और मैं भूखसे मरता हूँ। मैं उठके अपने पिता पास जाऊंगा और उससे कहूंगा हे पिता मैंने स्वर्गके बिरुद्ध और आपके सामने पाप किया है। मैं फिर आपका पुत्र कहावनेके योग्य नहीं हूँ मुझे अपने मजूरोंमेंसे एकके समान कौजिये। तब वह उठके अपने पिता पास चला पर वह दूरही था कि उसके पिताने उसे देखके दया किई और दौड़के उसके गलेमें लिपटके उसे चूमा। पुत्रने उससे कहा हे पिता मैंने स्वर्गके बिरुद्ध और आपके सामने पाप किया है और फिर आपका पुत्र कहावने के योग्य नहीं हूँ। परन्तु पिताने अपने दासोंसे कहा सबसे उत्तम बख निकाल के उसे पहिनाओ। और उसके हाथमें अंगूठी और पांवोंमें जूते पहिनाओ। और हम खावें और आनन्द करें। क्योंकि यह मेरा पुत्र मूआ था फिर जीआ है खो गया था फिर मिला है। तब वे आनन्द करने लगे।

उसका जेठा पुत्र खेतमें था और जब वह आते हुये घरकी निकट पहुंचा तब बाजा और नाचका शब्द सुना। और उसने अपने सेवकोंमेंसे एकको अपने पास बुलाके पूछा यह क्या है। उसने उससे कहा आपका भाई आया है और आपके पिता ने उत्तम भोजन किया है इसलिये कि उसे भला चंगा पाया है। परन्तु उसने क्रोध किया और भीतर जाने न चाहा। इसलिये उसका पिता बाहर आ उसे मनाने लगा। उसने पिता को उत्तर दिया कि देखिये मैं इतने बरसोंसे आपकी सेवा करता हूँ और कभी आपकी आज्ञाको उल्लंघन न किया और आपने मुझे कभी एक मेन्ना भी न दिया कि मैं अपने मित्रोंके संग आनन्द करता। परन्तु आपका यह पुत्र जो बेश्याओंके संग आपकी सम्पत्ति खा गया है ज्योंही आया त्योंही आपने उसके लिये उत्तम भोजन किया है। पिताने उससे कहा हे पुत्र तू सदा मेरे संग है और जो कुछ मेरा है सो सब तेरा है। परन्तु आनन्द करना और हर्षित होना उचित था क्योंकि यह तेरा भाई मूआ था फिर जीआ है खो गया था फिर मिला है ॥

ARYAN FAMILY.

(WEST CENTRAL GROUP.)

HINDI, (KANAUJI DIALECT).

(Serampur, 1821.)

याक मनईकेरे दुइ द्वाटा तो औरु उनमते लहुरे अपने बापकैहाँ कहो अकि ए बाप संपतिकेरो जौनु हींसा मोरे अंशमैहाँ परत आय तौनु महिँकाँ दे। ओहि पाछे ओहिँ उनहुनकेरे कारण संपतिकेरो बाँटो। ओहिके पछार भलिके दीस न होतै लहुरे पूतु अपने सेगरेकाँ येकठौरी करिकै दुरिदाशे गा वा उहन कमारगमैहाँ अपनी संपतिकैहाँ खरचु कीन्ह। औ सेगरेकाँ खरचु कीन्हे पछार बडी अकरै अहु दायमा भै औ ओहु अशक्ततामैहाँ गिरन लाग। ओहिकेरे पछार ओहु जाइके ओहि दायसकेरे याक किसानकेरे तीर रहो औ ओहिँ सुअरनके चरैबेकि नीति ओहिकाँ खेतम पठौ। औरु ओहिँ सुअरनकेरे खैबेके खोखलनभै अपनो पेटु भरन चहो अक्याल काहूँ जने ओहिकाँन दीन्ह। सचेत हँके ओहिँ कहो अकि मोरे बापकेरे केतने चाकर रोटीँ अधिक्यौ पावत आज औरु महिँ भूखिन मरत आहिउँ। महिँ उठिकै अपने बापकेरे तीर जैहौँ वा ओहिकाँ कहिहौँ अकि ए पिता महिँ खरगकेरी बिपरीततामैहाँ वा तोरे समोहँ अपराधु कीन्ह। वा अबतें तोरो पुत्रु नमुद हँबे लाउकु नाहिनाहिउँ। महिँकाँ अपने याक चाकरकेरि नाजी करु। औरु ओहु उठिकै अपने बापकेरे तीर आओ अरु ओहु भलिके दूर रहत ओहिकेरे बाप ओहिकैहाँ दीख वा दया कीन्ह वा धौरिकै ओहिको गरो धरो वा ओहिकैहाँ चूमो। औरु द्वाटाँ ओहिकाँ कहो अकि ए पिता महिँ खरगकेरी बिपरीततामैहाँ वा तोरे समोहँ अपराधु कीन्ह वा अबतें तोरे पुत्रनामतेँ परसिइ हँबे लाउकु नाहिन आहिउँ। अक्याल बाप थनवारनकैहाँ कहो अकि सेगरेनतेरेँ नीकि ओठननकैहाँ लयायके ओहिकैहाँ पहिरावौ वा ओहिकेरे हाथेमैहाँ मदुरिआ वा ओहिकेरे पाजनमैहाँ पनहीं पहिरावौ। औ हमह्वार खाइके खुस हँहनु। कसकी येहु मोरो पूतु मरिके वँचो आय ओहु हेराइ ग रहै वा फिरि पाओ ग आय। औरु ओहु खुशी करन लगे।

औरु ओहिकेरो जेठो द्वाटा ख्यातमैहाँ रहै औ आवत आवत ओहु घरकेरे नगीच पहुँचो वा बाजा वा नाचुको शबद सुनो। औ याक चाकरकाँ बोलाइके ओहिँ पूँछो अकि येहु का आय। ओहिँ ओहिकैहाँ कहो अकि तोरो भाय आओ वा तोरे बाप बडी ज्योनार कीन्ह कसकी ओहिकाँ भले हालमा पाओ। औरु ओहु रिसानो तो वा भीतर जान नाजी चहो। ओहितें ओहिकेरे बाप निकसिकै ओहिकाँ विन्ती कीन्ह। ओहिँ जुआबु दैके अपने बापकैहाँ कहो अकि देख महिँ एत्ती बरष तोरी सेवा कीन्ह वा तोरो हुकुमु कबहूँ नाजी उनाघो अक्याल तोहिँ कबहूँ महिँकाँ याक छगख्यौ नाजी दीन्ह जो महिँ अपने मीतनकेरे संघ खुशी करौँ। मुल तोरे जहिँ द्वाटाँ कसिबिनिकेरे संघ तोरि सेगरी संपति लूटाय दीन्ह तोहिँ ओहिकेरे औतै ओहिकेरे नीतिनि बडी ज्योनार कीन्ह। ओहिँ ओहिकाँ कहो अकि ए पुतुआ तोज हमेश मोरे तीर रहत आहिमु वा मोरीँ सेगरीँ चीजें तोरी आज। हमहुनकैहाँ आनन्द करिबो वा खुशी करिबो अवसि आय कसकी तोरो भाय मरा तो मुल जिआनु ह्वात आय ओहु हेराइ ग रहै मुल पाओ ग आय ॥

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

HINDI, (URDŪ DIALECT).

(American Mission Press, 1883.)

ایک شخص نے درخت سے لے کر - اُن میں سے چھوٹے نے باپ سے کہا کہ اسی باپ مال کا حصہ جو مجھے پہنچنا ہی مجھے دے۔ تب اُس نے مال اُنہیں بانٹ دیا۔ اور تھوڑے دن بعد چھوٹے نے سب کچھ جمع کر کے ایک دورے کے مُلک کا سفر کیا اور وہاں اپنا مال بد چالی میں اُڑایا۔ اور جب سب خرچ کر چکا اُس مُلک میں بڑا کال پڑا اور وہ محتاج ہونے لگا۔ تب اس مُلک کے ایک رئیس نے اُسے لگا۔ اُس نے اُسے اپنے کھیتوں میں سو روپے چرانے بھیجا۔ اور اُسے آرزو تھی کہ اُن چھلکوں سے جو سو روپے کھاتے ہیں اپنا پیٹ بھرے کہ کوئی اُسے نہ دیتا تھا۔ تب ہرش میں آئے کہا میرے باپ کے کتے مزدوروں کو بہت روٹی ہی اور میں بھوکھن مرتا ہوں! میں اُتھ کے اپنے باپ پاس جاؤنگا اور اُسے کہوں گا کہ اسی باپ میں نے آسمان کا اور تیرے حضور گناہ کیا ہے!۔ اور اب اس لائق نہیں کہ پھر تیرا بیٹا کھلاؤں۔ مجھے اپنے مزدوروں میں سے ایک کی مانند بنا۔ تب اُتھ کے اپنے باپ پاس چلا اور وہ ابھی دور تھا کہ اُسکو دیکھ کے اُسکے باپ کو رحم آیا اور درخت کے اُسکو گلے لگا لیا اور بہت چوما۔ پتے نے اُسکو کہا کہ اے باپ میں نے آسمان کا اور تیرے حضور گناہ کیا اور اب اس قابل نہیں کہ پھر تیرا بیٹا کھلاؤں۔ باپ نے اپنے نوکران کو کہا کہ اچھی سے اچھی پوشاک نکال لاؤ اور اُسے پہناؤ اور اُسکے ہاتھ میں انگوٹھی اور پائوں میں جوتی پہناؤ۔ اور ہم کھائیں اور خوشی منائیں۔ کیونکہ میرا یہ بیٹا مرا تھا اب جیا ہی۔ کھو گیا تھا اب ملا ہے۔ تب وہ خوشی کرنے لگے *

اور اُسکا بڑا بیٹا کھیت میں تھا جب گھر کے نزدیک آیا گئے اور ناچنے کی آواز سنی۔ تب ایک نوکر کو بلائے پوچھا کہ یہ کیا ہے؟ اُس نے اُسے کہا کہ تیرا بھائی آیا ہے اور تیرے باپ نے بڑی ضیافت کی ہے اُس نے اُسے بھلا چنگا پایا۔ اُس نے خفا ہو کر نہ چاہا کہ اندر جائے تب اُسکے باپ نے باہر آئے اُسے منایا۔ اُس نے باپ سے جواب میں کہا دیکھ اتنے برس سے میں تیری خدمت کرتا ہوں اور کبھی تیرے حکم کے برخلاف نہ چلا پرتے کبھی ایک بکری کا بچہ مجھے نہ دیا کہ اپنے دوستوں کے ساتھ خوشی منائوں۔ اور جب تیرا یہ بیٹا آیا جس نے تیرا مال کسبیوں میں اُڑایا تو نے اُس کے لئے بڑی ضیافت کی۔ اُس نے اُسکو کہا اسی سے تر سدا میرے پاس ہی اور جو کچھ میرا ہے سرتیرا ہی۔ پر خوشی منانا اور خوش ہونا لازم تھا کیونکہ تیرا یہ بھائی مرا تھا سو جیا ہی اور کھو گیا تھا سو اب ملا ہے *

ARYAN FAMILY. (WEST CENTRAL GROUP.)

HINDI, (DAKHINI DIALECT).

(Madras Auxiliary Bible Society, 1888.)

کسی آدمی کے در بیٹے تھے۔ اور اُن میں سے چھوٹا باپ کر کہا ای باپ مجھے پہنچتا ہی سر مال کا حصہ مجھے دے اور وہ اپنی زندگانی اُنکر بانٹ دیا۔ اور بہت دن نہیں گزرے کہ چھوٹا بیٹا سب کچھ جمع کر کر ایک در کے ملک کا سفر کیا اور وہاں اپنا مال بدمعاشی میں اُڑایا۔ اور سب خرچ کرچکا سو رقت اُس ملک میں بڑا قحط پڑا۔ اور وہ محتاج ہونے لگا۔ اور وہ اُس ملک کے ایک باشندے سے جا ملا۔ اور وہ اُسے اپنے کھیتوں میں سرور جرانے بھیجا۔ اور اُسے آرزو تھی کہ سرور کھاتے تھے سو چھلکوں سے اپنے تئیں سیر کرے۔ اور کوئی اُسکر نہ دیتا تھا۔ تب ہوش میں آکر کہا میرے باپ کے کتے مزدوروں کو بہت سی رزٹی ہی اور میں یہاں بھوکہ سے مرتا ہوں۔ میں اُٹھکر اپنے باپ کے پاس جارنگا اور اُسے کہوں گا ای باپ میں آسمان کے خلاف اور تیرے حضور گناہ کیا ہوں۔ اب سے میں تیرا بیٹا کہلانے کے لائق نہیں ہوں مجھے اپنے مزدوروں میں سے ایک کی مانند بنا۔ اور اُٹھکر اپنے باپ کے پاس چلا اور ابھی در تھا کہ اُسکا باپ اُسے دیکھا اور رحم کیا اور درز کو اُسکر گلے لگایا اور بوسہ دیا۔ پر بیٹا اُسے کہا ای باپ میں آسمان کے خلاف اور تیرے حضور گناہ کیا ہوں اب سے تیرا بیٹا کہلانے کے لائق نہیں ہوں۔ پر باپ اپنے نوکرانوں کو کہا اچھے سے اچھا جامہ جلدی باہر لاؤ اور اُسے پہناؤ اور اُسکے ہاتھ میں انگوٹھی اور پانوں میں جوتی در۔ اور ہم کھاریں اور خوشی مناویں۔ اِس لئے کہ یہ میرا بیٹا مرگیا تھا اور پھر جیا ہی گم ہوا تھا اور ملا ہی۔ اور دے خوشی کرنا شروع کئے *

اور اُسکا بڑا بیٹا کھیت میں تھا اور جب آکر گھر کے نزدیک پہنچا راگ اور ناچ کی آواز سنا۔ اور چھوکرانوں میں سے ایک کو پاس بلاکر یہ کیا ہی سو پچھا۔ وہ اُسے کہا کہ تیرا بھائی آیا ہی اور تیرا باپ اُسے صحیح سلامت پانے سے بڑی ضیافت کیا ہی۔ تب وہ خفا ہوا۔ اور اندر جانے نہ چاہا تب اُسکا باپ باہر آکر اُسے منایا۔ پر وہ جواب میں اپنے باپ کو کہا دیکھ اتنے برسوں سے تیری خدمت کرتا ہوں اور کبھی تیرا حکم عدول نہ کیا اور تو کبھی مجھے اپنے دوستوں کے ساتھ خوشی منانے کے لئے ایک بکری کے بچے کو نہ دیا۔ پر جب تیرا یہ بیٹا جو تیری زندگانی کو کسبیرن کے ساتھ کہا گیا سو آیا تو اُسکے لئے بڑی ضیافت کیا۔ اور وہ اُسکر کہا کہ ای لڑکے تو ہمیشہ میرے پاس ہی اور سب کچھ میرا ہی سو تیرا ہی۔ پر تیرا یہ بھائی مر گیا تھا اب جیا ہی اور گم ہوا تھا ملا ہی سو خوش و خرم ہونا لازم تھا *

ARYAN FAMILY.

(NORTHERN GROUP.)

EASTERN PAHARI, KHAS, OR NAIPALI, (STANDARD DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1877.)

कोहि मानिस् का दुइ पुत्र थिया । उन् मा कांछाले वावालाइ भन्यो हे वावा संपत्ति को मेरो हुन्या अंश मलाइ देउ । तव उस्ले उन्हेरुलाइ आफ्नु संपत्ति बाँडि दियो । थोरा दिन् पछि कांछा चाँहिले सबै थोक वटोलि टाढा पर्देश गयो वहाँ मोज मजाक गरि आफ्नु सबै संपत्ति उडायो । सबै कुट्टी पाग्या पछि त्यो देश मा ठुलो अनिकाल् परि उस्लाइ सकस् हुन लाग्यो । तव उ गइकन उस् देश का एक रैति सँग लागि रच्चो तस्ले उस्लाइ सुँगुर चढाउन आफ्ना वारी मा पठायो । सुँगुरले खान्या ठुटाले आफ्नु पेट भर्न इच्छा गयो पनि कसैले उस्लाइ दियैन । उस्लाइ चेत् आया मा यसो भन्यो जुन्हेरु का रोटी उत्रंछ यस्ता मेरा वावा का कति वनिहार कन् तर म भोकले मर्कु । म उठि आफ्ना वावा थाजि गइकन उस्लाइ भनुला हे वावा मैले स्वर्ग कोर तिम्रा नजर मा पाप गछाँर । ऐलहे देखि म तिम्रो छोरो भनिन्या योग्य छैन आफ्ना एक वनिहार भै मलाइ तुल्याउनु हवस् । तव उ उठि आफ्ना वावा थाजि आयो उ ठाउँ हुंदा मा उस्का वावाले उस्लाइ देखि टिट् मानेर दगुरि गइ गर्धन् मा अंगालो हालि स्वाजि गर्न लाग्यो । तव छोरा ले उस्लाइ भन्यो हे वावा मैले स्वर्ग कोर तिम्रो पाप गछाँ अव देखि म तिम्रो छोरो भनिन्या योग्य छैन । तव पिताले आफ्ना दासहेरुलाइ भन्यो सबै चाँहिँ असल् लूगा ल्याइ यस्लाइ लाइ-देउर हात् मा अँउठी गोडा मा जुता लाइदेउर हामिहेरु खाउँ आनंद गरौं । क्यान मेरो यो छोरो मया को थियोर फेरि जियो उ हराया को थियोर पाइयो तव उन्हेरु आनंद गर्न लाग्या ।

तर उस्को जेठो छोरो वारी मा थियो उ हिँडि घर का नजिक आउँदा मा बाजार नाच् को शब्द सुन्यो । एक चाकरलाइ डाकि सोध्यो यो क्या हो । तस्ले उस्लाइ भन्या तेरो भाई आयो तेरा वावाले उस्लाइ कुशलै पाया का कारणले ठुलो भान्सा बनायो । तव उस्ले रिसाइ भित्र जान मानेन उस्कारण उस्का वावाले बाहिर आइ उस्लाइ मनायो । तव उस्ले वावालाइ उत्तरा दिइ भन्यो देखि म येति वर्ष देखि तिम्रो सेवा चाकरि गर्दछु कौलछै तिम्रो आज्ञा नाघिन तैपनि तिमिले कौलछै मलाइ आफ्ना मित्हेरु सँग आनंद गर्नालाइ एक कृताउरो पनि दियौन । तर तिम्रो यो छोरो जस्ले तिम्रो संपत्ति पातरहेरु को मँगरि उडाइ सक्यो यो आया मा तिमिले उस्का लागि ठुलो भान्सा बनायो । तव उस्ले उस्लाइ भन्यो हे पुत्र तँ सधै म सँगै कसूर ज्या मेरो छ तेरै हो । तर आनंदर हर्क गर्न मुहाउँ थ्यो क्यान तेरो यो भाई मया को थियोर फेरि जियो हरायो को थियोर पाइयो ॥

ARYAN FAMILY. (EAST CENTRAL GROUP.)

BAISWARI, (BAGHELI DIALECT).

(Serampur, 1821.)

एकठउवा मनुष्यके दीज मोडा हथे । बोर वाहुनके लोहरेने अपुने दाऊजूकां कही कि अ दाऊजू धनुकी जी बंट मोरे अंगमी परतुहें वेह मोकीं देहु । वाकेंपाहु वानें वाहुनकेलानें धनुकी बंट करी । वाकेंपाहु बहुतकु दिना ना होतुही लहुरो मोडा अपनं सवरनुकीं भेरे करकनाई दूरदेशमां गवो वा वेहां बुरे करमनुमीं अपुने धनुकीं उडाई दवो । बोर वाकीं खर्चु करेपाहु बडो अकाल वा देशमां भवा बोर वहे लाचारमीं परिवे लगे । वाकेंपाहु वहे जायकनाई वा देशके एकठउवा रंतुके लिगां रहो बोर वानें सुवरियनुकीं चरायवकेलाने वाकीं तुमो बैठयो । बोर वानें सुवरियनुके खयवके छोटनुतें अपनो पेटु भरिबे चाही लेकिन काहु शकसनं वाकीं नाहीं दवो । होसु पायकनाई वानें कही कि मोरे दाऊजूके कितेकु चाकर गकरिया अधिकभी पावतुहें बोर में भूकुतें मरतुहें । में ठाडो होयकनाई अपुने दाऊजूके लिगां जेही वा वाकीं केही कि अ दाऊजू में सरगुके दुशमनायगीमीं वा तिहारे समुहें तकसीर करी । वा आवेतें तिहारे मोडा नामजादिकु होयबे लायक नाहीं हैं । मोकीं तिहारे एकठउवा चाकरके भेसी करी । बोर वहे उठिकनाई अपुने दाऊजूके लिगां आवो बोर वहे बहुतकु दूर रहतु वाके दाऊजूनें वाकीं चितयो वा दया करी वा दोरकनाई वाकीं कंठु पकरो वा वाकीं चुमो । बोर मोडानें वाकीं कही कि अ दाऊजू में सरगुके दुशमनायगीमीं वा तिहारे समुहें तकसीर करी वा आवेतें तिहारे मोडा नामजादिकु होयबे लायक नाहीं हैं । लेकिन दाऊजूनें चाकरनुकीं कही कि सबतें नीकी पोशाकुकीं लायकनाई वाकीं पेहरावो वा वाके हाथुमीं अंगुठि वा वाके पांयनमां पनैय पेहरावो वोर हमारे जेयकनाई राजी हहें । काहेतें यह मेरो मोडा मरो होयकनाई जिवतु भवो हें वहे खोय गवो हथो वा बहुर पावो गवो हें । बोर व राजी करिव लग ।

बोर वाकीं जेठो मोडा खेतुमीं हथो बोर रिंगतु रिंगतु वहे बाखरके लिगां पहुंचो वा बाजो वा नाशुकी शबद सुनो । बोर एकठउवा चाकरकीं टेरवायकनाई वानें प्रकी कि यह कहा हें । वान वाकीं कही कि तिहारे भईया आवो वा तिहारे दाऊजूनें बडी जेवनार करी काहेतें वाकीं नीकी तरियामीं पावो । बोर वहे रोसुमीं हथो वा भीतरे जयव नाहीं चांही वातें वाके दाऊजूनें निकसिकनाई वाकीं विनति करी । वानें उत्तर देकनाई अपुने दाऊजूकां कही कि चितय में एतेकु बरसु तिहारे टेहलु करी वा तिहारे हुकुसु कबहुं नाहीं टारो लेकिन तूनें कभे मीकु एकठउवा छिरिया भी नाहीं दई कि में अपने हितनुके संग राजी करिहें । लेकिन तिहारे जो मोडानें पतरियनुके संग रहकनाई तिहारे सबरी धनु लुटाय दवो तूनें वाके आवतुही वाकेलानें बडी जेवनार करी । वानें वाकीं कही कि अ मोडा तू सदा मोरे लिगां रहतुहें वा मोरी सबरी वस्तु तिहारी हें । हमनुकीं आनंदु करिबो वा राजी करिबो जरूर हें काहेतें तिहारे भईया मरो हथो लेकिन जिवतु होतुहें वहे खोय गवो हथो लेकिन पावो गवो हें ॥

ARYAN FAMILY.

(EAST CENTRAL GROUP.)

BIHĀRĪ, (BHOJPURĪ DIALECT).

कवनो आदमी के दुगो बंटा रहे। ओकनी में से छोटका अपना बाप से कहलक्, के हमार बखरा के जे धन् होखे से दे दीं। और उ ओकनी के आपन् धन् बाँट देलन्। और थोरके दिन् में छोटका बंटा सब आपन् धन् एकठा करके, परदेस निकल् गइल्, और आपन् सब धन् लचपन् में उहाँ उड़ा देलक्। और जब उ सब उड़ा देलक्, तब ओह देस् में बड़ा अकाल पड़ल्। तब ओकरा दुःख होखे लागल्। और तब उ ओह देस् के एक आदमी इहाँ गइल्, और उ ओकरा के अपना खेत में सूअर चरावेके भेज देलक्। और मगन् से आपन् पेट भुसा से भर लीत् जे सूअर खात् रहस, बाकी कवनो आदमी ओकरा के उही ना देलक्। और जब ओकरा सूभल, तब उ अपना मन् में कहलक्, कि हमरा बाप केतना नोकर के एतना अधिका खाए के मिलेला कि उबर जाला और हम् भुखे मरत् बाड़ीं। हम् उठके अपना बाप इहाँ जाइव और उनकरा से कहव, के हम् भगवान् से और रउआ से पाप कइली, और हम् अब् राउर् बेटा कहावे लाएक् नइखीं। हमरा के अपना एक नोकर अइमन् रखीं। और उठके अपना बाप किहाँ आइल्, और जब उ बाड़ि दूर रह तबहीं, ओकर बाप ओकरा के देखलक्, और ओह करके दौड़ गइल्, और ओकरा गर्दन में लपट के ओकरा के चुम्मा लेलक्। तब बेटा ओकरा से कहलक् हे बाप हम् भगवान् और रउआ सामने पाप कइले बाड़ीं, और हम् अब् राउर् बेटा कहावे लाएक् नइखीं। बाकी ओकर बाप अपना नोकरन् से कहलक् के निमन् कपड़ा लेआव और इनका के पहिनाव, और चल हम सब कोइ खाँई पीहीं और मौज् करीं। काहे कि इ हमार बंटा मर् गइल् रहलन्ह और फेर जी गइलन्, भुला गइल् रहलन्ह फेर मिल गइलन्। और तब उ सब बधाव बजावे लगलन्।

ओकर बड़का बेटा तब खेत में रहे। जब उहाँ से चलके घरके गोंयड़ा आइल् तब उ बाजा और नाच् के सोर सुनलक्, और तब उ अपना एक नोकर के बोलाके पुछलक् कि इ सब का होता। तब उ ओकरा से कहलक् कि राउर् भाई अइलन्ह और राउर बाप भोज करत् बाड़न् काहे कि उ उनकरा के आंगे देही अच्छा लौटल् पौलन्ह। तब उ खीमीआ गइल् और घर ना जाय। तब ओकर बाप बाहर निकल् आइल् और ओकरा के निहोरा कइलक्। और तब उ अपना बाप से कहलक्, देखीं एतना बरम् हम् राउर सेवा कइलीं कबहिं राउर् आज्ञा ना टरलीं। तबहं ना रउआ हमरा के एकगो पठक् दिहलीं कि हम् अपना इयारन् के साथ आनन्द करीं। बाकी जबहीं राउर् ई बेटा अइलन् जे राउर सब धन् बस्या के साथ उड़ा दिहलन् तेहु पर रउआ उनकरा खातिन् भोज दिहलीं। तब उ ओकरा से कहलन् के हे बेटा तू हमरा साथ बराबर बाड़, और जे कुछ हमार बा स तोहर ह। और ई हमनीका चाहीं कि हमनीका खुम होइ और आनन्द करीं काहे कि ई तोहार भाई मर् गइल् रहलन्ह और फेर जीयलन्, भुला गइल् रहलन्ह फेर मिललन् ॥

ARYAN FAMILY.

(EAST CENTRAL GROUP.)

BIHĀRĪ, (MAGAHĪ OR MĀGADHĪ DIALECT).

(Serampur, 1818.)

एक अद्मीका दू बेटा जलैखन्। आउर उन्हकन्हिकेर छोटा अपना महतारके कहलखन् का हे महतार संपतकेर ये बोखरा हमरा बोखरामे परहय उअह हमरा दह। ओकरा बाद उअह उन्ह-कन्हिका कारण संपतकेर बोखरा कैलखन्। ओकरा बाद ढेर दिन नहि भेल छोटा बेटा अपना सभन्हिके एकठहुआ करिके दोसरा देशमे गेला आउर हुंआ बदचालीसे अपना संपतके खर्च कैलखन्। आउर सभके खर्च कैलक बाद बडा अकाल उअह देशमे भेल आउर उअह लाचारिमे गिर् लगला। ओकरा बाद उअह जाकरिके उअह देशका एक रैअतका घरमे रहला आउर उअह सूअरन्हिके चरावैकेर लेल ओकरा खेतमे पठौलकैखन्। आउर उअह सूअरन्हिका खेलाका छीलुकन्हिमे अपना पेट भरल चाहलखन् किन्तु केउ ओकराके नहि देलकैखन्। ज्ञान पाकरिके उअह कहलकैखन् का हमरा महतारका केतना चाकर यथेष्ट आउर तिकरासे अधिक रोटी पाव्हथि आउर हम भूखलही। हम उठ्करिके अपना महतारका आगा जायेब आउर ओकरा कहबैखन् का हे महतार हम सर्गका सुहयिपनमे आउर तोहरा आगा गुनाह कैलूं। आउर अखनीसे तोहर बेटा नामूद होये लायेक नहि हथि। हमराके तोह एक चाकरकेर भैसन् करह। आउर उअह उठ्करिके अपना महतारका आगा भेला आउर उअह ढेर दूर रहैते ओकर महतार ओकराके देखलकैखन् आउर दया कैलकैखन् आउर दौर करिके ओकर गरदन पकरलकैखन् आउर ओकराके चुमलकैखन्। आउर बेटा ओकराके कहलकैखन् का हे महतार हम सर्गका सुहयिपनमे आउर तोहरा आगा गुनाह कैलूं आउर अखनीसे तोहरा बेटा नामूद होये लायेक नहि हथि। किन्तु महतार नफरके कहलकैखन् सभेसे सुघर पोशाक लाकरिके ओकरा पहिरवौखन् आउर ओकरा हाथमे अंगुठी आउर ओकरा गोडमे जुता पहिरवौखन्। आउर हमरा खाकरिके खोश होयेब। काहेका यहि हमरबेटा मरलाहल् आउर जीअलहथि उअह हिरैलाहल आउर फुणु पावल गेलाह। आउर उन्हकन्हि खोशी कर् लगला।

आउर ओकर जेठा बेटा खेतमे जला आउर अवेत अवेत उअह घरका नजीक पहुंचला आउर बाजन आउर नाच सुनलखन्। आउर एक नफरके बोलाकरिके उअह पुछलकैखन् यहि का हय। उअह ओकराके कहलकैखन् का तोहर भाई खेलथून् आउर तोहर महतार बडा खाना कैलखन् काहेका ओकरा के भला जालमे पौलखन्। आउर उअह गोसा जला आउर भीतर नहि जाय चाहलखन्। ओकरासे ओकर महतार निकलकरिके ओकर प्रार्थना कैलकैखन्। उअह जवाब देकरिके अपना महतार के कहलखन् का देखह हम एतना बरिस तोहर टहले कैलियो आउर तोहर हुकुम कधियो नहि लंगियो किन्तु तोह कधियो हमराके एक बकरीभी नहि देलह का हम अपना यारन्हिका साथ खोशी करो। किन्तु तोहर ये बेटा पतुरीअन्हिका साथ रहकरिके तोहर सभे संपत उडौलखन् तोह ओकरा अवैतहि ओकरा लेल बडा खाना कैलखन्। उअह ओकराके कहलकैखन् हे बेटा तोह सदा हमरा नजीक रहह आउर हमर सभे चीज तोहर हय। हमरन्हिका आनंद करने आउर खोशी करने अवश्य हय काहेका तोहर भाई मरलथनहल् आउर जीलाह उअह हिरैलाहल् आउर पावल गेलाह॥

ARYAN FAMILY. (EAST CENTRAL GROUP.)

BIHĀRĪ, (MAITHILĪ DIALECT).

(Grierson, 1881.)

कोनो मनुष्य केँ दुइ बेटा रहैन्हि। ओहिमेंसँ छोटका बापसँ कहलक जे ओ बाबू संपत्तिमेंसँ जे हमर भाग हो से हमरा दिअ। तखन ओ हुनका अपन संपत्ति बाँटि देलथीन्हि। बहुत दिन नहिँ बितल की छोटका बेटा सभकिकु एकठा कैंकहुँ दूर देश चल गेल आओर ओतँ लुचपनी में दिन बितवैत अपन संपत्ति उड़ा देलक। जखन ओ सभकिकु उड़ा चुकल तखन ओहि देशमें बहुत अकाल पड़लैक आओर ओ दुखित भै गेल। आओर ओ जाकेँ ओहि देशक निवासी सभनमेंसँ एक गोटा कोतँ रहै लागल जे ओकरा अपना खेतसभमें सूगर चरावै निमित्त पठीलकै। आओर ओ ओहि छीमड़ि-सभसँ जे सूगर खाइत छलै अपन पेट भरै चाहैत छल आओर कोओ नहिँ ओकरा किछु देखलै। तखन ओकरा चैतन्य भेलै आओर कहलक जे हमरा बापक कतेक बनिहारसभकेँ खाएकसँ अधिक रोटी होइछै आओर हम भूखसँ मरैछी। हम उपटिकै अपना बापक लग जाएब आओर हुनकासँ कहबैन्हि जे ओ बाबू हम स्वर्गक बिरुद्ध आओर अपनेक अध्वक्ष पाप केल अछि। हम फेरि अपनेक बेटा कहबैक योग्य नहिँ छी। हमरा अपन बनिहार सबहिमेंसँ एकक बराबरी केल जाओ। तखन ओ उपटिकँ अपना बापक समीप चलल परंतु ओ फराकँहि छल की ओकर बाप ओकरा देखिकै देया केलथीन्हि आओर दौड़िकेँ ओकरा गरामेँ लपटिकै ओकरा चुम्बा लेलथीन्हि। बेटा हुनका कहलथीन्हि जे ओ बाबू हम स्वर्गक बिरुद्ध आओर अपनेक अध्वक्ष पाप केल अछि आओर फेरि अपनेक पुत्र कहबैक योग्य नहिँ छी। परंतु बाप अपना बहिष्वासभसँ कहलन्हि जे सभसँ उत्तम बस्त्र बहारकै हिनका पहिरावह आओर हिनका हाथमें ओँठी आओर पाएरमें पनही पहिरावह। आओर हम खाई आओर आनंद करी। किएक तँ ई हमर बेटा सुइल छल फेरि जीउल अछि हेड़ाएल छल फेरि भेटल अछि, तखन ओ लोकनि आनंद करै लगलाह।

ओकर जेठ बेटा खेतमें छलै आओर जखन ओ अबैत अबैत घरक समीप पहुचल तखन बाजा आओर नाचक शब्द सुनलक। आओर अपना सेबक सबहिमेंसँ एकके अपना लग बजाकेँ पुछलकैक जे ई की थिकै। ओ हुनकासँ कहलकैन्हि अपनेक भाए आएल छथि आओर अपनेक बाप बड़ जेओनार केलन्हि अछि ऐ हेतु की हुनका बेश निरीग पाओल अछि। परन्तु ओ क्रोध केलन्हि आओर नहिँ केलन्हि। ऐ हेतु हुनका बाप बाहर आवि हुनका मनावै लगलाह। ओ बापकेँ उत्तर देलन्हि की देखू हम एतेक बरष सँ अपनेक सेवा करैछी आओर कहिओ अपनेक आज्ञाकेर उल्लंघन नहिँ केल आओर अपने हमरा कहिओ पाठिओ नहिँ देल की हम अपना मित्रसभक संग आनंद करितहुँ। परंतु अपनेक ई बेटा जे बेइया सबहिक संग अपनेक संपत्ति खाए गेल अछि, जेहि आएल तेहि अपने ओकरा निमित्त बड़ जेओनार केल अछि। बाप हुनका कहलथीन्हि जे हँ बालक तौह सदा हमरा संग रह आओर जे किछु हमर अछि से तोहरे थिक। परंतु आनंद करब हर्षित होब उचित छल किएक तँ ई तोहरे भाई सुइल छल फेरि जीउल अछि हेड़ाए गेल छल फेरि भेटल अछि ॥

ARYAN FAMILY.

(SOUTHERN GROUP.)

MARĀTHĪ, (STANDARD DIALECT).

(Bombay Auxiliary Bible Society, 1893.)

कोणीएका माणसाला दोन पुत्र होते. त्यांतील धाकटा बापाला छणाला, बाबा, जो मालमत्तेचा वांटा मला यायाचा तो दे. मग त्याने त्यांस संपत्ति वांटून दिली. मग थोडक्या दिवसांनी धाकटा पुत्र सर्व जमा करून दूर देशांत गेला, आणि तेथे उधळेपणाने वागून आपली संपत्ति उडविली, मग त्याने अवघे खर्चिऱ्यावर त्या देशांत मोठा दुकाळ पडला, त्यामुळे त्याला अडचण पडू लागली; तेव्हां तो त्या देशांतील एका गृहस्थाजवळ जाऊन राहिला, त्याने तर त्याला डुकरे चारायास आपल्या शेतांत पाठविले. तेव्हां डुकरे जीं टरफले खात असत त्यांवर त्याने आपले पोट भरावे असे त्याला वाटले आणि कोणी त्याला कांहीं दिले नाही. नंतर ती शुद्धीवर येऊन म्हणाला, माझ्या बापाच्या किती मोलकऱ्यांस भरपूर भाकार आहे? आणि मी भुकेने मरतो, मी उठून आपल्या बापाकडे जाईन व त्याला म्हणें, हे बापा, म्यां आकाशाच्या विरुद्ध व तुझ्या समोर पाप केले आहे; आतांपासून तुम्हा पुत्र छणवायास मी योग्य नाही, आपल्या एका मोलकऱ्याप्रमाणे मला ठेव. नंतर ती उठून आपल्या बापाकडे गेली, तेव्हां ती दूर आहे इतक्यांत त्याचा बाप त्याला पाहून कळवळला, आणि त्याने धांवून त्याच्या गळ्यांत मिठी घातली व त्याचे चुंबन घेतले. मग पुत्र त्याला छणाला, बापा, आकाशाच्या विरुद्ध व तुम्हा समोर म्यां पाप केले आहे, आणि आतांपासून तुम्हा पुत्र छणवायास मी योग्य नाही. परंतु बापाने आपल्या चाकरांस सांगितले, उत्तम भगा आणून याला घाला, आणि याच्या हातांत अंगठी व पायांत जोडे घाला. मग आपण खाऊन हर्ष करूं: कांकीं हा माझा पुत्र मेला होता, तो फिरून जीवत झाला, व हरपला होता तो सांपडला आहे. तेव्हां ते हर्ष करूं लागले.

त्या वेळेस त्याचा वडील पुत्र शेतांत होता, मग तो येऊन घराजवळ पोहचल्यावर त्याने वाद्य व नाच ऐकिले. तेव्हां चाकरांतील एकाला बोलावून त्याने विचारिले, हे काय आहे? त्याने त्याला सांगितले कीं तुम्हा भाऊ झाला आहे, आणि तो तुझ्या बापाला सुखरूप मिळाला यास्तव त्याने मोठी जेवणावळ केली आहे. तेव्हां ती रागे भरून आंत जाईना, यास्तव त्याचा बाप बाहेर येऊन त्याला समजावू लागला. परंतु त्याने बापाला उत्तर दिले कीं, पाहो, मी इतकीं वर्षे तुम्ही चाकरी करितो, आणि तुम्ही आज्ञा म्यां कधींहि मोडिली नाही; तरी म्यां आपल्या मित्रांबरोबर खुशाली करावी म्हणून त्यां मला, कधीं करडूंहि दिले नाही. आणि ज्याने तुम्ही संपत्ति कसबिणींबरोबर खाऊन टाकिली ती हा तुम्हा पुत्र झाला, तेव्हां त्यां त्यासाठीं मोठो जेवणावळ केली आहे. तेव्हां त्याने त्याला म्हटले, मुला, तूं सर्वदां माझ्या बरोबर आहेस, आणि माझी सर्व मालमत्ता तुम्हीच आहे. परंतु हर्ष व आनंद करावा हे योग्य होतें, कारण कीं हा तुम्हा भाऊ मेला होता, तो फिरून जीवत झाला आहे, व हरपला होता तो सांपडला आहे.

ARYAN FAMILY. (SOUTH-WESTERN GROUP.)

MARATHI, (KONKANI DIALECT).

(Serampur, 1818.)

यकथाली दोग पुत आसिले आनि तांतुले सानान आप्णाले आंणाक म्हळें कि हे आंणा दुडवालो कोण वांटो मेगेलि वांट्यांनु येत्ता तो माका दिताजे। मागिरि ताणे तांगेले खातिर दुडवा वांटो केलो। ताजे मागिरि सावार दिस ना जातचि सानु पुत आप्णे सगळ्याक येकडे कोनुं धुर गावांतु गेलो आनि थें वायटपणांतु आप्णाले दुडवाक वेषु केलो। आनि सगळ्याक वेषु कर्तचि होडु दुकाळु ते गावांतु आलो आनि तो आपतांतु पोडचा लागलो। वांजे मागिरि तो वीसुनु ते गावांले येका वकला लागि रावलो आनि ताणे दुकरांक चरोचे खातिर ताका गाद्यांतु धाळो। आनि ताणे दुकरांले खावचे सोलान आपणा पोट भोर्चा आठेले तरि कोण मनुथान ताका दिले ना। चैतन पावनु ताणे म्हळें कि मेगेलि बापसुले कितुले चाकर भाकरि पूरो आनि चढावयि पावसाति आनि हांव भुकेन मरतां। हांव उठाउनु आप्णाले आंणाले लागि वोचन आनि ताका सांगन हि हे आंणा हांवे खर्गाले दुसमनेंतु आनि तुगेले गेदुर चुकि केलि। आनि आसं लागिन तुगेलो पुत नांव जालो जावचा पुरो जाळो नें। माका तुगेले येक चेष्टाले वारि करि। आनि तो उठाउनु आपाणा आंणाले लागि आयलो आनि तो सावार धुर आस्त्राना तागेले आंणान ताका चोयिलो आनि दया केलि आनि धांडु तागेलो गळी धर्लो आनि ताका उमदिलि। आनि पुतान ताका म्हळें कि हे आंणा हांवे खर्गाले दुसमनेंतु आनि तुजे सुकारि अपरादु केली आनि आसं लागिन तुगेलो पुत नांवालो जावचा पुरो जाळो नें। तरि आंणान चेष्टांक म्हळें कि सगळ्याचाकै चांगु दुस्तु हाण ताका नेसै आनि तागेले हातांतु सुदि आनि ताजे पायांतु पापासे नेसै। आनि आमि खाउनु आनंद जाउं। तेंयितें हो मेगेलि पुत मेळो जाउनु जीवो जालाज तो पोर गेलोली आनि नेंवान मेळाज। आनि ते संतोषु कोर्चा लागले।

आनि तागेलो होडु पुत, सेतांतु आसिलो आनि येतां येतां तो घराले लागि पावलो आनि वाजप आनि नांशु आय्किलो। आनि येका चाकराक आपौनु ताणे निमगिले कि हें यितें। ताणे ताका म्हळें कि तुगेलो भाउ आयलो आनि तुगेले आंणान मोठी जेवणाळ केली तेंयितें ताका चांग दगेंतु मेळो। आनि तो कोपिलो आसिलो आनि भितरि वोचा आसेलो ना। ताजेन तागेले आंणान वारसोर्नु ताका आलेश केलें। ताणे जाप दिउनु आप्णाले आंणाक म्हळें कि पळे हांवे यितलें वर्स तुगेले सेवा केलि आनि तुगेले आम्हा केदनांयि मिंवलो ना तरि तुवें केदनांयि माका येक वोकाडियि दिलि ना कि हांव मेगेले खेडिताले भर्सि आनंदु करिन्। तरि तुगेले कोण पुतान कलावंतां भर्सि रावुनु तुगेले सगळे शैश्य वेषु केलो तुवें तागेले येतचि ताले खातिर मोठी जेवणाळ केली। ताणे ताका म्हळें कि हे पुता तुं सदं मज लागि रावत आनि मेगेली सगळी वस्तु तुगेली आस। आमगेलो, आनंदु कोर्चो आनि संतोषु कोर्चो आवश्य आस। तेंयितें तुगेली भाउ मेळो आसिले आनि जीवो जाता वो पोर गेलोली आसिलो आनि मेळाज॥

ARYAN FAMILY.

(SOUTH-WESTERN GROUP.)

MARATHI (BERÁRÍ DIALECT).

(Capt. W. Haig, 1896.)

एका मानसास दीन पीर होते . त्यातल लहान पीरग बापास म्हने, बाबा माझा हिश्याचा माल मला देऊन टाक . तेव्हां त्यान आपल्या जिनगीच्या दीघा पोरांत वाटल्या केल्या, पट धोड्याच दिवसांत लहान्या पीरान आपली सर्व जिनगी सावडली . मग तो दुसऱ्या मुलखांत फिरव्याम गेला . तेथ त्यान चहल बाजींत आपला सर्व पैसा उडवला . जेव्हां जवळची बाकी सर्व झाली, तेव्हां त्या देशांत मोठा दुकल पडला ; व त्याला खाया पियाची वान पडली, मग तो त्यामुलखातील एका भल्या मानसाच्या घरी जाऊन त्याच्या जवळ राहिला, तेव्हां त्यान त्यास आपल्या वावरांत डुकर राखण्यास धाडल, त्यायेलीं डुकर जे भुस खात होते ते भुस खाऊन पीट भरव्याम तो राजी झाला-पन ते भुस ही त्यास कोनी देयेना . अस झाल तेव्हां मग त्याचे डोळे उघडले, मग त्यान म्हटल कीं माडा बापाच्या घरी बड माल करी आहेत . त्याहिला पीटापेक्षां ज्यास्त भाकर मिळते अन मी येथ भुकेन मरतो तर मी आतां उठून बापा कडे जातो व त्यास म्हनतीं. बाबा, मी तुझा व देवाचा अपराधी आहे या उपर मी तुह पीरग व्हय अस म्हनाव हें बरोबर न व्हय . म्हनून तूं मला आपला सालकरी कर . अस बोलून तो उठला ; अन आपल्या बापाकडे आला . पन तो दूर अंतरावर होता तेव्हांच बापान त्यास पछल व त्याला कीव झाली . म्हनून तो धावला व पीराच्या गळ्यास मिठी मारून त्यान त्याचा मुका घेतला . मग पीरग म्हने, बाबा, मी देवाचा व तुझा अपराधी आहे व तुह पीरग म्हनवून घेव्याम मी आतां लायक नाहीं . पन बापान आपल्या गडयास सांगितल कीं चांगले पांघुरन आनून याम घा, व याच्या बीटांत मुदी घाला अन याच्या पायांत जोडा घाला, आज आपन खाऊन पिऊन चंगळ करूं काव्हून कीं हें मजा लेकळं मले व्हत पन ते पुनः जित झाला . ते हरपल होत पन आज फिरन भेटल . मग ते चंगल करूं लागले ॥

त्या येळी त्याच मोठ पीरग वावरांत होत . तेही घरीं येऊं लागल, तेव्हां त्यास नाचन व गान ऐकूं येऊं लागल . तेव्हां त्यान एका गडयास हाक मारून पुसल, कांर, आज हें काय व्हय . तेव्हां त्यान सांगितल कीं तुहा भाऊ आला व तो खुशालीन आला म्हनून तुहा बाप त्यास पाव्हनचार करत्ये. तेव्हां त्याची मर्जी बिघडली मग तो घरांत काळ्यास जाते ? म्हनून त्याचा बाप बाहेर येऊन त्याची खुशामत करूं लागला तेव्हां ते पीरग म्हने पाछा, बाबा, इतके साल म्या तुही चाकरी केली, तुहा हुकूम म्या कधीं मोडला नाही इतक असून माझा गडया बरोबर मजा करव्याम तुवा मज वकव्याचें पिलूं ही कही देण नाहीं . पन रांड बाजींत तुही सर्व जिनगी बुडवून टाकनारा हा तुहा लेक आला तेव्हां तुवा त्यास पाव्हनचार केला . तेव्हां त्यान त्यास म्हटल—पीरा तूं अक्षयी माझा जवळ राहत वजें काय माझा जवळ आहे तें सर्व तुह आहे, हा तुहा मेलेला भाऊ पुनः उठला, भेटायचा नाही तो पुनः भेटला, म्हनून आपनास कौतुक व्हाव व आपन आनंद कराव हें वस आहे ॥

ARYAN FAMILY. (SOUTH-WESTERN GROUP.)

MARĀṬHĪ, (BERĀRĪ DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Capt. W. Hatt, 1896.)

Ekā mānasās dōn pōr hōtō. Tyātlā lahān pōrgā bāpās mhanē, Bābā māhyā hīsyātsā māl malā dēun fāk. Tēvhān tyānā āplyā jingīchyā dōghā pōrānt vāṭnyā kelyā. Pudhā thōdyāts divasānt lahānyā porānā āplyā sarv jingī sāvadli. Mag tō dūsyā mulkhānt phirnyās gēlā. Tēthā tyānā tsahūl bājint āplā sarv paisā udvalā. Jevhān dzavalchī bāki sarv dzhālī tēvhān tyā deśānt mōṭā dukal padlā va tyālā khāyā piyāchī vān padli. Mag tō tyā mulkhātil ekā bhalyā mānasāchyā gharīn dzāun tyāchyā javaḷ rāhilā. Tēvhān tyānā tyās āplyā vāvarānt dukar rākhyās dhādala. Tyā yeḷi dukar je bhūs khāt hōtē tē bhūs khāun pōṭ bharnyās tō rājī dzhālā. Pan te bhūs hī tyās kōnī dēyēnā, us dzhāl tēvhān mag tyāchē dōlē ughadalē. Mag tyānā mhaṭala kīn māhyā bāpāchyā gharī bahū sālkarī āhet, tyāhilā pōṭāpeksā dzāst (jyāst) bhākar mīṭe an mī yēthā bhukēn marto. Tar mī ātā uṭhūn bāpākadē dzātō va tyās mhanṭō, Bābā, mī tuhā va devātsā aprādhi āhē, yā upar mī tūhā pōrgā vḥāyā āsā mhanāvā hē barōbar nāvḥāyā. Mhanūn tū malā āplā sālkarī kār. Āsā bōlūn tō uṭhalā, an āplyā bāpākadē ālā. Pan tō dūr āntarāvar hōtā tēvhānt bāpānā tyās pāhyālā va tyālā kīv ālī. Mhanūn tō ahāvalā va pōrāchyā galyās mīṭhī mārūn tyānā tyātsā mukā ghēṭalā. Mag pōrgā mhanē, Bābā, mī devātsā va tuhā aprādhi āhē va tūhā pōrgā mhanūn ghēnyās mī ātā lāyak nāhīn. Pan bāpānā āplyā gadyās sāngitālā kīn tsānglē pāndhurna anūn yās ghā, va yāchyā bōṭānt mudī ghālā an yāchyā pāyānt dzōḍā ghālā. Ādz āpan khāun piūn tsāngal karūn kāvhun kī heñ mahā lēkrūn mōlā vhat pan te punḥ jīt dzhālā. Tē harpal hōtā ādz phiran bhēṭālā. Mag tē tsāngal karūn lāgale.

Tyā yeḷi tyātsā mōṭā pōrgā vāvarānt hōtā tēhīn gharīn yeūn lāgālā, tēvhān tyās nātsan va gān aikūn yeūn lāgālā. Tēvhān tyānā ekā gadyās hāk mārūn pusala, kārē, ādz hē kāy vḥaya. Tēvhān tyānā sāngitalā kīn tuhā bhāu ālā va tō khuśālīnā ālā mhanūn tuhā bāp tyās pāvḥantsār kartyē. Tēvhān tyāchī marjī bighadali. Mag tō gharānt kāhyās dzātē? Mhanūn tyātsā bāp bāhēr yeūn tyāchī khuśāmat karūn lāgalā. Tēvhān tē pōrga mhanī pāhya, Bābā, itkē sāl myā tuhī tsākārī kēlī, tuhā hūkūm myā kadhīn mōḍalā nāhīn, itkā asūn māhyā gadyā barōbar madzā karmyās tuvā madz bakryāchēn piḷūnhi kahīn dēlla nāhīn. Pan rānḍ bādziñt tuhī sarv jingī budvūn fāknārā hā tuhā lēk ālā tēvhān tuvā tyās pavḥantsār kēlā. Tēvhān tyānā tyās mhaṭala Pōrā, tūn akshayī māhyā dzavalā rāhat, va je kāy māhyā dzavalā āhē tē sarv tuhā āhē. Hā tuhā mēlālā bhāu punḥ uṭhala bhēṭayatsā nāhīn tō punḥ bhēṭalā, mhanūn āpanās kautuk vḥāva va āpan ānānd karāvā hē bēs āhē.

Notes.

As the Marāṭhī translation in the Bāḷhōdh character has been taken down phonetically, and is in no way an example of written Marāṭhī, I have taken the liberty of transliterating it. The transliteration faithfully represents Marāṭhī as spoken by the agricultural classes in Berar, as regards idiom, grammar, and pronunciation.

Remarks on the value of the letters.

(1) च and झ are given their proper Marāṭhī sounds of "ts" and "dz". Both are occasionally followed by the letter ञ, in which case they have the sound of च and झ in Hindi.

(2) The letter ण (ṇ) is universally changed into न.

(3) The common people in Benar find great difficulty in pronouncing an initial व before ए and इ or ई. This letter therefore becomes य before ए and is omitted altogether before इ or ई. Thus वेळ (time) is pronounced yēl, वेगण (vēṅāṇ) yēṅāṇ, and the proper names विठ्ठ and विष्णुजी become [ṭhū and Ishnujī respectively.

(4) The distinction between ञ and ञ is always preserved ; though the common people are unable to give the latter letter its full sound. They incline sometimes towards a very soft र and sometimes towards य, occasionally almost eliding the letter, but they never confuse it with ञ. The caste name माळी is sounded almost like " mā-i".

Other peculiarities of pronunciation.

(1) Final आ is commonly dropped so that nothing remains but the inherent अ of the last consonant, e.g. त्याच for त्याचा, मोट for मोटा

(2) The " j " sound in the genitive singular of the first and second personal pronouns is dropped, thus majhya becomes mahyā, and tujhyā, tuhya.

(3) The letter इ in those forms of the verb which are derived from the past participle becomes ए, e.g., ठोडण for ठोडणीस.

The peculiarities of grammar and the " patois " words used are well exemplified in the translation, e.g., मल्ल for देश, पीर or पीरग for मल्लगा, वावर for झेत.

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

ASSAMESE, (STANDARD DIALECT).

(Sibsagar, 1873.)

এজন মানুহৰ দুই পুতেক আছিল ; তাৰে সৰু জনে বাপেকত কলে, হে পিতৃ, তোমাৰ সম্পত্তিৰ জি ভাগ মোত পৰে, তাকে মোক দিয়া ; তাতে বাপেকে আপোনাৰ বস্তু সিহঁতক বাঁটি দিলে। তাৰ অলপ দিনৰ পাচে সেই সৰু পুতেকে আপোনাৰ সকলো ধন গোটাই, দূৰ দেশলৈ গৈ দুক্ট প্ৰবৰ্তনেৰে আটাইকে ভাঙ্গি বই কৰিলে। তাৰ সকলো ধন ঢুকালত সেই দেশত বৰ ঐকাল হল, তাতে সি দুখিয়া হবলৈ ধৰিলে। পাচে সি গৈ সেই দেশৰ এক গিৰিহতত আসুই ললত, গাহৰি ৰাখিবলৈ সেই মানুহে আপোনাৰ পথৰলৈ তাক পঠাই দিলে। তাতে গাহৰিএ খোখা খোলেৱেদেই সি আপোনাৰ পেট ভৰাবলৈ ইচা কৰিলেও তাক কেবে কিছু খাবলৈ নিদিলে। সেসত চেতন পোআ হৈ সি বুলিলে, মোৰ পিতৃৰ কেতেক বন্দিএও জোৱাকৈ খোখা বস্তু আৰু তাকৈ অধিকো পাই, কিন্তু মই ভোকতে মৰিচোঁ। মই উঠি বোপাইৰ তলৈ গৈ এই কথা কম, হে পিতৃ, স্বৰগৰ অহিতে আৰু তুমি দেখাতে পাপ কৰিলোঁ ; তোমাৰ পুত্ৰ নামেৰে মতা হোআৰ আৰু জোগ্য নহঁও ; তোমাৰ এক বেচ পোআ বন্দিৰ নিচিনা মোক কৰা। পাচে সি উঠি পিতৃৰ ওচৰলৈ গল ; কিন্তু দুৱৈত থাকোঁতেই বাপেকে তাক দেখি মৰম লাগি লৰি গৈ তাৰ ডিম্বিত পৰি ধৰি চুমা দিলে। তেতিয়া পুতেকে তেঁওত কলে, হে পিতৃ, স্বৰগৰ অহিতে আৰু তুমি দেখাতে মই পাপ কৰিলোঁ ; তোমাৰ পুত্ৰ নামেৰে মতা হোআৰ আৰু জোগ্য নহঁও। কিন্তু বাপেকে বন্দিবোৱত কলে, আটাইতেকৈ উত্তম বস্তু আনি ইয়াকে পিন্ধা ; তাৰ হাতত আঙ্গঠি, ভৰিত পইজাৰ দিয়া ; আৰু আমি ভোজন কৰি আনন্দ কৰোঁহঁক ; কিয়নো এই মোৰ পো মৰা হৈয়ো আকও জিয়াই আছে, হেৰোআ হৈয়ো পোআ হৈছে ; তাতে সিবিলাকে আনন্দ কৰিবলৈ ধৰিলে।

সেই কালত তেঁওৰ বৰ পুতেক খেতিত আছিল ; পাচে সি আহি ঘৰৰ ওচৰ পাই, বাজনা আৰু নচাৰ সবদ স্থনিলে। তেতিয়া সি এটা বন্দিৰ নাতি স্থনিলে, এই কথাৰ কাৰন কি ? তাতে বন্দিএ কলে তোমাৰ ভায়া আহিল, আৰু তোমাৰ পিতৃএ তাক বস্তু সৰিলে পোআ হেহুকে বৰ ভোজ পাতিলে। তাতে সি খঙ্গ কৰি ভিতৰলৈ জাব নুখুজিলে ; এই হেহুকে বাপেকে বাজলৈ আহি তাক বিনই কৰিলে। তাতে সি বাপেকত উত্তৰ দি কলে, দেখা, মই এতেক বচৰ তোমাৰ আল ধৰি কোনো কালত তোমাৰ আগ্য ভঙ্গা নাই, তথাপি সখিবিলাকৰ লগত ৰঙ্গ কৰিবলৈ মোক এটি চাগলি পোআলিও দিয়া নাই। কিন্তু তোমাৰ এই জি পুত্ৰই বেস্যৰ লগত তোমাৰ ধন ভাঙ্গি পেলালে, সি আহিলতেই তাৰ নিমিতে তুমি বৰ ভোজ পাতিল। তেতিয়া তেঁও তাত কলে, হে মোৰ পো, তুমি সদাই মোৰ লগত আচা, আৰু মোৰ জি জি আছে, সকলো তোমাৰ। কিন্তু তোমাৰ এই ভায়া মৰা হৈয়ো আকও জিয়াই আছে, হেৰোআ হৈয়ো পোআ হৈছে, এই কাৰনে আমি ৰঙ্গ কৰা আৰু আনন্দিত হোআ উচিত।

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

ASSAMESE, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

NOTE.—As Assamese spelling does not agree with pronunciation, an interlinear phonetic transcription (which has been kindly provided by Mr. E. A. Gait, I.C.S.) is given in italics. In this transcription pronounce—

ā as the 'a' in *hall*.
o as the 'o' in *home*.
ā as the ā in *mark*.
a as the a in *cat*.
i as the i in *is*.

i as the ee in *meet*.
e as the e in *met*.
o as the o in Bengali *ও* [ʔʌ].
ū as the u in *put*.

The ā is not quite our long 'o'. It is slightly inclined towards 'a,' but less so than the Cockney 'a' is towards 'i'.
h=ch in German *nachen* (nearly).

Ejan mānuhar dui putek āchil; tāre saru jane bāpekat kale, he pitri, tomār
Ajan manūhār dui pūtak āsil; tāra hārū zānu bāpakāt kola, he pitri, tōmār
sampatir ji bhāg mot pare, tāke mok diyā; tāte bāpeke āponār bastu sihītak bāti
hāmpotir ji bhāg mōt pāra, tāka mōk diyā; tāta bāpaka āpōnār bostū hihātāk bāti
dile. Tār alap dinar pāche sei saru puteke āponār sakalō dhan goṭai dur desalai gai
dila. Tār ālāp dinār pāsa hēi hōrū pūtake āpōnār hākalō dhān gōṭāi, dūr dehāloi goi
dushṭa prabartanere ātāike bhāngi bai karile. Tār sakalō dhan chukālat sei dosat bar
dūshṭā prābārtānara ātāika bhāngi bāi korila. Tār hākalō dhān chukālāt hēi dehāt bār
akāl hal, tāte si dukhiyā habalai dharile. Pāche si gai sei desat ek girihatat āsrai
ākālṭ hol, tāta hī dūkhiyā hōbōloi dhorila. Pāsa hī goi hēi dehār ek girihātāt āsrū
lalat, gāhari rākhibalai sei mānuho āponār pathāralai tāk paṭhāi dilo. Tāte gāharie
lōlāt, gāhori rākhibōloi hēi mānūha āpōnār pāthārolōi tāk pāṭhāi dila. Tāta gāharie
khoā gholere saito, si āponār poṭ bharābalai iehā karileo tāk keve kiehu khabalai
khōā ghōlara hoita, hī āpōnār paṭ bharābōloi iśā korilaō tak kevē kiśū khābōloi
nidile. Sesat chetan pōā hai si bulile, mōr pitrir ketek bandio jorākai khoā bastu
nidila. Hēhāt setānṭ pōā hoi hī bālila, mōr pitrir katakṭṭ bāndiō zōrakōi khōā bostū
āru tātakai adhikō pai kintu māi bhokate mariechō. Māi ūhi bopāir talai gai ei kathā
ārū tātkōi odhikō pāi, kintū māi bhōkāta marisō. Māi ūhī bōpāir talōi goi ēi kālha
kam, he pitri, swaragar ahite āru tumi dekhāte pāp karilō; tomār putra nāmere mata
kom, he pitri, swārāgār ohita arū tūmi dekhāta pāp korilō; tōmār pūtrā nāmara mātā
hoār āru jogya nahaō; tomār ek bech poā bandir nichinā mok karā. Pāche si ūhi
hōār arū jōgyā nāhāō; tōmār ek bas pōā bāndir nishinā mōk karā. Pāsa hī ūhī
pitrir ocharalai gal; kintu durait thākōtei bāpeke tāk dekhi maram lāgi lari gai tār
pitrir ōsārolōi gol; kintū dūrait thākōtēi bāpaka tāk dekhi mārām lagi lōri goi tār
dingit pari dhari chumā dile. Tetiyā puteke tōt kale, he pitri, swaragar ahite āru
dingit pari dhari sāmā dila. Tetiyā pūtake tōt kola, he pitri, swārāgār ohita arū
tumi dekhāte māi pāp karilō; tomār putra nāmere matā hoār āru jogya nahaō.
tūmi dekhāta māi pāp korilō; tōmār pūtrā nāmara mātā hōār arū jōgyā nāhāō.
Kintu bāpeke bandiborat kale, ātāite kai utam bastra ani iyāke pindha; tār hātāt
Kintū bāpaka bāndibōrāt kola, ātāitakōi ūlām bāstrā ani iyāk pīndhā; tār hātāt
āngāṭhi, bharit pāijār diyā; āru āni bhojan kari ānanda karōhak; kiyano ei mōr po
āngāṭhi, bharit pāijār dī; arū āni bhōjān kari ānāndā karōhāk; kiyanō ēi mōr pō
marā haiyo ākao jiyāi āche; heroā hūyo, poā haiche. Tāte sibilāke ānanda karibalai
mārā hoyō ākōū ziyāi āsa; hārōū hoyō, pōā hoisa; tāta hībilāka ānāndā koribōloi
dharile.
dhorila.

* *chāl* in the original is incorrect.

† Letter *নিজ* *nijār āwāstha bāsi*. (ওঁহি *ōñhi* means to come to one's senses after fainting.)

‡ Should be *কটক*—*kātāk*.

Sei kâlat t̃hor bar putek khetit āhil; Pāche si āhi gharar ochar pāi, bājanā
Hei kâlât tãor bar pūtak khetit āsil; pāsa hi āhi ghārār ōsār pāi, bāzānā
 āru nachār sabad sunile. Tetiyā si eṭa bandik māti sudhile, ei kathār kārān ki? Tāte
ārū nāsār hābād hūnila. Tetiyā hi aṭā bāndik māti hūdhila, ei kathār kārān ki? Tāta
 bandie kale tomār bhāyā āhil, āru tomār pitrie tāk swastha sarile poā hetuke bar bhoj
bāndiya kola, tōmār bhāyā āhil, āru tōmār pitriya swāsthā horila poā hetūka bār bhōz
 pātīle. Tāte si khaṅga kari bhitaralai jāb nukhujile; ei hetuke bāpeke bājalai
patila. Tāta hi khāng kori bhitaroloi jābā nūkhūzila; ei hetūka bāpaka bāzoloi
 āhi tāk bināi karile. Tāte si bāpekat utar di kale, dekhā, māi etek bachar tomār āl
ahi tāk bināi korila. Tāta hi bāpakāt utar di kola, dekhā, māi atak basar tōmār al
 dhari kona kâlat tomār āgyā bhaṅgā nāi, tathāpi sakhibilākar lagat raṅga karibalai
dhorī kōnō kâlât tōmār āgyā bhāṅgā nāi, tāthāpi sakhibilākār lāgāt rāṅg koriboloi
 mok eṭi chāgali poālio diyā nāi. Kintu tomār ei ji putrai besyār lagat tomār dhan
mōk eṭi sāgoli poāliō diyā nāi. Kintu tōmār ei ji pūtrāi besyār lagat tōmār dhān
 bhāṅgi pelāle, si āhilatei tār nimite tumi bar bhoj pātīlā. Tetiyā t̃ho tāt kale, he mor
bhāṅgi pālāla, hi āhilāteī tār nimite tūmi bār bhōz pātīlā. Tetiyā tão tāt kola, he mōr
 po, tumi sadāi mor lagat āchā, āru mor ji ji āche, sakalo tomār. Kintu tomār ei bhāyā
pō, tūmi hādāi mōr lāgāt āsā, āru mōr zi zi āsa, hōkālō tōmār. Kintu tōmār ei bhāyā
 marā haiyo ākao jiyāi āche; heroā haiyo poā haiche; ei kārane āmi raṅga karā āru
mārā hoyō ākoū ziyāi āsa, harōā hoyō poā hoise; ei kārāna āmi rāṅg kārā āru
 ānandita hoā uchita.
ānāndit hōā ūsit.

The following criticism on the original version, which is that published at Sibsaṅgar in 1873, has been communicated by an Assamese gentleman,—

The original Assamese copy is not free from mistakes. Not to speak of the unidiomatic expressions which it contains, there are several errors of grammar. The diacritical mark ̣ has been throughout omitted from the final syllable of the 3rd person singular verb in the imperative mood; দিয়া, দয়ি, কয়ি, etc. have been used, instead of দিয়ি, দয়ি, কয়ি, etc. In the 22nd verse of the original, the subject তহঁত is understood; the verbs পিকা and দিয়া in the predicate, has violated the concord of the sentence. An Assamese verb is conjugated in three distinct forms, as it is applied to superior, equal and inferior to him who uses it:—

Third Person.

(Imperative Present.)

Superior	আপুনি	পিকাওক
Equal	তুমি	পিকাও
Inferior	তই	পিকা

Again দিয়া to give.

Third Person.

(Imperative Present.)

Superior	আপুনি	দিয়ক
Equal	তুমি	দিয়ি
Inferior	তই	দে

Therefore, as in the above case, the subject তহঁত is the plural of তই the verbs should have been পিকা and দে, and not দিয়া (দিয়ি &c.).

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

BENGALI, (STANDARD DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1895.)

এক ব্যক্তির দুই পুত্র ছিল, তাহাদের মধ্যে কনিষ্ঠ আপন পিতাকে কহিল, পিতঃ ! সম্পত্তির যে ভাগ আমি পাইব, তাহা আমাকে দাও। তাহাতে সে তাহাদের মধ্যে বিষয় ভাগ করিয়া দিল। অল্প দিন পরে কনিষ্ঠ পুত্র সমস্ত একত্র করিয়া দূর দেশে প্রস্থান করিল, আর সেখানে সে অপরিমিত আচারে আপনার সম্পত্তি উড়াইয়া দিল। সে সমস্ত ব্যয় করিয়া ফেলিলে সেই দেশে ভারী আকাল হইল, ও সে কষ্টে পড়িতে লাগিল। তখন সে গিয়া সেই দেশের এক জন নগরবাসীর আশ্রয় লইল; সে ব্যক্তি তাহাকে আপনার মাঠে শূকর চরাইতে পাঠাইয়া দিল। পরে, শূকরে যে খোসা খাইত, তাহা দিয়া সে উদর পূর্ণ করিতে আকাঙ্ক্ষা করিল, কিন্তু কেহই তাহাকে দিল না। পরে চেষ্টনা পাইলে সে কহিল, আমার পিতার কত বেতনগ্রাহী দাস প্রয়োজনাধিক খাদ্য পাইয়া থাকে, আর আমি এখানে ক্ষুধায় মরিতেছি ! আমি উঠিয়া আপন পিতার কাছে যাইব, তাঁহাকে বলিব, পিতঃ ! আমি স্বর্গের বিরুদ্ধে ও তোমার সাক্ষাতে পাপ করিয়াছি, আমি আর তোমার পুত্র বলিয়া আখ্যাত হইবার যোগ্য নহি, আমাকে তোমার এক জন বেতনগ্রাহী দাসের মত রাখ। পরে সে উঠিয়া আপন পিতার নিকটে গেল। কিন্তু সে দূরে থাকিতেই তাহার পিতা তাহাকে দেখিতে পাইল, এবং করুণাবিষ্ট হইয়া দৌড়িয়া গিয়া, তাহার গলা ধরিয়া চুম্বন করিল। পুত্র তাহাকে বলিল, পিতঃ ! আমি স্বর্গের বিরুদ্ধে ও তোমার সাক্ষাতে পাপ করিয়াছি; আমি আর তোমার পুত্র বলিয়া আখ্যাত হইবার যোগ্য নহি। কিন্তু পিতা আপন দাসদিগকে বলিল, ত্বরায় সর্বোৎকৃষ্ট বস্ত্র আনিয়া ইহাকে পরাও; ইহার হাতে অঙ্গুরী ও পায়ে জুতা পরাইয়া দাও; এবং আমরা ভোজন করিয়া আনন্দ করি; কারণ আমার এই পুত্র মরিয়া গিয়াছিল, বাঁচিয়াছে; হারাইয়া গিয়াছিল, পাওয়া গিয়াছে। পরে তাহারা আনন্দ করিতে লাগিল।

আর তাহার জ্যেষ্ঠ পুত্র ক্ষেত্রে ছিল, সে আসিয়া গৃহের নিকটবর্তী হইলে নৃত্য ও বাদ্য শুনিতে পাইল। তখন সে এক জন দাসকে কাছে ডাকিয়া জিজ্ঞাসা করিল, এ সব কি ? সে তাহাকে বলিল, তোমার ভাই আসিয়াছে, আর তোমার পিতা বড় ভোজ প্রস্তুত করিয়াছেন; কেননা তিনি তাহাকে স্বস্থ অবস্থায় পাইয়াছেন। কিন্তু সে ক্রুদ্ধ হইল, ভিতরে যাইতে চাহিল না; পরে তাহার পিতা বাহিরে আসিয়া তাহাকে প্রবোধ দিতে লাগিল। কিন্তু সে উত্তর করিয়া আপন পিতাকে কহিল, দেখ, এত বৎসর ধরিয়া আমি তোমার সেবা করিতেছি, তোমার কোন আজ্ঞা কখনও লঙ্ঘন করি নাই, তথাপি তুমি কখনও আমাকে একটি ছাগবৎসও দাও নাই, যে, আমার বন্ধুগণকে লইয়া আনন্দ করি; কিন্তু তোমার এই পুত্র, যে বেশ্যাদের সঙ্গে তোমার সম্পত্তি খাইয়া ফেলিয়াছে, সে যখন আসিল, তখন তুমি তাহার জন্য বড় ভোজ প্রস্তুত করিলে ! কিন্তু সে তাহাকে বলিল, বৎস ! তুমি সর্বদাই আমার সঙ্গে আছ, আর আমার যা হয় সবাই ত তোমার। কিন্তু আনন্দ করা ও উল্লাসিত হওয়া সঙ্গত হইয়াছে, কারণ তোমার এই ভাই মরিয়া গিয়াছিল, বাঁচিয়াছে; হারাইয়া গিয়াছিল, পাওয়া গিয়াছে।

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

BENGALI, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

[NOTE.—As Bengali spelling does not represent the pronunciation of the language, a phonetic interlinear transcription is inserted in italics. In this phonetic transcription, pronounce *ā* almost as in *hat*, *ē* nearly as in *met*, *ō* as in *port*, *ō* as in *pot*, and *o* as the short sound corresponding to the long *ō* in *port* (not as the *ō* in *pot*). The letters ' and ' (above the line) are very faintly pronounced, and are, indeed, hardly audible.]

Ēk vyaktir dui puttra chhila, tāhādēr madhyē kanishṭha āpan pitākē kahila,
Ēk bēktir dui puttrō chhilō, tāhādēr mōddhē kōnishṭhō āpōn pitāke kōhilō,
 pitah, sampattir yē bhāg āmi pāiba, tāhā āmakē dāo. Tāhātē sē tāhādēr madhyē
pitōh, shōmpōttir jē bhāg āmi pāibō, tāhā āmakē dāo. Tāhātē shē tāhādēr mōddhē
 vishay bhāg kariyā dila. Alpa din parē kanishṭha puttra samasta ēkatra kariyā
bishōy bhāg kōrē dilō. Ōlpō din pōrē kōnishṭhō puttrō shōmōstō ēkōttō kōrē
 dūr dēsē prasthān karila, ār sēkhānō sē aparimita āchārē āpanār sampatti urāiyā
dūr dēshē prōsthān kōrilō, ār shēkhānē shē ōpōrimilō āchārē āpōnār shōmpōtti urēyē
 dila. Sē samasta vyay kariyā phēlilē sēi dēsē bhārī ākāl haīla, ō sē kashṭē paritē
dilō. Shē shōmōstō b'ay kōrē phēlilē shēi dēshē bhārī ākāl hōilō, ō shē kōshṭē pōritē
 lāgila. Takhan sē giyā sēi dēsēr ēk jan nagara-vāsir āsray laīla; sē vyakti
lāgilō. Tōkhōn shē giyā shēi dēshēr ēk jōn nōgōrō-bāshēr āsrōy lōilō; shē bēkti
 tāhākē āpanār māṭhē sūkar charāitē pāṭhāiyā dila. Parē, sūkarē yē khōsā
tāhākē āpōnār māṭhē shūkōr chōrāitē pāṭhēyā dilō. Pōrē, shūkōrē jē khōsha
 khāita, tāhā diyā sē udar pūrṇa karitē ākāṅkshā karila, kintu kōha-i
khāitō, tāhā diyā shē udōr purṇō kōrilē ākāṅkshā kōrilō, kintu kēhō-i
 tāhākē dila nā. Parē chētānā pāilē sē kahila, āmār pitār kata vētan-
tāhākē dilō nā. Pōrē chētōnā pāilē shē kōhilō, āmār pitār kōtō bēlōn-
 grāhi dās prayōjanādhik khādyā pāiyā thākē, ār āmi ēkhānē kshudhāy
grāhī dāsh prōyōjōnādhik khādō pēyā thākē, ār āmi ēkhānē kh'udhāy
 maritēchhi! āmi uṭhiyā āpan pitār kāchhē yāiba, tāhākē baliba, pitah,
mōr'chchi! āmi uṭhē āpōn pitār kāchhē jāibō, tāhākē bōlibō, pitōh,
 āmi svargēr viruddhē ō tōmār sākshātē pāp kariyāchhi, āmi ār tōmār
āmi shōrgēr biruddhē ō tōmār shākkh'ātē pāp kōrēchhi, āmi ār tōmār
 puttra haliyā ākhyāta haībār yōgya nahi, āmakē tōmār ēk jan vētan-
puttrō bōlē ākkh'ātō hōibār jōgy'a nōhi, āmakē tōmār ēk jōn bēlōn-
 grāhi dāsēr mata rākha. Parē sē uṭhiyā āpan pitār nikaṭē gela. Kintu
grāhī dāshēr mōtō rākhō. Pōrē shē uṭhē āpōn pitār nikōṭē gēlō. Kintu
 sē dūrē thākitē-i tāhār pitā tāhākē dēkhitē pāila, evam karuṇāvisṭha
shē dūrē thākitē-i tāhār pitā tāhākē dēkhitē pāilō, ēbōnj kōrunābishṭō
 haīyā dauṛiyā giyā, tāhār galā dhariyā chumban karila. Puttra tāhākē
hōiyā dauṛē giyā, tāhār gōlā dhōrē chumbōn kōrilō. Puttrō tāhākē
 balila, pitah, āmi svargēr viruddhē ō tōmār sākshātē pāp kariyāchhi;
bōlilō, pitōh, āmi shōrgēr biruddhē ō tōmār shākkh'ātē pāp kōrēchhi;

āmi ār tōmār puttra baliyā ākhyāta haibār yōgya nahi. Kintu pitā āpan
āmi ār tōmār puttrō bōlē ākkh'ātō hōibār jogg'a nōhi. Kintu pitā āpōn
 dāsdigakē balila, tvarāy sarvvōtkriṣṭa vastra āniyā ihākē parāō; ibār
dāshdigōkē bōlilō, tōrāy shōrbōtkriṣṭō bōstrō ānē ihākē pōrāō; ihār
 hātō aṅgurī ō pāyē jutā parāiyā dāō; ēvaṁ āmarā bhōjan kariyā
hātē āṅgurī ō pāyē jutā pōrēyē dāō; ēbōng āmōrā bhōjōn kōrē
 ānanda kari; kāraṇ āmār ēi puttra mariyā giyāchhila, bāchiyāchhē;
ānōndō kōri; kārōn āmār ēi puttrō mōrē giy'chhilō, bēchēchhē;
 hārāiyā giyāchhila, pāōyā giyāchhē. Parē tāhār ānanda karitō lāgila.
harēyā giy'chhilō, pāōyā giyēchhē. Pōrē tāhār ānōndō kōritē lāgilō.

Ār tāhār jyēshṭha puttra kshētrē chhila, sē āsiyā grihēr nikaṭ-varṭti
Ār tāhār jēshṭhō puttrō kh'ētrē chhilō, shē āshē grihēr nikōṭ-bōrtti
 hālē nṛitya ō vādya śunitē pāila. Takhan sē ēk jan dāskē kāchhē
hōilē nṛitt'ō ō bād'd'ō shunitē pāilō. Tōkhōn shē ēk jōn dāshkē kāchhē
 dākiyā jijñāsā karila, ē sab ki? sē tāhākē balila, tōmār bhāi āsiyāchhē,
dākē jigyāṣhā kōrilō, ē shōb ki? shē tāhāke bōlilō, tōmār bhāi āshēchhē,
 ār tōmār pitā bara bhōj prastuta kariyāchhen; kēnanā tini tāhākē sustha
ār tōmār pitā bōrō bhōj prōstutō kōrēchhēn; kēnō-nā tini tāhākē shusthō
 avasthāy pāiyāchhen. Kintu sē kruddha hāila, bhitārē yāitē chāhila nā;
ōbōsthāy pāichhēn. Kintu shē kruddhō hōilō, bhitōrē jūitē chāhilō nā;
 parē tāhār pitā bāhirē āsiyā tāhākē prabōdh ditē lāgila. Kintu sē uttar
pōrē tāhār pitā bāhirē āshē tāhākē prōbōdh ditē lāgilō. Kintu shē uttōr
 kariyā āpan pitākō kahila, dēkh, ēta batsar dhariyā āmi tōmār sēvā
kōrē āpōn pitākē kōhilō, d'ākkh, ētō bōtshōr dhōrē āmi tōmār shēbā
 karitēchhi, tōmār kōna ājñā kakhan-ō laṅghan kari nāi, tathāpi tumi
kōr'chhē, tōmār kōnō āgg'a kōkhōn-ō lōnghōn kōri nāi, tōthāpi tumi
 kakhan-ō āmākē ēk-ti chhāga-vatsa-ō dāō nāi, yō āmār bandhugāṅkō laiṃyā
kōkhōn-ō āmākē ēk-ti chhāga-bōtshō-ō dāō nāi, jē āmār bōndhugōṅkē niyā
 ānanda kari; kintu tōmār ēi puttra, yō vēśyādēr saṅgē tōmār sampatti
ānōndō kōri; kintu tōmār ēi puttrō, jē vēśsh'ādēr shōṅgē tōmār shōmpōtti
 khāiyā phēliyāchhē, sē yakhan āsila, takhan tumi tāhār janya bara bhōj
khēyē phēlēchhē, shē jōkhōn āshilō, tōkhōn tumi tāhār jōnn'ō bōrō bhōj
 prastuta karilē. Kintu sē tāhākē balila, vatsa, tumi sarvvadā-i āmār
prōstutō kōrilē. Kintu shē tāhākē bōlilō, bōtshō, tumi shōrbōddā-i āmār
 saṅgē āchha, ār āmār yā hoey, sabā-i ta tōmār. Kintu ānanda karā ō
shōṅgē āchhō, ār āmār jā hōy, shōbā-i tō tōmār. Kintu ānōndō kōrā ō
 ullāsita haōyā saṅgata haīyāchhē, kāraṇ tōmār ēi bhāi mariyā giyāchhila,
ullāsītō hōwā shōṅgōtō hōēchhē, kārōn tōmār ēi bhāi mōrē giy'chhilō,
 bāchiyāchhē; hārāiyā giyāchhila, pāōyā giyāchhē.
bēchēchhē; hārēyā giy'chhilō, pāōyā giyēchhē.

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

BENGALI, (MUSALMĀN, EASTERN DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1895.)

কোন মানুষের দুটি পুত্র ছিল ; তাহাদের মধ্যে ছোটটি বাপকে কহিল, বাবা, বিষয়ের যে অংশ আমার ভাগে পড়ে, আমাকে দিউন। তাহাতে তিনি আপনার সম্পত্তি তাহাদিগকে বাঁটিয়া দিলেন। আর অল্প দিন পরে সেই ছোট পুত্রটি সমস্ত জড় করিয়া দূর দেশে যাত্রা করিল ; এবং সেখানে নষ্টামী করিয়া আপনার সম্পত্তি উড়াইয়া দিল। আর সমস্ত খরচ হইয়া গেলে, সেই দেশে বড় আকাল হইল ; তাহাতে তাহার টানাটানি হইতে লাগিল। পরে সে সেই দেশের এক গৃহস্থের কাছে গিয়া জুটিল ; আর সে তাহাকে শূকর চরাইতে আপন মাঠে পাঠাইল। আর সে তথায় শূকরের খাইবার শূঁটি দিয়া পেট ভরাইতে বডই ইচ্ছা করিত, কিন্তু কেহ তাহাকে দিত না। পরে হুশ হইলে সে কহিল, আমার বাপের বাড়ীতে কত মজুর অতিরিক্ত খাবার পাইতেছে, কিন্তু আমি এখানে ক্ষুধায় মরিতেছি। আমি উঠিয়া আপন বাপের কাছে যাইব, এবং তাঁহাকে বলিব, বাবা, আমি বেহেশ্তের বিরুদ্ধে এবং তোমার সাম্নে গুনাহ করিয়াছি ; তোমার পুত্র বলিয়া, বলাইবার আর যোগ্য নহি ; আমাকে তোমার এক জন মজুরের মতন রাখ। পরে সে উঠিয়া আপনার বাপের কাছে চলিল। কিন্তু সে দূরে থাকিতে থাকিতে তাহার বাপ তাহাকে দেখিয়া করুণা করিল, এবং দৌড়িয়া তাহার গলা জড়াইয়া তাহাকে চুমা দিল। তখন পুত্র তাহাকে কহিল, বাবা, আমি বেহেশ্তের বিরুদ্ধে ও তোমার সাম্নে গুনাহ করিয়াছি, এবং তোমার পুত্র বলিয়া বলাইবার আর যোগ্য নহি। কিন্তু বাপ দাসদিগকে কহিল, সকল চেয়ে ভাল পোশাক ত্বরায় আনিয়া ইহাকে পরাও, ও ইহার হাতে আংটি ও পায়ে জুতা পরাও ; এবং আমরা খাইয়া আমোদ আহ্লাদ করিব। কেননা আমার এই পুত্র মৃত ছিল, এখন আবার বাঁচিয়া উঠিল ; হারাইয়াছিল, এখন পাওয়া গেল ; তাহাতে তাহারা আমোদ আহ্লাদ করিতে লাগিল।

তখন তাহার বড় পুত্র মাঠে ছিল, পরে সে আসিতে আসিতে বাড়ীর কাছে পঁহুছিয়া নাচ গাওনার শব্দ শুনিতে পাইল। তখন সে এক জন ছোকরাকে ডাকিয়া জিজ্ঞাসিল, এ সব কি ? তখন সে তাহাকে কহিল, আপনার ভাই আসিয়াছেন, এবং আপনার বাপ তাঁহাকে কুশলে পাইয়াছেন বলিয়া বড় ভোজ করিয়াছেন। ইহাতে সে রাগিয়া ভিতরে যাইতে রাজি হইল না ; তখন তাহার বাপ বাহিরে আসিয়া সাধিতে লাগিল। কিন্তু সে জওয়াব দিয়া বাপকে কহিল, দেখ, আমি এত বৎসর তোমার দাসত্ব করিতেছি, কখনও তোমার আজ্ঞা লঙ্ঘন করি নাই, তবু তুমি আমার বন্ধুদের সঙ্গে আমোদ আহ্লাদ করিবার জন্য এক বারও একটা ছাগলছানাও দেও নাই ; কিন্তু তোমার এই যে পুত্র তোমার বিষয় আশ্রয় বেষ্টাদের নিয়া খাইয়া ফেলিয়াছে, সে আসিতে না আসিতে তুমি তাহার জন্য বড় ভোজ করিলে ? তাহাতে সে তাহাকে কহিল, বাপু, তুমি সদাই আমার সঙ্গে আছ, এবং আমার যা কিছু আছে, সকলই ত তোমার। কিন্তু আমাদের খুশি হইয়া আমোদ আহ্লাদ করা উচিত ; কেননা তোমার এই ভাই মৃত হইয়াছিল, সে এখন আবার বাঁচিয়া উঠিল, ও হারাইয়াছিল, এখন পাওয়া গেল ॥

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

BENGALI, (MUSALMĀNI, EASTERN DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

[NOTE.—As Bengali spelling does not represent the pronunciation of the language, a phonetic interlinear transcription is inserted in *Italics*. In this phonetic transcription, pronounce *ā* almost as in *hat*, *ä* nearly as *e* in *met*, *ô* as in *port*, *ô* as in *pot*, and *o* as the short corresponding to the long *ô* in *port* (not as the *ô* in *pôt*). The letters ' and ' (above the line) are very faintly pronounced, and are, indeed, hardly audible.]

Kôna mânushêr duṭi puttra chhila; tāhādêr madhyê chhoṭa-ṭi bāpkê
Kônô mânshêr du-ṭi puttrô silô; tādêr môdd'ê sôṭô-ṭi bāpkê
 kahila, bābā, vishayêr yê amśa āmār bhāgê parê, āmākê diun. Tāhātê
kôilô, bābā, bishôyêr jê ōngshô āmār bāge pōrê, āmākê diun. Tātê
 tini āpanār sampatti tāhādigakê bāṭiyā dilên. Ār alpa din parê sêi
tini āpnār shômṭôṭti tāhādigôkê bāṭiyā dilên. Ār ôlpô din pōrê shêi
 chhōṭa puttra-ṭi samasta jar kariyā dūr dēsê yātrā karila; ēvam sêkhānê
sôṭô puttrô-ṭi shômōstô jôr kōriyā dūr dēshê jātrā kōrilô; ēbōng shêkhānê
 nashāmī kariyā āpanār sampatti urāiyā dila. Ār samasta kharach haiyā
nōshāmī kōriyā āpnār shômṭôṭti urāiyā dilô. Ār shômōstô khōrôch hōiyā
 gēlē, sêi dēsê barā ākāl haila; tāhātê tāhār tănātāni haite lāgila. Parê
gēlē, shêi dēshê bōrô ākāl hōilô; tātê tār tănātāni hōitê lāgilô. Pōrê
 sê sêi dēsêr êk gribasthêr kachhê giyā juṭila; ār sê tāhākê sūkar
shê shêi dēshêr êk girōsthêr kāsê giyā juṭlô; ār shê tākê shuôr
 charāitê āpan mātê pāṭhāila. Ār sê tathāy sūkarêr khāibār sūṭi diyā
chōrāitê āpôn mātê pāṭhāilô. Ār shê tathāy huôrêr khāibār shūṭi diyā
 pēṭ bharāitê barā-i ichchhā karita, kintu kēha tāhākê dita nā. Parê
pēṭ bōrāitê bōrô-i ichchhā kōrilô, kintu kēhō tākê ditô nā. Pōrê
 hus hailê sê kahila, āmār bāpêr bāritê kata majur atirikta khābār pāitêchhê,
hūsh hōilê shê kōilô, āmār bāpêr bāritê kōtô mōjur ôtiriktô khābār pāisi,
 kintu āmi êkhānê kshudhāy maritêchhi. Āmi uṭhiyā āpan bāpêr kachhê
kintu āmi êkhānê kh'udhāy mōr'si. Āmi uṭhiyā āpôn bāpêr kāsê
 yāiba, ēvam tāhāke baliba, bābā, āmi bēhêstêr viruddhê ēvam tomār
jāibô, ēbōng tākê bōlibô, bābā, āmi bēhêstêr biruddê ēbōng tōmār
 sāmnê gunāh kariyāchhi; tomār puttra baliyā balāibār ār yōgya nahi;
shāmnê gunā kōr'si; tomār puttrô bōliyā bōlāibār ār jōgyô nahi;
 āmākê tomār êk jan majurêr matan rākha. Parê sê uṭhiyā āpanār
āmākê tōmār êk jôn mōjurêr mōtôn rākho. Pōrê shê uṭhiyā āpnār
 bāpêr kachhê chalila. Kintu sê dūrê thākitê thākitê tāhār bāp tāhākê
bāpêr kāsê sōlilô. Kintu shê dūrê thāk'tê thāk'tê tār bāp tākê
 dēkhiyā karunā karila, ēvam dauriyā tāhār galā jarāiyā tāhākê chumā
dēkhiyā kōrunā kōrilô, ēbōng dauriyā tār gōlā jōrāiyā tākê chumā

dila. Takhan puttra tāhāko kahila, bābā, āmi bēhēstōr viruddhē ō tōmār
dilō. Tōkhōn puttrō tākē kōilō, bābā, āmi bēhēstēr biruddē ō tōmār
 sāmno gunāh kariyāchhi, ēvam tōmār puttra baliyā balāibār ār. yōgya
shāmnē gunā kōr'si, ēbōng tōmār puttrō bōliyā bōlāibār ār jōgg'ō
 nahi. Kintu bāp dāsdigakē kahila, sakal chēyē bhāla pōshāk tvarāy
nahi. Kintu bāp dāsdigakē kōilō, shōkōl sēyē bālō pōshāk tōrāy
 āniyā ihākē parāo, ō ihār hātē ātī, ō pāyē jutā parāo; ēvam
āniyā ihākē pōrāo, ō ihār hātē ātī, ō pāyē jutā pōrāo; ēbōng
 āmarā khāiyā āmōd āhlād kariba. Kēnanā āmār ēi puttra mṛita chhila,
āmār khāiyā āmōd allād kōribō. Kēnōnā āmār ēi puttrō mṛilō silō,
 ekhan ābār bāchhiyā uṭhila; hārāiyāchhila, ekhan pāoyā gēla; tāhātē tāhārā
ākḥōn ābār bāchhiyā uṭhilō; hārāyāsilo, ākḥōn pāwā gēlō; tālē tārā
 amōd āhlād karitē lāgila.
āmōd allād kōr'tē lāgilō.

Takhan tār barā puttra māthē chhila, parē sē āsitē āsitē bārīr
Tōkhōn tār bōrō puttrō māthē silō, pōrē shē āsh'tē āsh'tē bārīr
 kachhē pāhuchiyā nāch gāonār śabda śunitē pāila. Takhan sē ēk jan
kāsē pōhuchiyā nāch gāonār hōbdō hunitē pāilō. Tōkhōn shē āk jōn
 chhōkarākē dākiyā jijñāsila, ē sab ki? Takhan sē tāhākē kahila,
sōkarākē dākiyā jigeilō, ē shōb ki? Tōkhōn shē tākē kōilō,
 āpanār bhāi āsiyāchhēn, ēvam āpanār bāp tāhākē kuśalē pāiyāchhēn baliyā
āpnār bāi āschēn, ēbōng āpnār bāp tākē kusālē pāisēn bōliyā
 barā bhōj kariyāchhēn. Ihātē se rāgiyā bhitarē yāite rāji haila nā;
bōrō bōj kōr'sēn. Etē shē rā'giā bitōrē jāitē rāji hōilō nā;
 takhan tāhār bāp bāhire āsiyā sadhitē lāgila. Kintu sē jāoyāb diyā
tōkhōn tār bāp bāhire āsh'ā shādtē lāgilō. Kintu shē jāwāb diyā
 bāpkē kahila, dēkha, āmi ēta batsar tōmār dāsatva karitēchhi, kakhān-ō tōmār
bāpkē kōilō, d'ākḥō, āmi ātō hōtshōr tōmār dāshōttō kōr'si, kōkḥōn-ō tōmār
 ājñā lānghan kari nāi, tabu tumi āmār bandhudēr sāngē āmōd āhlād
āgyā lōngōn kōri nāi, tōb tumi āmār bōndudēr shōngē āmōd allād
 karibār janya ēk bār-ō ēktā chhāgal-chhānā-ō dēō nāi; kintu tōmār ēi
kōrbār jōnn'ō āk bār-ō āk-tā sāgōl-sānā-ō dāō nāi; kintu tōmār ēi
 yē puttra tōmār vishay āśay vēśyādēr niyā khāiyā phēliyāchhē, sē
jē puttrō tōmār bishōy āshōy bēsh'ādēr niyā khāiyā phēlāisē, shē
 āsitē nā āsitē tumi tāhār janya barā bhōj karilē. Tāhātē sē tāhākē
āsh'tē nā āsh'tē tumi tār jōnn'ō bōrō bōj kōrilē. Tātē shē tākē
 kahila, bāpu, tumi sadā-i āmār sāngē āchha, ēvam āmār yā kichhu
kōilō, bāpu, tumi shōdā-i āmār shōngē āsō, ēbōng āmār jā kisu
 āchhē, sakal-i tō tōmār. Kintu āmādēr khusi hāiyā āmōd āhlād karā
āsē, shōkōl-i tō tōmār. Kintu āmādēr khushi hōiyā āmōd allād kōrā

uchit; kēnanā tōmār òi bhāi mṛita haīyāchhila, sō òkhan ābār bāchiyā
 uchit; kēnōnā tōmār ēi bāi mṛilō hōiyāsilo, shē ākhōn ābār bāchiyā
 uṭhila; ō hārāiyāchhila, òkhan pāōyā gela.
 uṭhilō; ō hārāyāsilo, ākhōn pāwā gēlō.

The following criticisms on the original version (which is that of the Calcutta Auxiliary Bible Society), have been kindly communicated by Babu Monmohan Chakravarti.—

A.—VOCABULARY :—

- l. 1. For *Puttra* use *sāwāl* (সাঁওাল). As a rule the Mussulmans, unless well-educated, do not use *puttra* which is a Sanskrit word.
- l. 2. „ *Bābū* „ *Bājān* (বাজান). In *addressing* father বাপ is generally used.
- l. 4. „ *jōr kōriyā* „ *āk kār* (এক কার). The first is unidiomatic.
- l. 5. „ *uṭiyā dila* „ *khōila* (খোঁইল). Former unidiomatic.
- l. 7. „ *grihasthēr* „ *girasthēr* (গিরস্তহর). The latter the correct pronunciation.
- l. 13. „ *bālībār* „ *kaonēr* (কোনর). The former unidiomatic.
- l. 16. „ *karuṇa* „ *doī* (দুই). The latter is generally used by Mussulmans.
- l. 32. „ *chhīnā* „ *bāchchā* (বাচ্চা). The former is not used with respect to young goats.

B.—GRAMMATICAL FORMS :—

- l. 1. For *tāhādēr* substitute *tāgō* (তাগো). The suffix *dēr* is not used but *gō*.
- l. 1. „ *bāpkr* „ *bāperē* (বাপের). The case-ending *kē* is not used but *rē*.
- l. 2. „ *āmākē diun* „ *āmārē dāo* (আমার দাও). *Dāo* is the correct verbal termination.
- l. 10. „ *pāitēchhē* „ *pāitē lāg'sē* (পাইতে লাগছে). The Eastern Bengal are fond of using a copulative addition to the main verb, e.g., this and later on.
- l. 11. „ *maritēchhi* „ *mar'tē āsi* (মরতে আসি).
- l. 30. „ *karitēchhi* „ *kar'tē āsi* (করতে আসি).

N.B.—The alternatives *pāsi*, *mar'si* and *kar'si* are also used.

- l. 13. For *nāhī* substitute *nā* (না) is the proper grammatical form.
- l. 16. „ *daupiyā* „ *daupāiā* (দাউপায়া) more correctly.
- l. 19. „ *sakal chōyē* „ *sakalēr thikā* (সকলের থিকা).
- l. 20. „ *ihākr* „ *arē* } The true Eastern Bengal forms.
- „ *ihār* „ *ār* }
- l. 25. „ *pāhuchiyā* „ *pāisā* (পাইসা) or *āisā* (আইসা).
- „ *sunitē pāila* „ *hun'lō* (হুনলো).
- l. 28. „ *bōj kōrēsēn* „ *hōj dāsēn* (হোজ দাসেন).
- l. 28. „ *ihātē* „ *ētē* (এতে).
- „ *rāgiyā* „ *rāgiā* (রাগিয়া).
- l. 29. „ *āsiyā* „ (আসিয়া) *āsa*.
- l. 32. „ *bār-ō* „ (বার) *bār*. *ō* is superfluous.

C.—PRONUNCIATION :—

- (1) Medial and final *h* elided; and medial aspirates are reduced to unaspirates.
- (2) The *ś* is pronounced intermediate between *s* and *sh*.
- (3) *chandrabinḍu* (চন্দ্রবিন্দু) is, as a rule, not used.
- (4) Initial *ś* is generally changed to *h*, unless the word is borrowed directly from Sanskrit or Urdū.
- (5) *r* (র) is pronounced as *r*, hence *bōrā* as *bōrā*.
- (6) a final *অ* generally sounds as short *ō*.

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

BENGALI, (CHITTAGONG DIALECT).

(J. D. Anderson, Esq., I.C.S., 1896.)

ওগুগা মান্‌স্যের দুয়া পোয়া আছিল। ছোড়ুয়া তার বায়রে কইল বায়াজি আর হিচ্ছার সম্পত্তি আরে দেয়। তান্‌ যা আছিল তারারে ভাগ করি দিল। অল্প কদিন বাদে ছোড পোয়া হকলাইন্‌ অন্তর করি দুরে এক দেয়ত গেল, হেণ্ডে সপ্তামি করি তার ধন হকলাইন্‌ উড়াইল। জন্তে তে হকলাইন্‌ খরচ করি ফেলাইল হেঁতে হেই দেয়ত কুপ গিরানি হইল। তখন আর তাতে কিছু ন রহিল। তে আইয়ারে ঐ দেয়র এগ্‌ জনর হজে অন্তর হইল তঁই তারে তান্‌ যত ছয়র চরানর লাই দি পেডাইল। ছয়রে যে কুরা খাইত হেই কুরায় তার পেড ভরাইত ; আর কোন মান্‌স্যে তারে কিছু নইদ। তে যহন বুঝিত পাইল তখন তে কইল আঁয়ার বায়র কদুয়া চায়রে কতাইন্‌ খায় ও কতাইন্‌ ফেলায় আর আঁই উয়াসে মরিব। আঁই উডি আঁয়ার বায়র কাছে যাই কইম্‌ যে বায়াজি আঁই ঈশ্বরর ও আঁওনার কাছে দোষ করি। আঁই আর আঁওনার পোয়া বুলি কহিত্‌ ন পাইগম। আরে আঁওনার একজন চায়রর মত রাখতক্‌। তে উডিয়ারে তার বায়র কাছে আইল। তে দুরে থাকতে তার বাবে তারে দেই আদর করি দুঁউরি আই তার গলাৎ ধরি তারে চুম্‌ দিল। পোয়া তারে কইল বায়াজি আঁই ঈশ্বরর কাছে আর আঁওনার হাক্‌পাপ করি। আঁই আর আঁওনার পোয়া বুলি কহিত্‌ ন পাইগম। কিন্তু তার বাবে তান্‌ চায়র হলরে কইল যে কুপ বাইগ্যা কাওর আনি তারে পিন্দাও, তার হাতত্‌ ওগুগা আঁউণ্ডি দেত্ত, আর তার পাওত্‌ জোতা দেওয়াও। আর এই পোয়া মরি আতুন বাচ্ছে ; তারে হাজাইলাম আতুন পাইলাম। চল এই তারলাই আঁয়ারা খাই দাই রঙ্গ তাঁতসা করি। তার পর তারা তাঁওসা কীরত লাইল ॥

তার বড় পোয়া বিলত্‌ আছিল। তে যয়ন ঘড়র কাছে আইল তয়ন নাচন্‌ বাজন্‌ হুইল। তে তার একজন গাউররে ডাই জিজ্ঞাইল যে কি হইয়ে। তে তারে কইল আঁওনার ভাই আস্যে আঁওনার বাবে তারে আরামে পাইয়ারে এক নিমন্ত্ৰন দিয়ে। তে গোম্বা হই ঘরত নগেল। হিতারলাই তার বাপ আইয়ারে তারে হাইদ করল তে তার বাওরে কইল, চও এই কবছর আঁওনার কাম করিব ; কোন দিন আঁওনার কথা অমান্ত্র ন করিব, তও আঁওনে আঁয়ার খাতিলা হওলের হঙ্গে আমোদ আছ্লাদ করনর লাই কোন দিন আঁয়ারে ওগুগা ছাওলর ছা নহ দেন্‌। আর আঁওনার পোয়া বেশা লই তার হকল সম্পত্তি যেই উড়াই আইল, হেয়নে আঁওনে তারলাই নিমন্ত্ৰন দিলাক। তঁই তারে কইল ও পুত্‌ ! তুই হামিসা আঁয়ার কাছে আছস্‌ ; আর আঁয়ার কাছে যে আছে হকলাইন্‌ তোর। তোর এই ভাই মরি বাচ্ছে ; তারে হাজাইয়ারে পাই ; এইতার লাই খুসি হইয়ারে আমোদ করন উচিৎ হইয়ে ॥

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

BENGALI, (CHITTAGONG DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(J. D. Anderson, Esq., I.C.S., 1896.)

[NOTE.—As in other Bengali dialects, the spelling does not agree with the pronunciation. An interlinear phonetic transcription is therefore given in italics. In this transcription, pronounce *ā*, like the *a* in *hat*; *ē*, like the *e* in *met*; *ō*, like the *o* in *cob*; *ī*, like the *i* in *mate*; *ū*, like the *u* in *hom*; and *kh*, like the Scotch *ch* in *loch*. The sign *~* over a vowel nasalizes it. An apostrophe before a vowel, thus, *'ōil*, means a very faint aspiration.]

Öggā mānsyēr duyā pōyā āchhil. Chhōduyā tār bāyarē kañl, bāyā-ji
Ēgwā mānshēr duā puā āsil. Chhōduā tār bāu-rē kōilō, bāu-ji
 āñ hiechhār sampatti āñrē dēya. Tān yā āchhil tārārē bhāg kari dil.
 āñ isār hōmpōti āñrē dēō. Tān jā āsil tārārē bhāg gōri dñil.
 Alpa kadin bādē chhōda pōyā hākkalāin attar kari durē ek dēyat gēl,
 Ōlpō kōdin bādē chhōlō puā hōkōlāin ōlōr gōri durē ēk dēōt gēl,
 hēñdē sanḍāmi kari tār dhan hākkalāin urāil jāttē tē hākkalāin kharach
 hēñdē hōñḍāmi gōri tār dhōn hōkōlāin urāil jōttē tē hōkōlāin khōrōs
 kari phēlāil hēttē hēi dēyat kup girāni hañl. Takhan āñrē tāttē kichhu
 gōri pēlāilō hēōntē hē dēōt kub girāni 'ōil. Tō-ōñ āñrē tāttē kisū
 na rahil. Tē āiyārē ai dēyar ēg janar hañgē āttar hañl, tāñi tārē tān
 nō rōil. Tē āiyārē ōi dēōr ēg zōñōr hōñgē ōlōr 'ōil, tāñi tārē tān
 yata huyar charāñēr lāi di pēdāil. Huyārē yē kurā khāita hēi kurāy
 jōtō huōr chōrōñōr lāi di pēdāilō. Hūārē zē kurā khāitō hēi kurāy
 tār pēḍ bharāita; āñrē kōna mānsyē tārē kichhu naidda. Tē yahan bujhit
 tār pēḍ bhōrāitō; āñrē kōñō mānshē tārē kisū nōddyō. Tē zō-ōñ busit
 pāilla takhan tē kañl āñyār bāyar kaduyā chāyarē katāin khāy ō katāin
 pāillō tō-ōñ tē kōilō āñrē bāōr kōduā sāōrē kōtāin khāy ō kōtāin
 phēlāy āñrē āñi uyāsē marir. Āñi uḍi āñyār bāyar kāchhē yāñi kām yē
 pēlay āñrē āñi uāshē mōrir. Āñi uḍi āñrē bāōr kāsē jāñi kōām zē
 bāyā-ji āñi isvarar ō āñōnār kāchhē dōsh kargi. Āñi āñrē āñōnār pōyā buli
 bā-ā-zi āñi ishshōrōr ō āñunār kāsē dush kōrgi. Āñi āñrē āñunār puā buli
 kahit na pāirgam. Āñrē āñōnār ēk-jan chāyarar mata rākhātāk. Tē uḍiyārē
 kōhit nō pāirgyōm. Āñrē āñunār ēg-zōñ sāōrōr mōtō rāktōk. Tē uḍiyārē
 tār bāyar kāchhē āñl. Tē durē thāktē tār bābē tārē dēi ādar kari
 tār bāōr kāsē āñl. Tē durē thāktē tār bābē tārē dēi ādōr gōri
 dñuri āñi tār galāt dhari tārē chum dil. Pōyā tārē kañl bāyā-ji āñi
 dñuri āñi tār gōlāt dhōri tārē sum dilō. Puā tārē kōilō bā-ā-zi āñi
 isvarar kāchhē āñrē āñōnār hākhāt pāp kargi. Āñi āñrē āñōnār pōyā buli kahit
 ishshōrōr kāsē āñrē āñunār hākhāt pāp kōrgi. Āñi āñrē āñunār puā buli kōhit
 na pāirgam. Kintu tār bābē tāñ chāyar halare kañl yē kup bāirgyā
 nō pāirgyōm. Kintu tār bābē tāñ sāōr 'ōlōrē kōilō zē kup bāirgyā

27a-2

kāōr āni tārē pindāō, tār hātat ōggā āṇḍi dēō, ār tār pāut jōtā
kāōr āni tārē pindāō, tār 'ātōt ēgwā āṇḍi dēō, ār tār pāōt zulā
 dēōyāō. Ar ēi pōyā mari ātun bāchchē; tārē hājāilām ātun pāilām.
dēāu. Ar ēi puā mōri ātun bās-sē; tārē 'āzāilām ātun pailām.
 Chala, ēi tār lāi āyārā khāi dai rānga tāsā kari. Tār par tārā tāsā
Sōlō, ēi tār lāi āurā khai dai rōng tāushā gōri. Tār pōr tārā tāushā
 karat lūl.

kōirtō lā'il.

Tār barā pōyā bilat āchhil. Tē jayan gharar kāchhē āil tayā
Tār bōrō puā bilōt āsil. Tē zō'ōn ghōrōr kāsē āil tō'ōn
 nāchan bājan hunil. Tē tār ēk jan gaurarē dai jijnāil yē ki haīyē. Tē
nāsōn bāzōn hūnlō. Tē tār ēg zōn gāōrōrē dai zigāilō zē ki 'ōiyē. Tē
 tārē kail ānār bhāi āsyē ānār bābē tārē ārāmē pāiyārē ēk nimantran
tārē kōilō ānār bhāi āisyē ānār bābē tārē ārāmē pāiyārē ēg nimōntrōn
 diyē. Tē gōsvā hai gharat na gēl. Hītār lāi tār bāp āiyārē tārē hāidda
diyē. Tē gushshā 'ōi ghōrōt nō gēl. Hītār lāi tār bāp āiyārē tārē hāyddō
 karal, tē tār bāōrē kail, chaō, ēi kabachhar ānār kām karir; kōna
gōrlō, tē tār bāōrē kōilō, sō-ō, ēi kō-bōsōr ānār kām kōrir; kōnō
 din ānār kathār amānya na karir, taō ānō āyār khātilyā haōlēr haṅgē
din ānār kōthār ōmāinyō nō gōrir, tū ānnē āar khātilyā 'ōōlēr hōngē
 āmōd āhlād karanar lāi kōna din āyārē ōggā chhāōlar chhā nah dēn.
āmud ālād kōrōnōr lāi kōnō din āarē ēgwā sālōr sū nōh dēn.
 Ār ānār pōyā bēsyā lāi tār hakkal sampatti yēi urāi āil, hēyanē ānō
Ar ānār puā bēshyā lōi tār hōkōl hōmpōti zē urāi āil, hēyōnē ānnē
 tār lāi nimantran dilak. Tāi tārē kail, ō put! tui hāmisā āyār kāchhē
tār lāi nimōntrōn dilak. Tāi tārē kōilō, ō put! tui hāmishā ār kāsē
 āchhas; ār āyār kāchhē yē āchhē hakkalāin tōr. Tōr ēi bhāi mari
āsosh; ār ār kāsē zē āsē hōkōlain tōr. Tōr ē bhāi mōri
 bāchchē; tārē hājāiyārē pāi; ēitār lāi khusi haīyārē āmōd karan uchita
bāssē; tārē 'āzaiyārē pāi; ēitār lāi khūshi 'ōiyārē āmud kōrōn usit
 haīyē.
 'ōiyō.

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

ORIYĀ, (STANDARD DIALECT).

(Orissa Baptist Mission, 1892.)

ଜଣକର ଦୁଇ ପୁଅ ଥିଲା; ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାନ ପୁଅ ପିତାକୁ କହିଲା, ହେ ପିତା, ତୁମ୍ଭ ସମ୍ପତ୍ତିର ଯେଉଁ ବାଣ୍ଟା ଅମ୍ଭେ ପାଇବା, ତାହା ଦିଅ । ତହିଁରେ ସେ ଆପଣା ସମ୍ପତ୍ତି ଭାଗ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଲା । ଅଳ୍ପ ଦିନ ଉତ୍ତରେ ସେହି ସାନ ପୁଅ ସର୍ବସ୍ୱ ଏକତ୍ର କରି ନେଇ ଦୂର ଦେଶକୁ ଯାଇ ଦୁଷ୍ଟ ଆଚରଣରେ ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଉଡ଼ାଇ ଦେଲା । ସବୁ ବ୍ୟୟ କଲା ଉତ୍ତରେ ସେହି ଦେଶରେ ମହା ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିଲେ ତାହାର ଦୁଃଖାବସ୍ଥା ଦୃଷ୍ଟି । ଏଥିରେ ସେ ଯାଇ ସେହି ଦେଶୀୟ ଏକ ଗୃହସ୍ଥର ଅନ୍ଧିତ ହୁଅନ୍ତେ ସେହି ଜଣ ତାହାକୁ ଶୁଦ୍ଧିକରାଇ ଚରାଇବାକୁ ବିଲରେ ପଠାଇଲା । ସେଠାରେ ତାହାକୁ କେହି କିଛି ଅନ୍ଧାର ନ ଦେବାରୁ ସେ ଶୁଦ୍ଧିକର ଖାଦ୍ୟ ଛୁବିତାରେ ଉଦର ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ବାଞ୍ଛା କଲା । ଅବଶେଷରେ ସେ ମନେମନେ ଚେତନା ପାଇ କହିଲା, ହାୟ, ଆମ୍ଭ ପିତାଙ୍କ ପାଖରେ କେତେ ମୁଲ୍ୟ ଦାସ ଯଥେଷ୍ଟ ଓ ତହିଁରୁ ଅଧିକ ଅନ୍ଧାର ପାଉଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ଅମ୍ଭେ କ୍ଷୁଧାରେ ମରୁଅଛୁ । ଅମ୍ଭେ ଉଠି ପିତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଯାଇ କୋଇବା, ହେ ପିତା, ଅମ୍ଭେ ଇଶ୍ବରଙ୍କର ପୁଣି ତୁମ୍ଭର ବିରୁଦ୍ଧରେ ପାପ କଲୁ, ତୁମ୍ଭର ପୁଅ ବୋଲି ବିଖ୍ୟାତ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ଆଉ ନୋହୁଁ ; ତୁମ୍ଭର ଏକ ମୁଲ୍ୟ ଦାସ ପରି ଆମ୍ଭକୁ ରଖ । ଅନନ୍ତର ସେ ଉଠି ପିତା ନିକଟକୁ ଗମନ କଲା । ମାତ୍ର ତାହାର ପିତା ଅତି ଦୂରରେ ତାହାକୁ ଦେଖି ଦୟା କଲା, ପୁଣି ଧାର୍ଯ୍ୟ ଯାଇ ତାହାର ଗଳା ଧରି ତାହାକୁ ଚୁମ୍ବନ କଲା । ଏଥିରେ ପୁଅ ତାହାକୁ କହିଲା, ହେ ପିତା, ଇଶ୍ବରଙ୍କର ଓ ତୁମ୍ଭର ବିରୁଦ୍ଧରେ ପାପ କଲୁ, ଏଣୁ ତୁମ୍ଭର ପୁଅ ବୋଲି ବିଖ୍ୟାତ ହେବାର ଆଉ ଯୋଗ୍ୟ ନୋହୁଁ । ମାତ୍ର ତାହାର ପିତା ଆପଣା ଦାସମାନଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲା, ସର୍ବୋତ୍ତମ ବସ୍ତୁ ଅଟେ ଏହାକୁ ପିନାଅ, ଏହାର ହାତରେ ମୁଦ୍ରିକା ଦିଅ, ଏହାର ପାଦରେ ପାଦୁକା ଦିଅ ; ପୁଣି ଅମ୍ଭେମାନେ ଗୋଜନ କରି ଆନନ୍ଦ କରୁଁ ; ଯେହେତୁ ଆମ୍ଭର ଏହି ପୁଅ ମୃତ ହୋଇ ପୁନର୍ବାର ସଜୀବ ହେଲା, ସେ ହଜି ଥିଲା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା । ତହିଁରେ ସେମାନେ ଆନନ୍ଦ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ତେଜକବେଳେ ତାହାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁଅ କ୍ଷେତରେ ଥିଲା ପୁଣି ଆସୁ ଗୃହ କିନ୍ତୁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ନୃତ୍ୟ ଓ ବାଦ୍ୟର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇ ଦାସମାନଙ୍କର ଏକ ଜଣକୁ ତାଙ୍କ ପଲ୍ଲୀରେ, ଏହାର କାରଣ କି ? ସେ କହିଲା ତୁମ୍ଭର ରାଇ ଆଇଲେ, ପୁଣି ତୁମ୍ଭର ପିତା ତାହାକୁ ସୁସ୍ଥ ଶରୀରରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା କାରଣରେ ବଡ଼ ଭୋଜ ଦେଇ ଅଛନ୍ତି । ତହିଁରେ କ୍ରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଉତ୍ତରକୁ ଯିବାକୁ ନ ମନେଇ ; ଏଣୁ ତାହାର ପିତା ବାହାରେ ଅସି ତାହାକୁ ବହୁତ ପ୍ରବୋଧ କଲା । ମାତ୍ର ସେ ପିତାକୁ ଉତ୍ତର କଲା ଦେଖ, ତୁମ୍ଭର କୌଣସି ଆଜ୍ଞା ଲଙ୍ଘନ ନ କରି ବହୁବର୍ଷାବଧି ତୁମ୍ଭର ସେବା କରି ଆସିଅଛୁ, ତଥାପି ମିତ୍ରଗଣ ସଙ୍ଗରେ ଉତ୍ସବ କରିବାକୁ କେବେହେଁ ଗୋଟିଏ ଛେଳି ଆମ୍ଭକୁ ଦେଇ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ତୁମ୍ଭର ଯେଉଁ ପୁଅ ବେଶ୍ୟାଗମନାଦିରେ ତୁମ୍ଭର ସମ୍ପତ୍ତି ଅପବ୍ୟୟ କରିଅଛି, ସେ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ତାହା ନିମନ୍ତେ ବଡ଼ ଭୋଜ ଦେଲା । ତାହାର ପିତା କହିଲା, ହେ ପୁଅ, ତୁମ୍ଭେ ସବୁଦିନ ଆମ୍ଭର ସଙ୍ଗେ ଅଛ, ଆଉ ଆମ୍ଭର ଯେ କିଛି ଅଛି ସେହି ସମସ୍ତ ତୁମ୍ଭର । ପୁଣି ଏହି ଯେ ତୁମ୍ଭର ଭାଇ ମୃତ ହୋଇ ପୁନର୍ବାର ସଜୀବ ହେଲା, ସେ ହଜି ଥିଲା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା, ଏହେତୁ ଉତ୍ସବ ଓ ଆନନ୍ଦ କରିବାର ଅମ୍ଭମାନଙ୍କର ଉଚିତ ॥

ARYAN FAMILY.

(EASTERN GROUP.)

ORIYĀ, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

[*Note*.—Pronounce, every *a* as *ō* in *col*; every *ksh* as *kkhy*; and every *s* and *ś* as *sh*.]

Janakara dui putra thilā; sēmānaṅka-madhyarē sāna putra pitāku kahilā, hē pitah, tumbha sampattira jēū bāṇṭa āmbhē pāibā tāhā dia. Tahīrē sē āpaṇā sampatti bhāga kari sēmānaṅku dēlā. Alpa dina uttarē sēhi sāna putra sarbasva ēkatra kari nēi dūradēsaku jāi dushṭa ācharaṇarē sabu sampatti uṛai dēlā. Sabu byaya kalā uttarē sēhi dēsārē mahā durbhiksha paṇantē tāhāra duḥkhābasthā ghaṭilā. Ethirē sē jāi sēhi dēsīya ēka gṛuhasthara āśrita huantē sēhi jāṇa tāhāku śukarapaḷa charāibāku bilarē pathailā. Sēṭhārē tāhāku kēhi kichhi āhāra na dēbāru sē śukarara khādyā chhibirārē udara purna karibāku bāñchhā kalā. Abasēsharē sē manē-manē chētanā pāi kahilā, hāya, āmbha pitā pākharē kētē mūliā dāsa jathēshṭa ō tahīru adhika āhāra pāuchhanti, mātra āmbhē kshudhārē maru achhū. Āmbhē uṭhi pitāṅka nikaṭarē jāi bōlibā, hē pitah, āmbhē īsvaraṅkara puṇi tumbhara biruddharē pāpa kalū, tumbhara putra bōli bikhyāta hēbāra jōgya āu nōhū; tumbhara ēka mūliā dāsapari āmbhaku rakha. Anantara sē uṭhi pitā nikaṭaku gamana kalā. Mātra tāhāra pitā ati dūrarē tāhāku dēkhi dayā kalā, puṇi dhaī jāi tāhāra gaḷā dhari tāhāku chumbana kalā. Ethirē putra tāhāku kahilā, hē pitah, īsvaraṅkara ō tumbhara biruddharē pāpa kalū, ēṇu tumbhara putra bōli bikhyāta hēbāra āu jōgya nōhū. Mātra tāhāra pitā āpaṇā dāsamānaṅku ājñā dēlā, sarbōttama bastra āṇi chāku pindhāa, chāra hātarē mudrikā dia, chāra pādarē pādukā dia. Puṇi āmbhēmānē bhōjana kari ānanda karū. Jē-hētu āmbhara ēhi putra mṛuta hōi, punarbāra sajiba hēlā; sē haji thilā, prāpta hēlā. Tahīrē sēmānē ānanda karibāku lāgilē.

Tetikibēlē tābāra jyēshṭha putra kshētarē thilā, puṇi āsu āsu gṛuha katirē prabēsa hōi nṛutya ō bādyara śabda śuṇibāku pāi dāsamānaṅkara ēka jāṇaku ḍāki pachārilā, chāra kāraṇa ki? Sē kahilā tumbhara bhāi ailē, puṇi tumbhar pitā tāhāku sustha śarīrarē prāpta hēbā kāraṇarē baṇa bhōji deiaehhanti. Tahīrē kruddha hōi bhitaraku jibāku na māngilā; ēṇu tāhāra pitā bahārē āsi tāhāku bahūta prabōdha kalā. Mātra sē pitāku uttara kalā, dēkha, tumbhara kaṇasi ājñā laṅghana na kari bahubarshābadhī tumbhara sēbā kari āsiachhū, tathāpi mitragāṇa saṅgarē utsaba karibāku kēbēhē gōtiē chhēli āmbhaku dēi nāhā. Mātra tumbhara jēū putra bēsīyā-gamanādirē tumbhara sampatti apabyaya kariachhi, sē āsibā mātra tāhā nimantē baṇa bhōji dela. Tāhāra pitā kahilā, hē putra, tumbhē sarbadā āmbha saṅgē achha, āu āmbhara jē kichhi achhi sēhi samasta tumbhara. Puṇi ēhi jē tumbhara bhāi mṛuta hōi, punarbāra sajiba hēlā; sē haji thilā, prāpta hēlā, chēturu utsaba o ānanda karibāra āmbhamānaṅkara uchita.

DRAVIDIAN FAMILY.

TELUGU, (STANDARD DIALECT).

(Bangalore Aux. B. S., 1889.)

వొక మనుష్యునికి యిద్దరు కుమారులు వుండిరి.—వారిలో చిన్నవాడు, ఓ తండ్రి ఆస్తిలో నాకు వచ్చే పాలు యిచ్చుని తండ్రితో చెప్పినప్పుడు ఆయన వారికి తన ఆస్తిని వంచిపెట్టెను.—కొన్ని దినములైన తరువాత ఆ చిన్నకుమారుడు సనుస్తమున్న కూచుకొని కూరదేశమునకు ప్రయాణమై వెళ్లి తన ఆస్తిని దువ్యాపారమువల్ల పాడుచేసెను.—అదంతా వ్రయముచేసిన తరువాత ఆ దేశముందు పెద్ద కరువు కలిగినందున అతడు యిబ్బందిపడసాగెను.—అప్పుడు అతడు వెళ్లి ఆ దేశములలో వొకనికి లాబడి యుండెను. అతడు పందులను మేపుటకు తన పొలములలోకి అతని పంపెను.—అతడు పందులు తినే సొట్టుతో తన కడుపు నింపుకొనుటకు ఆశపడెను గాని యెవడున్న అతనికి యేమిన్ని యివ్వలేదు.—అయితే బుద్ధివచ్చి అతడు నా తండ్రియొద్ద యంతోమాని కూలివాండ్లకు రొట్టెలు అతివిస్తారమైయున్నవి అయితే నేను ఆకలివల్ల నశించిపోతున్నాను.—నేను లేచి నా తండ్రియొద్దకి వెళ్లి, ఓ తండ్రి నేను ఆకాశమునకు విరోధముగానున్న నీ యెదుటనున్న పాపముచేసియున్నాను.—యికమీదట నీ కుమారుడనని అనిపించుకొనుటకు యోగ్యుడను కాను నన్ను నీ కూలివాండ్లలో వొకనివలె చేయుమని ఆయనతో చెప్పుదునని అనుకొని లేచి తన తండ్రియొద్దకి వెళ్లెను.—అయితే అతడు యింకా కూరముగా వున్నప్పుడు అతని తండ్రి అతని కూచి కనికరించి వరుసెట్టి అతని వెడమవ వడి అతని ముద్దుబెట్టుకొనెను.—అప్పుడు ఆ కుమారుడు, ఓ తండ్రి నేను ఆకాశమునకు విరోధముగానున్న నీ యెదుటనున్న పాపము చేసియున్నాను యికమీదట నీ కుమారుడనని అనిపించుకొనుటకు యోగ్యుడను కానని ఆయనతో పలికెను.—అయితే తండ్రి, ప్రధాన వస్త్రమును లేచి యితనికి తోడిగించి యింకా చేతికి వుంగరము పెట్టి పాదములకు చెప్పులు తోడిగించెడి.—మరిన్ని మనము తిని సంభ్రమపడుదాము.—యెందుకంటే యీ నా కుమారుడు చనిపోయి తిరిగి బ్రతికెను తప్పిపోయి దొరికెనని తన నౌకరులతో చెప్పెను. అప్పుడు వారు సంభ్రమపడసాగిరి.

అయితే ఆయన పెద్దకుమారుడు పొలములో వుండెను గనుక అతడు పళ్ళా యింటికి సమీపించినప్పుడు వాద్యమున్న నాట్యమున్న విని --నౌకరులలో వొకనిపిలిచి, యిది యేమిటి అని అడిగెను.—ఆ నౌకరు అతనితో నీ తమ్ముడు వచ్చెను గనుక అతడు సురక్షితముగా చేరినందున నీ తండ్రి బిందు చేయించి యున్నాడని చెప్పెను.—అయితే అతడు కోపగించి లోపటికి వచ్చుటకు సమ్మతించలేదు గనుక అతని తండ్రి వెలపటికి వచ్చి అతని బతిమాలుకొనెను.—అయితే అతడు, యిదుగో యిన్ని సంవత్సరములనుంచి నేను నిన్ను సేవిస్తున్నాను నీ ఆజ్ఞను నేను యెప్పుడున్న మీరలేదు. అయినప్పటికిన్ని నేను నా స్నేహితులతో సంభ్రమపడెటట్టు నాకు యెన్నడున్న వొక మేకపిల్లనైనా యివ్వలేదు.—అయితే నీ ఆస్తిని వేళ్ళతోకూడా తినివేసిన యీ నీ కుమారుడు రాగానే పీసికొరకు బిందు చేయించితివని తండ్రితో ప్రశ్నార్థము చెప్పెను.—అందుకు ఆయన, కుమారుడా నీవు యెల్లప్పుడున్న నాతోకూడా వున్నావు నాపనిన్ని నీవైయున్నవి.—మనము సంభ్రమపడి సంతోషించుట యుక్తమే యెందుకంటే నీ తమ్ముడైన యితడు చనిపోయి తిరిగి బ్రతికెను, తప్పిపోయి దొరికెనని అతనితో చెప్పెననెను.

DRAVIDIAN FAMILY.

TELUGU, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Voka manushyuniki yiddaru kumrāulu vumḍiri.—Vārilō chinnavāḍu, “ō tamḍri
One to man two sons were.—Of them the younger, “O father
 āstilō nāku vacchō pālu yimm”=ani tamḍritō cheppin= appuḍu āyana vāriki
in property to me coming share give” saying with father said when he to them
 tana āstini paṁchi peṭṭenu.—Konni dinamul= aina taruvāta ā chinna kumārūḍu
his property divided.—A few days passed after that younger son
 samastamunnu kūrchukoni dūra- dēsāmunaku prayāṇam=ai velli
all having gathered distant to country journey having made having gone
 tana āstini durvyāpāramuvalla pāḍu-chēsenu.—Ad=amtā vrayamu- chēsina taruvāta
his property by evil ways ruin made.—That all expense made after
 ā dēsāmaṁdu pedda karuvu kaligin=amḍuna ataḍu yibbāṁdi- paḍa-sāḡenu.—Appuḍu
that in country big famine arose therefore he want to feel began.—Then
 ataḍu velli ā dēsasthulalō vokaniki lōbāḍiy =umḍenu. Ataḍu paṁḍulanu
he having gone that of inhabitants to one being subject was. He pigs
 mēputaku tana polamula lōki atani paṁpenu.—Ataḍu paṁḍulu tinō poṭṭutō
to feed his of fields within him sent.—He pigs which eat with husks
 tana kaḍupu nimpukonuṭaku āsapaḍenu ḡāni yovaḍunnu ataniki yēminni yivvalēḍu.—
his belly to fill desired but any one to him anything did not give.—
 Ayitē buddhi vacchi ataḍu, “nā tamḍriyodda yemṭō māṁdi kūlivāṁḍlaku
But sense having come he, “my father near how many men to servants
 roṭṭelu ati viṣṭāram=aiy=unnavi ayitē nēnu ākalivalla nāṣimchi-pōtunnānu.—Nēnu
bread much plenty is but I with hunger am perishing.—I
 lēchi nā tamḍriyoddiki velli, “ō tamḍri nēnu ākāśāmunaku
having risen my father near having gone, “O father I to heaven
 virōḍhamugānunnu nī yeduṭanunnu pāpamu chēsiy=unnānu.—Yikamīḍaṭa nī
contrary your before also sin have committed.—Hereafter your
 kumārūḍan=ani anipimchukonuṭaku yōgyuḍanu kānu nannu nī kūlivāṁḍlalō vokani
son to be called fit man am not me your of servants of one
 vale chēyum’=ani āyanatō cheppudun”=ani anukoni lēchi tana
like make’ so with him I will say” so having said himself having risen his
 tamḍriyoddiki vellenu.—Ayitē ataḍu yimkā dūramugā vunn=appuḍu atani tamḍri atani
father near went.—But he yet far was then his father him
 chūchi kanikarimchi parugetti atani meḍa-mīda paḍi atani
having seen having pitied running his on neck having fallen him
 muddu-betṭukonenu.—Appuḍu ā kumārūḍu, “ō tamḍri nēnu ākāśāmunaku
kissed.—Then that son, “O father I to heaven
 virōḍhamugānunnu nī yeduṭanunnu pāpamu chēsiy=unnānu yikamīḍaṭa nī
contrary your before also sin have committed hereafter your

kumârûdan=ani anipimchukonutaku yôgyudanu kân" -ani âyanatô palikenu.—
son to be called fit man am not" so with him said.—

Ayitê tamdri, "pradhâna-vastramunu techchi yitaniki toḍigimchi
But father, "chief robe having brought to this man having put on
 yitani chêtiki vumgaramu peṭṭi pâdamulaku cheppulu toḍigimchamdi.—
this man's to hand ring having put to feet shoes put on.—

Marinni manamu tini sambhramapadudâmu.—Yemduk= amtê yî nâ kumârûdu
And we having eaten shall be merry.— Why if you say this my son
 chanipôyi tirigî bratikenu tappi pôyi doriken"—ani tana naukarulatô cheppenu
having died again is alive having been lost is found" so his with servants said.
 Appuḍu vâru sambhramapada-sâgiri.

Then they to be merry began.

Ayitê âyana pedda kumârûdu polamulô vumḍenu ganuka ataḍu vastû yimṭiki
But his elder son in the field was therefore he coming to house
 samîpimchin=appuḍu vâdyamunnu nâtyamunnu vini naukarulalô vokani
approached then music and dancing having heard of servants one
 pilichi, "yivi yêmiti" ani aḍigenu.—Â naukaru atanitô "nî tammudû
having called, "these what" so asked.—That servant with him "your younger brother
 vachchenu ganuka ataḍu surakshitamugâ chêrin -amḍuna nî tamdri vimḍu-
came therefore he healthy reached therefore your father feast
 châyimchiy=unnâḍ"—ani cheppenu.—Ayitê ataḍu kôpagimchi lôpaṭiki
has made" so said.— But he having become angry inside
 vachchulaku sammatimchalôdu ganuka atani tamdri velapaṭiki vachchi atani
to come did not consent therefore his father outside having come him
 batimâlukonenu.—Ayitê ataḍu, "yidugô yinni samvatsaramula-numchi nênu ninnu
begged.— But he, "to so many years since I you
 sêvist=unnânu nî âjñanu nênu yeppuḍunnu miralêdu. Ayinappaṭikinni nênu
serving am your order I once even not transgressed. Still I
 nâ snêhitulatô sambhramapadêtatṭu nâku yennaduḍunnu voka mêkapillan=ainâ
my with friends so as to be merry to me one day even one lamb even
 yivvalêdu.—Ayitê nî âstini vêśyalatôkûḍâ tinivêsina yî nî kumârûdu
did not give.—But your property with harlots who ate up this your son
 râgânô vinikoraku vimḍu-châyimchitiv"—ani tamdritô pratyuttaramu
as soon as came for this man feast have made" so with father reply
 cheppenu.—Amḍuku âyana, "kumârûḍâ nîvu yellappuḍunnu nâṭôkûḍâ vunnâvu,
said.— To that he "son you always with me are,
 nâv=anninni nîv=aiy=unnavi.—Manamu sambhramapadi samtôshimchuṭa yuktamê
mine all yours are. — We having been merry to be joyful is right
 yemduk=amtê nî tammud=aina yitaḍu chanipôyi tirigî bratikenu,
why if you say your younger brother who is this man having died again is alive,
 tappi pôyi doriken"—ani atanitô cheppen=anenu.
having been lost is found" so with him said spoke.

DRAVIDIAN FAMILY.

(TAMIL.)

TAMIL, (STANDARD DIALECT).

(Madras Auc. B. S., 1889.)

ஒரு மனுஷனுக்கு இரண்டு குமாரர் இருந்தார்கள்.—அவர்களில் இளையவன் தகப்பனை நோக்கி: தகப்பனே, ஆஸ்தியில் எனக்கு வரும் பங்கை எனக்குத்தரவேண்டும் என்றான். அந்தப்படி அவன் அவர்களுக்குத்தன் ஆஸ்தியைப்பங்கிட்டுக்கொடுத்தான்.—சிலநாள்களுக்குப்பின்பு, இளையமகன் எல்லாவற்றையும் சேர்த்துக்கொண்டு, தாரதேசத்துக்குப்பறப்பட்டுப்போய், அங்கே தன்மார்க்கமாய் ஜீவனம்பண்ணி, தன் ஆஸ்தியை அழித்துப்போட்டான்.—எல்லாவற்றையும் அவன் செலவழித்தபின்பு, அந்த தேசத்திலே கொடிய பஞ்சமுண்டாயிற்று. அப்பொழுது அவன் குறைவுபட்டதொடங்கி,—அந்த தேசத்துக் குடிகளில் ஒருவனிடத்தில் போய் ஒட்டிக்கொண்டான். அந்தக் குடியானவன் அவனைத்தன் வயல்களில் பன்றிகளை மேய்க்கும்படி அனுப்பினான்.—அப்பொழுது பன்றிகள் திங்கிற தவிட்டினாலே தன் வயிற்றை நிரப்ப ஆசையாயிருந்தான், ஒருவனும் அதை அவனுக்குக்கொடுக்கவில்லை. அவனுக்குப் புத்தி தெளிந்தபோது, அவன்: என் தகப்பனுடைய கூலிக்காரர் எத்தனையோபேருக்குப்பூர்த்தியான சாப்பாடு இருக்கிறது, நானோ பசியினால் சாகிமேன்.—நான் எழுந்து, என் தகப்பனிடத்திற்குப்போய்: தகப்பனே, பரத்துக்கு விரோதமாகவும் உமக்கு முன்பாகவும் பாவஞ்செய்தேன்,—இனிமேல் உம்முடைய குமாரன் என்று சொல்லப்படுவதற்கு நான் பாத்திரனல்ல, உம்முடைய கூலிக்காரரில் ஒருவனாக என்னை வைத்துக்கொள்ளும் என்பேன் என்று சொல்லி;—எழுந்து புறப்பட்டு, தன் தகப்பனிடத்தில் வந்தான். அவன் தாரத்தில் வரும்போதே, அவனுடைய தகப்பன் அவனைக்கண்டு, மனதுருகி, ஓடி, அவன் கழுத்தைக்கட்டிக்கொண்டு, அவனை முத்தஞ்செய்தான்.—குமாரன் தகப்பனை நோக்கி: தகப்பனே, பரத்துக்கு விரோதமாகவும், உமக்கு முன்பாகவும் பாவஞ்செய்தேன், இனிமேல் உம்முடைய குமாரன் என்று சொல்லப்படுவதற்கு நான் பாத்திரன் அல்ல என்று சொன்னான்.—அப்பொழுது தகப்பன் தன் ஊழியக்காரரை நோக்கி: நீங்கள் உயர்ந்த வஸ்திரத்தைக்கொண்டுவந்து, இவனுக்கு உடுத்தி, இவன் கைக்கு மோதிரத்தையும் கால்களுக்குப்பாதாட்சைகளையும் போடுங்கள்.—நாம் புசித்து, சந்தோஷமாயிருப்போம்:—என் குமாரனாகிய இவன் மரித்தான், திரும்பவும் உயிர்த்தான்; காணாமற்போனான், திரும்பவும் காணப்பட்டான் என்றான். அப்படியே அவர்கள் சந்தோஷப்படத்தொடங்கினார்கள்.

அவனுடைய முத்தகுமாரன் வயலிலிருந்தான். அவன் திரும்பி வீட்டுக்குச்சமீபமாய் வருகிற போது, கீதவாத்தியத்தையும் நடனக்களிப்பையும் கேட்டு;—ஊழியக்காரரில் ஒருவனை அழைத்து: இதென்ன என்று விசாரித்தான்.—அதற்கு அவன்: உம்முடைய சகோதரன் வந்தார், அவர் மறுபடியும் சுகத்துடனே உம்முடைய தகப்பனிடத்தில் வந்து சேர்ந்தபடியினாலே அவருக்காக விரந்துபண்ணினார் என்றான்.—அப்பொழுது அவன் கோபமடைந்து, உள்ளேபோக மனதில்லாதிருந்தான். தகப்பனோ வெளியேவந்து, அவனை வருங்கியழைத்தான்.—அவன் தகப்பனுக்குப் பிரியுத்தரமாக: இதோ, இத்தனைவருஷகாலமாய் நான் உமக்கு ஊழியஞ்செய்து, ஒருக்காலம் உம்முடைய கற்பனையை மீறுகிருந்தும், என் சிகேதெரோடே நான் சந்தோஷமாயிருக்குமபடி நீர் ஒருக்காலம் எனக்கு ஒரு ஆட்டுக்குட்டியையாவது கொடுக்கவில்லை.—வேசிகளிடத்தில் உம்முடைய ஆஸ்தியை அழித்துப்போட்ட உம்முடைய குமாரனாகிய இவன் வந்தவுடனே இவனுக்காக விரந்துபண்ணினீரோ என்றான்.—அதற்குத் தகப்பன்: மகனே, நீ எப்போதும் என்னோடிருக்கிறாய், எனக்குள்ளதெல்லாம் உன்னுடையதாயிருக்கிறது.—உன் சகோதரனாகிய இவனோ மரித்தான், திரும்பவும் உயிர்த்தான்; காணாமற்போனான், திரும்பவும் காணப்பட்டான்; ஆனபடியினாலே, நாம் சந்தோஷப்பட்டு மகிழ்ச்சியாயிருக்கவேண்டுமே என்று சொன்னான் என்றார்.

DRAVIDIAN FAMILY.

TAMIL, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Oru maṇuṣaṇukku iraṇḍu kumārar irundārgal.—Avargaḷil ilaiyavaṇ tagappaṇai
One to man two sons were.—Of them the younger father
 nōkki: “tagappaṇē, āstiyil eṇakku varum paṅgai eṇakku-ttaravēṇḍum”
having seen: “father of the property to me coming portion to me must give”
 eṇṇāṇ. Andappaḍi avaṇ avargaḷukku=ttāṇ āstiyai= ppaṅgiṭṭu -kkōḍuttāṇ.—Śila
said. Accordingly he to them his property having divided gave.—A few
 nāḷaṅku=ppinbu, ilaiya magan ellāvarraiyaṇ sērttu-kkoṇḍu, dūra-dēsattukku=
to days after, younger son all having gathered, distant to country
 ppuṇṇappattū=ppōy, aṅgē duṇṇārkkaṇ -āy jīvaṇam paṇṇi, taṇ
having started went, there evil ways having become living having made, his
 āstiyai alittu-ppōṭṭāṇ.—Ellāvarraiyaṇ avaṇ śelavalitta pinbu, anda dēsattilē kōḍiya
property wasted.—All he spent after that in country severe
 paṇṇam=undāyirru. Appoludu avaṇ kuraivu -pada -ttodaṅgi,— anda dēsattu=
famine arose. Then he want to suffer having begun,— that of country
 kkōḍigalil oruvaṇḍattil pōy oṭṭikkōṇḍāṇ. Anda -kkōḍiyaṇavaṇ avaṇai=
of the inhabitants with one having gone joined himself. That husbandman him
 ttāṇ vayalgaḷil paṇṇigalāi mēykkumbāḍi aṇuppiṇāṇ.—Appoludu paṇṇigal tiṅgira
his in the fields pigs to feed sent.—Then pigs eating
 tavittinālē taṇ vayirrai nirappa āsaiy -āy -irundāṇ, oruvaṇum adai avaṇukku=
with husks his belly to fill desire having become was, any one it to him
 kkoḍukkav=illai. Avaṇukku=pputti telindai pōdu, avaṇ: “eṇ tagappaṇudaiya
did not give. To him sense clear time, he: “my of father
 kōḷikkārar ettaṇaiyō pērukku=ppūrttiy=āṇa śāppāḍu irukkiradu, nāṇō paṣiyiṇāl
servants how many to men full food is, while I with hunger
 śāgiriṇ.—Nāṇ eḷundu, eṇ tagappaṇḍattirku= ppōy: ‘tagappaṇē, parattukku
die.—I getting up, my to father having gone: ‘father, to heaven
 virōdam=āgavum umakku muṇb=āgavum pāvaṇ= jeydēṇ,— iṇimēl ummudaiya
contrary to you before also sin have committed,—hereafter your
 kumāraṇ eṇṇu śollappaḍuvadarku nāṇ pāttiraṇ=alla, ummudaiya kōḷikkārāril
son to be called I fit man am not, your of servants
 oruvaṇ=āga eṇṇai vaittukkoḷḷum’ eṇbēṇ” eṇṇu śolli;— eḷundu puṇṇappattū,
one to be me keep’ will say” so saying;—having got up having started
 taṇ tagappaṇḍattil vandāṇ. Avaṇ dūratil varum pōdē, avaṇudaiya
his to father came. He at a distance was coming time, his
 tagappaṇ avaṇai=kkāṇḍu, maṇad=urugi, ōḍi, avaṇ kaḷuttai=kkattikkōṇḍu, avaṇai
father him seeing, heart melting, ran, his neck having embraced, him
 muttaṇ=jeydāṇ.—Kumāraṇ tagappaṇai nōkki: “tagappaṇē, parattukku virōdam=āgavum,
kissed.—Son father seeing: “father, to heaven contrary,
 umakku muṇb=āgavum pāvaṇ= jeydēṇ, iṇimēl ummudaiya kumāraṇ eṇṇu
to you before also sin have committed, hereafter your son

gollappaḍuvadaṅku nāṇ pāttiraṇ alla" enṇu ṣoṇṇāṇ.—Appoludu tagappaṇ taṇ
to be called I fit man am not" so said.—Then father his

ūliyakkārarai nōkki: "nīṅgaḷ uyarnda vastirattai= kkoṇḍuvandu, ivanukku
servants seeing: "you costly robe having brought, to this man
uḍutti, ivan kaikku mōdirattaiyum kāḷgaḷukku=ppādarat̃chaigalaiyum
having dressed, of this man to hands ring to legs and shoes

pōḍuṅgaḷ.—Nām puṣittu, śandōsham=āy=iruppōm.—En kumāraṇ=āgiya ivan
put on.—We having eaten, merry shall be.—My son who is this man
marittāṇ, tirumbavum uyirttāṇ; kāṇāmar=pōṇāṇ, tirumbavum kāṇappattāṇ" enṇāṇ.
died, again is alive; lost was gone, again was found" said.

Appaḍiyē avaraḷ śandōshappada=ttodaṅgiṇārgaḷ.

So they to be merry began.

Avanūḍaiya mūtta kumāraṇ vāyalil= irundāṇ. Avan tirumbi viṭṭukku=chohami-
His elder son in the field was. He again to house near

pam=āy varugira pōḍu, gita-vāttiyattaiyum naḍaṇa=kkalippaiyum kēttu;—
coming time, music and dancing merriment hearing;—

ūliyakkāraril oruvaṇai alaittu: 'id-enṇa' enṇu vichārittāṇ.—Adaṅku avan:
of the servants one called: 'this what' so inquired.—To that he:

"ummūḍaiya śagōdaraṇ vandār, avar maṇupaḍiyum śugattudaṇē ummūḍaiya
"your brother came, he again with health your

tagappaṇidattil vandu ścṛndapaḍiyiṇālē avarukk=āga virundu=panṇiṇār" enṇāṇ.—
to father having come because reached for him feast made" said.—

Appoludu avan kōpam=aḍaindu, ullō pōga maṇad=illād=irundāṇ. Tagappaṇō veliyē
Then he anger having got, in to go mind without was. But the father out

vandu, avañai varundiy =alaittāṇ.—Avan tagappaṇukku=ppiratiyuttaram=āga:
having come, him having entreated invited.—He to the father as reply:

"idō, ittaṇai varusha=kālam=āy nāṇ umakku ūliyaṇ =jeydu, oru-kkālum
"lo, so many years time I to you service having done even once

ummūḍaiya karpaṇaiyai mīrād =irundum, eṇ śinēgitarōḍē nāṇ
your command without transgressing though have been, my with friends I

śandōsham=āy=irukkumbadi nīr oru-kkālum eṇakku oru āṭṭu=kkuṭṭiyaiy=āvadu
merry to be you even once to me one at least kid

koḍukkav=illai.—Vēsiḡaḷ-iḍattil ummūḍaiya āstiyai alittuppōṭṭa ummūḍaiya
gave not.—With harlots your property wasted your

kumāraṇ= āgiya ivan vandav =uḍaṇē ivanukk=āga virundu= panṇiṇārē"
son who is this man came immediately for this man feast have made?"

enṇāṇ. Adaṅku=ttagappaṇ: "magaṇē, nī eppōdum enṇōḍ=irukkirāy, eṇakk-
said. To that the father: "son, you always with me are, to me

ullad =ellām unṇūḍaiyad=āy=irukkiradu.—Uṇ śagōdaraṇ=āgiya ivanō marittāṇ,
whatever is all yours is.—Your brother who is this man died,

tirumbavum uyirttāṇ; kāṇāmar=pōṇāṇ, tirumbavum kāṇappattāṇ; āṇapaḍiyiṇālē,
again is alive; lost gone, again was found; so

nām śandōshappattū magiḷchchiy=āy=irukka=vēṇḍumē" enṇu ṣoṇṇāṇ enṇār.
we being merry glad should be?" so spoke said.

DRAVIDIAN FAMILY.

MALAYĀLAM, (STANDARD DIALECT).

(Madras Aux. B. S., 1884.)

ഒരു മനുഷ്യൻ രണ്ടു മക്കൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ ഇളയവൻ അപ്പനോടു : അപ്പാ, വസ്തുക്കളിൽ എനിക്കു വരേണ്ടുന്ന പങ്കു തരേണമേ, എന്നു പറഞ്ഞു; അവനും ഏതലിനെ അവർക്കു പകുതി ചെയ്തു. ഏറെ നാൾകഴിയും മുമ്പെ ഇളയമകൻ സകലവും സ്വരൂപിച്ചുകൊണ്ടു ദുരഭ്യഭാരത്തോടെ യാത്രപോയി അവിടെ ദുർന്നടപ്പായി ജീവിച്ചു തന്റെ വസ്തു നാനാവിധമാക്കിക്കളഞ്ഞു. എല്ലാം ചെലവഴിച്ച ശേഷം ആ ദേശത്തിൽ കഠിന ക്ഷാമം ഉണ്ടായിട്ടു അവനും മറ്റു വന്നു തുടങ്ങി. എന്നാറെ അവൻ പോയി ആ ദേശത്തിലെ പൌരന്മാരിൽ ഒരത്തനോടു പററിക്കൊണ്ടു; ആയവൻ അവനെ തന്റെ നിലങ്ങളിൽ പന്നികളെ മേയ്യാൻ അയച്ചു. പന്നികൾ തിന്നുന്നമരപ്പയറു കൊണ്ടു തന്റെ വയറു നിറെപ്പാൻ അവൻ ആഗ്രഹിച്ചു എങ്കിലും ആരും അവന്നു കൊടുത്തില്ല. അപ്പോൾ ബുദ്ധി തെളിഞ്ഞിട്ടു അവൻ പറഞ്ഞു : എന്റെ അപ്പന്റെ എത്ര കൂലിക്കാർ അപ്പം തിന്നു ശേഷിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു, ഞാനോ വിശപ്പുകൊണ്ടു നശിച്ചുപോകുന്നു. ഞാൻ എഴുന്നീറ്റു എന്റെ അപ്പന്റെ അടുക്കലേക്കു പോയി അവനോടു : അപ്പാ, ഞാൻ സ്വർഗ്ഗത്തോടും നിന്നോടും പാപം ചെയ്തു. ഇനി നിന്റെ മകൻ എന്നു വിളിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യനല്ല, നിന്റെ കൂലിക്കാരിൽ ഒരത്തനെ പോലെ എന്നെ ആക്കിക്കൊള്ളേണമേ, എന്നു പറയും. എന്നിട്ടു എഴുന്നീറ്റു തന്റെ അപ്പന്റെ അടുക്കലേക്കു പോയി; അവൻ ദുരന്തമുളപ്പോൾ തന്നെ അപ്പൻ അവനെ കണ്ടു കരളലിഞ്ഞു ദാദിച്ചെന്നു അവന്റെ കഴുത്തിൽ കെട്ടിപ്പിടിച്ച് അവനെ ചുംബിച്ചു. മകൻ അവനോടു : അപ്പാ, ഞാൻ സ്വർഗ്ഗത്തോടും നിന്നോടും പാപം ചെയ്തു ഇനി നിന്റെ മകൻ എന്നു വിളിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യനല്ല, എന്നു പറഞ്ഞു. എന്നാറെ അപ്പൻ തന്റെ ദാസരോടു : വേഗം മേലുരമായ അങ്കി കൊണ്ടുവന്നു ഇവനെ ഉടുപ്പിപ്പിൻ, കൈക്കു മോതിരവും കാലുകൾക്കു ചെരിപ്പുകളും ഇടുവിപ്പിൻ. നാം ഭക്ഷിച്ചു ആനദിക്കു. ഈ എന്റെ മകൻ മരിച്ചവനായിരുന്നു തിരികെ ഉയിർന്നു, കാണാതെ പോയവനായിരുന്നു കണ്ടുകിട്ടുകയും ചെയ്തുവല്ലോ, എന്നു പറഞ്ഞു; അവർ ആനദിച്ചു തുടങ്ങി.

എന്നാൽ അവന്റെ ദുരന്തമകൻ വയലിൽ ആയിരുന്നു, ആയവൻ വന്നു വീട്ടിനോടു അടുത്തപ്പോൾ വാളവും നൃത്തഘോഷങ്ങളും കേട്ടു, ബാല്യക്കാരിൽ ഒരത്തനെ വിളിച്ചു, ഇതെന്തു? എന്നു ചോദിച്ചു. അവൻ അവനോടു പറഞ്ഞു : നിന്റെ സഹോദരൻ വന്നു നിന്റെ അപ്പൻ അവനെ സൌഖ്യത്തോടെ കിട്ടിയതുകൊണ്ടു വിരുന്നുകഴിച്ചു. അപ്പോൾ അവൻ കോപിച്ചു അകമ്പുകവാൻ മനസ്സിലാഞ്ഞു; എന്നിട്ടു അപ്പൻ പുറത്തുവന്നു, അവനോടു അപേക്ഷിച്ചു. എന്നാറെ അവൻ അവനോടു : കാണ്ടലും ഇത്രവർഷമായി ഞാൻ നിന്നെ സേവിക്കുന്നു, നിന്റെ കല്പന ഒരു നാളും ലംഘിച്ചതുമില്ല; എന്നാൽ എന്റെ ചങ്ങാതികളുമായി ആനദിക്കേണ്ടതിന്നു നീ ഒരിക്കലും എനിക്കു ഒർ ആളിൻകൂടി തന്നിട്ടില്ല. വേഗമാരോടു കൂടി നിന്റെ ദൂതൻ തിന്നുകുളഞ്ഞ ഈ നിന്റെ മകൻ വന്നപ്പോഴെക്കോ അവനായി വിരുന്നുകഴിച്ചുവല്ലോ, എന്നു ഉത്തരം ചൊല്ലി. അപ്പോൾ അവൻ അവനോടു പറഞ്ഞു : മകനേ, നീ എപ്പോഴും എന്നോടു കൂടെ ആകുന്നുവല്ലോ; എനിക്കുള്ളതു എല്ലാം നിന്നോടു ആകുന്നു. എന്നാൽ ഈ നിന്റെ സഹോദരൻ മരിച്ചവനായിരുന്നു, തിരികെ ഉയിർന്നു; കാണാതെ പോയവനായിരുന്നു, കണ്ടു കിട്ടിയിരിക്കയാൽ നാം ആനദിച്ചു സന്തോഷിക്കേണ്ടതല്ലോ ആകുന്നു.

DRAVIDIAN FAMILY.

MALAYĀLAM, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Oru manushyannu raṇḍu makkaḷ uṇḍāy-irunnu. Adil ilayavan appanōḍu:
One to man two sons born were. Of them the younger to father:
 “appā, vastukkaḷil onikku varēṇḍunna paṇṇu tarēṇamē,” ennu paraññu; avanum
“father, of goods to me coming share must give,” thus said; and he
mudaline avarkku pagudi cheydu. Êre nāl kaliyumu mumbē ilaya magan
property to them share made. Many days passing before younger son
sakalavum svarūpichechu-konḍu dūra- dēsattēkku yātra pōyi avide
all gathered took distant to country journey having gone there
durnnaḍapp -āyi jīviechehu tanre vastu nānāvidham= ākki-kkaḷaṇṇu.
bad conduct become having lived his property in various ways lost.
 Ellām shelavaḷichecha śēsham ā dēsattil kāhina kshāmam uṇḍāyittu avannu
All spent after that in country severe famine having arisen to him
muṭṭu vannu tuḍaṇṇi. Ennāre avan pōyi ā dēsattile pauranmāril
want having come began. Then he went that in country of inhabitants
oruttanōḍu parrikkonḍu; āyavan avane tanre nilaṇṇaḷil pannigale mēypān ayachchu.
with one joined himself; he him his in fields pigs to feed sent.
 Pannigal tinnunna marappayaṛu konḍu tanre vayaṛu niṛēppān avan āgrahichechu
Pigs eating husks taking his belly to fill he desired
 enṇilum ārum avannu koḍuttilla. Appōḷ buddhi telīñṇittu avan paraññu:
anywhere any one to him did not give. Then sense clearing he said:
 “enre appanre etra kūlikkāṛ appam tinnu śēshipikkunn-unḍu, ṇānō
“my of father how many servants bread having eaten remaining is, but I
viśappu konḍu naśichechu pōgunnu. Nān eluṇṇiru enre appanre aḍukkalēkku
hunger taking perishing am going. I having risen my of father near
pōyi avanōḍu: ‘appā, ṇān svarggattōḍum ninnōḍum pāpam cheydu.
having gone to him: ‘father, I with heaven and with you sin committed.
 Ini ninre magan ennu vilikkappeḍuvān yōgyan= alla, ninre kūlikkāṛil
Hereafter your son to be called fit man am not, your of servants
oruttane pōle enne ākki -kkoḷḷēṇamē’ ennu paṛayum.” Ennittu
one like me having made must take’ thus shall speak.” Accordingly
eluṇṇiru tanre appanre aḍukkalēkku pōyi; avan dūrattul=appōḷ-tannē appan
having risen his father’s near went; he at a distance then alone father
avane kaṇḍu karaḷ-aliññu ḍḍi -chehennu avanre kaḷuttil keṭṭi-ppidichechu
him having seen heart-melting running having gone his in the neck embraced
avane chumbichechu. Magan avanōḍu: “appā, ṇān svarggattōḍum ninnōḍum
him kissed. The son to him: “father, I with heaven with you
pāpam cheydu ini ninre magan ennu vilikkappeḍuvān yōgyanum=
sin having committed hereafter your son to be called fit man

alla," ennu paraññu. Ennāre appan tanre dāsarōdu: "vēgam mēl-ttaram-
am not" thus spoke. But father his to servants: "Quickly high class
āya anni koṇḍu-vannu ivane uḍupippin, kaikku mōdiravum kālugaḷkku
which is robe having brought this man dress, to the hand ring and to the legs
cherippugaḷum iduvippin. Nām bhakshichchu ānandikka. I enre magan
and sandals put on. We having eaten shall be merry. This my son
marichchavan= āy -irunnu tirige uyirttu, kāṇāde pōyavan= āy -irunnu
dead man become having been again is living unseen gone man become having been
kaṇḍu-kittugayum cheyduv= allō," ennu paraññu; avar ānandichchu tuḍaṇṇi.
seen finding made is not?" thus said; they to be merry began.

Ennāl avanre mōtta magan vayalil āyirunnu, āyavan vannu vittinōdu
Now his elder son in field was, he having come to the house
adutt -appōḷ vādyavum nṛitya-ghōṣhaṇṇaḷum kēṭṭu, bālyakkāril
approaching then music dancing and noises having heard of the servants
oruttane viḷichchu, "id-endu?" ennu chōdichchu. Avan avanōdu paraññu:
one having called, "this what?" thus inquired. He to him spoke:
"ninre sahōdaran vannu ninre appan avane saukhyattōde kiṭṭiyaduḱoṇḍu
"your brother came your father him healthy because has found
virunnu kaḷikkunnu." Appōḷ avan kōpichchu agam -buguvān manass-
feast is making." Then he having become angry house to enter mind
illāññu; enniṭṭu appan purattu vannu, avanōdu apēkshichchu. Ennāre avan
was not; therefore father outside came, to him entreated. And he
avanōdu: "kaṇḍāḷum itra varsham=āyi ṇān ninne sēvikkunnu, ninre kalpana
to him: "lo so many years I you am serving, your order
oru-nāḷum laṅghichchadum=illa; ennāl enre chaṇṇātigalum=āyi ānandikkēṇḍa-
one day even transgressed not; but my with friends for being merry
dinnu nī ori-kkalum enikku or āṭṭinkuṭṭi tannittilla. Vēśyamārōdu kōḍi ninre
you once even to me one kid did not give. With harlots joined your
mudal tinnu kaḷaṇṇa i ninre magan vann-appōḷekkō avann=āyi virunnu
property having eaten lost this your son coming then for him feast
kaḷichchuv -allō," ennu uttarām cholli. Appōḷ avan avanōdu paraññu: "maganē,
have made is not?" so reply spoke. Then he to him spoke: "son
nī eppōlum ennōdu kōḍe āgunnuv=allō; enikk -uḷḷadu ellām ninredu āgunnu.
you always with me together are is not?; to me what is all yours is.
Ennāl i ninre sahōdaran marichchavan= āy -irunnu, tirigē uyirttu;
But this your brother dead man become having been again is living;
kāṇāde -pōyavan -āy -irunnu, kaṇḍu kiṭṭiy -irikkayāl nām ānandichchu
unseen gone man become having been, seen reached because is we being merry
santōshikkēṇḍad -allō āgunnu."
must rejoice is not? is."

DRAVIDIAN FAMILY.

KANARESE, (STANDARD DIALECT).

(Madras Aux. B. S., 1867.)

ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವನು ತಂದೆಗೆ, ತಂದೆಯೇ, ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಪಾಲನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು, ಅಂದಾಗ, ಬದುಕನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಪಾಲಿಟ್ಟನು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕ ಮಗನು ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, ದೊರದೇಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟು, ಅಲ್ಲಿ ದುಂದುಗಾರನಾಗಿ ಬದುಕಿ, ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು. ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಫೋರವಾದ ಬರೆ ಉಂಟಾಗಿ, ಅವನು ಕೊರತೆ ಪಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಗ ಹೋಗಿ, ಆ ದೇಶಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡನು. ಇವನು ಅವನನ್ನು, ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವದಕ್ಕೆ, ತನ್ನ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಹೀಗಿರಲಾಗಿ, ಹಂದಿಗಳು ತಿನ್ನು ವಹಿಂಡಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಾಗ, ಯಾರೂ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ತಪ್ಪರಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಹತ್ತತ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಕೂಲಿಯವರಿಗೆ ತುಂಬ ರೊಟ್ಟಿ ಉಂಟು? ಅದರೆ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಯಿಂದ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ; ನಾನು ಎದ್ದು, ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವನಿಗೆ, ತಂದೆಯೇ? ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿಯೂ, ನಿನ್ನ ಮುಂದೆಯೂ, ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ; ನಾನು ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ; ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೂಲಿಯವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಂತೆ ಮಾಡು, ಅನ್ನುವನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಎದ್ದು, ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನು ಇನ್ನು ದೊರದಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಅವನ ತಂದೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಂತಃಕರಣಪಟ್ಟು, ಓಡಿಬಂದು, ಅವನ ಕೊಠಳನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಅವನನ್ನು ಮುದ್ದಿಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಮಗನು ಅವನಿಗೆ ತಂದೆಯೇ! ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿಯೂ, ನಿನ್ನ ಮುಂದೆಯೂ ಪಾಪಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ, ಅನ್ನಲು; ತಂದೆಯು ತನ್ನ ದಾಸರಿಗೆ, ಕ್ಷೇಪ್ಪವಾದ ಅಂಗಿ ತಂದು, ಅವನಿಗೆ ಹೊದಿಸಿರಿ; ಅವನ ಕೈಗೆ ಉಂಗುರವನ್ನೂ, ಪಾದಗಳಿಗೆ ಕೆರಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಿರಿ; ಮತ್ತು ಉಂಡು, ಆನಂದ ಪಡುವ; ಯಾಕಂದರೆ ಈ ನನ್ನ ಮಗನು ಸತ್ತವನಾಗಿದ್ದು, ತಿರಿಗಿ ಬದುಕಿದ್ದಾನೆ; ಕಳೆದು ಹೋದವನಾಗಿದ್ದು, ಶಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ, ಅಂದನು. ಆಗ ಆನಂದ ಪಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಆದರೆ ಅವನ ಹಿರೇ ಮಗನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು. ಅವನು ಬಂದು, ಮನೆಗೆ ಸವಿಾಪಿಸುವಾಗ, ಗಾನವನ್ನೂ ನಾಟ್ಯವನ್ನೂ ಕೇಳಿ, ಆಳುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆದು, ಅದೇನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಅವನು ಅವನಿಗೆ, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ; ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ತಿರಿಗಿ ಹೊಂದಿದ ಕಾರಣ, ಔತಣಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆಗಲವನು ಕೋಪಗೊಂಡು, ಒಳಗೆ ಬರಲೊಲ್ಲದೆ ಇದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ತಂದೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಅವನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ತಂದೆಗೆ ಇಗೋ, ಇಷ್ಟು ವರುಷ ನಿನಗೆ ದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ; ಎಂದಾದರೂ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆ ಮೀರಲಿಲ್ಲ; ಆದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಸಂಗಡ ಆನಂದಪಡುವದಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ನನಗೆ ಎಂದಾದರೂ ಆಡುಮರಿಯಾದರೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಸೂಳೆಯರ ಸಂಗಡ ತಿಂಡಿಬಿಟ್ಟು ಈ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಬಂದಾಗ, ಅವನಿಗೋಸ್ಕರ ಔತಣಮಾಡಿಸಿದ್ದೀರಿ, ಅಂದನು. ಆಗಲವನು ಅವನಿಗೆ, ಮಗನೇ, ನಿನ್ನ ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಇದ್ದೀ; ನನ್ನ ದೆಲಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದೇ; ಆದರೆ ಆನಂದಸಂತೋಷಪಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಯಾಕಂದರೆ ಈ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನು ಸತ್ತವನಾಗಿದ್ದು, ತಿರಿಗಿ ಬದುಕಿದ್ದಾನೆ; ಕಳೆದು ಹೋದವನಾಗಿದ್ದು, ಶಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ, ಅಂದನು.

DRAVIDIAN FAMILY.

KANARESE, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Obba manushyanige ibbaru makkaḷ=iddaru. Avaralli chikkavanu tamdege,
One to man two sons were. Of them the younger to father
 "tamdeyê, āstiyalli nanage baratakka pālannu nanage koḍu," aṁd-āga, badukannu
"father! in property to me coming share to me give," said, then, living
 avarige, pāl-iṭṭanu. Kelavu dinagaḷa mēle chikka maganu ellā kōḍisikomḍu,
to them share gave. A few of days after younger son all having gathered
 dūra-dēsakke horaṭu, alli duṁdugāran= āgi baduki, tanna āstiyannu
far to country having gone, there spendthrift having become lived, his property
 hāḷu-māḍibittanu. Avanu ellā vechcha-māḍida mēle, ā dōśadalli ghōrav-āda
ruin made. He all expense made after, that in country severe
 bara umṭāgi, avanu korate-paḍal= ārambhisiḍanu. Āga hōgi ā
famine having arisen, he want to feel began. Then having gone those
 dēsastharalli obbanannu hoṁdikomḍanu. Ivanu avanannu, haṁdigaḷannu
of inhabitants one joined. This man him, pigs
 mēyisuvadakke, tanna holagaḷige kaḷuhisiḍanu. Hīg=iral-āgi, haṁdigaḷu tinnuva
to feed his to fields sent. Thus being pigs which eat
 hīṁḍiyimda tanna hoṭṭe tumḥisikollā apēkshisid-āga yārū avanige koḍalilla. Āga
with bran his belly to fill desired then any one to him gave not. Then
 tepparisi-komḍu, "nanna tamdeya hattara eṣṭō maṁdi kūliyavarige tumba
sensible becoming, "my of father near how many people to servants full
 roṭṭi umṭu! ādare nānu haṣiveyimda sāyuttēne; nānu oḍdu nanna tamdeya
bread there is! but I with hunger die; I having risen my of father
 baḷige hōgi avanige 'tamdeyê! paralōkakke virōdhav-āgiyū, ninna muṁdeyū,
near having gone to him 'father! to heaven contrary your before also,
 pāpa-māḍ=iddhēne; nānu innū ninna magan=eṁdu kareyalpaḍa yōgyan= alla;
sin have committed; I still your son to be called fit man am not;
 nannannu ninna kūliyavaralli obban-aṁte māḍu,' annuven"-eṁdu hēḷi,
me your of servants one like make,' I will say" so having said,
 oḍdu, tanna tamdeya baḷige baṁḍanu. Avanu innu dūradall= iruv-āga
having risen, his of father near came. He yet at a distance was when
 avana tamde avanannu nōḍi aṁtaḥkaraṇa-paṭṭu, oḍi -baṁḍu, avana
his father him having seen pitying, running having come, his
 koraḷina mēle biddu avanannu muddiṭṭanu. Ādare maganu avanige, "tamdeyê!
of neck upon having fallen him kissed. But son to him, "father!
 paralōkakke virōdhav-āgiyū ninna muṁdeyū pāpa-māḍ=iddhēne. Nānu innū ninna
to heaven contrary your before also sin have committed. I still your

magan-*m*ndu kareyalpaḍa yōgyan- alla," annalu; tamdeyu tanna dāsarige,
 son to be called fit man am nat," when said; father his to servants,
 "śrēṣṭhāv-āda aṁgi tamdu avanige hoddisiri; avana kaige uṁgaravannū,
 "best robe having brought to him put on; his to hand ring also,
 pādagaḷige keragaḷannū koḍiri; mattu uṁdu ānamda-paḍuva; yāk-aṁdare
 to feet shoes also give; and having eaten merry let us be; why if you say
 i nanna maganu sattavan- āg-iddu tirigi baduk-iddhāne; kaḷedu hōdavan-
 this my son dead man having been again alive is; lost gone man
 āg-iddu śikk- iddhāne," aṁdanu. Āga ānamda-paḍal-ārambhisidaru.
 having been found is," said. Then merry to be they began.
 Ādare avana hirē maganu holadalli iddanu. Avanu baṁdu, manege
 But his elder son in field was. He having come, to house
 samīpisuv-āga, gānavannū nāṭyavannū kēḷi, āḷugaḷalli obbanannu,
 approaching when, singing and dancing having heard, of servants one
 karedu, "ad-ēn" -eṁdu viḥārisidanu. Avanu avanige, "ninna
 having called, "that what" having said enquired. He to him, "your
 tammanu baṁd-iddhāne; mattu ninna tamdeyu avanaṁnu svasthav-āgi tirigi
 younger brother has come; and your father him healthy again
 hoṁdida kārāṇa, autāṇa māḍis-iddhāne." Āgal-avanu kōpa- goṁḍu, oḷage
 did obtain therefore feast has made." Then he anger having taken, inside
 baral- ollade iddanu. Ādadarimda avana tamde horage baṁdu avanannu
 to come not willing was. Therefore his father outside having come him
 bēḍikoṁḍanu. Ādare avanu pratyuttarav-āgi tamdege, "igō, iṣṭu varuṣa ninage
 begged. But he as reply to father, "lo, so many years to you
 dāsan-āg-iddhāne; eṁd-ādarū ninna ājñe miralilla; ādāgyū nanna
 servant am; once even your order not transgressed; yet my
 snēhitarasaṁgaḍa ānamda-paḍuvadakke ninū nanage eṁd-ādarū āḍu-mariy-ādarū
 with friends merry to be you to me once even kid even
 koḍalilla. Ādare ninna badukannu sūḷeyarasamgaḍa timdu-biṭṭa i ninna maganu
 did not give. But your living with harlots who ate away this your son
 baṁd-āga, avanigōskara autāṇa māḍis-iddhī," aṁdanu. Āgal-avanu avanige
 came when, for him feast have made," he said. Then he to him,
 "maganē, ninu yāvāgalū nannasamgaḍa iddhī; nannad-ellā ninnadē; ādare ānamda-
 "son, you always with me are; mine all yours only; but merriment
 saṁtōsha- paḍa -bēk-āg-ittu; yāk- aṁdare i ninna tammanu sattavan-
 joy to feel was necessary; why if you say this your younger brother dead man
 āg-iddu, tirigi baduk-iddhāne; kaḷedu hōdavan-āg-iddu, śikk-iddhāne,"
 having been, again alive is; lost gone man having been found is,"
 aṁdanu.
 said.

DRAVIDIAN FAMILY.

KANARESE LANGUAGE, (BADAGA DIALECT).

(Madras Aux. B. S., 1890.)

ಒಬ್ಬ ಮನಿಚಗ ಎರಡು ಮಕ್ಕಿದ್ದರು. ಅವಕ್ಕೊಬ್ಬಗೆ ಕುನ್ನವಂ ಅಪ್ಪಂ: ಅಪ್ಪಾ! ಅಸ್ತಿಯೊ ಯೆನಗೆ ಬಪ್ಪ ಕೂರ ಯೆನಗೆ ತಾ ಎಮ್ಮನೆ, ಅವಂ ಅವಕೆ ಬದುಕ ಕೂರ್ದಚ್ಚು. ಜೋಚಿ ಜಿನಗ್ಗಿಂದೆ ಕುನ್ನ ಮಾತಿ ಎಲ್ಲಾವ ಸೇತಿಯುಂಡು, ದೊರ ದೇಚಗ ಕಡೆದು ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟವನಾಗಿ ಬದಿಕೆ, ತನ್ನ ಬದುಕೆಲ್ಲಾವ ಬಿಟ್ಟು, ಹಾಡು ಮಾಡಿ ಬುಟ್ಟು. ಆಲೆ ಅವಂ ಎಲ್ಲಾವ ಬೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದೆಮ್ಮನೆ, ಆ ದೇಚ ಬಕ್ಕಲ್ಲ ಅನಹಂಜ ಉಟ್ಟುತು; ಅವಂಗೆ ತಟವೊಟ ಆಪದುಗಾತು. ಆಗ ಅವಂ ಹೋಗಿ, ಆ ದೇಚದವಕ್ಕೊಬ್ಬಗೆ ಒಬ್ಬ ಗೆರಸ್ತನ ಸೇದೊಂಣಂ. ಎವಂ ಅವಂನ ಹಂದಿಯ ಮೇಸೋದುಗೆ ತನ್ನೊಲಗೆ ಕ್ಷೇಗಿದಂ. ಇತ್ತೆಹಡೋನೆ ಹಂದಿ ತಿಂಬ ತೊಡೊಂದ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸೋದುಗೆ ಆಸೆ ಪಟ್ಟು; ಆಲೆ ದಾರೂ ಅವಂಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಇಲ್ಲೆ. ತನ್ನ ಬುದ್ದಿ ತನಗೆ ಬಪ್ಪನೆ, ಅವಂ: ಯೆನ್ನ-ಪ್ಪನ ಸಾರೆ ಯೇಚೋ ಕೂಲಿಯವಕೆಗೆ ದೊಟ್ಟೆ ಬೇಕಾದಾಚಗ ವಿನಾತಿ ಹಡದೆ; ಆಲೆ ನಾಂ ಇಲ್ಲಿ ಹಸೊಂದ ಸತ್ತನೆ-ನಾಂ ಯ್ವೆದ್ದು, ಕಡೆದು, ಯೆನ್ನಪ್ಪನ ಸಾರೆ ಹೋಗಿ, ಅವಂಗೆ: ಅಪ್ಪಾ! ಮೇಲೋಕಗೆ ಬಿರೋದಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮುಂದಾಡೂ ಪಾಪ ಮಾಡಿದೆ. ನಾಂ ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಾತೀಂದು ಕೊರಚಿಸಿಯುಂಬದುಗೆ ತಕ್ಕವಂ ಅಲ್ಲ; ಯೆನ್ನ ನಿನ್ನ ಕೂಲಿಯವಕ್ಕೊಬ್ಬಗೆ ಒಬ್ಬನ ಮಾಕೆ ಮಾಡುನ್ನನೆ, ಎಂದು ಹ್ಲೇಗಿ, ಯ್ವೆದ್ದು, ತನ್ನಪ್ಪನ, ಸಾರೆ ಬನ್ನಂ. ಆಲೆ ಅವಂ ಇನ್ನು ದೊರದೊ ಇಬ್ಬನೆ, ಅವಂನಪ್ಪಂ ಅವಂನ ನೋಡಿ, ಕರ್ದುಕತ್ತಿ, ಓಡಿ ಬಂದು, ಅವಂನ ಗ್ವತ್ತು-ಮೇಲೆ ಬ್ಬುದ್ದು, ಅವಂನ ಮುತ್ತಿಕ್ಕಿದಂ. ಆಲೆ ಮಾತಿ ಅವಂಗೆ: ಅಪ್ಪಾ! ಮೇಲೋಕಗೆ ಬಿರೋದಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಮುಂದಾಡೂ ಪಾಪ ಮಾಡಿದೆ. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಾತೀಂದು ಕೊರಚಿಸಿಯುಂಬದುಗೆ ನಾಂ ತಕ್ಕವಂ ಅಲ್ಲ, ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಅಪ್ಪಂ ತನ್ನ ಜೀವಿತಿಗಾರರುಗೆ: ಬೇಗನ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಚೀಲೆ ಹೊತ್ತು ಬಂದು, ಅವಂಗೆ ಹೊಜೆಸಿವಿ; ಅವಂನ ಕೈಗೆ ಉಂಗರವವೂ ಕಾಣ್ಬುಗೆ ಕೆರವವೂ ಕೊಡಿವಿ. ಇನ್ನು ತಿಂದು ಕುಸಾಲೆ ಆವೋಂ. ಯೇಕಾಂದಲೆ ಈ ಯೆನ್ನ ಮಾತಿ ಸತ್ತವಂ ಆಗಿದ್ದು, ತಿರಿಗಿ ಬದಿಕಿದ್ದನೆ; ಅರಂದ್ಲೊದವಂ ಆಗಿದ್ದು, ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನೆ, ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಕುಸಾಲೆ ಆಪದುಗೆ ಹೊರವಟ್ಟರು.

ಆಲೆ ಅವಂನ ದೊಡ್ಡ ಮಾತಿ ಹೊಲದೊ ಇದ್ದಂ. ಅವಂ ಬಂದು, ಮನೆಗೆ ಸಾರೆ ಆಪನೆ, ಹರೆಕೋಲವೂ ಆಟವವೂ ಕ್ಷೇತು, ಜೀವಿತಿಗಾರಕ್ಕೊಬ್ಬಗೆ ಒಬ್ಬನ ಕೊರಚಿ, ಅದೇನಾಂದು ಬೆಚರಣೆ ಮಾಡಿದಂ. ಅವಂ ಅವಂಗೆ: ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂ ಬಂದಿದ್ದನೆ, ಅದುಗಾಗಿ ಅವಂನ ತಿರಿಗಿ ಓಸ್ಕಂಗೆ ಕಂಡದನೆಂದ ನಿನ್ನಪ್ಪಂ ತೀನಿಮಾಡಿಸಿದ್ದನೆ, ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಅವಂ ಕೋಪ ಆಗಿ, ಓಗೇ ಬರ ಕೊಳ್ಳಾಂದು ಇದ್ದಂ. ಆದದನೆಂದ ಅವಂನಪ್ಪಂ ಹೊರಾಚುಗೆ ಬಂದು, ಅವಂಗೆ ತಮರಿಕೆ ಹ್ಲೇಗಿ ಕೊರಚಿದಂ. ಆಲೆ ಅವಂ ತನ್ನಪ್ಪಂಗೆ ಮರುತ್ತರಾಗಿ: ಎದಗೇ, ಈಸು ಬರಿಚನಿನಗೆ ಗೀದಂ; ಎಂದಾಲೆಯೂ ನಿನ್ನಪ್ಪಣೆಯ ವೀರುಲೆ; ಆಲೆಯೂ ಯೆನ್ನ ಸ್ನೇಚಗಾರರ ಕೋಡ ಕುಸಾಲೆ ಆಪದುಗೆ ನೀ ಯೆನಗೆ ಎಂದಾಲೆಯೂ ಒಂದು ಆಡುಮರಿಯಾಲೆಯೂ ತಪ್ಪಲೆ. ಆಲೆ ಸ್ತೂಯೆಯರ ಕೋಡ ನಿನ್ನ ಬದುಕ ತಿಂದು ಬುಟ್ಟು ಈ ನಿನ್ನ ಮಾತಿ ಬಂದೆಮ್ಮನೆ, ನೀ ಅವಂಗಾಗಿ ತೀನಿಮಾಡಿಸಿದೆ ಎನ್ನಂ. ಆಗ ಅವಂಗೆ: ಮಗನೇ, ನೀ ಯೇಗ್ವವವೂ ಯೆನ್ನ ಕೋಡ ಇದ್ದೇ; ಯೆನ್ನದಲ್ಲ ನಿನ್ನದುತಾಂ; ಆಲೆ ಕುಸಾಲೆಯೂ ಚಚ್ಚೋಚವೂ ಆಪದಾಗಿ ಹುಟ್ಟು; ಯೇಕಾಂದಲೆ ಈ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂ ಸತ್ತವನಾಗಿದ್ದು, ತಿರಿಗಿ ಬದಿಕಿದ್ದನೆ, ಅರಂದ್ಲೊದವನಾಗಿದ್ದು, ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನೆ, ಎನ್ನಂ.

DRAVIDIAN FAMILY.

KANARESE, (BADAGA DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Obba manichaga eraḍu makk[-iddaru. Avakar[ōge kunnavam appamga :
One to man two sons were. Of them the younger to father :

“appā! āstiyo yenaga bappa kūra yenaga tā” emmane, avam avakaga
“father! in property to me coming share to me give” when he to them
 baduka kūr -aachham. Jōchi jinag=himde kunna māti ellāva sētiyumuḍu,
living share made. A few days after younger son all having gathered,
 dūra -dēchaga kaḍedu hōgi alli keṭṭavamn= āgi badiki, tanna
distant to country passed having gone there bad man having become lived his
 baduk-ellāva bīri, h[ā-māḍibuṭṭam. Āle avam ellāva bechcha-māḍidad=ommane,
living all wasting, ruined. But he all expense made when,
 ā dēcha bakkella anahamcha uṭṭātu; avamga tatamoṭa āpadugātu. Āga avam
that country severe famine arose; to him want got. Then he
 hōgi, ā dēchadavakar[ōge obba gerastana sēdūmṇam. Evam avamna
having gone, that of inhabitants one householder joined. This man him
 hamdiya mēsōduga tann=holaga klēgidam. Itto haḍōne hamdi timba tauḍūmḍa
pigs to feed his to field sent. Thus being pigs eating with husks
 tanna hoṭṭe tumbisōduga āse paṭṭam; āle dārū avamga koṭṭa-ille. Tanna buddi
his belly to fill desire felt; but anyone to him gave not. His sense
 tanaga bappane avam: “yenn=appana sāro yēchō kūliyavakaga doṭṭi
to him coming he: “my of father near how many to servants bread
 bēkādāchaga mīri haḍade; āle nām illi hasūmḍa sattane. Nām ylēddu,
necessary excessive is; but I here from hunger die. I rising
 kaḍedu, yenn= appana sāro hōgi, avamga: ‘appā! mē-lōkaga birōd=āgiyū ninna
passing, my of father near going, to him: ‘father! to heaven contrary your
 murndāḍū pāpa māḍidem. Nām innu ninna māt=imḍu korachisiyumbaduga
before also sin have committed. I still your son to be called
 takkavam alla; yenna ninna kūliyavakar[ōge obbana māke māḍunnane,” emḍu
fit man am not; me your of servants one like make,” so
 h[ēgi, ylēddu tann=appana sāre bannam. Āle avam innu dūrado
having said, rising his of father near came. But he yet at a distance
 ibbane, avamn=appam avamna nōḍi, kar[ukatti, ḍḍi -bamḍu, avamna
while was his father him having seen, pitying, running having come his
 glattu mēle bluddu, avamna mutt-ikkidam. Āle māti avamga: “appā!
neck upon having fallen him kissed. But son to him: “father!

mê-lôkaga birôd-âgiyû ninna mûmâdû pâpa -mâðidem. Innu ninna mât-imdu
to heaven contrary your before also sin have committed, still your son
 korachisiyumbaduga nâm takkadavam alla" ennam. Âga appam tanna
to be called I fit man am not" said. Then father his
 jivitigâraruga: "bêgana oll-olleya ohle hottu bamdu, avamga horisivi; avamna
to servants: "quickly very good robe having brought, to him put on; his
 kaiga umgaravavû kâluga keravavû koðivi; innu timdu kusâle âpôm.
to hand ring to leg and sandals give; and having eaten merry let us be.
 Yêk- âmdale i yenna mâti sattavam âg-iddu tirigi badik-iddane; aramð-
Why if you say this my son dead man having been again living is; lost
 hôdavam âg-iddu sikk-iddane," ennam. Âga kusâle âpaduga horavattaru.
gone man having been found is," said. Then merry to be they commenced.

Âle avamna doðda mâti holado iddam. Avam bamdu, manega sâre
But his elder son in the field was. He having come to house near
 âpane, harekôlavû âtavavû klêtu, jivitigârarlôge obbana korachi,
while got music and dancing having heard of servants one having called,
 "ad-ên"- âmdu becharaṇe mâðidam. Avam, avamga: "ninna tammam
'that what' so inquiry made He to him: "your younger brother
 bamd -iddane, adug-âgi avamna tirigi ôṣeṁge kamðadunemda ninn-appam tini
having come is; for that him again healthy because found your father feast
 mâðis-iddane," ennam. Âga avam kôpa âgi v|ôge bara kollâmdur iddam.
has made" said. Then he anger having become inside to come unwilling was.
 Âdadunemda avamn-appam horâchuga bamdu, avamga tamarike hlêgi
Therefore his father outside having come to him satisfaction having said
 korachidam. Âle avam tann-appamga maruttar-âgi: "edagê, isu baricha ninaga
called. But he his to father as reply "lo! so many years to you
 gidem; emd-âleyû ninn =appaṇeya mîrule; âleyû yenna snêchagâarakôða
have served; once even your order not transgressed; but my with friends
 kusâle âpaduga nî yenaga emd-âleyû omdu âðumariy-âleyû tappile." Âle
merry to become you to me once even one kid even did not give." But
 slôyeyarakôða ninna baduka timdu-butṭa i ninna mâti bamdad-emmane, nî
with harlots your living who are away this your son came when you
 avamg-âgi tini mâðiside," ennam. Âga avamga: "maganê, nî yêgluvavû yennakôða
for him feast have made" said. Then to him: "son you always with me
 iddê; yennad-ellâ ninnadutâm; âle kusâleyu chachohôchavû âpad-âgi haṭṭa;
are; mine all yours alone; but merry glad to become was necessary,
 yêk -âmdale i ninna tammam sattavan -âg-iddu, tirigi badik-iddane,
why if you say this your younger brother dead man having been again alive is;
 aramð- hôdavan -âg-iddu sikk-iddane," ennam.
lost gone man having been found is" said.

DRAVIDIAN FAMILY.

RĀJMAHĀLĪ, (STANDARD DIALECT).

(Calcutta Auxiliary Bible Society, 1881.)

Ort malek iwrmaqer bechchār. Chudēh tambakon awdyah, O abba bíteki bakrath enge anrsíth athe qata. Anko áh árik chágkeh chiohah. Pulond dini dokkeh chud maqeh goṭeni tungah ante gech désik urqqeh ekyah, ante ano tangki bítēn ḍagraha kájeno ongyah. Goṭeni ongyah ani á désino akáloth utrāth ante áh kírwaroti jejyah. Áh á désiki ort malen birgrkeh ano ḍókoti jejyah; ani áh ahin kise charátroti tang ketek teyah. Ante áh kisth moqáth á choprat tangki kochon urdoti uglechah, je néreh goṭe ahik chiylah. Ani áh bijorárkeh awdyah, Eng abba adano, ikondi bérni kudurik lapeth égríth ante én kíret keyin. En chóchoken eng abba bahak éken, ante athin awden, O abba én merg panteno, ante ning bahano pápen kudken. Ante aneke én ningad ánuwr joker maleken; je ningki bérni kuduri chow engen ménja. Ankeh áh chóchah ante tambako bahak ekyah. Áh gechi behnihi, tambakoh ahin tundkeh chengjyah, ante bong kitrkeh ahin bángrotrah ante chumqah. Tangadeh ahin awdyah, O abba én merg panteno, ante ning bahano pápen kudken, ante anoke nandu ningad ánuwr joker maleken. Tambakoh, tang chákriyarín awdyah, Goṭente éru pin-derēn ondrker ahin chuytra ante ahiki ṭetuno angtin, qodno jutan attra ante lega nam laplet ante apokárlet; í engadeh keyp menjah, je anoke nandu jiyaryah, ewjyah je aneke anduwrah. Ante ár apokároti jejyár.

Ahiki mégro tangadeh á gari ketono dokyah: kirneh áh ada atgi anrskeh lale páre ki saḍin menjah. Ante ort chákriyan bíkkeh, íth, indrth ány menjah? Áh ahin awdyah. Ningdoh barchah ante abboh ahin éru qani andah álagkeh boje nanyah. Anko áh rókarkeh ule koroti maṛ menlah: je ahi tambakoh urqqeh ahin bórtrah. Áh tambakon awḍekirtrah, Ṭunda inond bacheri én ningen séwch ḍókin ante ikonno goṭe ningki ukmen tuwloken, je én eng sangaleri sangal apokárlon athik nín ikonno goṭe maqond ér maqon enge qatloki, je ningki bítēn langwino ongyah, á ningadeh barchah, ani nín ahi lagki boje nanyah. Anko áh ahin awdyah, O engade nín eng sangal jugēk behne, engkíth áth ningkíth; je í ningdoh keyp menjah je nandu ujih, ewjyah je anduwrah álagkíth name lalopároti ante apokároti behíth.

DRAVIDIAN FAMILY.

GONDĪ, (STANDARD DIALECT).

(Allahabad, 1898.)

बीरे आदमीनीर रन्ड मर्क मत्तोर्क . अनि भीरां रोपाटाल लुहराल दादान कसुर , ए दादा धनते जी तूस नावा उहीता अद नाकुन सीम । तब भीर भीरन अपनी सम्यत तूसी सीतुर । वझे धियां हिजे आयो कि बुहुर मरीं सब बारांगे इकठो कीसी लकदेय ताक्की इतुर अनि अगा बुरो कामते दिन बिते कीसोरे अपनी धन माहची सीतुर । वस्के भीर सब बारांगे माहचेतुर अस्के अद देयते बड़ो अकाळ अर्त्त अनि भीर कंगाल आया सातुर । अनि भीर अद देशानोर मन्दानवारिकना रोपाटाल उंड़ीना इगा इजी लागतुर जो भीन अपनीर नेस्कने एहींग मेहताली रोहतुर । अनि भीर भी छीमींगनाल बवेइकुन एहींग तिम्युंग अपनी पीर निहताली चाहे मान्दुर अनि बहे भीम्क बारंई हिजे सियो । तब भीन सुरत आत अनि भीर इतुर . नावीर दादानोर्क वझे चाकर्क मन्दानुर्क जीम्कना सारी पिस्साता अनि नक्का इगा कर्खंसायितोना । नक्का तेच्छी अपनी दादाना पीरीं दाका अनि भीन से इन्दाका . ए दादा नक्का खर्गता बिदह अनि नीवा सुन्ने पाप कीतोना । नक्का इस्सुर नीवीर मरीं इन्चइताना जीग हिजे आयोन . नाकुन अपनीर चाकर्कना रोपाटाल उंड़ीना लीका बने कीम । अनि भीर तेच्छी अपनी दादाना सुहिस ताकतुर । पे भीर लकई मत्तोर्क कि भीनोर दादाल भीन झरसी दाया कीतुर अनि विच्छीकुन भीना वरीटे लिपटे कीसी भीन चूने कीतुर । मरीं भीन से इतुर . ए दादा नक्का खर्गना बिदह अनि नीवा सुन्ने पाप कीतीना नक्का इस्सुर नीवीर मरीं इन्चइताना जीग हिजे आयोन । पे दादाल अपनीर्क चाकर्कन इतुर . नह्मल से नह्मल दिकरी भूपने पसहची भीन पोंडसहाड़ अनि भीना कौदे सुहा अनि काखने सरपूहक करसहाड़ . अनि मन्माट तिमदाकम अनि आनन्द केकम । बारीकि एर नावीर मरीं सासी मत्तीर इस्सुर पिस्तीर . रच्छी मत्तीर इस्सुर पुड़तीर . अनि भीर्क आनन्द किया सातुर्क ॥

भीनीर जेठो मरीं नेदे मत्तीर . अनि जब भीर वासीरे रीता सुहिस अव्वतुर तब बाजा अनि येंदाना खेंग खेंजतुर । अनि भीर चाकर्कना रोपाटाल उंड़ीतुन अपनी सुहिस केइसी पूछे कीतुर इद बाळ आन्द । भीर भीन से इतुर . नीवीर तम्भुर वातीर अनि नीवीर दादाल भीज कीतीर इदेन खाने कि भीन भली बंगी पत्तीर । पे भीर सोंगा आतुर अनि रोपा इन्दाली हिजे चाहे मायीर तब भीनोर दादाल बाहरो वासी भीन मने किया सातुर । भीर जवाब सीसी अपनी दादान इतुर . झरा नक्का इर्छीं वर्षांगनाल नीवा टहल कियातोना अनि बपीरे नीवा हुकमतुन हिजे टारे कियोन अनि इम्मा नाकुन बपीरे उंड़ी शेटीना पीला गदा हिजे सेवी कि नक्का अपनी मीळना संग आनन्द कियोना । पे जब नीवीर एर मरीं वातुर जो विस्खांग ना संग नीवा सम्यत तिग्जेतोर्क तब इम्मा भीना खाने भीज कीतीनी । भीर भीन से इतुर . ए मरीं इम्मा सगदिन नावा संग आन्दी अनि जो बारांगी नावा आन्द अद सब नीवा आन्द । पे आनन्द कियाना अनि आनन्द आयाना उचित मत्ता . बारीकि एर नीवीर तम्भुर सासी मत्तीर अनि पिसतीर . रच्छी मत्तीर अनि पुटतीर ॥

DRAVIDIAN FAMILY.

GÖNDĪ, (KÖLĀMĪ DIALECT).

(*Captain W. Haig, 1896.*)

Ökkön inmās andēn amnūng indēng bālā kōl andēr. Attād ökköd bālā tsinnām ēnnān, Bā, anyēt vātā ānūkōr. Attād anyēt tāknēt indēng vāttāl kāksitēn. Mut kōnnīng divasānī attanā jīngi attanā ökkō jāgāt ghūm kāktēr. Marī vonḍō kōd adāvīt tirghēn sidēn. Attīn gammat kaknā attanā paisāl udāptē. Amnē mulkēt jē paisāl andēv adhāv paisāl pārtiriptēn. Amnēt paisāl tiṭē apūḍ āmulku duškāl pāttīn. Apūḍ amnūng harām iddin marī attāt kuritēn ökkōndōhō mās andēn amnē ēllāng siddēn. Amnē mirāt tāktēn apūḍ tānnē vēgāṭu turel mīpēng panaktēn. Apūḍ bhūsi mīpēng dhānītēn bhūsi tīntnā dhānītēn. Apūḍ amnūng ēn naṇi ēngtō. Marī āmnē kāṇḍl ughadiltō. Āmdēntēn annēt tāknē ellāt ēngēdmāsur andār. Amnūng tinēng unēng pherat ipātl opādhāv ān ittiṅ karung tikkhātūn. Marī ittād sultnā tāknē ēllāng sāhatūn amnūng ēnātūn “ Bā, innēt diyamnet aprādhī andātūn. Ittāt innēt āntānā ērō. Ittēts anu innē ellāt sālār āp Ināng ēntnā āttād sultnā tānnēt tāknē merāt vāttēn. Am dhāv andēn apūḍ āmnēt tak ōltēn amnūng lōbhāvāttīn amnūng oltnā tuṭēn. Am bālā ōltnā amnē māk kil kamtēng sumtēn. Marī ēntēn “ Ba, innēt diyamnet aprādhī andātūn, marī innēt bālā ēnē kādung tūnā tōtē tāk ēntēn avval tāḍ pūl jōḍē kōtār innāng tānnē māsarū idtēn. Āmnē vēṇḍēt ōngōrām turasur. Āmnē gēttāt kēḍl tōḍpūr. Indēḍ tīnt untnā gammat kaknām. Anyēt bālā tiktāṇḍēn mār pānām vāttēn am opāḍḡelād indēḍ opātē. Marī amd gammat kahā āḍtēn.

Amnēt dōhō bālā vēgātūng andēn ēllāng vāttēn, marī amnūng ehḍēkāḍ pāḍḡēkāḍ vīn vāttīn. Amd tannē māsarūng vēltōlttēn indēḍ ittāvās tāng ōndhātīr ? Marī āmdēntēn innēḍ dōhō tōrēn vāttēn. Amd avval āḍsēddēn Innēt tāknē amnūng māndirēsā, gōjāmāi pāttē sākōr tinēng ittiṅ apūḍ amnūng kāti vāttīn, amēllāng sittōtēn. Amnēt tāk bōdhēt vāttē. Amnūng mōktēn lākhtēn. Apūḍ bāēngēḍl varsūl ēddēr innēt tsākārī kahātūn, innēt idtā gōṭṭīng tūnā mōḍā kāktōtēn. Ināng āntnā anūng mēkēnē kōvō annē sōbtyākunniv kaddī sītōtēn ōḍkādung. (ḡindripan kāknā attanā paisā kharāb kāknā sōbtyākarūn adālūng tinēng ēḍhātīv. Mīpnā attanā paisā kharāb kahātīn adung sāṭhī ān paisā ḡitdyātōtēn. Amdēntēn bālānī sārē pudunā anyēt merāt andātī ellāt jē andāt tsīr, kuṭēl, edl, bhāṇḍī idattanā innē tē andā. Innēt tōrēn tiktāṇḍēn mār sūtēn, dunyālō pāl ḡitāṇḍēn mār opātēn āmnēt bhēṭī yaddīn khusī āmnēt kāk tāḍ pāhijē.

KOLARIAN FAMILY.

SANTALI, (STANDARD DIALECT) (BENGALI CHARACTER).

(Benagaria, 1896.)

মিৎ হড়রেন বারেয়া কোড়া হপনকিন তাহেঁকানতায়। আর উনকিন মতরে ছড়িঞইঃ দ আপাত এ মেতাদেয়া, এ বাবা, ইঞরে পাড়াওঃ মেনাঃআঃরেয়াঃ বাখরা দেন এম কাতিঞমে। আদ আইদারিতেএ হাটিঞআংকিনা। খানগে থোড়া দিন তায়ম উনি ছড়িঞ হপন দ সানা-মাঃকো সামটাওকাতো মিৎটেইঃ সাক্সিঞ দিসোমতেয়ে চালাওএনা, আর অণ্ডে দ লুচা লামট দিন টালাওতে তাহেঁকানতায়ঃএ তাহাস নাহাসকেএ। আর সানামাঃকোয়ে উবলা ডুবলাকেএ-তায়খান ওনা দিসোমরে মিৎটেইঃ আঁট আকাল হোয়েনা, আর উনি দ রেঙ্গৈঃএ এহপ্এনা। খানগে সেনকাতো ওনা দিসোমরেন মিৎটেন রায়োতঠেনএ লেওঠেয়েনা, আর উনি দ আইঃআঃ ডহ্টা জায়গাতেয়ে কোলকাদেয়া স্কর গুপি। আদ স্করিকোকো জমএ তাহেঁকান চোক-লাঃতে আইঃআঃ লাইঃ পেঃরেইঃএ গাগজঃকান তাহেঁকানা, মেনখান অকয়ই বাকো এমায়কান তাহেঁকানা। খানগে চেতাওএন্তেয়ে মেনকেএআ, আপুঞরেন তিনাঃ মুনিসকোরেয়াঃ জমাঃ সারেড়ঃকানতাকোআ ; মেনখান ইঞ দ রেঙ্গৈঃতে নণ্ডেঞ বেণ্ডাওঃকানা। বেরেংকাতো-আপুঞঠেনইঞ চালাঃআ আরইঞ মেতায়, এ বাবা, সেমারেয়াঃ আর আম সামাংরেঞ কাইআ-কাংআ, আমরেন হপন আর ঞুমগঃ লেকগেঞ বাংকানা ; আমরেন মিৎটেন মুনিস লোকাঞমে বাড়ে। খানগে বেরেংকাতো আইঃরেন আপাতঠেনএ হেইঃএনা। মেনখান সাক্সিঞরেয়ে তাহেঁ-কানরেগে উনিরেন আপাত দয় ঞেল ঞামকেদেয়া আর মায়্যাংগে হেইঃআদেয়া, আর ঞির সেনকাতোয়ে ককেকেদে আরএ চঃচঃআদেয়া। মেনখান হপনএ মেতাদেয়া, এ বাবা, সেমারেয়াঃ আর আম সামাংরেঞ কাইআকাংআ, আমরেন হপন আর ঞুমগঃ লেকগেঞ বাংকানা। মেনখান আপাততেএ দ আইঃরেন গোলামকোএ মেতাংকোআ, দেন বোগে উতার ওয়োন অঙ্গরপ ওডোক আণ্ড হংকাতো হঃআয়পে, আর উনিয়াঃ তিরে মুন্দাম আর জাঙ্গারে খার্পাও-আয়পে, আর মজ্জতেবন হেসেইঃ সেকরেজঃমা ; এন্তে নুই ইঞরেন হপন গইঃগেয়ে তাহেঁকানা আর এ জিউএএ রুআড়এনা, আংগেয়ে তাহেঁকানা আরএ ঞামএনা। খানগে হেসেইঃ সেকরেজঃকো পর্তনকেএ।

মেনখান উনিরেন মারাং হপন দ খেতরেয়ে তাহেঁকানা ; আর ওড়াঃএ হেইঃ সোর এনরে রাংরিজএ আঞ্জম ঞামকেএআ। খানগে মিৎটেন গুতিকোড়া হহ সোরকাতোয়ে খুড়িয়াউআনা ওনাকো দ চেংকানা মেন্তে। উনি দয় মেতাদেয়া, বাংমা বকমএ হেইঃ আকানা, আর আপুম দ মিৎটেইঃএ ভজআকাংআ নিরপনএ ঞাম রুআড়কেদে তেড়ং। খানগেয়ে রাস্তাওএনা আর বলঃ বায় রেবেনলেনা। আদ উনিরেন আপাত ওডোক হেইঃএন্তেয়ে মসকুসিয়েদেকান তাহেঁ-কানা। মেনখান উনি দ রড় রুআড়কাতো আপাতএ মেতাদেয়া, নঃঅয় নুনাঃ সেমা আমঠেন গোলামইঞ খাটাওএএআ আর আমঃ হকুম তিসরেই বাঞ তাড়াম পারমআকাংআ, এনরেই ইঞ দ তিসরেই মিৎটেইঃ মেরম হপনগে বাম এমআকাওআদিঞা, জেমন ইঞরেন গাতেকো তুলুইঃ ইঞ হেসেইঃ সেকরেইঃকোঃ। মেনখান কুসমিকো তুলুইঃ আমাঃ আইদারিয়ে গাদাও-আকাং নুই হপনমেয়ে হেইঃএনরে মিৎটেইঃএম ভজআকাংআ। মেনখান উনি দয় মেতাদেয়া, বাছা, আম দ জাওগে ইঞতুলুইঃ মেনামা, আর জত ইঞাঃকো দ আমাঃ কানগেয়া ; মেনখান হেসেইঃ সেকরেজঃ আর রাস্তাঃগে চাহিয়ে, এন্তে নুই বকম দ গইঃগেয়ে তাহেঁকানা আরএ জিউএএনা, আংগেয়ে তাহেঁকানা আরএ ঞামএনা।

KOLARIAN FAMILY.

SANTALI, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Benagaria, 1896.)

Mit' horren barea koṛa-hoponkin tahṛkantaea. Ar unkin motore huḍiñiḍḍo apate metadea: E baba, iñre paṛaok menakakreak bakhra den emkatiñme. Ado aḍaritete haṭiñatkina. Khange thora din tayom uni huḍiñ hopondo sanamakko samtaokate mitṭe sañgiñ disomteye ḍalaoena, ar oṇḍedo luḍalamot din-ṭalaote tahṛkantaekṛ tahas nahasketa. Ar sanamakko ubla ḍublakeṭtaekhan ona disomre mitṭe āṭ akal hoyena, ar unido reñgejoke ehop'ena. Khange senkate ona disomren mitṭen rayotṭhene leotṭhe-y'ena, ar unido aḍak ḍoṭṭa-jacgateye kolkadea sukri gupi. Ado sukrikoko jomeṭ tahṛkan ḍoklake aḍak laḍ peḳṛeḳe gagojokkan tahṛkana, menkhan okoḥḥ bako emaekan tahṛkana. Khange ḍetaoenteye menketa: Apuñren tinaḳ muniskoreak jomak sareroḳkantakoa; menkhan iñdo reñgeḍte nonḍen benḍaokkana. Beretkate apuñṭheniñ alaka ariñ metaea: E baba, sermareak ar am samañren kaikata, amren hopon ar ñumogok lekgeñ bañkana; amren mitṭen munislekañme baṛe. Khange beretkate aḍren apatṭhene heḍena. Menkhan sañgiñreḳe tahṛkanrege uniren apatḍo ñel ñamkedea ar māyāge heḍadea, ar ñir senkateye koḳekede are ḍok ḍokadea. Menkhan hopon metadea: E baba, sermareak ar am samañren kaikata, amren hopon ar ñumogok ekgeñ bañkana. Menkhan apatṭeḍo aḍren golamko metakoa: Den boḳe utaṛ oyout aṅrop oḍok agu hoṭkate hoṛokaḍe, ar uniak tire mundam ar jaṅgaro kharpaḍe, ar jomtebon heḍeḍ sekrejokma; ente nui iñren hopon goḳgeye tahṛkana are jivet ruṛena atgeye tahṛkana are ñamena. Khange heḍeḍ sekrejokko portonketa.

Menkhan uniren maraṇ hopondo khetreḳe tahṛkana; aroṛake heḍ sorenre ranrije añjom ñamketa. Khange mitṭen gutikora hoḥo sorkateye khuriṇana onakodo ḍetkana mente. Unido metadea, bañma: Bokome heḍakana, ar apunido mitṭeḍo bhojakata niropone ñamruṛkede teṛon. Khangeḳe raṅgaoena ar bolok bae rebenlena. Ado uniren apat oḍok heḍenteye mosokusiyodekan tahṛkana. Menkhan unido rorruṛkate apate metadea: Nōḳḳo nunaḳ serma amṭhen golamiñ khaṭaḍeta ar amak hukum tisreḥḥ bañ tarām paṛomakata, enreḥḥ iñdo tisreḥḥ mitṭeḍ merom-hopon go ham emakaoadiña, jemon iñren gateko tuluciñ heḍeḍ sekreḳok. Menkhan kusmbiko tuluc amak aḍariye gadaokaf nui hoponweye heḍenredo mitṭeḍem bhojakata. Menkhan unido metadea: Baḍha, amdo jaoge iñ tuluc menama, ar jo to iñakkodo amak-kangea; menkhan heḍeḍ sekrejok ar raḱakḳe ḍahiye, ente nui bokomdo goḳgeye aḥḳana are jivetena, atgeye tahṛkana are ñamena.

KOLARIAN FAMILY.

MUNDĀRĪ, (STANDARD DIALECT).

(Based on Calcutta, Auxiliary Bible Society, 1890.)

जाय होड़ोआ बर होड़ो कीड़ाहोनकिंग तैकेनाकिंग । एनकिंगते हुड़िंगनी आपुके कजीकिआए हे
अब्बा अईगा हनाटिंग खुर्जीकी अईगके एमाईगमे . ओड़ो एनी एनकिंगके अया खुर्जी हटिंगादकिंगाए ।
हुड़िंग दिन तायोमते हुड़िंग होन सोबेना समटाओकेदते संगींग दिसुमते सेनोयनाए ओड़ो एम्तार
एतकन कामीकोरे दिनो दिनोली अया खुर्जी डुबुई चबातदाय । सोबेनाए चबाकेदची एन दिसुमर
ईसु रिंगायना ओड़ो इनीए रेंगे:यना । एन्ते इनी सेनोयन्ते एन दिसुमरेन मियद होड़ोली तैकेनाए
ओड़ो इनी इनीके अया ओतेरे सुकरी गुपीते कुलकिआए । ओड़ो इनी सुकरी जोमयद लुपुकोणते अया
लाई बीऊ सनंगतने तैकेना ओड़ो जेताए इनीके काए एमाईतन तैकेना । ओड़ो आ एरे उडु केदते
इनी कजीकेदाएचि आपुईगा चिमिन नालाकोता पुरा जोजोमा मेना ओड़ो अईग रेंगे: गोएतनाईग ।
अईग बिरिदकीएते आपुईगताईग सेनोआ ओड़ो इनीकेंग कजीयैआ हे अब्बा अईग सिमारा बिरुइ
ओड़ो अमा अयररेंग पापकेदा । ओड़ो अयरते अमा होन कजीओ लेकानी बंगेंगा अमा नालाकोएत
मियदनी लेका अईगके दोईगमे । ओड़ो बिरिदयन्ते आपुतेताए सेनोयना बार्तकम इनी संगींगरेंगे तैकेन
इमता आपुते इनीके नेलकीते लिवुईआदिआए ओड़ो नीर दरोमकीने ओड़ो हम्बुदकीते चो:किआए । एन्ते
होने कजीकिआ हे अब्बा अईग सिमारा बिरुइ ओड़ो अमा अयररेंग पापकेदा ओड़ो अयरते अमा
होन कजीओ लेकानी बंगेंगा । बतिकम आपुअया दामीकीके कजोयदकीआए सोबेनते बुगीन लिजा ओ-
ड़ोंगेपे ओड़ो इनी तुसिंगीपे ओड़ो इनीया तीरे मुदम ओड़ो काटारे जुता तुसिंगीपे । ओड़ो अबु जोमकेते
रास्काओअबु । चिअचि ने होनिंग गोजाकने तैकेना ओड़ो जीद रुआड़ाकनाए ओड़ो इनी आदाकने
तैकेना ओड़ो नम रुआड़ाकनाए . ओड़ो एनकी रास्काओ एटे:के दाकी ।

नादो इनीआ सुतकुल होन लोयींगरे तैकेनाए ओड़ो इनि हिजुतनली ओड़ाता सेंटेरयन्ते रतन
सुसुनतनकोआ साड़ीए आयुमकेदा । ओड़ो इनि दासीकोणते मियदनीके आपताते केड़ाकीयाए ओड़ो
नेआ चिकनातना मेन्ते कुलीकिआए । ओड़ो इनीए मेतादिआ हागाम हिजुअकना ओड़ो आपुम
भारां भाण्डी एमा कीतना नेआमेन्ते चि इनीके बुगी बुगीए नमकिआ । ओड़ो इनीए कीसयना ओड़ो बीली
काए सनंगकेना एनामेन्ते आपुतेदो ओड़ोंगयन्ते इनीके मानाओकियाए । बतिकम इनी आपुतेके कजी
रुआड़ा केदते मेता दिआए नेलिमे निमियंग सिमारेते अमाईग कामीतना ओड़ो चिउलाओ अमा अनचु
काईंग टोटा:केदा ओड़ो अईग अईगा गतीकीली रास्काओ नगेन्ते अम चिउलाओ अईगके मियद मेरोम
होन काम एमादिंगा । ओड़ो ने अमाहोन ओकोनि अमाखुर्जीको एतकन कुड़ीकीली डुबुई चबाकेदा
चिमता हिजुलिना अमहनिया नगेन्ते भारां भाण्डीम एमकेदा । ओड़ो इनीए काजियादियाय हे होन
अम जनाव अईगली मेनामेआ ओड़ो अईगा सोबेना अमातना । रास्काओ ओड़ो सुकुओ लगातिंग
तैकेना चिअचि ने हामाम गोजाकने तैकेना ओड़ोए जीद रुआड़ाकना ओड़ो इनी आदाकने तैकेना
ओड़ोए नम रुआड़ाकना ॥

KOLARIAN FAMILY.

KORKU.

(Rev. E. F. Ward's Notes on the Language of the Korku.)

Mia koroa bāri konking dān. Sānī kontō ābā te kan māndiwene. Hō
Of one man two sons were. The younger little son father to said. O
 ābā inya hissa ingken ilō kāt dillin ing shenibā. Ābā awal koro dān do
father my share to me give very far? I will go. The father a good man was and
 dijā māl bāri, konkingen katingken. Thore kā dinen sānī kon kātlang-
his property to the two son divided. In a few days the younger son a great
 kan olen, do hungan choī dākōn? Gonoej shidū nūēn. Gonoej soba dōen.
distance and there what did he do? Much liquor he drank much
 Karābo kāmai dāken makan thore biriyān dijā damā apiren. Di
Evil deeds he did then in a short time his money (lit.) flew away. That
 wakato mulaken choch dāen? Mia kāt kāl bochoen dō lāj bībiāntin
time in the country what happened? One great famine happened and
 dī koro miā pātela meran olen. Patel diken dongoren
that man one "patel" to went. The patel him to the jungle
 kūlkono shukari chāchārā barō. Koro ditin rangūen dān ki shukari jom
sent hogs feed to. The man so hungered was that hogs' food
 jūjūma asūven dān. Tonej kā koro dijke tsokrā bāng iū dān. Mia dinen dī
to eat ready (?) he was. (Not) any man to him bread not gave. One day that
 koro dongoren khubo yamken do ditin māndiwene. Inya ābāya bhagiyako meran gonoej
man in the jungle well wept and to himself said. My father's servants to much
 tsokra tākā mētin inya meran bang, makan ing, rangej gūjūba. Ing bi debā
bread there is but to me not moreover I hunger. I will arise
 ābā meran shēnibā do ābā te hindar mandibā kī. Hō ābā ing gonoej pāpko dāken
father to will go and father to thus will say O father I much sin have committed
 ing kharābo koro dāen, ing-ken ama kon māndi bakī, mētin ing-ken ama bhagiya lēkān
I a bad man am me thy son call not but me thy servant
 arūki. Di koro japū bidjen shukari kāmo, baiyaken ābā meran irien dān. Kon
That man quickly arose hogs father to returned. The son
 aba-te māndiwene ki. Hō ābā ing gonoej pāpko dāken ing
to the father said O father I much sin have committed I
 kharābo koro dāen ing-ken ama kon māndi bakī mētin ing-ken ama bhagiya lēkān arūki.
a bad man am me thy son call not but me thy servant
 Ābā kon len mihrbānī doken do dijā bhagiya ellā hukm ilen. Inya kon len
The father the son upon kindness shewed and his servant order gave. My son upon
 saboto awal lijā ūgūrki. Iniya tin mūndi ūriō. Inya nāngān kaurō ko kāt
of all first clothes put on. For him finger-ring My much
 jom hūnārō. Alō khubo jūjūmbā chopārki inī inya kon ātjien dān nākā irāken, gowen
food cook. well ate he my son lost was now is found dead
 dān nākā jītāen. Makan sabo ūrā khush kamāen.
was now is alive. Then all (made merry).

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

TIBETAN, (LADAKHI DIALECT).

(Ladakh, 1896.)

༡། །འདི་སྐད་དུ་མི་ཞིག་ལ་བྱ་གཉིས་ཡོད་དེ། རྒྱུ་བ་དེས་པ་ལ་ངའི་ཡབ། ང་ལ་ཐོབ་འོས་པ་འདི་ནི་སྐལ།
 ང་ལ་ལྷོ་ཞེས་ཅེས་ཞུས་ནས་པས་ནོར་བཤོས་སོ། དེ་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་རྒྱུ་བས་ནོར་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་ནས་
 ཡུལ་ཐག་རིང་ཞིག་དུ་སོང་བ་དང་། རྒྱུ་བ་རྒྱུ་མོས་ལ་བཏང་ངོ་། ནོར་ཇི་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་མོས་ཟེན་ནས་ཡུལ་དེ་ལ་ཁྱ་
 གོ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་བས་བཞེས་པར་གྱུར་བ་དང་། བྱིས་བདག་ཅིག་ལ་ཞུས་ནས་དེས་པག་ཇི་བཅོམ་དུ་ཞིང་ལ་བཏང་ངོ་།
 དེར་པག་གིས་ཟ་བའི་གང་བྱས་ཀྱང་རང་གི་ཕྱོ་བ་འགང་བར་འདོད་ཀྱི་སྐྱས་ཀྱང་མ་བཏང་ངོ་། དེ་ནས་དེ་དྲན་སོས་པར་
 གྱུར་དེ་འདི་སྐད་དུ། ངའི་པ་ལ་ཁྱ་པ་མང་པོ་ཡོད་དེ། དེ་དག་ལ་བཟའ་བའི་ཁོངས་སྟོན་སོད་ཀྱི། ང་ནི་འདིར་ལྷོགས་
 པས་འཆིའོ། ད་ལངས་ནས་པ་འདི་དུང་དུ་སོང་ཕྱེ། ངའི་ཡབ་ནས་མཁའ་དང་བྱིད་དུང་དུ་ཉེས་པ་བྱས་ནས། བྱིད་ཀྱི་བྱའི་
 འོས་མིན་པས་ང་བྱིད་ཀྱི་ཁྱ་པ་ཞིག་དང་འདྲ་བར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་ཞུ་བར་བྱའོ་ཞེས་སྐྱས་ནས། ལངས་དེ་པ་འདི་དུང་དུ་སོང་བ་
 དང་། པས་གྱིང་མ་ནས་འོང་བར་མཐོང་ནས། སྤྱིང་བཅེ་ཕྱེ་བྱའི་ཐོག་དུ་བཀྱིགས་གིང་མགུལ་ནས་འཁྱུད་དེ་དེ་ལ་ཁ་
 བསྐྱལ་ལོ། དེ་ནས་བྱས་དེ་ལ་ངའི་ཡབ། ངས་ནས་མཁའ་དང་བྱིད་ཀྱི་དུང་དུ་ཉེས་པ་བྱས་ནས། ད་ཕྱིན་ཅད་བྱིད་ཀྱི་
 བྱའི་འོས་མིན་ཞེས་ཞུས་སོ། པས་གཡོག་པོ་ནོས་ལ་ད་གོས་ཀྱུ་ལས་བཟང་པོ་འདིར་བྱིར་འོང་ལ་དེ་ལ་སྒོན་དང་།
 ལག་པ་ལ་གསེར་གདུབ། ཀྱང་པ་ལ་ལྷ་མ་ཡང་སྒོན་ཅིག། དེ་ནས་ཟས་ཞིང་སེམས་དགའ་བར་བྱིད་པར་བྱའོ། དེ་ཅིའི་བྱིར་
 ཞེན། ངའི་བྱ་འདི་གི་ཟེན་ནས་གསོན་པོར་གྱུར། སོར་ནས་བྱིར་བཞེད་པར་གྱུར་པ་འདི་བྱིར་རོ་ཞེས་སྐྱས་ནས་དེ་དགའ་
 སྟོན་བྱེད་པ་ལ་ཞུགས་སོ། །

༢། །དེའི་ཆེ་ཕུ་བོ་ཞིང་ནས་བྱིར་འོངས་པ་དང་། ཁང་པ་དང་ཉེ་བར་བྱིན་པས་རོལ་སོ་དང་གར་བྱེད་པར་ཐོས་ནས།
 གཡོག་པོ་ཞིག་བོས་དེ་དེ་ལ་འདི་ཅི་ཡིན་དྲིས་པས། གཡོག་པོས་བྱོད་ཀྱ་ནུ་བོ་འོངས་ནས། པས་བྱ་དེ་ཁམས་བདེ་ཞིང་
 བྱིར་བཞེད་པས་ཐོས་ནས། བྱིས་དེ་ནང་དུ་འགྲོ་མ་པོད་པས། པ་ཕྱེ་རོལ་དུ་འོངས་ནས་ཆོག་སྒྲན་པར་ནང་དུ་གོག་ཅིག་
 སྐྱས་ཀྱི། བྱས་པ་ལ་ལོ་འདི་སྟེད་ཀྱི་བར་དུ་ངས་བྱིད་ལ་གཡོག་བྱས་དེ། བྱིད་ཀྱི་བཀའ་ལས་ནས་ཡང་མ་འགལ་ཡང་།
 བྱིད་ཀྱིས་ངའི་མཛའ་བོ་ནོས་དང་དགའ་སྟོན་བྱེད་པ་འདི་བྱིར་ར་གཞིག་ཀྱང་མ་སྐྱལ་གྱི། ད་བྱོད་ཀྱི་བྱ་རྒྱུང་བ་དེ་སྐད་འཛོང་
 མ་ནོས་དང་ནོར་རྒྱུ་མོས་ལ་བཏང་ནས་ལོག་པས། དེ་ནས་པས་སྐྱས་པ། ངའི་བྱ་བྱོད་དྲིག་དུ་ང་དང་ལྷན་གཅིག་དུ་གནས་
 པས། ཇི་དང་ཇིང་ལ་ཡོད་པ། དེ་བྱོད་ལ་ཡང་ཡོད་དོ། ད་བྱོད་ཀྱི་ནུ་བོ་གི་ཟེན་ནས་གསོན། སྟོར་ནས་བཞེད་པར་གྱུར་
 པས། དགའ་སྟོན་བྱིད་རིགས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

TIBETAN, (LADĀKHĪ DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

Hdi skad-du mi shig la bu gñis yod de. Chhuñ-wa des pha la ñahi yab. Ña la thob hos pañi nor skal ña la stsol shig ches shus nas phas nor bgos-so. De nas riñ-por ma lon-par chhuñ-was nor thams-chad bsdus nas yul thag riñ shig-du soñ-wa dañ. Tshañ-ma chhud-zos la btañ ño. Nor ji yod-pa thams-chad zos ziñ nas yul de la mu-ge chhen-po shig byuñ-was bkres-par gyur-pa dañ. Khyim-bdag chig la shus-nas des phag-gi bchol-du shiñ la bdañ-ño. Der phag-gis za-wahi gañ-bus kyañ rañ-gi lto-wa hgañ-war hdod-kyi sus kyañ ma-btañ-ño. De nas de dran sos-par gyur-te hdi skad-du. Ñahi pha la gla-pa mañ-po yod-de. De-dag la bzah-wahi loñs-spyod mod kyi. Ña ni hdir ltogs-pas hehhi-ho. Da lañs-nas phañi druñ-du soñ sto. Ña hi yab nam-mkhañ dañ khyed-kyi druñ-du ñes-pa byas nas. Khyed-kyi buñi hos min-pas ña khyed-kyi gla-pa shig dañ hdra-war mjod-chig ches shu-war byaho shes sñam nas. Lañs-te phañi druñ-du soñ-wa dañ. Phas rgyañ-ma nas hoñ war mthoñ nas. Sñiñ brtse-ste buñi thog-du brgyugs-ñiñ mgul nas hkhyud de de-la kha bskyal-lo. De nas bus de-la ñahi yab. Ñas nam-mkhañ dañ khyed-kyi druñ-du ñes-pa byas nas. Da phyin-chad khyed-kyi buñi hos min shes shus-so. Phas gyog-po rñams la da gos kun las bzañ-po hdir khyer hoñ la de la skon-dañ. Lag-pa la gser gdub. Bkañ-pa la lham yañ skon chig. De nas zas-shiñ sems dgah-war byed-par byaho. De chiki phyir she na. Ña hi bu hdi gi zin nas gson-por gyur. Stor-nas phyir brñed-par gyur-pañi phyir-ro shes smras nas de dgah-ston byed-pa la shugs-so.

Deñi tshe phu-wo shiñ-nas phyir hoñs-pa dañ. Khañ-pa dañ ñe-war phyin-pas rol-mo dañ gar byed-par thos nas. Gyog-po shig bos-te de-la hdi chi yin dris-pas. Gyog-pos khyod-kyi nu-wo hoñs-nas. Phas bu de kham bde-shiñ phyir brñed-pas thos nas. Khros-de nañ-du hgro ma phod-pas. Pha phyi-rol-du hoñs-nas tshig sñan-par nañ-du çog chig smras-kyi. Bus pha-la lo hdi-sñed-kyi war-du ñas khyed-la gyog byas-te. Khyed-kyi bkah-las nam-yañ ma hgal yañ. Khyed-kyis ñahi mdsah-wo rñams dañ dgah-ston byed-pañi phyir ra-gu shig kyañ ma stsal gyi. Da khyod-kyi bu-chhuñ-wa de smad htsoñ-ma rñams dañ nor chhud-zos la btañ nas log-pas. De nas phas smras-pa. Ñahi bu khyod rtag-tu ña-dañ lhan-gchig-tu gnas-pas. Ji dañ ji ña la yod-pa de khyod la yañ yod-de. Da khyod-kyi nu-wo gi zin-nas gson. Stor-nas bsñed-par gyur-pas. Dgah-spro skyed rigs-so shes gsuñs-so.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

TIBETAN, (STANDARD).

(*Rat Carat Candra Das Bahadur, C.I.E., 1896.*)

༡༩༩༩ ། ཁྱིམ་ལ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ནས་བྱ་རྒྱུ་བ་དེས་པ་ལ་ཞུས་པར། ཡབ་ལགས། ང་ལ་ཐོབ་གྱི་འོ་
འཛོམས་ཀྱི་ཞོར་སྐལ་དེ་བགོས་ནས་ང་ལ་གནང་རོགས་གནང་། དེ་ནས་ཁོ་རང་གི་འཛོམས་ཀྱི་ཞོར་སྐལ་ཁོ་ལ་བགོས།
ཡུན་རིང་ས་སོང་བར་བྱ་རྒྱུ་བ་དེས་ཞོར་རྩིས་ཞིག་ཀྱི་བསྐྱེད་ནས་ཡུལ་ཐག་རིང་གི་ཀྱི་སོང་བ་དང་། དེར་དངོས་
པོ་ཐོབ་པ་ཅད་དགའ་མགུར་སྤྱོད་པས་བརྒྱལ་ས་སོ། དེ་ནས་ཁོ་རང་གིས་ཞོར་རྩིས་ཐོབ་པ་ཅད་པའི་སྐབས་ཡུལ་དེར་སྤྱོད་
གི་ཆེན་པོ་བྱུང་བས་དེ་ནས་ཁོ་དབུལ་པོར་གྱུར་བའི་མགོ་རྒྱུགས་སོ། ཁོས་ཡུལ་དེའི་གོང་པ་ཞིག་གི་གཡོག་ཀྱི་བྱིན་པས།
དེས་ཁོ་ལ་རང་གི་ཞིང་ཁ་ལ་པག་པ་འཛོམས་བྱུང་ངོ་། དེར་པག་ཟས་སོག་སྐྱར་གྱི་ཀྱང་རང་གི་གོད་པ་འགྲང་བར་འདོད་
ཀྱང་། མི་སྐྱུ་ཀྱང་ཁོ་ལ་ཕྱེར་སྐྱུ་མ་བྱུང་། དེ་ནས་དེ་གོ་བ་སྤང་ནས་ཟེར་བར། ང་ཡི་ཡབ་ཀྱི་སྐྱ་གཡོག་ཅི་ཙམ་ལ་
ཟུག་ལ་ཚད་ཚད་ཟུག་པ་ཡོད་ཀྱི། ང་ནི་འདིར་ལྷོགས་པས་འཛིན། དང་ལངས་ནས་ཡབ་ཀྱི་སྐྱ་མདུན་ལ་སོང་
ནས་དེ་འདྲ་ཞུ་གྱི་ཡིན། དེ་ནས་ཁོང་ལ་ཞུ་བ་ལྟ་བུ་ལས། ཀྱི་ཡབ་སྐྱ་དང་ཁྱིམ་ཀྱི་སྐྱ་མདུན་དུ་བདག་གིས་ཉེས་པ་བྱས།
དང་ཁྱིམ་ཀྱི་བྱ་ཟེར་བའི་འོས་མིན་ལགས། ང་ལ་སྐྱ་གཡོག་ཞིག་ལྟར་བཞག་རོགས་གནང་། དེ་ནས་ལངས་དེ་ཁོ་འོ་
ཡབ་ཀྱི་དུང་དུ་ཁོ་འོང་བར་པས་ཐག་རིང་ནས་མཐོང་བས། སྤྱིང་རྩིས་དེ་གྱིག་ནས་སྐལ་ལྷན་དེ་ཁོ་སྐྱལ་ལོ། དེ་ནས་
བྱས་ཞུས་པར། ཡབ་ལགས། ངས་སྐྱ་དང་ཁྱིམ་ཀྱི་དུང་དུ་སྤྱོད་བྱས་པས། ཁྱིམ་ཀྱི་བྱ་ཟེར་བའི་འོས་མིན་ལགས།
ཡབ་ཀྱིས་གཡོག་པོ་ཞིག་སྐྱུ་ལ་གསུངས་པར། བོས་དགའ་ཤོད་གཅིག་ཁྱར་ཤོག། ཁོ་ལ་གཡོག། ལག་པ་ལ་གདུབ་
གཅིག་གྱིས། ཀྱང་པ་ལ་ཡང་སྐྱ་གཡོག་གཡོག་ཅིག། དང་རང་ཚོ་ཟས་བཟང་ཟ་ཞིང་སྤྱོད་པོ་བྱེད་དོ། འདི་ལྟར།
ངའི་བྱ་གི་ནས་སྐྱར་ཡང་གསོས་པ་ཡིན། རྒྱགས་ནས་བརྟེན་པ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ནས་ཁོང་ཚོ་དགའ་སྤྱོད་པ་ཡིན།

• དེ་སྐབས་སྐྱ་བྱ་གིན་པ་ནི་ཞིང་ཁ་ལ་སོང་ཕྱི་ལོག་ཡོངས་པ་དང་། ཁང་པ་དང་ཐག་ཉེ་སར་སྤྱོད་པས་སྐྱ་སྐྱ་
དང་སྐྱ་གར་ཐོས། གཡོག་པོ་ཞིག་ལ་སྐད་བྱང་ནས་དེ་ཚའི་དོན་གང་ཡིན་དེས་པས། ཁོས་ཟེར་བར་ཁྱིམ་རང་གི་ཀྱ་བོ་
དེ་སྤྱོད་པས་སོང་། སྐྱ་བའི་བར་ལོག་འཁྱོར་བའི་བྱིར་ཁྱིམ་ཀྱི་ཡབ་ཀྱིས་མགོན་བྱང་ཟེར་བས། ཁོ་ཚོག་པ་ཟས་ནས་ནང་
ལ་མ་ཕྱིན་པར་བྱས། དེ་བྱིར་ཡབ་བྱིལ་ཡོངས་ནས་ཁོ་ལ་སྐྱལ་བས། བྱས་ཡབ་ལ་དེའི་ལན་ཞུས་པ། ཀྱི་ཡབ་མཁུན།
ངས་ལོ་འདི་ཙམ་ཁྱིམ་ཀྱི་ཞབས་ཕྱི་ཞུས་ཁྱིམ་ཀྱི་བཀའ་དང་ནས་ཡང་མི་འགལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཁྱིམ་ཀྱི་ངའི་གྲོགས་
པོ་ཞིག་སྐད་དགའ་དགའ་བྱེད་གྱི་ལ་ར་སྐྱ་གཡོག་ཀྱང་ས་གནང་། དེ་ཁྱིམ་ཀྱི་བྱ་རྒྱུ་བ་འདི་འཛོམས་ཚང་མ་ཞང་
ཚང་མ་དང་སྐྱ་གཡོག་དུ་བཟོས་ནས་བྱིར་ལོག་འོངས་པ་ཙམ་ལ་ཁྱིམ་ཀྱི་ཁོ་ཕྱིར་མགོན་བྱང་བཅུག་ལགས། དེ་ནས་
ཡབ་ཀྱི་ཁོ་ལ་གསུངས་པར། བྱ་ཁྱིམ་ཀྱི་ཀྱ་དུང་དང་མཉམ་དུ་བསྐད་པ་ཡིན་པས། ང་ལ་གང་ཡོད་པ་ཚང་མ་ཁྱིམ་
རང་གི་ཡིན། དེ་ཁྱིམ་ཀྱི་ཀྱ་བོ་གི་ནས་གསོས་པ་དང་རྒྱགས་ནས་བརྟེན་པས་དགའ་སྤྱོད་པའི་འོས་ཡིན་ནོ།

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

TIBETAN, (STANDARD DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Rai Çarat Candra Das Bahadur, C.I.E., 1896.)

Mi shig-la bu-gñis yod-pa yin. De-nas bu chhuñ-wa doş pha-la shuş-par. Yab-lags, ñala thob-rgyu htsho chhas kyi skal-de bgos naş ña-la gnañ roş gnañ. De-nas kho-rañ-gi htsho-byed rnamş khoñ tsho la bgos. Yun-riñ ma-soñ-war bu chhuñ-wa doş nor-rdsas rnamş gchig-tu bsduş-naş yul thag-riñ-shig-tu soñ-wa dañ. Der dños-po thams-chađ dgah mgur spyod-pas brlags-so. De-naş kho-rañ-giş nor rdsas thams-chađ zađ-pađi şkabs yul der mu-go chhen-po byuñ-waş do-naş kho. dwul-por gyur-wađi mgo tshugs-so. Khoş yul dehi groñ-pa shig-gi gyog-tu phyin paş. Deş kho-la rañ-gi shiñ-kha la phag-pa htsho-ru btañ-ño. Der phag zas sog şbur-gyi kyañ rañ-gi grođ-pa hgrañ-war hdod kyañ. Mi suş-kyañ kho-la şter-mkhan ma byuñ. De-naş de go-wa blañ-naş zer-war. Ña-yi yab-kyi gla gyog chi tsam-la za rgyu-la tshađ tshađ lhag-pa za mođ yod kyi. Ña-ni hdir ltogs-pas hehhi-ño. Da ña lañs-naş yab-kyi sku mdun-la soñ-naş de hdra shu rgyu yin. Kye yab! Lha dañ khyed-kyi sku mdun-du bdağ-gis ñes-pa shuş byuñ. Da ña khyed-kyi bu zer-wađi hoş min lags. Ña-la gla gyog shig ltar bshag roş gnañ. De-naş lañs-te kho-đi yab-kyi druñ-du şleb byuñ wa-la. Phaş kho hoñ-war thag-riñ naş mthoñ-was. Şñiñ rje skyed-de rgyug-naş sko-la khyud-de kha şkyal-lo. De naş buş shuş par. Yab lags. Ñaş Lha dañ khyed-kyi druñ-du skyou byaş-paş. Khyed-kyi bu zer-wađi hoş min lags. Yab-kyiş gyog-po rnamş-la gsuñs-par. Goş dgah thag chođ gchig khur çog kho-la gyog-(gyon behug). Lag-pa la gdub gchig phul. Rkañ-pa-la yañ lham skon chig. Da ña-rañ tsho zas bzañ za shiñ skyid-po byed-do. Hdiđi phyir. Ñađi bu çi naş slar yañ gsos-pa yin. Rlags naş brñed-pa yin pa la. De naş khoñ tsho dgah şton chhen-po byed-pa yin.

şkabs-su bu rgan-pa ni shiñ-kha la hdug-paş log yoñs-pa dañ. Khañ-pa dañ ñe sar şlebs-duş sgra şñan dañ glu gar thoş. Gyog-po shig-la şkađ btañ-naş de tshođi don gañ yin dñis-paş. Khoş zer-war khyed-rañ-gi nu bo de şlebs soñ. Sraş bde-war log hbyor-wađi phyir khyed-kyi yab mgron btañ zer-waş. Kho tshig-pa zas naş nañ la ma phyin-par byaş. De phyir yab phyi-la yoñs-naş kho-la şkul-waş. Buş yab-la dehi lan shuş-par. Kye yab! mkhyen. Ñaş lo hdi tsam khyed-kyi şabş-phyi shuş dhyed-kyi bkah dañ nam yañ mi hgal-war byaş-pa yin kyañ. Khyed-kyi ñađi groş-po rnameş dañ dgah byed rgyu la ra phrug gchig kyañ ma gnañ. Da khyed-kyi bu chhuñ-wa hdi htsho rdsas tshañ ma shañ tshoñ-ma dañ lhan gchig-tu bzos-naş phyir log hoñs tsam-la khyed khohi phyir mgron btañ behug lags. De naş yab-kyi kho-la gsuñs par. Bu khyod duş rgyun-du ña dañ mñam-du bsdađ-pa yin paş. Ña-la gañ yod-pa tshañ-ma khyod-rañ-gi yin. Da khyod-kyi nu bo çi naş gsos-pa dañ rlags-naş brñed-paş dgah şpor byod-pađi hoş yin-no.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (HIMALAYAN GROUP.)

BHÜTĀNĪ, (STANDARD).

(Rat Çarat Chandra Das Bahadur, C.I.E., 1896.)

༡༡། མི་ཅིག་ལུ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པ་ཨིམ་པས། བྱ་རྒྱུ་ཤོག་དེས་ཨབ་པ་ལུ་ཡོ་གྱིས་ཞུ་སྟེ། ང་ལུ་ཨབ་པ་འི་ཟས་ནོར་ལས་ཐོབ་པ་འི་སྐལ་བ་དེ་བཞོན་བཤག་བཅའ་ནས་གནང་། གཏང་། འདི་ལས་བྱ་རྒྱུ་ཤོག་དེས་ཞུ་བཞིན་དུ་འབད་ཨབ་པ་འི་ཟས་ནོར་ཡོད་ཚད་བཞོན་བཅའ་ལྟེ་བྱ་རྒྱུ་ཤོག་དེ་རའི་སྐལ་བ་ལེན་ནས་ཡུན་ག་ཚུ་མ་སོང་ལས་ཁོ་རའི་ཟས་ནོར་ཚོ་གཅིག་ཁ་བསྐྱབ་བདག་བཅའ་འབག་ལྟེ་ཡུལ་གྲག་རིང་ཅིག་ཁ་སོང་བ་ཨིམ་པས། གཏང་། རྩོ་ཚང་དགའ་མཐུན་ཚོ་དང་དགའ་སྤོའི་ངང་ལུ་ཁོ་འི་ཟས་ནོར་ཚོ་ཡང་ཐང་མར་བདེལ་ནས་གཏོང་སྟོན་པ་འི་ཆེས། ཁོ་འི་གྱི་བཅའ་བསྐྱལ་ནས་ཁོ་རང་དབུལ་པོར་ཐལ་སོང་འདུག། དེ་འི་དུས་སྤུལ་པ་དེ་ན་ཡང་སྤུལ་གཞུང་བ་དང་ཁ་གྲུག་བཅའ་ལྟེ་ཁོ་རང་བཟའ་བ་ལྟེ་མེད་བཀའ་པ་གོག་མེད། གཏང་། དེ་ལས་ཁོ་ཡུལ་གཞན་ཅིག་ཁ་ལག་གཡོག་བཅའ་ལྟེ་བཟའ་བ་ཚོ་གོ་མན་སོང་བས། མི་ཅིག་གི་ཙུང་ལྟོད་པ་དང་། མི་དེས་ངེད་ཀྱི་ཞིང་ཁར་པག་པ་འཚོ་བ་སོང་ཅིག་ཟེར་བསྐྱབ་ལྟེ། ཁོ་པག་པ་འཚོ་བ་སོང་བས། དེ་འི་ཚེ་ཁོ་ནི་ཁ་སྐྱོམ། རྩོུ་སྟེ། འབད་མ་རྒྱུག་བར་པག་པ་ལྟོག་འཐད་པ་ས་སྤོང་ནས་ཟ་རུང་མིན་ཚོད་མིན་པས་སྐྱུ་སྟོད་རུང་། ཁོ་ལ་བཟའ་བ་འཐད་པ་བཅི་མི་མ་བྱུང་བས། དེ་ཚེ་སེམས་སྐྱོ་ལོག་ཉེད་ནས་ཁོ་རང་གཅིག་པོ་གསང་སྟོག་བཅའ་ཡིན་པས། ངས་ཨབ་པ་འི་ཙུང་ནི་ལག་གཡོག་འབད་མི་ཚོ་ཉིམ་དེ་ལུ་ཉིན་ཟ་དུས་བཞི་པོ་ཁ་ལས་ལུད་ལུད་བཟའ་ནོད་ཡོད། ང་ནི་པག་པ་འཚོ་རུང་རུང་པོར་གང་ཡང་མི་ལྟེར་བ་ལྟོུ་སྟེ་གི་དོ། ད་ལོག་ལྟེ་ཨབ་པ་འི་ཙུང་སོང་ནས་ཡོ་གྱིས་དས་པས་ཞུ་ནོད་ཨིན་ཟེར་བ་ཞུ་བ་བྱུལ་ནོད་ཀྱི་ཚོགས་ལུ། ཨབ་པ་ད་རྒྱུ་ཨབ་པ་འི་ཐད་ཁ་ཞུས་འབད་བཞག་བཞག་པ་འི་ཤུལ་མེད། ད་དེས་ཨབ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱུང་ཨིན་ཟེར་ཞུ་བ་ཞུ་བ་འི་འེས་འགབ་མེད་པ། བཟའ་བ་འཁོལ་གཡོག་གི་སྟེབ་ཁར་ཅིག་བཞག་གནང་ཟེར་ཞུ་གོ་མནོ། དེ་འབྟོད་ལས་ཨབ་པ་འི་ཙུང་ཚོ་ནོད་འབད་སོང་བའི་ཚོ། བྱ་དེ་ལོག་ལྟེ་ཨབ་པ་འི་ཙུང་འོང་བ་ཨབ་པ་རང་གི་མཐོང་ནས་བྱ་དེ་ལ་སྤྱི་ཆེ་བའི་ཁམས་རྒྱལ་ལ་མངོན་ཏེ་བྱའི་གདོང་འགོར་གྱིགས་སོང་ནས། བྱ་གི་སྐྱེལ་པང་པས་ལྟུབ། ཁ་བཀའ། གཏང་། འདི་ལས་བྱ་གི་ཨབ་པ་ལུ་ཞུ་སྟེ། ཨབ་པ་ལུ། ད་རྒྱུ་ལྟེ་དང་ཨབ་པ་འི་ཐད་ཁ་རང་གི་ཞུས་ག་ནི་ཡང་འབད་བཞག་པ་མེད། ང་ཨབ་པ་འི་བྱ་ཨིན་ཟེར་བཤད་པ་ངོ་ཡང་ཚ་བས་འེས་འགབ་མིན་འདུག་ཟེར་ཞུ་གཡིམ་པས། ཨབ་པ་འི་གཟིམ་དབོན་ནང་མ་ལུ་གསུངས་སྟེ། གོས་ལེགས་ཞིབ་གཅིག་དང་ཞུ་མོ་ལེགས་ཞིབ་གཅིག། ད་རུང་གསེར་གྱི་མུ་གི་ཚོ་གཅིག། ལྷས་ཆ་གཅིག་བཅས་བཏོན་ཏེ་འེབ་ག་ཤོག་ཟེར་བཀའ་གསལ་གནང་བ་བཞིན་དུ་ཟབ་སྟོོས་བཅའ་དེ་འི་ཉི་མར་པ་བྱ་གཉིས་འཛེས་པ་འི་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་བྱུང་ཚད་སོགས་ལྟེ་ཞུས་སྟོོ་དང་ཤམ་ལས། འདི་འབད་གོ་པ་འི་གྱི་མཚན་གཞུས་ཨིན་མ་ཤེས་ན། བྱ་དེ་གིས་ལས་ལོག་འོང་བ་དང་འདྲའོ། འབེ་ཡང་ས་ལས་ཉིད་པ་དང་འདྲ་བའི་དགའ་དགའ་སྟོོ་སྟོོ་འབད་ལྷི་ཨན་ནོ།

གཏང་། དེའི་སྐབས་སུ་བྱ་གཞི་ཤོག་དེ། འདིའི་ཉི་མར་ཞིང་ཁ་ལས་ལོག་ཏེ་ཡུལ་ཁར་འོང་བའི་བྱིས་མག་ཉི་
 སར་མྱོད་ཚེ། ཡུལ་པའི་བྱིས་ཀང་སྒྲ་སྒྲ་དང་བེ་ལྔ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་གར་བཞད་གར་བཅས་པའི་བྱར་སྒྲ་གོ་ནས།
 བྱ་གཞི་བ་དེའི་སྐྱུ་ཅུང་ཅིག་ལྟ་བུ་བྱིས་ཀང་གང་ཅིའི་འབད་ལྷི་ཡིས་ཟེར་འདྲི་དབྱུང་བས། བྱིད་རང་གི་ལྷ་ཅུང་དེ་ལོག་
 སའ་པའི་ཙར་འོང་འདུག་པའི་གཞི་ལེན་འབད་ལྷི་སྒྲ་ཡིས་པས་ཟེར་བཤད་པའི་འཕྲོ་ལས། ཡོ་གཞན་དེ་ཙམ་ཟེར་ནས་
 བྱིས་ཀང་ཇོ་མ་བདུབ་བ་ལྷོད་བདང་བས། ཡུལ་པ་རང་བྱིས་ཀང་ལས་འོང་ནས་བྱ་གཞི་པོའི་ལག་བ་ནས་བརྒྱུང་བྱིད་ཙམ་
 མ་ཟ་བྱིས་ཀང་ཇོ་ཙམ་ཟེར་བཤད་བས། བུས། ད་ཚུན་ཡུལ་པའི་སེམས་མ་བསད་པ་ལོ་དལ་ཅིག་ག་ལྟས་དག་དག་
 འབད་བེན་ཅུང་བྱིད་ཀྱི་ལྷོ་ཚང་དགའ་མཐུན་ཚོ་དང་འཛོམ་འཛེར་ཅུས་འབད་དེ་ཟ་ཅིག་ཟེར་ར་ཐུག་གཅིག་ཡང་སྒྲོས་མ་
 འཕྱོང་། ད་དེ་འབད་ཚོ་བྱིད་ཀྱི་བྱ་མོར་གྱི་བཅའ་མང་རབ་ཞིག་གཞང་ཚོང་ས་མའི་ཁར་ཕུག། བརྒྱགས། གཞང་
 ཚོང་ས་ཚོ་དང་ཁ་སྒྲ་མ་སྒྲེས་ཟ། ད་ཅུང་ཁོང་ཚོ་ནོད་མེད་པ་ལོག་འོང་བ་ཙམ་ལྟ་བུ་བཟའ་བདུང་མང་རབ་ལང་སེམས་མེད་
 པ་བརྒྱག་དགོས་པའི་དོན་མེད་ཟེར་བཤད་ཚེ། ཡུལ་པས་བྱ་གཞི་ལན་ལྟ། བྱ་བྱིད་དུས་གྱི་ནང་དང་ཆགས་ལྷོད་པ་ལས་
 ངས་ཟས་མོར་ཡོད་ཚད་བྱིད་རང་གི་ཡིན། བྱིད་རང་ག་ལྟས་དགའ་དགའ་འབད་དེ་ལོངས་སྤྱོད། བྱིད་ཀྱི་ལྷོ་བོ་གི་སའི་
 ཡུལ་ལས་ལོག་འོང་བ་དང་འདྲའོ། འབེ་ཡང་ས་ལས་ཉེད་པ་དང་འདྲའོ་ཡིན་པས། ད་ལས་ཕར་བྱིད་རང་སྒྲུན་ཆ་
 གཉིས་པོ་དགའ་དགའ་སྤྱོ་སྤྱོ་འབད་དེ་འབད་གོ་གཡ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ།།

(Çri Kalikumar Das, 1896.)

ସମ୍ପର୍କିତ ଉପାଦାନକୁ ନେଇ ଏହି ପ୍ରକାରର ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଛି ।

[illegible]

[illegible]

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(SIKKIM GROUP.)

LEPCHA, (RONG DIALECT) (ROMAN CHARACTER).

(Çri Kali Kumar Das, 1896.)

Gyú-gi-chó a-gyāp lók yam bū ong kāt sã sung plya ma-o.

Maró kāt sã ā-kup nyet ni pã. Aun ā-kup tek nun ha-do bo rəm li ae a-bowa gyú-gi-chó nun ka-su sã thúp shet re ka-sum-bowa. O-tot kã hu nun gyú-gi-chó rem ha-yú bek kã rit bi fāt. Sa-ayāk a-gyāp ma-bām na ā-kup tek ryon tyñg gyú-gi-cho gyom bu bãn ā-rum-lyāng kã nón ne. Aun hu nun o-bã ha-do sã gyú-gi-chó pang ā-jen sã ayúk kã lók fāt te. Aun hu nun tyung gyú-gi-chó pang lók lel lung sã lyāng o-bã aú ā-tim du pã. Aun hu aú du nón ne. Aun hu lyāng o-ro sã zen dók maró kāt lyāng nóng bām. Aun hu nun ha-dúm nyot kã món bro kón. Aun hu ha-do sã ta-bok rem blen shang kã món zo gun zo shang gát pã. Aun tú na lã ha-dúm shú lã mabin ne. Aun o-thã hu ha-do bót na sāk ching lung li. Kasu a-bo sã chāp ehhu sang lã zo len hlók lã azóm thúp zo bām aun go re krit na māk det. Go lúk lung kasu bo lyāng lāt nóng sho aun ha dúm li sho ae a-bowa go nun rum sã aun a-do sã dun kã layo ayúk zúk fāt te. Aun go a-do kup yang li shang lã ma wa ne. Ka sum ā-do sã chāp ehhu kāt zóng zúkkã. Aun hu lúk lung ha do bo lyāng lôt di. Shen lã ā-rum do kã ha do bo nun ha dúm shí lung aun kin dyit māt lung dang bu nóng lung patop kã chúk māt. Aun ā-kup re nun hadúm li ae ā-bowa go nun rum sã dun kã aun ā-do dun kã layo ayúk zúk fāt te aun a lang go ā-do kup yang li shang lã ma wa ne. Shen lã abo re nun chāp ehhi sang kã li pã. Tyng len ryúm bú dum bu di bãn ha dúm dyām bi wa aun ā kã kã kyup aun ā-thúng kã hlóm chók bi wa. Aun ka yú zo thong bãn ā-gó māt kã. Shú gó yogang ka su sã ā-kup ā-re māk non bú re lã zú bãm hu fāt non bú re lã thúp pã. Aun ha-yú sam gó ni pã. Ha-do sã ā-kup nam fren bú re nyót kã bãm ni pã. Aun hu li kã lāt di det shen li sã a-thól nun pa lit tung dyú māt tung lók tsút tung bãm ni thyo. Aun hu chāp ehhu kāt rem lek bãn vet shú māt bãm munggó. Hu nun hadúm dun bi ā-do sã aing lã thi ma aun ā-do bo nun tambú māt ma. Shú gó yo gang hadúm ā-ryúm ā-ryām lã tsum thúp pã. Aun hu sāk lyāk non. Aun li sagang kã nón ma thup ne. Asã tun dók kã ā-bo re lyang kã pladi lung hadúm yakpã. Aun hu nun abo re rem li ngak ka go nun nãm ā-gyāp ā-bo ā-do sã chāp ehhi shu aun sa-thálã ā-do sã kó mahlók ne go rúng lã hónun sa-thálã ka sum sa-ār kup kāt lã tyol zang sã dep kã zo thang bãn ā-gó māt shang kã bo tho ma nyin ne. Shen lã ehhe mú sang sã dep kã ā-do sã gyú-gi-chó zóm bú ā-kup re lāt thi shen hó nun tambú klóng pã. Aun hu nun hadúm li ae ā-kup pa hó tã shuk na kasu dep kã bãm nyi do. Aun kasu sã shú ni wung re ā-do sã gum. Shen lã agó āni māt gāt sho. Shú gó yo gang ā-do aing ā-re māk nón bú re zú bãm ni. Fāt nón bú re lāt thúp pã.

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(BODO GROUP.)

GARO.

(Tura, Assam, Garo Mission, 1888.)

আরো উয়া আগানাহা, বাদিয়াবা মান্দেরি দেফাহ্বে সাকমি থাংচিম । উয়ামাংওনি অকগিতে ফাগিপাখো ইনাহা, ও আফা, গামোনি আংনা গাংআকমি ফালখো আংনা অনবো । উনোন উয়া উয়ামাংনা জাংগিথাংআনিখো স্ময়ালজক । উন জাংমানো আদিতা সাল অংওয়া উয়া দেঅকগিতে ফিলাক গামখো রাংচিমংএ সং চেলাংচি রেংআংজক ; আরো উয়ানো নামগিজা দাকারিন গামথাংখো রুসিয়াহা । আরো উনি ফিলাকখোন থরচ থাংমানোয়া, উয়া সংও বিলংএ থারাপ অংবেয়াহা । উনোন উয়া চাংআসিবাংজক । উওন উয়া রেংআংএ উয়া সংনি সাকসাও দংনাপজক ; আরো উয়া উথো ওয়াক নিরিকচিনা আংথাং আংবাওনা ওয়াতাতাহা । আরো উয়া ওয়াকনি চাংআনি বি-থাপরাংচি অক গাপাংনা সিকবেয়াচিম ; ইন্দিবা ফিলাকবা উনা অনজাজক । ইন্দিবা উয়া গিসিক রাংফিলে ইনজক, থাংখা রাংগিপা আফানি বাদিতা নখলরাং চাংআনিখো অগ্রে মানংএআ ; ইন্দিবা আংআ ইয়ানো অকথিয়ে সিনাসিয়েংআ ! আংআ চাখাতে আংথাং ফাওনা রেংআংএ উনা ইনগেন, ও আফা, অংআ সালগিনা, আরো নাংনি নিকাও ফাপখো দাকাহা ; নাংনি দেফাহ্বেনে মিংখুনা নিথোজা ; নাংনি থাংখা রাংগিপা নখল সাকসা গিতা আংখো দাকবো । উনিখোয়া উয়া চাখাতে আংথাং ফাওনা রেংজক । উনোন চেলাংফিথিওন উনি ফাআ উথো নিকসোয়ে থাংসাচাকজক ; আরো দাআরিয়াংএ উথো গিপাকে খুঁদিমবেয়াহা । উওন উয়া দেফাহ্বে উথো ইনাহা, ও আফা, আংআ সালগিনা, আরো নাংনি নিকাও, ফাপখো দাকাহা ; নাংনি দেফাহ্বে ইনে মিংখুনা নিথোজা । ইন্দিবা ফাগিপা আংথাং নখলরাংখো আগানাহা, জলংজল চলা নামবাতাখো রাংবায়ো উথো গানাংবো, আরো উনি জাকোনা জাকস্বেম, আরো জাংওনা জাংখোপ অনবো ; আংচিং চাংএ থাংচানা । মায়না আংনি ইয়া দেফাহ্বে সিয়াহাচিম, ইন্দিবা থাংচাফিলাহা ; আরো গিমাহাচিম, ইন্দিবা মান্দিফিলাহা । উনোন উয়ামাং থাংচানা আংবাচেংজক ॥

আরো উনি দেফাহ্বে দালাংবাংগিপা আংবাওচিম । উনিখোয়া উয়া রেংবায়ো নকোনা সেফাং-বাওয়া, গ্রিপং চুকাখো থুহা । উনোন নখলরাংওনি সাকসাখো অকামে, ইয়ারাং মায় অংআ ইনে সিংআহা । উনোন উয়া উনা আগানাহা, নাংনি জংগিপা রেংবাহা ; আরো নাংনি ফাআ উথো আনংসেংএ মান্দিসোয়ানা আলানিখো দাকাহা । উনোন উয়া থাংওনাংএ নিংচি নাপাংনা সিকজাজক । উওন উনি ফাআ অংথাংবায়ো উথো মলংমলজক । ইন্দিবা উয়া আগানচাকে ফাগিপাখো ইনাহা, নিবো, ইন্দিবা বিলসি আংআ নাংনা গামাহা, চাংসাবা নাংনি গেংএতাখো চাকচিকখুজা, ইন্দিবা রিপেংস্খারাং বাকসা থাংচানা মান্দি গিতা নাংআ চাংসাবা আংনা দবক বিসা মাংসাখো অনখুজা ; ইন্দিবা জেনসালো নাংনি ইয়া দেফাহ্বে, দারিরাং বাকসা নাংনি জাংগিথাংআনিখো মিনোকগিপা রেংবাহা, উনান নাংআ আলানিখো দাকাহা । উওন উয়া উনা ইনাহা, দেদে, নাংআ ফাংনান আং বাকসা থাং, আরো আংনি ফিলাকান নাংনি । ইন্দিবা আংচিং থাংচানা আরো থাংসোকনা নাংআ ; মায়না নাংনি ইয়া জংগিপা সিয়াহাচিম, ইন্দিবা থাংচাফিলাহা ; আরো গিমাহাচিম, ইন্দিবা মান্দিফিলাহা ॥

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(BODO GROUP.)

GARO, (ROMAN CHARACTER).

(Rev. E. G. Phillips, 1896.)

Aro ua aganaha, badiaba mandeni depanto sakgni gnangchim. Uamang.
And he said, (a) certain man's son two were. From-
 oni okgite pagipako inaha, O Apa, gamoni angna ga'akgni palko
them youngest to-father said, O Father, from-property to-me about-to-fall part
 angna on'bo. Unon ua uamang'na janggitanganiko sualjok. Un ja'mano
to-me give. Then he to-them (the) living divided. Of-that afterwards
 adita sal ong'oa ua deokgite pilak gamko ra'chimongo song chol'achi
some day when-was that youngest-son all property gathering country distant-to
 re'angjok; aro uano namgija dakarin gamtangko rusiaha. Aro uni pilakkon
went-away; and there evil doing-only his-own-property wasted. And his all
 koroch ka'manoa, ua songo bilonge karap ong'beaha. Unon ua
expense when-was-made, that country-in excessive famine was-very. Then he
 cha'sibaengjok. Unon ua re'ange ua songni saksao dongnapjok;
was-beginning-with-scarcity-to-eat. Then he going that country's one-man-in stay-entered;
 aro ua uko wak nirikchina a'tang a'baona watataha. Aro ua wakni cha'ani
and he him swine to-watch his-own field-to sent. And he (the) swine's eating-of
 bikaprangchi ok gapatna sikbeachim; indiba pilakba una on'jajok.
pods stomach to-fill wished-very-much; but every-one to-him gave-not.
 Indiba ua gisik rapile injok, tangka ra'gipa apani badita nokalrang
But he mind taking-again said, money taking father's how-many servants
 cha'aniko agre mau'enga; indiba anga iano okkrie sinasienga! Anga
food in-excess are-receiving; but I here hungry am-about-to-die! I
 chakate a'tang paona re'ange una ingen, O Apa, anga salgina, aro
arising my-own father-to going to-him will-say, O Father, I against-heaven and
 nang'ni nikao papko dakaha; nang'ni depantene mingkuna nitoja;
your sight-in sin have-done; your son-saying to-be-still-called unworthy;
 nang'ni tangka ra'gipa nokol saksu gita angko dakbo. Unikoa ua chakate
your money taking servant one like me make. After-that he arising
 a'tang paona re'bajok.
his-own father-to came.

Unon chel'engpetion uni paa uko niksoe ka'sachakjok; aro
Then far-away-yet-being his father him seeing-before had-compassion; and
 daariango uko gikapake ku-dimbeaha. Unon ua depante uko inaha, O
running him embracing kissed-very-much. Then that son (to) him said, O

Apa, anga salgina, aro nang'ni nikao, papko dakaha; nang'ni depante
Father, I against-heaven, and your sight-in, sin have-done; your son
 ine mingkuna nitoja. Indiba pagipa a'tang nokolrangko aganaha
saying to-be-still-called am-unworthy. But the-father his-own servants-to said
 jol-jol chola nambatako ra-bae uko ganatbo, aro uni jakona jakstem, aro
immediately (a) coat (the) best bringing him clothe, and his hand-for (a) ring and
 ja'ona ja'kop on'bo; a'ching cha'e katchana. Maina angni ia depante
foot-for sandal give; us eating let-rejoice. For my this son
 siabachim, indiba tangchapilaha; aro gimabachim, indiba man'pilaha.
had-died, but has-come-to-life-again; and had-been-lost, but has-been-found-again.
 Unon uamang' katchana a'bachengjk.
Then they to-rejoice began.

Aro uni depanhi dal-batgipa a'baochim. Unikoa ua re'bae
And his son the-largest was-afield. Afterwards he coming
 nokona sepangbaea, grip grip chrokako knaha. Unon nokolrangoni
the-house-to when-he-neared, grip grip dancing heard. Then from-the-servants
 saksako okame, iarang mai on'ga ine singaha. Unon ua una
one calling, these what are saying asked. Then he to-him
 aganaha, nang'ni jonggipa re'baha; aro nang'ni paa uko
said, your younger-brother has-come; and your futher him
 an'senge man'soana alaniko dakaha. Unon ua ka'onange ning'chi napangna
well because-of-receiving a-feast has-made. Then he being-angry to-within to-enter
 sikjajok. Unon uni paa ong'katbae uko mol'moljok. Indiba ua aganchake
did-not-wish. Then his father coming-out him besought. But he answering
 pagipako inaha, nibo, indita bilsa anga nang'na gamaha, changsaba
to-the-father said, behold, so-many year I for-you have-worked, even-once
 nang'ni ge'etako chakchikkuja, indiba ripengskarang baksa katchana man'na
your command have-not-yet-resisted, but fellow-friends with to-rejoice to-get
 gita na'a changsaba angna dobok bisa mangsako on'kuja; indiba jensalo
like you once-even to-me goat child one have-not-yet-given; but when
 nang'ni ia depante, darirang baksa nang'ni janggitanganiko minok'gipa
your this son, harlots with your living swallowing-up-one
 re'baha, unan na'a alaniko dakaha. Unon ua una inaha, Dede, na'a
has-come, for-him you (a) feast have-made. Then he to-him said, Dear-son, you
 pangnan ang baksa gnang, aro angni pilakan nang'nin. Indiba
always me with are, and my all is-yours. But
 a'ching katchana aro ka'srokna nanga; maina nang'ni ia jonggipa
we to-rejoice and to-be-glad ought; for your this younger-brother
 siabachim, indiba tangchapilaha; aro gimabachim, indiba man'pilaha.
had-died, but has-come-to-life-again; and had-been-lost, but has-been-found-again.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (BODO GROUP.)

KACHĀRI, (STANDARD PLAINS DIALECT).

(The Rev. S. Endle, 1896.)

Sá-se mǎnsoi-há fisá-zlá sá-noi dang-man. Bì-ni fisá-zlá
One man-of child-male two (there) were. Him-of child-male
 mudoi-á bifá-niáu khithá-nai-sé, He áfá, nang-ni zi(a) basthu-ni(a)
little(one)-the father-to said, O father, thee-of what property-of
 zi(a) bhága(a) áng-niáu gaglai-a, bi-kho áng-na hǎ; Bì-áu-na bifai-á
what portion me-to falls, that me-to give; That-at (time) father-the
 gágai-ni basthu -kho(a) bi -sar -na rǎn-ná-noi hǎ -nai-se.
himself-of property (objective case) them (plural suffix)-to having divided (it) gave.
 Bì-ni bǎngai sǎn-áu unáu boi mudoi fisá-zlai-á gágai-ni gǎsena thákhá(a) futhám-ná-noi
 gǎján thǎu-niáu thǎng-ná-noi hámá hǎbá máu-ná-noi gǎsena sefai-ná-noi kharas(a)
 khám-naise. Bì-há gǎsena thákhá(a) zǎpnai-áuhá bi thǎu-niáu ángkhál(a) gadat zǎ-
 naise; bi-áu bi-há múngho gayá zǎ-na ham-naise. Unáu bi thǎng-ná-noi bi thǎu
 niáu na-se giri-niáu sahái(a) lá-naise, bi mǎnsoi-á omá gum-na gágai-ni dubli-áu bi-kho
 thing-hat-naise. Bì-áunǎ omai-á zǎnai gundoi-zang bi gágai-ni udoiá-kho búng-hǎ-na-
 loi man(a) klai-bá-bǎ, bi-na ráubo bǎngai-bǎ zǎ-na lági hǎ-á-khǎise. Unáu that(a) man-
 ná-noi bi búng-naise, Áng-ni áfá-ni esǎng bésǎbǎng sákhar-rá(a) thǎ-zǎ-se zǎnai basthu(a)
 aru(a) bi-ni-khri zǎbrá man-a, khinthu(a) áng ukhuí-ná-noi thoi-dang. Áng uthi-ná-
 noi áfá-niáu thǎng-ná noi be khoráng-kho khithá-gan. He áfá, nakhrang-ni nu-ni-áu
 áru(a) nang nu-niáu na fáfu(a) khlai-bai; Nang-ni fisá-zlá-ni nám-áu-na ling-hat-nai-ni
 áru(a) zogyá(a) nung-á; nang-ni sǎ-se thákhá(a) man-nai sákhar-ni(a) baidi áng-kho
 khlai. Bì unáu uthi-ná-noi bifá-ni kháthi-áu thǎng-nai-se; khinthu(a) gǎzǎn-áu thǎ-
 nai-áu-na bifai-á bi-kho nu-nánoi an-nánoi khát-lǎng-nánoi bi-ni gǎdǎ-áu gaglai-nánoi
 khudúm-naise. Bì-áu-na fisá-zlai-á bi-na khithá-naise, He áfá, nakhrang-ni nu-nai-áu
 áru(a) nang nu-nai-áu-na áng fáfu(a) khlai-dang; nang-ni fisá-zlá-ni námai-áu ling-hat-
 nai-ni áru(a) zogyá(a) nung-á. Khinthu(a) bifai-á sákharfar-kho khithá-naise, Boi-na-
 khri gǎhám gǎmsǎ lǎb-ná-noi bi-na gǎn-hǎ; bi-ni ákhai-áu ásthán, átheng-áu ap-thang
 gǎn-hǎ. Aru zang-far bhoz-a(a) zǎ-ná-noi rang(a) zǎ-gan. Mánathǎ be áng-ni fisá-zlá
 thoi-ná-noi-bǎ ákhau(a) thǎng-nai zǎ-dang; gamá-ná-noi-bǎ man-nai zǎ-dang. Bì-áu-na
 bi-sar rang(a) zǎ-na ham-naise.

Boi samai-áu(a) bi-ni gadat fisá-zlai-á dubli-áu dang-man; unáu-há bi fai-nai-noi
 na kháthi man-ná-noi bǎzaná(a) áru(a) ma-sǎ-nai-ni máthǎ(a) khná-naise. Bì-áu-na
 bi sǎ-se sákhar-kho(a) ling-hat-ná-noi sang-naise, Be khoráng-ni kháran-a(a) má?
 Bì-áu-na sákhar-á khithá-naise, Nang-ni nang-fang fai-bai, áru(a) nang-ni nang-fai-á
 bi-kho gǎhám mǎdam man-nai khai Nang-ni nang-fai-á bhaza(a) hǎ-dang. Bì-áu-na
 bi bhrǎb-ná-noi bhitar-áu(a) thǎng-na namai-á-khoi-man; bi-ni-khai bi-fai-á baizh-áu
 fai-ná-noi bi-kho mozǎng khoráng khi-thá-naise. Bì-áu-na bi-fǎ-kho uthar(a)
 hǎ-nai-ná-noi khithá-naise, Nai-hat, áng-a esǎng basar(a) nang-kho ál ham-ná-noi-bǎ
 mǎbá samai-áu(a) nang-ni hukum(a) sefai-á-khoi; theo-bǎ sakhi-far-ni lagu-dang rang-
 zǎ-na áng-kho má-se barmá-fisá hǎ-á-khoi. Khinthú nang-ni be fisá-zlai-á besyáli(a)

mànsoi-dang nang-ni thákhá(a) se-fai-gár-bai, bi fai-ni-áu-na, Nang bi-ni-khai bhaza(a) ha-dang. Bi-áu-na bi-na khi-thá-naise, He áng-ni fisá, nang sán-fram-ba áng-ni lagu-dang thá-dang, áru(a) áng-há zi zi(a) dang-a, gásé-ba nang-ni; Khinthu nang-ni nang-fang-á thoi-nai zá-noi-ba ákhau(a) thá-áng-ná-noi thá-dang; ga-má-ná-noi-ba man-nai zá-dang; bi-ni khai zang rang zá-ná-noi ánanda(a) khám-nai-á gahàm.

N.B.—(1) A (*underlined*) denotes a peculiar clipped, abrupt, and somewhat nasal pronunciation of the inherent a-kár (अ) sound.

(2) (a) (bracketed) following a word, denotes that the word itself is a non-Kachári one, but Assamese, the Kacháris having no proper equivalent for it. Such words are usually changed in pronunciation, the most common alteration being the substitution of *aspirated* consonants for *non-aspirated*; e.g., kintu, becomes khinthu.

Mánsai-há—there are two 'signs' of the possessive (genitive) case, (1) ni, (2) há, used apparently with no especial difference of meaning. Of these the former (ni) is used the more frequently.

fisá = male	} e.g., fisá (child)	zálá (zālá) = son
zu = female		zu = daughter

The same meaning may be expressed by (1) hoá and (2) hing-zháu; e.g.—

fisá	hoá = son
	hing-zháu = daughter

The two *latter* words are apparently used of *human beings only*; the former of *irrational animals also*; e.g.—

dáo	zálá = cock.
	zu = hen.

Sá-noi. Sá is one of the peculiar *classifying* words prefixed to *numerals*. Its usage is restricted to *human beings* only, whilst má is used of lower animals:—

e.g. Mán-soi sá	} thám = three	{ men.
Mosá má		

The Kachári language has quite a large number of these classifying words.

Mudoi-á—this final á serves the purposes of the *definite article* when attached to the nominative case, e.g., mudoi-á = *the* younger (i.e., of the two sons). Mudoi (udoí) — little, small.

A-fá = *my* father—an instance of the *reduplicative* use of the personal pronouns, when close *family relationship* is indicated, e.g.—

1. Áng	} ni	{	á	} fá	{	my	} father.
2. Nang			nang			your	
3. Bi			bi			his	

N.B.—Á-fá—probably a *contracted* form of Áng-fá.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (NAGA GROUP.)

ANGĀMĪ NAGA, (STANDARD DIALECT).

(Capt. A. E. Woods, I.S.C., 1896.)

Mā po po nā kennā niwê idi. Nichu-u po pu ki pulê, Apu āyā chiwachê, po pu kezāwālê. Sesā hocho todi nichu-u po vê petê keseledi renā kechā nu votedi, sesā po vê peje puāshê retsidi. Po vê peje puādi, po kethā rena nu tekri chi ta di mhā ju swe toshê. Po renā mā ki, mā kithā chidi pobo mhāchi, lê nu thevo chālho. Mhaporī po tsu modi, khēdi nu thevo chā ri chitobātoshê. Sesā, po sāleledi, He ā pu kithā mā ri mhāchi hulelho mhāni pitote, mu ā wê mhā chilenjedi kesātonhā ! Ā pu ki vodi, ā pu ki pūtowê ā pu ā ni kemo chidi Therhomā ri ā'ngu bāru ā solā shā tonhā. Ā solā un'nā mhā motewê ābo un'kithā chichêidi ā pu ki putowê. Po, po puki voto voru, perā po'ngulêdi po'ngu mezhêdi, tã, vor, po chê pelodi po mebo teshê. Sirā, po pu ki pushê 'ā pu ā tigi Therhomā kebāu un'mhodzu ki ri mā keshā chiwāru ā un'nā mengātele. Derri po pu po tekemā ki po dē kāshidi, kwe petê ko donu kevī po sevor, po bo bīlchê, bhi khā po sevor, po tsuchê, phi khū sevor pobo pfūlchê. Mha chaledi potê bo kezêchi prê rō u-nitowê. Ā nā Sāketā mhā di, rhīla vorwê, peje ādi lā vorwê, petêko u-nidi keso bātowê. Seki po zerāu lēnu towê, lê nu nu ki penā vor kechū ki kabā (lūbu) kevū sī, melo (Rejhū) kechū silê.

• Po tekemā po keshidi, Lāhā kejipo chiāgā ? Po tekemā puwê un' Sāzāu sherho sela vorwê selā un'pu ma zê mhā chi bā wê. Silerā po ni modi kinu lelelhowūlê, po pū prā po sēu vorlechê. Po, po pu ki puwê ā' tsi kichu un zê kethā, ā konhā ri un'dê lēmotā mo kechū, no keji ponhā Thenū nā kechū po dukriā ā bu ā zê mā zê mhā chi kechi khashimodi. Un nā po vê pese thete kelemā tsuādi mhājūtoidi voru selā na mā zê mhā chi bate. Po, po nā ki pulê, No ā zotomeyā, a vê pelê ko un'vê mhā sele. Un' sāzau sàketā kemhā zodi, rhī la vorlê, pejeādi lā vorlê selā u nitowūbālê.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (NAGA GROUP.)

AO NAGA, (STANDARD DIALECT).

(The Rev. E. W. Clark, 1896.)

Nisung ka chir ana liasv. ¹²Azi tanubue tebudang ashi, oba, ne oset rong-nung kechi shilem ni amangtsv tim azi kv-nung kva (kwa). Anungzi tebue pei rongsen parenok-nung lemsa agetsv. ¹³Piga lir kelen, techir tanubue pei sen bondener alima talang kate aene ao. Angzi pa pei ziungtsv talupusa bonshi. ¹⁴Pa oset azak sumar ketsv iba lima-nungzi kanga wara asv. Anungzi pa sensak aten. ¹⁵Idangzi pae azi lima pur ka-den semloka ali, aseir pae jungka-nung ak pogimtsv yok. ¹⁶Angzi ak achiha seong zang age pa pei pok sungnea aka shingaea pa-nung ma-getsv. ¹⁷Saka pa temulung tanga aru-nung pae ya odu bilimtot, obala-den qei ka ayanger-tem tachitsv tayongtsv tali liaka saka ni-bo lumiseta alir. ¹⁸Ni apusoa obala-dange o-di, pa-dang shi-di, O, oba Anung Tsungrem o alema aseir na madang ni taei mena lir, ¹⁹zoko ni na chir ta azatsv me-tomtsv, ni ne ayanger amazi kemzang. ²⁰Yaseir pae apusoa pei tebu-dange ao; zoko pa oage ali-nung tebue pa angu-nung temulung aria, asem jena oage (o-age) pa tukong-nung azva tebang mesepshi. ²¹Idangzi techiro pa-dang ashi, O, oba Anung Tsungrem o alema aseir na madang ni taei mena lir, anungzi tang-nunge ni ne chir ta azatsv me-temtse. ²²Zoko tebue pei lar-dang ashi, sev tazung-ba yakte bena arua pa-nung, sobuzang, pa teka-nung keru aseir tetsung-nung tsungsem sepokzang, ²³onoke ziunga pela-tep-di. ²⁴Kechisenung kv chir sea aka tanaben takem lir, madok aka shia-arua. Angzi parenoko pelatsv tenzek-dang, ²⁵pa teti alu-nung ali, yaseir pae adoka ki anasae aru-nung kentena, yarerba ola angashi-nung ²⁶pae kilir ka za arua asongdang, ya kechi sev? ²⁷Kilir-zage pa-dang ashi, na tenu adok, aseir ne bue pa anema angu-nung pa asoshi benzong yanglu. ²⁸Angzi tetizi ain adoka kidange ma-tunva ali. Anungzi tebue kimae lua pa mepia ashi. ²⁹Pae langzva tebu-dang ashi, tezeangjo, kem pa pikete ni na-dang tenzaker aseir ne zombiha o kodanga mesensa. Azi saka kv tembar-tem-den pelateptsv asoshi kv-nung nae nabong chanu katanga ma-getsv. ³⁰Saka ne chirzi shiba jabo jari-den senze-nung ne sen chi-ma pa aru-nung pa asoshi nae benzon yanglu. ³¹Angzi tebue pa-dang ashi, te-chir na teti kv-den lir, aseir ni kechi ka azakzi na moyong. ³²Zoko ne nuzi sea aka takem lir, madok aka shia-arua; anungzi onoke temulung chia pelatsv tim liasv.

NOTES.

Sound of letters.

a	sound of a in father, ah.	u	sound of oo in fool, tool.
e	" " e " met. they, it has the latter sound before i and y.	u	" " u " but, cut.
i	" " i " pin and pique.	ae, ai	" " i " ice, rite.
o	" " o " note, mote.	ao, au	" " ou " out, mound.
b, d, f, k, l, m, n, p, q, r, t, v, w, y and z as in English.		aw	" " aw " awe, hawl.
c always soft is used with h as ch, and the c is sometimes inserted after a to prolong the sound of that letter and change t a trifle.			

g is always hard.

j " " soft.

" " " "

With this alphabet the Ao language is well provided for and no diacritic marks are used in writing or printing.

Inflectional forms.

To enable the critical examiner to distinguish more readily what are the stems of words, the larger inflectional forms have been marked by hyphens, such as ang, dang, dange, den, di, nung, nunge, and tum, the last is a plural form not much used as the noun is usually supposed to be plural unless there is some specification to the contrary.

Of the verbal modifiers, ma, nu, shi and tep, usually called secondary conjugational forms; ma has several very different meanings, but in the extract translated, chi-ma means to have eaten all, devoured all, the chi being the stem of a chi to eat,—nu is a desiderative and is much used to indicate a desire for:—shi as a suffix indicates some repetition, as mesep (with tebang) to kiss, mosepshi to kiss more than once;—tep implies mutuality, as pela to rejoice, pelatep to rejoice with others. The Ao verbs have a large variety of these secondary conjugational forms.

It may here be added that the negative prefixes to a verb as m, ma, me, mo, mu have in the above scriptural extract been marked by hyphens.

Use of words.

The words rongsen, oset and sen, may each stand for property, but strictly speaking, rongsen means *accumulated* property, property of a person of some wealth; this was apparently true of the father of the two sons, but it would not be in good taste for the younger son as in verse 12 to use *rongsen* in asking for his share of the property, for this might be equivalent to saying, give me my share of the wealth you have managed to accumulate. In verse 30, *sen* is the better word for property because it is *the* word the Aos use with achi,—chi to eat.

Ayanger, kilir, alar (or lar), these three words might be rendered by the English word servant, but ayanger means hired laborers, those who work for *pay* and may live on the premises or not. Kilir corresponds best to the English word servants, residents of the place who render more or less service to the owner and between whom and them is a friendly relation which is not implied in ayanger. Alar or lar means slaves as in the Greek of verse 22.

Tejebket or jebket (verse 23) properly means fattened, made fat by special feeding as the Aos *do* their pigs, but *do* not cattle, and hence when not strictly demanded, teyira (fat) as applied to cattle sounds much more appropriate to the Aos as in verses 27, 30.

In verse 13 piga lir kelen, awhile after, is a more common phrase among the Aos than, not many days after.

In verse 17, tachitsv tayongtsv to eat, to drink, a usual Ao phrase for eating a meal *especially where there is abundance*. Bijimtet, reflected.

E. W. CLARK.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (MIKIR GROUP.)

MIKIR, (STANDARD DIALECT).

(*Sār Doka Perin Kay, 1896.*)

Inut ār-leng āsopinso bāng hinido. Ānsi ākibi ābāng, āpo āphān pulo, opo, nāng mār ne kolong ji āphān nepinon; ānsi lā āmār āsomār bang hini thāk dāklo. Lābāngso phālomso āphi lā āso ākibi ābāng āmār kedo ān pāngrum petsi ākābēlo ādet dāmjuilo, ānsi lā hādak akejoijepi ākhāt kāve ākām klemsi āmār kedo ān āchāmpo dāmāklo. Ānsi āmār kedo ān ikdet āphi, lābāngso ādet ān kāngēhir māthā thek thedet cheplanglo; ānsi lā duk detlo. Ānsi lā āmethāng hābāngso ādet ārleng āhem do dunlo; hābāngso ārleng lā fāk pivijisi ārit toijuilo. Ānsi la fāk kecho āfēke āduk pen āpok chepeplongji, māthālo, buntā paktā pi vāngvedetlo. Ānsi la āmethāng āning chipulo, nepo āhem ānām kecho ābān do-opi, buntā latum ān eholong, neke ānkāngēhirsī vīrthupo. Nethursi nepo ālong pudampo, po, ne ārnām āngno, tāngto nāngdung pāp klemlo. Nāng sopo pu āot āvelo, nāngban atum inut āsonle nebinon. Ānsi lā thursi āpo ālong vānglo, ānsi la āpo heloving pen thek dāmsi ingjinsolo, ānke kāt vīrsi ārbāk dām ehoksi ar-ulemdetlo. Ānsi lā āpo āphān pulo, opo ne nāng dung tāngto ārnām āngnotā pāp klem detlo; ne nāng sopopu kāterām āot āvelo. Buntā lā āpo bān ātum pulo, kemesi āpo āri vānrā pienon, pāng choionon, āri ārnām thun non, tāngto ākengtā kengop thon non. Ānke lā pen chorā ārong chipilonāng. Thāng bāk mā lānesopo thilota rengthu etlo, ingbodetā long thuloklo, ānsilātum ārong bohong chipilo.

Lā āso ākleng ābānke ritsido: lāritpen hem ādung nāngblo ānke, kilum. Kekān ārki arjulonglo; Ānsi bān inut hāngsi kopi āpotsi kilum kekāmā pu arjulo. Ānsi lā bān thaulo, nāngmu vānglo; lāsī nānglipo la ānlok ānmo pilo, thāngbāk mā lā so-so une si long thuloklo. Ānsi lā āning thilo, hem lutledetlo; ānke āpo ingtān vāngsi nāng temramlo. Ānsi lā thāksi āpo āphān pulo, lāngthā, nenāng keklem-pi ningkān ong dunglo, buntā āboi nātā nāng hukum kroikredet avelang buntā nejirpo ātum pen cho ārongji āphān bi āso ājonāntā nāng nepipe pinlāng. Buntā lā nāngso ākibi, lā ākhāt kāve ātumpen nāng mār nāngtār pivirdet ābāng vāngfli māmāt, lāāphān nāng ānlok ānmo pilo. Ānsi āpo pulo, opo, nāng ke kāitā nelongsido, tangte nemār kedo ānta nāng mar. Buntā etum ārong chepedo āron, lā nāngmu thilota reng thuotlo, ing-bodeta lāng thuloklo.

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(KUKI GROUP.)

KUKI, (RENGKHAL DIALECT).

(F. S. R. Anley, Esq., 1896.)

Báshál kát nái inni áómtá, ánni hái tóiya áshángpá áamá ápa inni ánitá, gáppá nēnūn tīn kióm némán-nīn kiti ámaká nēpéra. Ámá nēnūn hi annilói shēm pēta. Atun áshínté núngá jánni jántúm núngá ánáí náipáng pá aréngyá ápunjúá állá ánná rámpépá, ákler tir alnika phákhábba lám nēinuntin ápai chaitá. Amáshú árēngyá kharcha thaita áamá kúngá ánrēng jháp, áamáshu dúkhú ámánthá. Khátená ámapó báshál kát kashúngyá inkát; kángxhállák ámámshyó ánishá adum phanga belak óáiráng ántunta. Hánshu buák ánni mánnak áphánka áamáhi ápóká áphingyá shíp ájat-thá hánshu túténa pemák áhangshángá ánnim níriot ájit gémapá khung dharmá phákhá kámata bekáráng átun reng átám phákhá. Jat kimán géimá phingá jám thirángáthá géimá nithainé gáppá khong pérángáti áamá kam tiráng gáppá, éthi chungá hín nikongá páp atháia geima nángghi kinái náng ki tiyá ítō tiráng ámtámák! géimá am dharmá phákráng in nidandra, githailé gáppá khong kípó álláná om kamá áppá áchu ámutthói, áñren lút in áchun téyáná áik achun koyá áreng áz tómpó pat pat ánáí in átiyá gáppá. Ethí chungá nikong hín páp áthó. Géhi sēngghí kinái nang ki tiyá íté teráng ámtámák hánshu gáppá in békár muluk in áti banchá hangjai inráng inláng gaira nikut nēgēyá kut chábi jotá éra bonráng; kiphahuá kining áni-ira; kinái ti ulhi nungjám nūm kithiné áhing nakta; armáng irtá kinutá mának. Kín mulak in kinjat páktá.

Anni hái úlién pás lai átam áná, kashungá áhangá milám milshák án riétá. Abekárpá ájaiá árdana, áamá íté imani átiá? Náshángpá áhúng átípō nēpá in phákhá tin phákháreng áshuang, itham áamá-in, áshámán hánchu áamá áning ámunra péá, in shuangá pejót mákhá hánchu ápa tul áhang shúká áhúm; hánchu áamáohang chungá áamá áppá-in áti. Enra hidara átáhi náuki dárre nējamhi, jainai in shemá ung, hán kamin gel telu nipemák jat, hán am kirnal háílé áshá lai, in jakihing hán-chú nángmáhi ninaihi, nati hái khong á-am-á náng má ni nēnūnthin phákhá jaitá; áamá áhang láiták, khánái khán ámaráng in áchán phákhá phungá thape, hánchu áamá álin áthi kinái nángmá ánitin kikhong áhangam, kéimá nēnūnhi amúmúkin náng nētáráng ánitá. Hánchu ájót ábabálám ani. Nungjánom násháng páhi áthiá árilak ármáng irtá kinalá mánnak munnak.

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(KUKI GROUP.)

LUSHAI, (DULIEN DIALECT).

(Messrs. F. W. Savidge, and J. H. Lorrain, 1896.)

Mi tûinemâ fápá pahnih a nê: A naupang zâk-in a pá hnena “ Kapá, rô ka chanai min pe râh ” atia. Tin a sum an pahnih a hnena a shem a. Nî rê lôtean a naupang-zâk-in a sum azáin a khâm vek a, khua-lam hlátaka a kaltáa. Chutáchuan nûam lûtuk-in a om a, a sum chu a bô-râl-tîrtáa. A râl zâ vele, chu khualam chu nashatak-in an támtáa, ê tûr a-tláchhama. Tin, chu lam khuaá mi tûemâ hnena chuan hná-thok-in a va tanga, chu mi chuan vok châte petûr-in a lô lama a tîr a. Englô kâm vok-in an ê khá, anpâh-in ê puar a du om em a, tuma-in engma an pe shî lô va. A har le vele “ ka pá hnena in-hlâ fáte chã ê shen lô va, nê an tam vênên, kê-lá-chu heta riltám-in ka thî dân a. Ka thô-vanga, ka pá hnena ka va shoi anga “ Ka pá, vânamî chung a le nangma mit hmû-in thil ka tî sual e. Ka hming í fápá vua tlák ka nî lô ve; í hnena in-hláfá pakhat angin min shîom ve râh ” atia. Tin, a thô-va, a pá hnena a kal-táa; chutichuan hlátaka a lá om lai-in a pá-in a lô hmû a, a khongaia, a tlána, a ir-a chuktuaa, a fâp-a. A hnena a fápá-in “ ka pá, vânamî chung a le nangma mit hmû-in thil ka tî sual-e, ka hming í fápá vua tlák ka nî lô ve ” atia. Nîmáshela a pá-in a boih-te hnena “ Pûan thá ber han lá thuê ôlá, han shin-tîr râh-ô, a kuta zungbunte, a ke-pháa phékokte bun tîr râh-ô, hlim tak-in í ê-ang-ô. He ka fápá hí a thî, a lô nung le tá anî e; a bô-va, kan hmû le tá anî e ” atia. Tin, hlim-tak-in an om tan-táa. Tin, a fápáúpá-zâk lô-va a om, in-a a lô-thlen dân-in englô tum rî le an lám thâm a hretáa.

Tin, boih tûemâ a kô-va “ chu eng-nge-nítá ” atia a zâta. A hnena “ í nau a M-thleng tá a, hîm-tak-in a hmû le avángin, í pá-in ruai a theh ” atia. Tin a thin-ûr-a, in-a a lût du lô va; a pá a lô-dáka, a thlem-a. Nîmáshela a pá hnena “ Hre râh, kum-khua he chen hí í hná ka thok-a, í thû lá hí ka oi lô ngai shî lô va, ka thîente hnena hlimnatûr keltè min pe ngai shî lô. Chu-tin he í fápá hí nâchizûar hnena í sum ô râl vek tû hí a lôkal vele, amá tán ruai í theh vê a ” atia a chhángá. Tin, a hnena “ Ka fápá, ka hnena í om reng a lâm, katá apiang ítá anî e. Hlimtak le lâmtaka om a thá a lâm, he í nau hí a thî, a lô-nung le tá anî e, a bô-va, kan hmû le tá anî e ” atia.

TIBETO-BURMAN FAMILY. (ABOR-MIRI GROUP.)

MIRI.

(J. F. Needham, Esq., 1896.)

MIRI.

ENGLISH.

Āmī ākō buikā āu¹ anyēkā dūngai
 2 1 5 4 3
 āmēna² āu da buikā ābūem lūtō.
 6 9 10 8 7
 Bābū ngākā āttār kōsāgem bikā. Delō
 11 13 15 14 12 16
 bui bōllōm āttārem orshūlā bītō.
 17 21 19 18 20
 Au ānjāna da³ aika ōkūmlā long
 22 28 29 27 26
 bajē dū mang. Buika āttār (apuidem)
 25 24 23 31 32 all
 lāng⁴ kūmlā mōtena deg ākon lā gīlā
 30 36 37 35 34
 aika āttār apningem ⁵smiat keshā pū
 41 42 40 38
 dāām tūngām tō.
 39

Buika āttār apuingem⁶ sīmat kisha pū
 4 5 3 6
 dāām tūngām rōsim deg da lā batarūna
 2 1 12 11 10 7
 'ākāl tō buika⁷ dānam sin kātōmāng.
 8 9 14 15 13
 Delo bui da deg ke āmī⁸ ākon lā
 16 17 23 24 22 22 21
 āger ikāpū¹⁰ gīkāng āmī da buim areg
 20 19 18 26 25 28 30
 lā ēek āpīn bikāpū maliktō bui keno
 29 32 31 27 33 36

¹ had two sons is rendered "his two sons existed" buika = accusative of bui = his.

² na is a relative particle.

³ da is merely the demonstrative pronoun used here for emphasis and recognition; au ānjāna da meaning "the younger son in question."

⁴ lāng kūmlā = compound verb meaning to collect, gather together. "Collecting together" in the English therefore should have been numbered 30 and not 30 and 33.

⁵ smiat = fool, keshā pū = like. pū is the adverbial suffix.

A certain man had two sons, (and)
 1 2 3 4 5
 the younger son said to his father,
 6 7 8 9 10
 Father give (me) my share of (our)
 11 12 13 14
 property.
 15

Then he dividing the property gave
 16 17 18 19 20
 to them.
 21

The younger son did not stay many
 22 23 24 25
 days at his home collecting his property
 26 27 28 29 30 31 32
 together (he) went away to a far country
 33 34 35 36 37
 (and) foolishly wasted all his property.
 38 39 40 41 42

After wasting all his property in a
 1 2 3 4 5
 foolish manner a mighty famine occurred
 6 7 8 9
 in that country he had no food even.
 10 11 12 13 14 15

Then he went to work with a man of
 16 17 18 19 20 21 22
 that country (and) the man sent him into
 23 24 25 26 27 28 29
 the field to feed swine.
 30 31 32

⁶ Miris (like the Assamese) have no word equivalent to our word "waste" and no words to express "riotous living." Wasted his substance in riotous living would be rendered "tar bostu hokol kai phelaiḥ" in Assamese and it is the same in Miri, viz., "dāām tūngām tō" = (literally) ate and drank everything.

⁷ ākāl is the Assamese word for famine. Miris have no word.

⁸ "buika dānam sin kātōmāng" means lit. "His food even existed not," i.e., he had not even food.

⁹ āmī ākon = man, one.

¹⁰ āger ikāpū is a compound verb meaning to do work.

MIRI—*contd.*

rû' dūngai depilā ðek āmpūem (bui)
 35 34 137 40 41 he
 da lū dūngai dālū dākkam² dānam
 39 38 42 44
 bīna kāmang.
 45 43

Buika sīmāt aidākū dem bui lūtō
 3 4 2 1 5 6
 ngāka Bābū ka³ pākbo 'kiding ka
 7 8 9 10 11 12
 dānam puilā sin ngatdā ngā aiyū kenōlā
 10 11 12 13 14 15 16
 sīkīram⁴ tūrkinam dūng ngā Bābū lā
 18 17 19 22 21
 gīlā lū pū ngā Ishar⁵ me tē nomtē pāp
 20 24 23 25 29 28 30 31 27
 itō, nakka au pū ngom gāg yō vong kā,⁷
 28 35 36 33 32 34
 ngom pōkbō pū mētōkā.
 38 39 37

Delō bui aika bābū lā gīkāng mōtē
 41 42 45 44 43 49
 lokkē buika bābū buim kālā aiā tō.
 46 48 49 51 50 52

Buika goldon⁸ lā ðlet lā māmputō.
 3 4 2 1 5
 Au da buika Bābū em lūtō ngā Ishar
 6 9 10 8 7 11 14
 mētē nom tē pap itō depilā ngā nakka
 13 16 15 12 17 18 21
 au keshā mā.
 22 20 19

Buika Bābū aika pākbo kidingem lūtō
 23 24 27 28 26 25
 gāsōr āpui lokem pūnam ainakā bōmlā
 31 30 29
 buim gemōtoka buika ālāk lā 'āngūtī
 32 36 37 35 34
 ākā, buika ālē lā tē ¹⁰jūtāng gēmōtoka
 42 43 41 39 40 33

¹ This rû is a superlative particle, for instance ai = good; airû = very good; battē = big, large; batterû = very large.

² adverbial participle; dākkam here means "although."

³ ka = possessive case suffix.

⁴ kiding is an adjective used to denote plurality.

⁵ sīkīram tūrkinam is a colloquial phrase meaning on the point of death.

⁶ Ishar is an Assamese word. Miris have no word for God. They believe in spirits called Oyā.

ENGLISH—*contd.*

He¹¹ was very hungry therefore (he)
 33 34 35 36 37
 desired to eat the pigs husks (but)
 38 39 40 41
 although desirous (of food) there was no
 42 43
 food given (for him).
 44 45

Upon recovering his senses he said
 1 2 3 4 5 6
 My father's slave's food suffices, and
 7 8 9 10 11 12
 remains over. I myself hungering am
 13 14 15 16 17
 at death's door.
 18

I going to (my) father will say. I
 19 20 21 22 23 24 25
 have sinned against God and yourself.
 26 27 28 29 30 31
 Call me no longer your son. Keep me like
 32 33 34 35 36 37 38 39
 a slave.
 40

Then he went to his father; from afar
 41 42 43 44 45 46 47
 his father seeing him pitied (him).
 48 49 50 51 52

Falling upon his neck (he) kissed
 1 2 3 4 5
 (him).

The son said to his father I have
 6 7 8 9 10 11
 sinned against God and yourself
 12 13 14 15 16
 consequently I am not like (unworthy of
 17 18 19 20
 being) your son.
 21 22

His father said to his slaves having
 23 24 25 26 27 28
 brought the best robe put it on (him);
 29 30 31 32

⁷ This is the only manner in which the sentence "Am no more worthy to be called thy son" can be rendered in Miri, viz., "call me no longer your son." Vong is a completive particle, yō kâ the negative imperative case suffix.
⁸ goldon is an Assamese word. Miris have no other word for neck.

⁹ 'āngūtī is also an Assamese word, Miris having no word for a ring, though they wear many.

¹⁰ jūtāng is from the Hindustani word jūtā — a shoe.

¹¹ This is the only construction possible in Miri to make this portion of the parable comprehensible (in Miri).

MIRI—*contd.*

ngâlû âpin dâgêlâ âser lûjê.
45 46 47 44

Ngâ lû ka au sim silâ tûrdûngkû yoglâ
2 3 1 4 5 6
pâtô kû. Dalô bûlû âsertô. Bûlûka
7 8 9 10 11 13
âserdâdem¹ buika âbuiâna au ârêg lâ
12 13 14 15 16 17
dûngai; bui aika êkûm puilâ makshâ
16 19 21 22 20 24
shânâm² lang dûmdûm dũ³ namem
25 26
tattô.
23

Bui pâkbô âkâ gâg lâ tautô kâpî kan
27 30 29 28 31 32
ngâ lûka êkûm lâ? pâkbô lûtô naka
34 35 33 36 37 38
buirâ aipû puidûngkû depilâ naka Bâbû
39 41 40 42 43 44
âmlem gâglâ bûlûm âpinem dâ môdûng.
46 45 49 50 50

Delô âbuiâna an da âglilâ êkûm ârâ lâ
1 3 2 4 8 7
gi pû mûi mâng.
6 5

Buika Bâbû gîlenlâ buim
9 10 11 14
kûmlâ goktô. Abuiâna au da aika
12 13 16 17 15 20
bâbûem lûtô, naka âger dûtâk bajê rûng kâ
21 19 18 24 25 28 27
lakkê ngâ idûng. Lêkôtê naka agomem
26 22 23 29 32 33
ngâ mê pâk tômâng. Mêpâkmângkan
31 30 34
nâ ngom âjon kiding dâmôkâpû sâgôlî
35 37 44 42 41
ka au sin lêkôtê bîmâng.
48 39 38 36 36

¹ dâdem is an adverbial participle.

² makshâ shânâm is a compound verb meaning to dance.

³ dũ is to beat a drum. Dûmdûm = drum; dumdum dũndâm to beat ditto.

ENGLISH—*contd.*

put a ring upon his finger and also shoes
33 34 35 36 37 38 39 40

upon his feet. Let us eating be merry.
41 42 43 44 45 46 47

This our son having died has returned to
1 2 3 4 5
life; being lost (he has) been found again.
6 7 8

Then they made merry.
9 10 11

While they were merrying⁴ his
12 13 12 13
eldest son was in the fields. He (on)
14 15 16 17 18 19

nearing his house heard dancing and
20 21 22 23 24 25
drumming.
26

He calling a slave asked what is up
27 28 29 30 31 32
at our house? The slave said your
33 34 35 36 37 38
brother has returned safely consequently
39 40 41 42
your father having called (together)
43 44 45
friends is feeding them.
46 47 48 49

Then the elder son angering did not
1 2 3 4 5
wish to go to the house. His father
6 7 8 9 10
going out (and) entreating called him.
11 12 13 14

The elder son said to his father I have
15 16 17 18 19 20 21 22 23
done your work from many years (and)
24 25 26 27 28
never have (I) disregarded your orders
29 30 31 32 33
notwithstanding you never gave me even
34 35 36 37 38
the young of a goat (for me) to feed my
39 40 41 42 43
friends.
44

⁴ This sentence "While they were merrying" is necessary in Miri in order to carry on the sense.

MIRI—*conold*.

Naka anjāna au bui naka āttārem sīmātpū
 45 46 47 48 51 52 50

dāām tūnganūto vong idakkom nā buim
 47 53 54 56

bhoj¹ bīdūng.
 57 55

Buika Bābū lūtō aúa nā ngāker lā
 1 2 3 4 5 9 8

āgin pū dūng ngā ka āttār āpuidem naka
 7 6 11 12 10 13

naka Buirā silā tūrdūngkū yoglā
 14 15 16 17 18

pādūngkū dēpēlā ngā lū āsser kāndūai.
 19 20 21 23 22

ENGLISH—*conold*.

Your younger son he has wasted in
 45 46 47 48 49

a foolish manner your property, but you
 50 51 52 53 54

are giving him a feast.
 55 56 57

His father said Son you are always
 1 2 3 4 5 6 7

with me (and) all my property (is) yours
 8 9 10 11 12 13

your brother being dead has returned to
 14 15 16 17

life, being lost has been found therefore
 17 18 19 20

we ought to be happy.
 21 22 23

¹ "bhoj" is an Assamese word. Miris have no word for 'feast'.

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(KUKI GROUP.)

MANIPURI, (BENGALI CHARACTER).

(Rev. Wm. Pettigrew, 1896.)

মি অমগী মচ্চা নিপা অনি লৈরন্নি। মবুঙানিগী মরক্তা মনাও অতোম্বা অছুনা মপাদা হাই, পাবা। ঐনা ফংগদবা লল সৰুন্ অছু ঐঙোন্দা পিবিয়ু; মাছুদা মপানা মথোই অনিগী দমক লন্থুম্ য়েল্লে। সুমিৎ খর লৈরগা মনাও অতোম্বা অছুনা লন্ পুম্নমক খোম্জিল্লছুনা পুছুনা আরাপ্পা লৈপাক অমদা চংথোক্ই। মফম্ অছুদা লম্চৎ ফতবনিনা মরন্ পুম্নমক্ মাংলে। লন্ পুম্নমক অছু তুম্খবদা লৈপাক্ অছুদা য়াম্না তাংঙম্লে; তাংঙম্বা অছুদা মানা বারক্লে। বারক্কা অছুক্তা মানা লৈপাক্ অছুদা লৈবা মি অমাবু তিম্বরুরে, মহাক্না মাবু ওক্ময়াম্ সেম্ননবা মহাক্কা লৌবুক্তা থাই। মফম্ অছুদা মানা ওক্কা চিন্চাক্ রাইনা মপুক থল্হনগে হাইছুনা নিংয়ে; অছুগা কনা অমতনা মাংঙোন্দা পিজদে। মাছুদা মানা মপুক্নিংদা নিংসিংলক্তুনা হাই, ঐগী ইপাগী মনাইসিংনা লেম্খোক পাথোক্না চিন্চাক্ ফংলি, অছুগা ঐনা মফম্ অসিদা লাম্বনা সিগদৌরি। ঐনা হোগৎতুনা ঐগী ইপাগী মনাক্তা হাইরুগে, পাবা, স্বৰ্গবু মাই ওন্থোক্তুনা পাপ্ তৌরে, নহাক্কা নমাংদস্ পাপ্ তৌরে, নহাক্কা নচ্চানি হাইবা ঐবু মতিক্ রোইদে; নহাক্কা ননাই অমাওম্বা থম্বিয়ু। অছুদগি মানা হোগৎতুনা মহাক্কা মপা তানা চংলি, মাছুদা থাপ্পা লৈরিংঙৈনা মহাক্কা মপানা মহাক্পু উরছুনা স্খুংসিবিরে, অমস্খং চেন্‌সিন্‌খিছুনা মাগী ওক্‌সম কোন্‌ছুনা মাবু চুপ্‌ই। চুপ্পা অছুদা মচ্চা নিপা অছুনা মাংঙোন্দা হাই, পাবা! স্বৰ্গবু মাই ওন্থোক্তুনা পাপ্ তৌরে নহাক্কা নমাংদস্ পাপ্ তৌরে, নহাক্কা নচ্চানি হাইবা মতিক্ রোইদে। অছুগা মপানা মনাইসিংদা হাইথোক্‌ই, খরাইদগি হেমা ফবা ফি থুনা পুবক্‌তুনা সেংহল্ল, অমস্খং মহাক্কা মখুংতা খুদোম্ অমা সিস্খ সিবিয়ু, মথোংদা খুগ্ৰাংস্ উপ্পিয়ু, ঐথোই হরাও স্খুংঙাইনা চাক্‌চামিসি; করিননো হাইববু ঐগী ইচ্চা অসি সিরুরবদগি হিংগৎলক্‌পনি, অমস্খং মাংলুরবদগি অমুক্ ফংলবনি। মাছুদা মথোইনা হরাও স্খুংঙাইরক্‌ই।

মতম্ অছুদা মহাক্কা মচ্চা অহল্ অছুনা লৌবুক্তা লৈরন্নি, লাক্‌তুনা লাক্‌তুনা স্খুন্‌দা থুলবদা ইশৈ সৰুপগী মথোল্‌স্ জগোই সাবগী মথোল্‌স্ তাছুনা মনাই নিপা অমবু কোঁছুনা হংই, করিগী নিন্‌থোংইবনো? মানা মাংঙোন্দা হাই, নহাক্কা মনাও লাক্‌য়ে, অমস্খং নহাক্কা মপানা মহাক্‌পু অনায়েক্ লৈত্ৰা ফংলবদা চাক্‌ থাংবিরে। মাছুদা মহাক্‌না সাওরছুনা ইয়ুং চংঙোই হাইছুনা হাই, মাছুক্তা মহাক্কা মপানা থোক্‌লছুনা মহাক্‌পু থেম্জিল্লে। অছুগা মহাক্‌না মপাদা খুম্‌ই, য়েংউ, চহি অস্পতগি ননাই লৈরিবা অসিনা নহাক্কা য়াথংবু থক্‌ হিক্‌থোক্‌তে, অছুমক্‌পু ঐগী ইরুপ্ ইপাংগা হরাওমিস্‌বা ওম্ননবগী দমক্‌ অমুক্তস্ হমেং মচ্চা অমদং ঐঙোন্দা পিদি, অছুগা নংগী নচ্চা অসিদি নোংতিনিংগা লোইনছুনা নংগী নরন্‌ হুন্‌জেক্‌পবু মানা হেক্‌ লাক্‌পমক্তদা মাগী দমক্‌ চাক্‌থাংবিরিবা। মাছুদা মপানা মাংঙোন্দা হাই, অঙাং! নংদি ইতৎতৎত্ৰা ঐগা লৈমিমে, অমাহেক্‌স্ ঐগী লৈরিবা পুম্নমক্‌ অছু নংগীনি। অছুগা ঐথোই হরাও স্খুংঙাইগদবা মতিক্‌ রোই; করিননো হাইববু, নংগী ননাও অসি সিরুরবদগি হিংগৎলক্‌পনি, অমস্খং মাংলুরবদগি অমুক্ ফংলবনি ॥

TIBETO-BURMAN FAMILY. (KUKI GROUP.)

MANIPURĪ, (ROMAN CHARACTER).

(Rev. Wm. Pettigrew, 1896.)

Mi amagi machū ani lairammi. Mabuṇānigi marakta manāo atonbā
Man of one son two were. Both from amongst youngest-son
 aduna mapāda hāi, Pābā ! Aina phanḡadaba lal
the to his father said, Father ! I that which I have to receive property
 saruk adu aigondā pibiyu ; mādudā mapāna makhoi anigi damak
portion the to me give ; thereupon his-father these two for
 lanthum yelle. Numit khara lairaga manāo atonbā aduna lan pumnamak
living divided. Days a-far after youngest-son that property all
 khomjilladuna puduna ārappa laipāk amadā chatthok-i. Mapham adudā
gathering-together carrying far country to-a went-away. Place at that
 lamchat phattabani-na maran pumnamak māḡle. Lan
behaviour being-had his substance all was destroyed. Substance
 pumnamak adu tumkhrabada laipāk aduda yāmna tāḡḡamle ;
all that when-becoming-wasted country in-that great scarcity-arose ;
 tāḡḡamba aduda māna wārakle. Wārakpa aduktā māna
scarcely through-that he began-to-be-wretched. Becoming wretched at he
 laipāk aduda laiba mi amabu tinnaruro, mahākna mābu ok
country in that residing man with-a joined, he him swine
 mayām sennanaba mahākki lauhukta thāi. Mapham aduda māna okki
herd to-pasture his into-fields sent. Place at-that he swines
 chinchūk wāina mapuk thalhan-go hāiduna niḡḡe ; adugā kanā amatanā
food his belly will fill saying wished ; but any one
 māḡondā pijade. Māduda mapukniḡda niḡsiḡlaktuna hāi, aigi
to him gave not. Thereupon in his mind beginning to remember said, my
 ipāḡi manāisiḡna lomthok pūthoknā chinchūk phanḡli adugā aina
father's servants without stint food are receiving but I
 mapham asida lāmbanū sigadauri. Aina haugattuna aigi ipāḡi
place in this with-hunger am dying. I arising my father's
 manākta hāiruge, Pābā ! Swargabu māi onthoktuna pāp
in-presence will go and ask, Father ! Heaven-from face turning away sin
 tauro, nahākki namāḡdasu pāp tauro, nahākki nachāni hāiba aibu
have done, your in presence also sin have done, your child-am saying I
 matik woidre ; nahākki nanūi amāḡumna thambiyu. Adudagi māna
worthy am not ; your servants like one make. Afterwards he

haugattuna mahākki mapā tūna chatli. Māduda thāpna lairiggaina
arising his father towards went. Then afar off while-remaining
 mahākki mapāna mahākpu uraduna nugsibire, amasuṅ chensinkhiduna
his father him seeing had compassion, and running-towards
 māgi ngaksam konduna mābu chup-i. Chuppa aduda machā nipū aduna
his neck entwining him kissed. Kissed when his-son that
 māṅonda hāi, Pābā! Swargabu māi onthok-tuna pāp taure, nahākki
to him said, Father! Heaven-from face turning away sin have done, your
 namāydasu pāp taure, nahākki nachāni hāiba matik woidre. Aduga
in presence also sin have done, your son-am saying worthy am not. But
 mapāna manāisigda hāithok-i, khwāidagi henna phaba phi thuna
his-father to-his servants gave orders, than-all better costly cloth quickly
 puraktuna shethallu, amasuṅ mahākki makhuttā khudom amā sisu sibiya,
bringing put on, and his on hand ring one also put on,
 makhondā khugrāṅsu up-piyu, aikhoi harāo nuṅaina chāk chāmināṅi,
on-his-feet sandals-also put-on, we with-joy and gladness let eat-together
 karinano hāibabu aigi ichā asi sirurabadagi hingatlakpani, amasuṅ
because it is said my son this from the dead has risen up, and
 māṅlurabadagi amuk phaylabani. Mādudā makhoinā harāo
from being lost, once more has been found. Thereupon they to rejoice
 nuṅṅāirak-i.
and to be glad began.

Matam aduda mahākki machā ahal adunā laubukta lairammi, lāktuna
Time at-that his son eldest the in the fields was, coming
 lāktuna yumdā thuglabada isai sakpaci makholsu jagoi sābagi
coming towards house when-reached song singing sounds also dancing
 makholsu tāduna manāi nipā amabu kauduna haṅ-i, karigi
sound also hearing his servant man a calling asked, what
 ninkhoṅibano? Māna māṅonda hāi, nahākki nanāo lāk-e, amasuṅ
noise is? He to him said, your young-brother has come, and
 nahākki napāna mahākpu anāyek laitana phaylabada chāk-khāṅbire.
your father him illness without finding feast has given.
 Māduda mahākna sāoraduna imuṅ chaṅgoi hāiduna hāi, mādukta
Thereupon he being-angry in house will not go saying said, therefore
 mahākki mapāna thokladuna mahākpu themjille. Aduga mahākna
his father coming-out him entreated. But he
 mapāda khum-i, Yeṅ-u, chahi asuptagi nanāi lairiba
to-his father replied, Behold, years from so many servant your living-who-is
 asinā nahākki yāthaṅ-bu khak hikthokte, adumakpu aigi irup
the your commands never disobeyed, nevertheless my friends
 ipāṅgā harāominaba ngam-nanabagi damak amuktasu hamēṅ machā
and companions to rejoice enabling for even kid small

60a—3

amadaṇ aigonda pido, aduga naṇ-gi nachā asidi nottinisingā
one to me have not given, but your son this prostitutes
 loinaduna naṇgi naran hunjekpabu māna hek lākpamaktada
with your property throwing-away-although he as soon as arrives
 māgi damak chākkhāṇbiribā. Māduda mapāna māṇondā hāi, Aṇṇāṇ !
him for have made feast. Then his father to him said, Child !
 naṇḍi itat-tattana aigā laiminnaṇ, amāheksu aigi lairibā pumnamak adu
you always me with are, also my what is all that
 naṇḍini. Aduga aikhoi harāo nuṇṇāigadaba matik woi ; karinano hāibabu
yours-is. But we to rejoice to be happy should be ; because
 naṇḍi nanāo asi sirurabadagi hīṅḡatlakpani, amasuṇ māṇḡlurabadagi
you, young brother this from being dead has risen up, and from being lost
 amuk phayḡlabani.
again is-found.

TIBETO-BURMAN FAMILY.

(UNCLASSIFIED.)

SINGPHO.

(J. F. Needham, Esq., 1876.)

SINGPHO.

ENGLISH.

Singpho aimá'ná keshá n'khong
 2 1 5 4
 ngádai. Keshá kachí gawá fô ngá dai
 3 7 6 10 9 8
 nyê ná man ⁽¹⁾ gadô má ngá dî mang jôû.
 (my) 13 12 11
 Deng gáwá gâm dî jô dai.
 4 15 16 17
 Gawá rai gam jôdî ⁽²⁾ n'thomí kashá,
 18(a) 20 19 18 22
 kachí sîbá yá n'kringdî. Nûm chang goi
 21 24 25 23 30 29 28
 dâm ⁽³⁾ sâ hádai.
 27 26

A man had two sons.
 1 2 3 4 5
 (The) younger son said to (his) father,
 6 7 8 9 10
 Give (me) whatever share (of property)
 11 12 13
 (is mine). Then (his) father dividing
 14 15 16
 gave (to him).
 17
 After (his) father had divided (his)
 18 18(a) 19
 property the younger son not staying
 20 21 22 23
 many days (at home) went to visit in
 24 25 26 27 28
 a far country.
 29 30

Khí mûng sidai goi kîná rai bok ⁽⁴⁾.
 1 7 6 5 3 4
 Kâm mô kâm rûmshâ thûmhâ dai.
 2
 Rai bok ⁽⁴⁾ yong rûm shâ thûm n'thoná
 11 10 9 8
 mûng sidai goi khû gabâ raihá dai. Khí
 17 16 15 13 12 14 18
 shâ phá n'ngá hádai khi mûng sidaigoi
 21 20 19 22 28
 'na singphô aima goi mûnglî dî sadai
 27 26 25 24 23
 Singphô dai khîfô ná goi wá
 29 30 32 34 33 36
 yâ sînun dai.
 35

He wasted his goods in that country.
 1 2 3 4 5 6 7
 After wasting all (his) goods a great
 8 9 10 11 12
 famine occurred in that country. He had
 13 14 15 16 17 18 19
 no food. He went to work with a man of
 20 21 22 23 24 25 26 27
 that country.
 28
 The man in question sent him to the
 29 30 31 32 33
 fields to tend swine.
 34 35 36

Khí wá ná 'ngâm mang lû'dî mang
 1 2 3 4 5
 shâ phá dai dî shâ n'lû dai.
 6 7 9 8

He pigs husks even getting (would
 1 2 3 4 5
 have) eaten (them) but (he) got no food.
 6 7 8 9

(1) gadô má = as many as, ngá dî = being (ngá substantive verb, to be, with past participial suffix dî added), so that gadô má ngá dî mang means "as many as being even" (mana = even, and).

(2) gam jôdî is a compound verb: gam, to divide; jô, to give.

(3) dâm means to stroll, visit, etc.

(4) bok is the plural suffix.

SINGPHO—*contd.*

Khi mit n'thomi. Wá dai nyé wáná
 10 12 11 13 14 15
 m'um lô lô shá lúdi chandi ngai gá
 16 18 19 17 20 21
 (1) kási dī sīdai.
 23 22

Ngai wá goi sadi waga wáe ngai niyon
 24 27 26 25 28 29 30 32
 Phrá goi dai n'thomi nang goi phit há
 33 34 35 31
 na ná ningshá dai n'theká ngaifé m'iyam
 38 37 37 41 43
 sitai lauú.
 43 40

Deng khi wáfé goi sádai. Gowá wá
 1 2 5 4 3 6
 khifé chan dagoi múdi n'gáhá lagat
 8 9 7 10 11
 sá'di dú jómú púp dai.
 14 12 15

Keshá í⁽²⁾ gawáfé ngú dai wáe ngai niyon
 16 18 17 19 20 22
 Phrafé mang nang fé mang phithá ngai
 23 25 24 21
 náná ningshá n'theká. Dengi khiná gawái
 27 28 26 29 30 31
 m'iyam bok fé ngú dai yongá n'lô m'há
 33 32 35 36
 gaja laudi. Khifé cha⁽³⁾ fúnú.
 35 34 39 37 and 38

Latá goi lákchop jóú lagong goi lêvé
 4 3 2 1 8 7 6
 degrá jóú.
 5

I bok lú shá sító gá n'dai ning
 9 11 12 10 13
 kháni nyé shá sīdai yá krúngdí
 14 15 16 17 18
 ngádai khi mát dī bai prú lú dai.
 19 20 21

Deng í khini píódi ngáhá.
 22 23 24

Deng kashá gabá ná goi ngá dai.
 25 27 26 30 29 28

Khi wádi⁽⁴⁾ n'tá mason dú dai ning
 31 32 34 33 32 36
 chin dai manao naudi nang dai. Khi
 36 37 35 38

ENGLISH—*contd.*

He after coming to himself said, My
 10 11 12 13 14
 father's slaves getting heaps to eat (and)
 15 16 17 18 19
 to spare I am dying of hunger.
 20 21 22 23

I going to (my) father will say, Father I
 24 25 26 27 28 29 30
 have sinned against God also (against) you,
 31 32 33 34 35
 I am not fit (to be) your son. Take me
 36 37 38 39 40 41
 as a slave.
 42 43

Then he went to his father. His father
 1 2 3 4 5 6
 seeing him from afar pitied (him) (and)
 7 8 9 10
 running falling upon (his) neck kissed.
 11 12 13 14 15

The son said to his father, Father I have
 16 17 18 19 20 21
 sinned against God and yourself (and)
 22 23 24 25
 am unfit (to be) your son. Then his
 26 27 28 29 30
 father told (his) slaves, Bring the best
 31 32 33 34 35
 cloth (and) put (it) (upon) him.
 36 37 38 39

Give a ring upon (his) finger (and)
 1 2 3 4
 put shoes upon (his) feet.
 5 6 7 8

Let us eat, drink (and) be merry for
 10 9 11 12 13
 my son (was) dead (and) now is alive.
 14 15 16 17 18

He being lost (and) is found.
 19 20 21

Then they made merry.
 22 23 24

At that time the elder son was in
 25 26 27 28 29
 the fields.
 30

He on arriving near (the) house heard
 31 32 33 34 35
 singing (and) dancing.
 36 37

(1) kási = hunger; dī = past participial suffix; sī = die, with present tense suffix, dai, attached; so that kási dī sī dai means hungering am dying.

(2) The í in keshá í is merely the nominative particle.

(3) cha fúnú means to "put on" clothes.

(4) wádi dú dai is a compound verb. Wá = return, dú = arrive.

SINGPHO—*concl'd.*

miyum aimá ⁽¹⁾ fê shigâdî sandai.
 41 40 39 42

N'tâ goi makaimâ raidai? Miyam
 8 2 1 4
 wâdai nâ ningnaufê gâjâdî bai lû
 5 6 7 and 8 10 9
 sî dai ning khânî nâ ning wâ lû shâ
 11 12 13 15
 jôdai.
 14

Deng î khi potdî n'tâ tagui
 16 17 18 21 20
 n'shângdai.
 19

Dengî gowâ sing ganî dîdî (kashâ fê)
 22 23 25 24 the son
 pomdî shigâ dî koshâ gabâ
 26 27 29 28
 nyê wâ fê wâdai wâô ngai n'thengning
 31 32 30 33 34 33(a)
 nâ mûnglî didai galoi yang mang nâ gâ
 36 37 35 39 38 41 42
 n'makaudai⁽²⁾.
 40

Dai dî mang nang ngai fê bainam⁽³⁾
 1 2 5 6
 keshâ (aima) mang nûnnang tharau î
 6 a or one 4 9 8
 shâ ⁽⁴⁾n'sinundai.
 3

Nâ ningshâ kachî rai yong shâ sinâdî
 10 12 11 16 15 14
 mang sîdai fô nang peyen jo.
 13 17 18 20 19

Dengî khi khîná kashâfê ngûdai
 21 22 25 24 23
 kashâê nang gâ nong ngai tharâ ngâdai
 26 27 29 30 28
 nyê nâ rai yong nânâ rê.
 32 33 31 35 34

I ong phâ dai ning khânî nâ ningnau sîdî
 36 37 38 39 40 41
 yâ ⁽⁵⁾krûng dî ngâ dai khi mât dî
 42 43 44 45
 bai lûhâdai.
 46

ENGLISH—*concl'd.*

He calling a slave asked (him).
 38 39 40 41 42

What is up in (our) house? The slave
 1 2 3 4
 replied, Your younger brother has
 5 6 7 8 9
 returned well, therefore your father
 9 10 11 12 13
 is giving a feast.
 14 15

Then he angering would not enter
 16 17 18 19
 inside (the) house.
 20 21

Then (his) father coming outside (and)
 22 23 24 25
 entreating called (the) son. The elder son
 26 27 28 29
 said to his father, Father many years I
 30 31 32 33 33(a) 34
 have done your work, and, never
 35 36 37 38 39
 transgressed your commands.
 40 41 42

Notwithstanding, you never even gave
 1 2 3 4 5
 me a kid to make merry with my friends.
 5 6 7 8 9

Your younger son although he has
 10 11 12 13 14
 wasted all his goods, to him you give a feast.
 14 15 16 17 18 19 20
 Then he said to his son, Son you are
 21 22 23 24 25 26 27 28
 always with me (and) all my property is
 29 30 31 32 33 34
 yours.
 35

We should be merry for your brother
 36 37 38 39 40
 being dead is now alive. He being lost
 41 42 43 44 45
 has been found.
 46

(1) fê = dative case suffix.

(2) makau means to throw away, abandon, etc.

(3) bainam = goat, keshâ = young, bainam keshâ = kid.

(4) sinun is a causal imperative verb. The literal rendering of the passage being, dai dî mang = nevertheless, nang = you, ngai fê = me, bainam keshâ = a kid, mang = even, nûnnang tharau = with friends, shâ n'sinundai = to eat did not order.

(5) krûng dî = living, ngâdai = is.

(*Babu Golap Chandra Barua, 1896.*)

- [illegible]

- LITHO & PRINTED BY FINE ART ASSOCIATION
6A - 11, JOYOLA STREET CALCUTTA

TAI OR SHAN FAMILY.

AHOM, (BENGALI CHARACTER).

(*Babu Golap Chandra Barua, 1896.*)

কুন্ ফুলেঙ লুক্‌মান্ শঙ্কুন্ ডাই মান্ যাও। পয় লুক্‌ঙি লাট্‌ খাম্ মান্ পমান্, প ঐ, ডাই থুঙ্ লিঙ্ য়ন্ শু হেউ আও ডাই পান্ মৌ ক্লাঙ্ শঙ্ পিকাই পি স্বঙ্। পয় পমান্ পান্ কান্ টাঙ্ লাই থুঙ্ লিঙ্ ক্লাঙ্ শঙ্ পি স্বঙ্ যাও। পয় কা লাঙ্ বৌ বান্ নাই নাম্‌না। লুক্‌ঙি টাঙ্ থুঙ্ লিঙ্ আও ডাই পাই কা প'ন্ য়ুঙ্ যাও খাও উ কয়। মান্‌ক লুক্‌ লাও আও কিন্ চাম্ কুন্‌মি বাঙ্‌ ডে কান্ পা কান্ টাঙ্ থুঙ্ লিঙ্ রাই ডাই যাও। ফেউ নাই মান্‌ক টাঙ্ থুঙ্ লিঙ্ টাক্‌লু টাক্‌ পাঙ্ কিন্ যাও অ। টেট্‌ চাম্ হেউ য়ুঙ্ বান্ টাক্‌ ইপ্‌ টাক্‌ যাক্‌ অক্‌ যাও। মান্‌ক ফুফান্‌ যাও। পয় লুন্‌ লাঙ্ মান্‌ক পাই কা চাম্‌ চুম্‌ ডে কুন্‌ ফু থু, চে য়ুঙ্ বান্‌ চে ফু থু ফান্‌ খাম্‌ হেউ মান্‌ য়ু লিক্‌ ফেউ না কিপ্‌ খাও হেউ অয়্‌ কিন্‌ ক্লেন্‌। মান্‌ চাঙ্‌ উঞ্‌ চেউ প্লঙ্‌ শাঙ্‌ বা মান্‌ক কিপ্‌ খাও পান্‌ কু য়ু হেউ কিন্‌ ক্লেন্‌। ফেউ বৌ ঞাঙ্‌ হেউ ডাই। ফেউ নাই মান্‌ক ডিপ্‌ ডি যাও। মান্‌বা কাও পমান্‌ রেন্‌ খালিক্‌ খাঞেঙ্‌ ফেউ কুন্‌ ফিঙ্‌ ডাই খাও কিন্‌ ক্লেন্‌ চাম্‌ ছপ্‌ বাই চাম্‌। পয় কাও ক টাই শি ডেট্‌ ক্লাঙ্‌ টুঙ্‌। টিকা নাই কাওক থেন্‌ চাম্‌ টি পকাও পাই কা না চাম্‌ কাও লাট্‌ খাম্‌ লাও মান্‌ চাম্‌ প ঐ, কাওক ফিট্‌ ফান্‌রু চাম্‌ মৌ আন্‌ চাম্‌। পয় কাওক বৌ মি য়ুক্‌ বা লুক্‌মান্‌ মৌ। মৌক কাওমান্‌ আও য়ুপ্‌ ডাই নাঙ্‌ চাম্‌ মৌ খালিক্‌ বাই চুম্‌ ডুঞ্‌। পয় মান্‌ক থেন্‌ চাম্‌ পাই কা মা টি পমান্‌ যাও। টুবা ফেউ নাই মান্‌ক উ টাঙ্‌ নি যাও। মান্‌ পমান্‌ মান্‌ হান্‌ যাও চাম্‌ রাক্‌ কান্‌ চাম্‌ থুন্‌ পাই য়ু কুট্‌ থ চুম্‌ কান্‌ যাও। পয় লুক্‌মান্‌ ক মান্‌ বা প ঐ, কাওক ফিট্‌ ফান্‌রু চাম্‌ মৌ আন্‌ না। পয় আন্‌ কাওক য়ুক্‌ বৌ মি বা মৌ লুক্‌মান্‌। পয় পমান্‌ খাও খাম্‌ কুলা ফান্‌ খাম্‌ হেউ আও মা ফা কেঞ্‌ বা ডি। মুঙ্‌ টাঙ্‌ ফা থিঙ্‌ বাই মান্‌ চাম্‌। পয় মুঙ্‌ টাঙ্‌ ঞিউ টি য়ুপ্‌ চুপ্‌ থুপ্‌ বাই। পয় মুঙ্‌ টাঙ্‌ থেপ্‌ টিন্‌ খাও। পয় মা রাও কিন্‌ ক্লেন্‌ চাম্‌ হিট্‌ য়ুন্‌ হিট্‌ থেন্‌। চু চাঙ্‌ নাই ই উ লুক্‌মান্‌ টাই শি যাও। বা আন্‌ পয় ডিপ্‌ ডি কয়। মান্‌ চাম্‌ রাই ডাই চাঙ্‌ নাই ডাই চাম্‌। বা আন্‌ খাও টাঙ্‌ লাই হিট্‌ য়ুন্‌ হিট্‌ থেন্‌ যাও অ।

টি নাই ফু আই লুক্‌মান্‌ না ডিন্‌ শাও উ কয়। বা আন্‌ মান্‌ ক পুক্‌ মা মা চেঙ্‌ ফাঙ্‌ রেন্‌। মান্‌ক ছঙ্‌ ডিন্‌ হিট্‌ য়ুন্‌ হিট্‌ থেন্‌কা চাম্‌। পয় আন্‌ মান্‌ক রিক্‌ ফুলেঙ্‌ খা লিক্‌ বাও ঠাম্‌ খাম্‌রু কা শাঙ্‌ খাও য়ুন্‌ বুক্‌ খাম্‌ অ। বা আন্‌ মান্‌ক বা মান্‌ যাও মৌ স্বঙ্‌মান্‌ মা উ কয়। প মৌ হেউ ডাই ফুক্‌ লেঙ্‌ যাও। চু চাঙ্‌ নাই মান্‌ ক মান্‌ ডাই থেঞ্‌ ডি কয়। বা আন্‌ মান্‌ক চুঞ্‌ চেউ ডেট্‌। মান্‌ক রেন্‌ বৌ মা খাও। চু চাঙ্‌ নাই পমান্‌ ক রেন্‌ অক্‌ মা, লুক্‌ পি আই য়ুঙ্‌ রিক্‌ মা খাও রেন্‌ য়ু। বা আন্‌ মান্‌ক লাট্‌ খাম্‌ লে পমান্‌ ফান্‌ যাক্‌ কা শাঙ্‌ পিয়ু য়ুন্‌ নাই কাও ক মৌ হিট্‌ বয় উ ফান্‌ মৌ কাওক খাম্‌ মা লাও বৌ লু কয়। টলাক্‌ মৌক কাও বৌ হেউ ডাই অন্‌ পেঙা লেঙ্‌ পু নাঙ্‌ নাই কাওক পিন্‌ হিট্‌ য়ুন্‌ হিট্‌ থেন্‌ ডুঞ্‌ চুম্‌ কাওকুন্‌ রিক্‌ টাই। টুবা খান্‌ মা চাম্‌ ই উ লুক্‌ মৌ মা চেঙ্‌ চাম্‌ পান্‌কু লুক্‌ক রাই ডাই মৌ টাঙ্‌ লাই থুঙ্‌ লিঙ্‌ কিন্‌ ক্লেন্‌ ডুঞ্‌ ফু ঞেঙ্‌ বাঙ্‌ শাও। মৌক মান্‌ হেউ ডাই ফুক্‌ লেঙ্‌ খাও যাও। বা আন্‌ মান্‌ক মান্‌ বা যাও, লুক্‌ ঐ, মৌক কাও ডুঞ্‌ কু য়ু কু বান্‌ য়ু কয়। পয় আন্‌ টাঙ্‌ লাই থুঙ্‌ লিঙ্‌ খাও মৌক ডাই চাম্‌ কয়। মান্‌ হান্‌ ডাই ডি যাও। পু নাঙ্‌ নাই রাওক হিট্‌ য়ুন্‌ হিট্‌ থেন্‌ উ চেউ কয়। চু চাঙ্‌ নাই ই উ স্বঙ্‌ মৌ টাই যাও পয় ডিপ্‌ ডি কয়, বা আন্‌ রাই ডাই যাও পয় আন্‌ নাই ডাই কয়।

TAI OR SHAN FAMILY.

AIHOM, (ROMAN CHARACTER).

(*Babu Golap Chandra Barua, 1896.*)

Kun phu ley lukmān gajkun dāi mām jāo, pay luk gi lāt khām mām pa mām pa ai dāi khraj liy jvan ɣu heu āo dāi pām mau klāj ɣaj pi kái pi nvaŋ. pay pa mām pām kām tāj lái khraj liy klāj ɣaj pi nvaŋ jāo. pay ká lāj bau bām nāi nām nā. luk gi tāj khraj liy āo dāi pāi ká pun muŋ jāo khāo u kay. mām ka luk lāo āo kin cām kun mī bāj dāi kām pā kām tāj khraj liy rāi dāi jāo. phreu nāi mām ka tāj khraj liy tāk lu tāk pāj kin jāo a. tet cām heu muŋ bām tāk ip tāk jāk avk jāo. mām ka phu phām jāo. pay lun lāj mām ka pāi ká cām evam dāi kun phukhru ce muŋ bām ce phu khru phām khām heu mām mu lik phreu nā kip khāo hou ay kin klen. mām cāj uí ceuplay ɣāj bā mām ka kip khāo pām ku mu heu kin klen. phreu bau nāj heu dāi. phreu nāi mām ka dip di jāo. mām bā káo pa mām ren khā lik khā nēj phreu kun phrij dāi khāo kin klen cām hup bāi cām. pay káo ka tái ɣi dēt klāj tvaŋ. ti ká nāi káo ka khen cām ti pa káo pāi ká nā cām káo lāt khām lāo mām cām pa ai káo ka phit phā nu ru cām mām ān cām. pay káo ka bau mī jvak luk mām mau. mau ka káo mām āo rvap dāi nāj cām mau khā lik bāi cām dāi. pay mām ka khen cām pāi ká mī ti pa mām jāo. tu bā phreu nāi mām ka u tāj nī jāo. mām pa mām mām hām jāo cām rāk kām cām khvan pāi mu kvat kha cum kām jāo. pay luk mām ka bā mām pa ai káo ka phit phā nu ru cām mau ān nā. pay ān káo ka jvak bau mī bā mau luk mām. pay pa mām khāo khām kulā phām khām heu āo mā phā ken bā di. nuŋ tāj phā khrij bāi mām cām. pay nuŋ tāj nīu ɣi rvap evap khvap bāi. pay nuŋ tāj khet tin khāo. pay mā rāo kin klen cām hit mun hit khen. eu cāj nāi i u luk mām tái ɣi jāo. bā ān pay dip di kay mām cām rāi dāi cāj nāi dāi cām. bā ān khāo tāj lái hit mun hit khen jāo a.

ti nāi phu āi lukmām nā din ɣāo u kay. bā ān mām ka pvak mā mā theŋ phāj ren. mām ka huŋ ɣin hit mun hit khen ká cām pay ān mām ka rik phu ley khāo lik bāo thām khām ru ká ɣāj khāo mun bvak khām a. bā ān mām ka bā mām jāo mau nvaŋ mām mā u kay. mau pa mām hou phvak ley khāo jāo. eu cāj nāi mām ka mām dāi khen di kay. bā ān mām ka thuā ceu dot. mām ka ren bau mā khāo. eu cāj nāi pa mām ka ren avk mā luk pi āi nvaŋ rik mā khāo ren ju. bā ān mām ka lāt khām lāo pa mām phām jāk ká ɣāj pi mu mun nāi káo ka mau hit bay u phām mau káo ka khām mā lāo bau lu kay. ta lāk mau ka káo mā lāo kin bau heu avn poŋā ley pu nāj nāi káo ka pin hit mun hit khen dvañ evam káo kun rik tái. tu bā khām mām cām i u luk mau mā theŋ cām pām ku luk ka rāi dāi mau tāj lái khām khraj liy kin klen dvañ phu nēj bāj ɣāo. mau ka mām heu dāi phvak ley jāo a. bā ān mām ka mām bā jāo luk ai mau ka káo dvañ ku mu kay. pay ān tāj lái khraj liy khāo mau ka dāi cām kay. mām hām dāi di jāo. pu nāj ku bām ju nāi rāo ka hit mun hit khen u ceu kay. eu cāj nāi i u nvaŋ mau tái jāo pay dip di kay bā ān rāi dāi jāo pay ān nāi dāi kay.

TAI OR SHAN FAMILY.

KHAMTI.

(J. F. Needham, Esq., 1896.)

KHAMTI.

ENGLISH.

Mũ nan kon kô⁽¹⁾ lũng yang lùk chai
 1 3 2 4 6
 song kô nài lùk man song kô nài⁽²⁾
 5 7 9 8 10 11
 lùk chai ăn nài pò man mai wà kâ
 13 12 17 16 15 14
 khùng châ kau chât khalaùkâ
 21 20 19 18
 pan hautâ. Mũ nài man lùk chai man
 22 23 24 29 28
 mai khùng pan haukâ lùk chai ăn
 27 26 25 31 30
 man au khùng nài mã hũng sang sî
 32 33 35 34 36
 mũng kai long⁽³⁾ mai kâ kâ.
 40 39 38 37

Mũng nan mai man khùng
 3 2 1 4 7
 tâng mũng khai kin⁽⁴⁾ mot kâ.
 6 5

Mũ khùng man tâng mũng mot kânai
 8 12 11 10 9
 mũ nài (mũng nan mai) ùp khai
 13 (c) (b) (a) 15
 long. Man⁽⁵⁾ an tî kin mã yang⁽⁶⁾ kâ.
 14

Mũnài man kon lũng mai kâ.
 16 17 21 20 18
 pâng phô kâ kon nan man mai tong nâ
 19 18 22 24 26
 mai poikâ haũ⁽⁷⁾ leng mû.
 25 23 27 28

Man mai⁽⁷⁾ khùng kin phaũ kâ
 3 4 1
 mã haũ sang nài kâ cham ham mû
 2 5 7 6 9 8
 man tî kfn. Mũ man
 10 11 12 13 14

Formerly a man had two sons
 1 2 3 4 5 6
 amongst his children, the two aforesaid,
 7 8 9 10 11
 the younger child (or son) said to his
 12 13 14 15 16
 father, whatever my share (of) goods
 17 18 19 20 21
 (there be) distribute. Then he
 22 23 24
 distributed (his) property to his son,
 25 26 27 28 29
 younger son he taking the goods tarried
 30 31 32 33 34 35 36
 not long (but) went to a far country.
 36 37 38 39 40

In that country he wasted all (his)
 1 2 3 4 5 6
 property.
 7

After getting rid of all his property
 8 9 10 11 12
 then a mighty famine (occurred) in that
 13 14 15 (a) (b)
 country. He had⁽⁵⁾ nothing to eat.⁽⁶⁾
 (c)

Then he went (and) joined (himself)
 16 17 18 19
 to a man (and) the man sent him into
 20 21 22 23 24 25
 (the) fields to tend pigs.
 26 27 28

No one gave him eatables. If (he)
 1 2 3 4 5
 could have obtained the pigs husks he
 6 7 8 9 10
 would have eaten. When he
 11 12 13 14

(1) kô is a numeral particle used for human beings.

(2) nài is a demonstrative pronoun used here for emphasis and recognition.

(3) long is an adverb meaning very, exceedingly; so that kai long = very far.

(4) khai = lose, kin = eat, mot = finish.

(5) Man an tî kin mã yang kâ, he what to eat none had.

(6) haũ is an auxiliary causal imperative, haũ long to tend.

(7) man mai khùng kin phaũ kâ mã haũ means, literally, any one even gave him not things to eat.

KHAMTI—*contd.*

chaü kum mã nai man wã hün pô
 16 15 17 18 23 21
 kau mai khânai kã (khau) mü kin.
 20 19 24 23 *atta food* 26
 pô lü khün nangkau pün mai kã haü
 25 27 30 28 29
 Kau cham mã nai si ⁽¹⁾kin nang ti tai.
 31 32 33 34
 Kau pô kau mai kãsi wã kât.
 35 38 37 36 40 39

Po ü kau chauphra mai⁽²⁾ tai khâng⁽³⁾
 1 2 5 4
 mãu mai⁽²⁾ phit yau.
 6 3
 Khün nang kau lük chai nî mãu nai si
 7 12 11 10 9
 mã thok wã kau mai khã nang kan
 8 14 17 15
 au woi tâ. Mü nai man tai khâng pô
 13 18 19 21 24
 man mai mã kã. Pô man man mai lük
 23 22 20 26 25 28 29
 tikaï pon hankû hakkû khün nang kau
 30 27 31 32
 len kã si khô man mai wãm si
 33 37 36 35 34
 chop kem kã.
 38

Mü nai lük chai man wã, pô ü kau
 1 3 2 4 5 6
 chau phrã mai khün nang kau kã nã⁽⁴⁾
 10 11 9
 mãu mai phit⁽⁵⁾ het kã. Kau lük chai
 12 8 7 13 16
 nî nai si n'thok.
 15 14
 Tô nai ü kã pô man khã⁽⁶⁾
 17 19 18 23
 man khau mai ákhâng haü kã. Lük
 21 22 20 27
 kau mai au mã si phá an khen nî
 26 23 25 24
 au nang tâ.
 28

ENGLISH—*contd.*

recovered (his) senses he said. In my
 15 16 17 18 19 20
 father's house even the slaves have enough
 21 22 23 24 25
 to eat and even to give (to) others.
 26 27 28 29 30
 I not getting food (am) at death's door
 31 32 33 34
 (about to die). I going (to) my father
 35 36 37 38
 will say.
 39 40

Father I have sinned against God
 1 2 3 4 5
 (and) yourself and I (am) not fit to be
 6 7 8 9
 your dutiful son. Take me as (of your)
 10 11 12 13 14 15
 slaves. Then he went near to his father.
 17 18 19 20 21 22 23 24
 His father seeing him from afar pitied
 25 26 27 28 29 30 31
 (him) and running (and) falling upon
 32 33 34 35
 his neck kissed (him).
 36 37 38

Then his son said Father, I have
 1 2 3 4 5 6 7
 sinned against God and yourself, I (am)
 8 9 10 11 12 13
 unfit (to be) a good son.
 14 15 16

But, his father ordered his slaves
 17 18 19 20 21 22
 (thus). Having brought the best robe
 23 24 25
 to my son put (it) on (him).
 26 27 28

(¹) mã nai si = not getting, mã = not; nai si = getting; si is the past participle suffix.

(²) mai is simply the accusative case suffix.

(³) tai khâng means, literally, near, adjacent to.

(⁴) kã nã = "before," "in the presence of." The mai after chau Phra, and mãu is the accusative case suffix.

(⁵) phit het = make sin.

(⁶) khã khau mai = slaves; khau is the plural suffix; mai accusative case ditto.

KHAMTI—*contd.*ENGLISH—*contd.*

Mu mai lăkchăp sop⁽¹⁾ tâ;
 4 3 2 1
 khün nang kau tin mai khip tin
 5 6 7 8
 sop⁽¹⁾ haü tâ. Khünang kau tû⁽²⁾ chām sī
 6 10 12
⁽³⁾kan kin kât.
 13 14

Put a ring upon (his) finger and place
 1 2 3 4 5 6
 shoes upon (his) feet, and being merry
 7 8 9 10 12
 together let us eat.
 13 14

Lūk kau lai pūnai nang tī tai
 17 16 15 18
 ngai khün nang kau pōk mā.
 20 19 21
 Man hai kā khün nang kau
 22 23 24
 nai mā. Khün nang kau pō n'khā⁽⁴⁾
 25 26 27 28
 lūk chōm⁽⁵⁾ kankā.
 29 30 31

For my son (was) as dead and now (he)
 15 16 17 18 19 20
 has returned.
 21

He was lost and is found, and father
 23 23 24 25 26 27
 and son made merry together.
 28 29 30 31

Mū nai lūk chai long man ū⁽⁶⁾
 1 3 2 4 4(a)
 tângnā mai. Man hūn mai mū mā.
 5 6 9 8 7
 Mū tī thūng hūn mai kā khün nang kau
 10 11 12 14 15
 seng käng seng gam nai hīn sī.
 16 13
 Mū nai man khā hūn man ⁽⁷⁾kō
 17 18 20 23 21
 lūng mai hāng sī tham kā.
 20 19 23

At that time the elder son he was
 1 2 3 4 4(a)
 in the field. He returned to the house
 5 6 7 8 9
 (and) when nearing the house (he)
 10 11 12
 hearing dancing and music, then he
 13 14 15 16 17 18
 calling a servant of his house asked.
 19 20 21 22 23

Hūn hau mai pen hū? mū nai
 4 3 2 1 5
 khā nai man mai laukā nāng chai
 6 8 7 10
 māu hūn mai mū mā.
 9 12 11
 Lai pū nai sī pō māu lēng poi nam lai pū
 13 15 14 17 16 18
 pō māu man mai chām sī nai kā.
 20 19 21 23 20
 Mū nai man khā chā
 23 24 25
 khün nang kau kā nāu hūn mai
 26 28 29
 mā⁽⁸⁾ kā.
 27

What's up at our house? Then
 1 2 3 4 5
 the slave told him your younger brother
 6 7 8 9 10
 has returned home consequently your
 11 12 13 14
 father is feasting because your father
 15 16 17 18 19 20
 has received him safely.
 20 21 23
 Then he angered and would not go
 23 24 25 26 27
 inside the house.
 28 29

(¹) sop only means to put on certain things.

(²) This tū = us, and belongs to kin kât = let eat, tū kin kât = let us eat.

(³) kan is a reciprocal particle; chām kan sī = making merry together.

(⁴) n'khā is a pronoun meaning *both*, and is used in speaking of two persons.

(⁵) chām kā = made merry, kan (reciprocal particle) = together.

(⁶) ū is the substantive verb meaning here was. In Khamti bare roots of verbs are often used to express past action.

(⁷) kō lūng mai belongs to khā, khā kō lūng mai = a slave, mai is simply the accusative case suffix.

(⁸) mā kā = literally did not go.

KHAMTI—*concl'd.*

Lai pū nai pō man mā sī lau sī
 30 32 31 33 34
 man mai hāng kâ.
 36 35

Lūk chai long pō man mai wâ kâ.
 1 5 4 3 2
 Po 'ū māu khâ chāu tã kau kī pī kai⁽¹⁾
 6 7 8 9
 māu mai hot â mû hāu nai
 11 12 10
 khūn nang kau mā lāu kâ kau
 13 15 14
 khām māu thām tō nai ū kâ māu
 17 18 18 19
 kau mai pēy â ân â lūng nai kâ
 22 24 23 20
⁽²⁾tang tai kâ hom kin peō tã nai sī
 27 25 26 28
 mā hāu.
 21

Tō wâ ngai lūkchai ân māu khūng
 1 2 5 4 3 8
 tang mūng khai kin motsi thūng mā.
 8 7 6
 Lai pū nai sī māu leng poi.
 9 10 11

Mū nai man mai pō man wâ kâ
 11 16 15 13 12 14
 lūk kau ū māu tang kau hōm ū
 18 17 19 22 22(a) 21
 nai sī khūng kau ⁽³⁾kâ yāng nai
 23 25 24 28
 lâ khāng māu mai hau thok chām kan
 26 27 29

khūn nang kau leng poi. Lai pū
 1 2 3
 nang māu tai kâ khūn nang kau
 5 4 6 7
 nip mā; hai kâ khūn nang kau
 8 9 10
 nai mā.
 11

ENGLISH—*concl'd.*

Wherefore his father coming (and)
 30 31 32 33
 persuading called him.
 34 35 36

The elder son said to his father,
 1 2 3 4 5
 Father you consider how many years
 6 7 8 9
 (am I) giving you work and I have
 10 11 12 13 14
 ever listened (to) your command yet
 15 16 17 18
 you never even gave me a kid to eat
 19 21 20 21 22 23 24 25
 together with (my) friends (and)
 26 27
 make merry.
 28

Yet now your younger son
 1 2 3 4 5
 has returned having wasted everything
 6 7 8
 therefore you feast (him).
 9 10 11

Then his father said unto him my
 11 12 13 14 15 16 17
 son you remain together with me
 18 19 20 21 22 22(a)
 therefore my whole property (is) yours.
 23 24 25 26
 (It) is meet (that) we make merry
 27 28
 together
 29

and feast. For your younger brother
 1 2 3 4 5
 died and is alive (again) (He) was lost
 6 7 8
 and is found.
 10 11

(1) *kai* is an interrogative particle expressing uncertainty.

(2) *tang* and *taikâ* are two words, *tang* = with, *taikâ* = friends, companions.

(3) *kâ yāng nai* = whole; *lâ khāng māu* = your own; *khāng* and *lâ khāng* are particles denoting ownership.

KHASI FAMILY.

KHASI, (STANDARD DIALECT).

(Bible Society, 1885.)

La don uwei u bríw uba don ar-ngut ki khún shinrang, uba kham-poh to na ki u la ong ha u kypa *jong u*, kó Pa, to ai ha nga ia ka bynta kaba háp *ia nga* na kaei-kaei kaba don. Te u la pyniabynta ha ki ia la ka jingim. Hadín kata ym bún sngi, uta u khún uba kham-poh, h'ynda u la lumlang ia kiei-kiei baroh, u la leit jingleit sha ka rí kaba jingngai, hangta ruh u la pynsyrrwa-noh ia ka bynta *jong u*, ba u da leh sarong-auria H'ynda u la pynlut kumta ia kiei-kiei baroh, la jia nemsniw ka bakbráw ha kata ka rí, u ruh u la sydang ba'n sngow-kyrduh. H'ynda kumta u la leit ialok bad uwei na ki trai-shnong kata ka rí: uba la phah ia u sha ki lyngkha *jong u*, ba'n áp sniang. To u la jiw sngow-kwah ba'n pynkydang ia la ka kypoh na kita ki kynja-kop-díngsoh, ia kiba ki jiw bám ki sniang; to ym don ba ai ia u. Hinrei h'ynda u la kynmáw-bynriw, u la ong, Katno ngut ki shakri u kypa *jong nga*, kiba don ka jingbám bakyrhai, nga seh hangno nga'n sa iap thyngan! Nga'n da ieng joit, nga'n sa leit-noh sha la u kypa, bad nga'n ong ha u, Kó Pa, nga la leh pop ia ka byneng, bad ha khymat *jong me*, to nga'm long shuh uba dei ba yn khot u khún *jong me*; tó pynlong ia nga kum uwei na ki shakri *jong me*. Te haba u la iengjoit, u la leit sha la u kypa. Hinrei haba u dang ha jingngai ruh, u kypa *jong u* u la ioh-ih ia u, bad u la sngow-isynei; haba u la phet ruh, u la dom ha ka ryndang *jong u*, u la iairoh ruh ia u. Te uta u khún u la ong ia u, Kó Pa nga la leh pop ia ka byneng, bad ha khymat *jong me*, te nga'm long shuh uba dei ba yn khot u khún *jong me*. Hinrei uta u kypa u la ong ia ki shakri *jong u*, Wallam-noh ia ka jainkup kaba kor-tam, to pynkup ruh ia u, to buh ruh ia ka sah'ti ha ka kti *jong u*, bad ia ki juti ha ki slajat *jong u*: bad to ngi'n iabám bad ngi'n ialeh-kymen ruh: Naba une u khún *jong nga*, u la long u ba-la-iap, te u la im-pat; bad u la long uba la jah-noh, te la shem-pat ia u. Kumta ki la sydang ba'n ia leh-kymen.

Te uta u khún *jong u* uba shiwa u la don ha lyngkha: te katba u la nang wan hajan kata ka íng u la ioh-sngow ia ki tiar-riwai, lem bad ia kiba shád. To haba u la khot ha u ia uwei na kita ki shakri, u la kylli aiuh ka lah long kine kiei-kiei-ruh? U te u la iathuh ha u, Ba la wan u hynbew *jong me*; te u kypa *jong me* u la khawai naba u la ioh-pyddiang pat ia u uba koit-ba-khih kein. H'ynda kumta u la bittar, bad u'm mon ba'n leit hapoh: namar-kata, u kypa *jong u*, haba u la mih habar, u la kyrpád ia u. U te u da iathuh u la ong ia la u kypa, Ha khymih, la katta snem nga dang shakri ia me, bad mynno-mynno-ruh nga'm jiw pallat ia ka hukum *jong me*; pynban mynno-mynno-ruh me'm jiw ai ha nga wad ia ka khún-bláng, ba nga'n ioh ialeh-kymen bad ki lok *jong nga*. Hinrei haba la wan une u khún *jong me*, uba la bám-duh ia ka jingim *jong me* ha ki nuti, me la ai ka jingkhawai na ka bynta *jong u*. U te u la ong ia u, Kó khún hala ka sngi me don lem bad nga, bad kiei-kiei baroh ki *jong nga* ki long ki *jong me*. Te ka la doi ba'n ialeh-kymen bad ba'n ialeh-sngow bhá; naba une u para *jong me* u la long uba la iap, te u la im pat bad u la long uba, la jah-noh, te la shem-pat ia u.

491/IND/R

19587

